

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר הַזֹּהַר

שִׁחְבֵר הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

וּבּו: "סֵפֶר הַזֹּהַר", "זֹהַר תְּדָשׁ", "תְּקוּנַי הַזֹּהַר"

מְנַקֵּד

- כֹּרֵךְ סב -

זֹהַר תְּדָשׁ וַיֵּצֵא - יִתְרוֹ

דף ל"ד ע"ב - דף מ"ט ע"א

מְבַאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עִם פֵּרוּשׁ מִל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מַחֲלֵק לְשָׁנָה אַחַת וּלְשָׁלֹשׁ שָׁנִים

מוֹפֵץ לֵאל מִשְׁרֹת רוּחַ כֹּלָל וְעִיקַר
לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּדַקּוֹת סְפּוּרוֹת בְּלִבְד תִּזְכָּה לְהִיּוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא

נִסְדֵּר, נְעֻרָה וְהוֹנָה מִחֶן שׁ, בְּנִקּוּד וּפְסוּק מְלֵא, עִם מְרָאָה מְקוּמוֹת,
בְּחִלּוּק קְטָעִים לְפִי הָעִנְיָנִים, בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת וּמְאִירוֹת עֵינַיִם

יֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"
בְּעִידָה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
כְּסִילוֹ תִשְׁעֵ"א לִפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

דְּכַתִּיב אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סֵתֶם. פְּתִיב הָכָא הוֹלֵךְ תְּמִים, וּכְתִיב הָתֶם (דברים יח א') תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִין לָךְ רִשּׁוֹת לְהִרְהֵר עַל מַה שְּׁלֹא הִרְשִׁית.

אֱלֹהֶיךָ סֵתֶם. פְּתוּב פְּאֵן הוֹלֵךְ תְּמִים, וּכְתוּב שָׁם (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאִין לָךְ רִשּׁוֹת לְהִרְהֵר עַל מַה שְּׁלֹא הִרְשִׁית.

וּפְעַל צָדֵק, פִּנְגֵּד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. מִפְּאֵן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין לָךְ דְּבַר עוֹמֵד פִּנְגֵּד חִילוּל ה'. מְנָא לָן. מִמַּסִּית. דְּכַתִּיב (שם י"ד) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוּ. לְמָה, פִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִי קָטִיל לִיָּהּ, נִקְרָא צַדִּיק, מְקַנָּא, וּפּוֹעֵל צָדֵק, וְזֵהוּ וּפְעַל צָדֵק.

וּפְעַל צָדֵק - פִּנְגֵּד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. מִפְּאֵן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִיף לָךְ דְּבַר עוֹמֵד פִּנְגֵּד חִילוּל ה'. מְנָן לָנוּ? מִמַּסִּית, שְׁכַתוּב (שם י"ד) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוּ. לְמָה? פִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִם הִרְגֵּ אֹתוֹ, נִקְרָא צַדִּיק, מְקַנָּא וּפְעַל צָדֵק, וְזֵהוּ וּפְעַל צָדֵק.

וְדַבֵּר אָמַת בְּלִבְכוּ, פִּנְגֵּד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אִינוּן פְּסֻדָּרָן, וְאִף עַל גַּב דְּלִית אִינוּן פְּסֻדָּרָן, לִית לָן בְּה'. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רַעְהּ, פִּנְגֵּד לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שְׁקַר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוּבוֹ, פִּנְגֵּד מְחַלֵּל שְׁבִתוֹת בְּפִרְהוּסְיָא. ר' יוֹסִי אוֹמַר, פִּנְגֵּד לֹא תִגְנוּב. דְּכַתִּיב, (שמות כב ב') אִם זָרְחָה הַשְּׁמֶשׁ עָלָיו.

וְדַבֵּר אָמַת בְּלִבְכוּ - פִּנְגֵּד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִינוּם פְּסֻדָּרָם, וְאִף עַל גַּב שְׂאִינִם פְּסֻדָּרָם, אִין זֵה מְשַׁנָּה לָנוּ. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רַעְהּ - פִּנְגֵּד לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שְׁקַר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוּבוֹ - פִּנְגֵּד מְחַלֵּל שְׁבִתוֹת בְּפִרְהוּסְיָא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר, פִּנְגֵּד לֹא תִגְנוּב (שמות כב) אִם זָרְחָה הַשְּׁמֶשׁ עָלָיו. נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, פִּנְגֵּד לֹא תִרְצַח. מִי שֶׁהוּא נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲשֶׂה קִטְטָה וְלֹא יִהְרַגְהוּ.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, פִּנְגֵּד לֹא תִרְצַח. מִאֵן דְּאִיהוּ נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲבִיד קִטְטָה דִּיקְטוּל, וְלֹא יִקְטְלוּנִיהּ.

וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד, פִּנְגֵּד פִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמָּךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַפֵּל חַיִּב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יִצָּא מִפְּלֵל זֵה - אִם יִאֲמְרוּ לוֹ לְעַבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לְעַבֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חַיִּיב לְכַבֵּדֵם. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד.

וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד, פִּנְגֵּד פִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמָּךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַפֵּל חַיִּיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יִצָּא מִפְּלֵל זֵה, אִם יִאֲמְרוּ לוֹ לְעַבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לְעַבֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חַיִּיב לְכַבֵּדֵם. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד.

נִשְׁבַּע לְהִרְעוּ וְלֹא יִמַר, פִּנְגֵּד לֹא תִנְאַף. דְּהָא אִם יִצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עָלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, כְּבוּעִזוֹ, דְּאָמַר (רות ג' א') חַי ה' ה' שְׁכַבֵּי עַד הַבִּקְרָר.

נִשְׁבַּע לְהִרְעוּ וְלֹא יִמַר, פִּנְגֵּד לֹא תִנְאַף. דְּהָא אִם יִצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עָלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, כְּבוּעִזוֹ, דְּאָמַר (רות ג' א') חַי ה' ה' שְׁכַבֵּי עַד הַבִּקְרָר.

בספו לא נתן בנשף, האי הוא פנגד לא תגנוב.
דאי הוא לא אוזיף ברביתא, ודאי לא
זייל ויגנוב. ושחד על נקי לא לקח, פנגד לא
תחמד.

אמר רבי יוסי בן קיסמא, פנגד אלו נאמר
ביעקב עשרה אחרים, דכתיב ויפגע
במקום, א'. וילן שם, ב'. פי בא השמש, ג'.
ויקח מאבני המקום, ד'. וישם מראשותיו,
ה'. וישכב במקום ההוא, ו'. ויחלום והנה
סלם מצב ארצה, ז'. וראשו מגיע השמימה,
ח'. והנה מלאכי אלהים, ט'. עולים ויורדים
בו, י'. **הא עשרה.** (דף לה ע"א)

דבר אחר ויפגע במקום, רבי בו פתח, (שה"ש
א) אל תראני שאני שחרחרת ששזפתני
השמש בני אמי נחרו בי שמני נטרה את
הפרמים פרמי שלי לא נטרתי. הא אתחזר על
יעקב, דשלטנא דייעקב בקדמיתא הוה
שמשא, ואתחזר ההוא שולטנא לעשו,
ואתעבר מניה. ויעקב אמר, אל תראני שאני
שחרחרת, דהא אתיהיבת לי שלטנא
דסיהרא, דהיא אוכמא לעידנין וזמנין.
ששזפתני השמש, פד אתעבר מני שלטנא
דשמשא.

בני אמי נחרו בי, זהו עשו. דכתיב, (בראשית כז
א) וישטם עשו את יעקב. שמני נטרה את
הפרמים, דכתיב (שם לא ב) הייתי ביום אכלני חרב
וקרח בלילה. פרמי שלי לא נטרתי, דכתיב
(שם ל) ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי.

ויפגע במקום, רבי יצחק אמר, באיזה מקום
פגע, במקום שעתיד לעמוד בית
המקדש, והתפלל שם. רבי יהודה אומר, היום
היה גדול, ורצה להלוך ולא יכיל.
אמר רבי יוסי, התפלל באותו מקום, והתחיל

בספו לא נתן בנשף - זהו פנגד
לא תגנוב. שאם אינו מלוה
ברבית, ודאי לא ילף ויגנוב. ושחד
על נקי לא לקח - פנגד לא תחמד.
אמר רבי יוסי בן קיסמא, פנגד
אלו נאמר ביעקב עשרה אחרים,
שפתיב (בראשית כח) ויפגע במקום
- א'. וילן שם - ב'. פי בא השמש
- ג'. ויקח מאבני המקום - ד'.
וישם מראשותיו - ה'. וישכב
במקום ההוא - ו'. ויחלום והנה
סלם מצב ארצה - ז'. וראשו מגיע
השמימה - ח'. והנה מלאכי
אלהים - ט'. עולים ויורדים בו -
י'. הנה עשרה.

דבר אחר, ויפגע במקום - רבי
בו פתח, (שיר א) אל תראני שאני
שחרחרת ששזפתני השמש בני
אמי נחרו בי שמני נטרה את
הפרמים פרמי שלי לא נטרתי.
הרי חוזר על יעקב, ששלטון
יעקב בראשונה היה השמש,
וחזר אותו השלטון לעשו,
והעבר ממנו. ויעקב אמר, אל
תראני שאני שחרחרת, שהרי נתן
לי שלטון הלבנה, שהיא שחורה
לעתים וזמנים. ששזפתני השמש
- פשהעבר ממני שלטון השמש.
בני אמי נחרו בי - זהו עשו,
שפתיב (בראשית כז) וישטם עשו את
יעקב. שמני נטרה את הפרמים
- שפתיב (שם לא) הייתי ביום
אכלני חרב וקרח בלילה. פרמי
שלי לא נטרתי - שפתיב (שם ל)
ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי.
ויפגע במקום - רבי יצחק אמר,
(שם כח) באיזה מקום פגע? במקום
שעתיד לעמד בית המקדש,
והתפלל שם. רבי יהודה אומר,
היום היה גדול, ורצה להלוך ולא
יכיל.

אמר רבי יוסי, התפלל באותו
מקום והתחיל להתרעם לפני
קונו על שהעבר ממנו אותו

לְהִתְרַעַם לְפָנַי קוֹנוֹ, עַל דְּאִתְעַבְר מַגִּיחַ הַהוּא שׁוֹלְטָנָא דְשִׁמְשָׁא, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב, וַיִּלְךְ שָׁם. כְּמָה דְאִתְּ אָמַר (שְׁמוֹת טו כד) וַיִּלְוֵנוּ הָעָם עַל מִשָּׁה, לְשׁוֹן תְּרַעוּמוֹת. וְלָמָּה, מִפְּנֵי כִּי בָּא הַשִּׁמְשׁ, דְּאִתְעַבְר מַגִּיחַ וְאִתְיַהֲיֵב לְעִשׂוֹ.

כְּמָה עֲשָׂה יַעֲקֹב, הַתְּחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו, כְּדִי לְצַעַר נַפְשׁוֹ. פִּיּוּצָא בְּדָבָר (שֵׁם יז ב) וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיִּשְׁיִמוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָן אַחַת מִמֶּשׁ הִיְתָה. מִשְׁמַע דְּכִתִּיב מֵאֲבָנֵי, וְלֹא אֲבָנֵי. כְּמָה דְאִתְּ אָמַר מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, וְלֹא אָמַר אֶלָּא אַחַת. הִדָּא הוּא דְכִתִּיב, (בְּרַאשִׁית כד ב) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנֵי מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, אַחַת מֵהֶן. (ע"כ מדרש הנעלם)

רַבִּי זִירָא עָאֵל קָמֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ, אֲשֶׁכַּחֲיָה דִּהְוָה יְתִיב, וְעִינָוִי נִבְעִין מֵיָא, וְהוּוּ מְרַחֵשׁ בְּשִׁפּוֹתֶיהָ וּבְכִי, חֲזַר לְאַחֲרוּי רַבִּי זִירָא. אָמַר לְשִׁמְשִׁיָּה, מַאי הָאֵי דִּיתִיב מֵר וּבְכִי, אָמַר תְּרִי זְמַנִּי עֵיילִינָא לְקַרְבָּא גְבוּי, וְלֹא יְכִילָנָא. עַד דִּהְוּוּ יְתַבִּי, חֲמוּן לִיָּה דְעָאֵל לְאִדְרִיָּה, עַד דִּנְחַת, הָוּוּ קָלִיָּה אֲזִיל בְּבֵיתָא וּבְכִי.

שְׁמַע דִּהְוָה אָמַר, אֲבָנָא אֲבָנָא, אֲבָנָא קְדִישָׁא עֵילָאָה עַל כָּל עֲלָמָא, בְּקִדּוּשְׁתָּא דְמֵאָרְךָ, זְמַנִּי בְּנִי עֲמַמֵּיָא לְאַתְּזִלְזָלָא בְּךָ, וְלֹאֲוֹתְבָא גּוֹלְמֵי מְסֻאֲבִין עֲלֶךָ, לְסֻאֲבָא אַתְּרָךְ קְדִישָׁא, וְכָל מְסֻאֲבִין יְקַרְבוּן בְּךָ, וְוִי לְעֲלָמָא בְּהֵוּוּ זְמַנָּא.

נְחַת וַיְתִיב בְּסוּלְסָלְגִיָּה, אָמַר רַבִּי זִירָא לְשִׁמְשִׁיָּה, זִיל וְאִימָא לִיָּה לְמַר, אֵי אֵיעוּל קָמִיָּה. עָאֵל שִׁמְשִׁיָּה, אָמַר הָאֵ רַבִּי זִירָא הָבָא, לָא אֲשַׁגַּח בִּיָּה, וְלֹא זְקִיף עֵינּוּהִי.

שְׁלִטוֹן שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּלְךְ שָׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טו) וַיִּלְוֵנוּ הָעָם עַל מִשָּׁה, לְשׁוֹן תְּרַעוּמוֹת. וְלָמָּה? מִפְּנֵי כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהֶעֱבַר מִפְּנֵי וְנִתְּן לְעִשׂוֹ.

כְּמָה עֲשָׂה יַעֲקֹב? הַתְּחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֵאשֵׁתָיו. כְּדִי לְצַעַר נַפְשׁוֹ. פִּיּוּצָא בְּדָבָר (שֵׁם יז) וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיִּשְׁיִמוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם - אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲבָן אַחַת מִמֶּשׁ הִיְתָה, מִשְׁמַע שְׁכָתוּב מֵאֲבָנֵי וְלֹא אֲבָנֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, וְלֹא אָמַר אֶלָּא אַחַת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בְּרַאשִׁית כב) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנֵי מִבְּנוֹת הַפְּנַעְנֵנִי, אַחַת מֵהֶן. (ע"כ מדרש הנעלם).

רַבִּי זִירָא נִכְנַס לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ. מִצָּא אוֹתוֹ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב, וְעִינָיו נֹבְעִים מִיָּם, וְהִיָּה מְרַחֵשׁ בְּשִׁפּוֹתָיו וּבְכִיָּה. חֲזַר לְאַחֲרוּי רַבִּי זִירָא. אָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: מַה זֶּה שְׁיוֹשֵׁב מֵר וּבּוֹכָה? אָמַר: פְּעַמִּים נִכְנַסְתִּי לְקָרֵב אֵלָיו, וְלֹא יְכַלְתִּי. בְּעוֹדִם יוֹשְׁבִים, רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס לְחֲדָרוֹ. עַד שֶׁיָּרַד, הִיָּה קוֹלוֹ הוֹלֵךְ בְּבֵית וּבּוֹכָה.

שְׁמַע שֶׁהִיָּה אוֹמֵר: אֲבָן אֲבָן, אֲבָן קְדוּשָׁה עֵלְיוֹנָה עַל כָּל הָעוֹלָם, בְּקִדּוּשַׁת רַבּוּךָ, עֲתִידִים בְּנֵי הָעַמִּים לְהִזְדַּלְזֵל בְּךָ וּלְהוֹשִׁיב גְּלָמִים טְמֵאִים עֲלֶיךָ לְטַמְּא אֶת מְקוֹמְךָ הַקְּדוֹשׁ, וְכָל הַטְּמֵאוֹת יְקַרְיָבוּ בְּךָ. אוֹי לְעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן.

יָרַד וַיִּשָּׁב בְּכִסְאוֹ. אָמַר רַבִּי זִירָא לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לוֹ לְמַר, אִם אֲפָנֵס לְפָנָיו? נִכְנַס שִׁמְשׁוֹ, אָמַר: הִנֵּה רַבִּי זִירָא פָּאן. לֹא הִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וְלֹא הָרִים עֵינָיו.

אחר כך אמר: רבי זירא שכינס, ואתה שב בחוץ. נכנס רבי זירא והרכין ברפיו, וישב לפניו. ראה רבי אלעזר, בעט ברגלו, אמר: קום משם, ושב פדרכך. קם וישב פדרכו.

אמר רבי זירא: זה שמר היה בוכה, מה ראה? אמר: מרפכה בשכר גדול של כל העולם, ראיתי אותה אכן היקרה הקדושה שממנה נשתל העולם, ואותה האכן הייתה שיעקב שם את ראשו עליה.

וכי האכן שממנה נשתל כל העולם, וראשה היה שקוע בפתח הגדול, איך יכל יעקב לנענע אותה? אלא אותה האכן זויותיה היו שקועות בפתח הגדול, וראשה נתגלה בבית המקדש, ועליה קדש הקדשים, והשכינה הפכוד העליון עליה. זהו שכתוב (בראשית מט) משם רעה אכן ישראל. והשם הקדוש של המלך העליון היה חקוק עליה. כשבא יעקב, קרא אותו השם הקדוש, ונטלה מכאן, ושם באותו מקום שקדש הקדשים היה שם. אמר רבי זירא, אני שמעתי בשם רבי בו שאמר את סוד הדבר בזה, ולא נזכרתי.

אמר רבי אלעזר, אי רבי זירא, דעתי חסה עליך. ואולי הדבר הזה הוא ששמעת, וכך הוא ברור הדבר, שכתוב (שם כח) ויקח מאבני המקום. אכן אחת מאבני המקום. מאיזה מקום? ממקום הידוע, שהוא מקום התהום, ששם אבנים ששוחקים מים לכל העולם. זהו שכתוב (איוב יד) אבנים שחקו מים.

האכן הזאת הייתה עקר לכלם, והייתה עולה עד מקום שהיה שם בית המקדש. ויעקב לא הייתה פונתו על שום אחת מהן, אלא

לבתר אמר, רבי זירא ליעול, ואת תיב לבר. עאל ר' זירא, וארכין ברפוי, ויתיב קמיה. חמא ר' אלעזר, בטש ברגליה, אמר קום מהתם, ותיב פארחד, קם ויתיב פארחיה. אמר רבי זירא, האי דמר דהוה בכי, מאי חזא. אמר, ארפכתא תבירא סגיאה דכל עלמא, חזינא ההוא אבנא יקירא קדישא, דמינה אשתיל עלמא. וההוא אבנא הוה, דשוי יעקב רישיה עליה.

וכי אבנא דמינה אשתיל כל עלמא, והוה רישיה משקעא בתהומא רבא, היך יכול יעקב לנענעה לה. אלא ההוא אבנא, זויתיה משקען בתהומא רבא, ורישיה אתמגוס בבי מקדשא, ועלה קדש קודשין, ושכינתא יקרא עילאה עליה. הדא הוא דכתיב, (שם מט כד) משם רועה אכן ישראל. ושמא קדישא דמלכא עילאה הוה גליף עליה.

בד אתא יעקב, קרא ההוא שמא קדישא, ונסבה מכאן, ושויה בההוא אתר דקדש קדשין הוה תמן. אמר רבי זירא, אנא שמענא בשם ר' בו, דאמר רזא דמלה בהאי, ולא אדפרנא.

אמר רבי אלעזר, אי רבי זירא דעתי אחיס עליך. ודילמא האי מלה שמעת, וכך הוא ברירא דמלתא, דכתיב ויקח מאבני המקום, אכן אחת מאבני המקום. מאיזה מקום, ממקום הידוע, שהוא מקום התהום, ששם אבנים ששוחקים מים לכל העולם. הדא הוא דכתיב, (איוב יד יט) אבנים שחקו מים.

האכן הזאת, הייתה עיקר לכלם, והייתה עולה עד מקום שהיה שם בית המקדש. ויעקב לא הייתה פונתו על שום אחת מהן, אלא עליה, משום דרמיזא ליה רמיזא. מה

עליה, משום שרמזה לו רמז. מה היא שהכל נשתל ממנה, כף יעקב כל העולם נשתל ממנו.

באותה השעה, ויקח מאבני המקום, שהיא עקר כל העולם. וישם מראשתיו - שם בלבו, שהיא מראשתיו - דגמת זה פזו. מיד וישכב במקום ההוא. כלומר, נתישבה דעתו באותו מקום.

וסימן ידוע לקח, אמר: זו היא דגמא שלי, ואם לזו תהיה שום מעלה, בידוע שיהיה לי מעלה. ועל כף שם לבו עליה, ונדר נדר, שכתוב (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה. כלומר, אם האבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים, מיד - וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. נדר המעשר. אמר רבי זירא, זה ודאי שמעתי.

אמר לו, על זה נקראת אבן ישראל (שם מט כד) אבן שנתן לבו ועיניו עליה. והקדוש ברוך הוא עשה אותה בית עולמים, ושם היתה שכינתו.

ועל זה בכיתי, שראיתי שעל האבן הזו עתידים לשים את טמאת העמים ופגרי מתים. מי לא יבכה? אוי לעולם! אוי לאותו הזמן! אוי לאותו הדור! בכה כבראשונה, נאנח ושתק. אחר כף חזר ואמר: אוי לאותם שיהיו נמצאים בעולם, כשיתעורר המלך העליון של העולם.

בכה רבי זירא. אמר, מלאך הקדוש יודע את זה, ראוי הוא לבכות עליה. אשריכם הצדיקים, שאתם קדושים בעולם הזה ובעולם הבא.

פרשה י"ח. (שם כח) ויחלם והנה סלם מצב ארצה וגו', עלים

היא דכל אשתיל מינה, כף יעקב כל עלמא אשתיל מינה.

באותה שעה ויקח מאבני המקום, שהיא עיקר כל העולם, וישם מראשתיו, שם בלבו שהיא מראשתיו, דוגמת זה פזו. מיד וישכב במקום ההוא, כלומר, נתישבה דעתו באותו מקום.

וסימן ידוע לקח, אמר זו היא דוגמא שלי, ואם לזו תהיה שום מעלה, בידוע שיהיה לי מעלה. ועל כף שם לבו עליה, ונדר נדר, דכתיב, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה. כלומר, אם האבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים, מיד וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. נדר המעשר. אמר רבי זירא, הא ודאי שמענא.

אמר ליה, על האי אתקרי (שם מט כד) אבן ישראל. כלומר, נקראה כף על שמו, על שנתן לבו ועיניו עליה. והקדוש ברוך הוא עשה אותה בית עולמים, ושם היתה שכינתו.

ועל דא בכינא, דחזינא דעל האי אבנא, זמינין לשואה סואבת עממיא, ופגרי מיתייא. מאן לא יבכי, ווי לעלמא, ווי לההוא זימנא, ווי לההוא דרא. בכה פד בקדמיתא, אתנח ואשתיק. לבתר חזר ואמר, ווי לאינון דיהון זמינין בעלמא, פד יתער מלכא עילאה דעלמא.

בכה רבי זירא, אמר מלאכא קדישא ידע דין, יאות הוא למבכי עליה. זפאין אתון צדיקיא, דאתון קדישין בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

פרשתא יח. ויחלם והנה סלם מצב ארצה וגו', עלים ויירדים בו. רבי פתח בהאי קרא, (שה"ש ד ד) כמגדל דוד צוארף בנוי

לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמֶּגֶן תְּלוּי עָלָיו כָּל שְׁלֹטֵי
הַגְּבָרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל הַדְּבָרִים יָכְלוּ וְהַתּוֹרָה
לֹא תִכְלֶה. וְאֵין דָּבָר חָבִיב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּמוֹ הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ. דִּתְנֵן, כָּל הַמִּתְעַסֵּק
בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, (דף לה ע"ב) יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ סִתְרִים
שֶׁל מַעְלָה. וְהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת לוֹ, (שם ח ב) אֲשַׁקֶּף
מִיַּיִן הָרְקָח מַעֲסִים רַמְנִי. זֶהוּ יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה.
וְזֶהוּ יַיִן הַמְּשׁוּמָר בַּעֲנָבָיו מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית.
וְהֵם דְּבָרִים הַעֲתִידִים לְהַגְלוֹת לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד
לְבָא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אֵי כֶּף הוּא, לֹא
הָיָה לִיָּה לְמֵימַר, אֲלֵא יַיִן הַמְּשׁוּמָר בַּעֲנָבָיו
מֵהָר סִינִי, מֵהוּ מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. אָמַר
לִיָּה, אֵינֹנ עוֹמְקֵי סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית, דְּלֹא אֵיתְגַּלוּ
לְכַר נֶשׁ, וְזַמְיֵנִן צַדִּיקָא לְמַנְדַּע לוֹן, כְּגוֹנוֹנָא
דָּא יִנְדַּעוֹן אֵינֹנ דְּעַסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר.
וְתֵאנָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְזָא אוֹרֵייתָא
לְחַפְיָמִין אֲתֵיָּהִיבוּ, לְאֵינֹנ
דְּאֲתַעְסִיקוּ בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר. וְתַנִּי רַבִּי יְהוּדָה,
כָּל מֵאן דְּהוּא עֹסִיק בְּאוֹרֵייתָא כָּל צָרְפוּ,
סְלָקִין לִיָּה לְנִשְׁמַתִּיהָ לְעֵילָא, כִּד אִיהוּ נְאִים
בְּשִׁינְתִּיהָ, וְאוֹלְפִין לִיָּה מֵעוֹמְקֵי תּוֹרָה. וּמֵינָה
דוֹבְבִין וּמְרַחֲשֵׁן שְׁפּוֹתִיהָ בִּימָמָא, הִדָּא הוּא
דְּכְתִיב, (י"ט ש) דוֹבֵב שְׁפֹתַי יִשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ,
כְּשֶׁהוּא יִשָּׁן בְּלֵילָה, נִשְׁמַתוּ עוֹלָה
לְמַעְלָה וּמְרָאִין לָהּ אוֹתָן הַדְּבָרִים הַעֲתִידִין
לְהִיּוֹת בַּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה יְתִיב וְעֹסִיק בְּאוֹרֵייתָא, אֲתָא
לְגַבְיָהּ רַבִּי אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי מְאָרִי
דְּשִׁמְעָתָא אֲתָא. קָם קָמִיָּה, יִתְבוּ וְאֲתַעְסְקוּ
בְּאוֹרֵייתָא, עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי, רַמְשׁ לֵילֵיא, יִתְבוּ
וְאֲתַעְסְקוּ בָּהּ, עַד פְּלַגּוֹת לֵילֵיא.

וְיִרְדִּים בּוֹ. רַבִּי פִתַּח בְּפִסְוִק הָיָה,
(שיר ד) כְּמַגְדָּל דְּדוֹד צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי
לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמֶּגֶן תְּלוּי עָלָיו
כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבָרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל
הַדְּבָרִים יָכְלוּ - וְהַתּוֹרָה לֹא
תִכְלֶה. וְאֵין דָּבָר חָבִיב לִפְנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּמוֹ הַתּוֹרָה
וְלוֹמְדֶיהָ. שְׁשִׁינֵנוּ, כָּל הַמִּתְעַסֵּק
בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ
סִתְרִים שֶׁל מַעְלָה, וְהַתּוֹרָה
אוֹמֶרֶת לוֹ (שם ח) אֲשַׁקֶּף מִיַּיִן
הָרְקָח מַעֲסִים רַמְנִי. זֶהוּ יֵינָה שֶׁל
תּוֹרָה, וְזֶהוּ יַיִן הַמְּשׁוּמָר מִשְׁשֶׁת
יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְהֵם דְּבָרִים
הַעֲתִידִים לְהַגְלוֹת לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אֵם
כֶּף הוּא - לֹא הָיָה לוֹ לֹמַר אֲלֵא
יַיִן הַמְּשׁוּמָר בַּעֲנָבָיו מֵהָר סִינִי, מֵה
זֶה מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית? אָמַר
לוֹ, אוֹתָם עֲמָקֵי סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית
שֶׁלֹּא הִתְגַּלוּ לְאָדָם, וְעֵתִידִים
הַצַּדִּיקִים לְדַעַת אוֹתָם, כָּמוֹ כֵּן
יִדְעוּ אוֹתָם שְׁעַסְקוּ בַּתּוֹרָה תְּמִיד.
וְכִמְדַּנּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סוּדוֹת
הַתּוֹרָה נִתְּנוּ לְחַכְמִים, לְאוֹתָם
שְׁמַתְעַסְקִים תְּמִיד בַּתּוֹרָה. וְשִׁנָּה
רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹסֵק
בַּתּוֹרָה כָּל צָרְפוּ, מַעֲלִים אֶת
נִשְׁמַתוֹ לְמַעְלָה, כְּשֶׁהוּא יִשָּׁן
בְּשִׁנְתוֹ, וּמְלַמְּדִים אוֹתוֹ מֵעַמְקֵי
תּוֹרָה, וּמְמַנְּה דוֹבְבִים וּמְרַחֲשִׁים
שְׁפּוֹתֵיהוּ בַּיּוֹם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם י)

דוֹבֵב שְׁפֹתַי יִשְׁנִים.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמִּתְעַסֵּק
בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, כְּשֶׁהוּא יִשָּׁן
בְּלֵילָה, נִשְׁמַתוּ עוֹלָה לְמַעְלָה,
וּמְרָאִים לָהּ אוֹתָם הַדְּבָרִים
הַעֲתִידִים לְהִיּוֹת בַּעוֹלָם.
רַבִּי יוֹסִי הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה. בָּא אֵלָיו רַבִּי אַבָּא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, בַּעַל הַהֲלָכָה בָּא. קָם
לְפָנָיו. יִשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה.
בַּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, יִרְדִּי הַלֵּילָה. יִשְׁבוּ
וְהִתְעַסְקוּ בָּהּ עַד חֲצוֹת הַלֵּילָה.

נרדם רבי אבא, ורבי יוסי היה יושב. ראה את רבי אבא שפניו מעט סמוקות, והוא צוחק. וראה אור גדול בבית. אמר רבי יוסי, מזה נשמע ששכינה פאן. הרבין עיניו יושב שם. עד שהיתה עולה שחרות הבקר והאור היה מאיר בבית, עד שהרים עיניו ראה הבקר, ונחשף הבית.

התעורר רבי אבא, ופניו היו מאירים ועיניו צוחקות. אהז בו רבי יוסי. אמר רבי אבא, אני יודע מה שאתה רוצה, חייך, סודות עליונים ראית, ובשעה שאחז בנשמת, בעל הפנים העלה אותך לחדרים גדולים ועליונים. וראיתי את נשמות שאר הצדיקים שעולות לשם, ואמר להם, אשריכם הצדיקים שבשבילכם אני נבנה בבנין קדוש של השם הנכבד, לענות לצבאות המלך העליון. וראיתי את תורתך שהיתה מנחת שם תלי תלים כמגדל גדול, ומשום כך שמחתי בחלקי, וצחקו עיני.

אמר רבי יצחק, אל תתמה על זה של רבי אבא, שהרי הפסוק מעיד כך, ששנינו, עשה הקדוש ברוך הוא את זה הממנה תחתיו, ותלה ממנו כל שאר הצבאות, כמו הצואר הזה, שכל הגוף תלוי ממנו. ובשעה שהצדיקים עוסקים בתורה, הקדוש ברוך הוא בונה עולמו, ונותן שמו בקרבנו, להגיע לכל, ולהספיק לעולם שטובו של מקום.

ובשארן הצדיקים עוסקים בתורה, הקדוש ברוך הוא נוטל שמו מקרבנו, ואזי העולם חסר, והוא אינו במעלות היכולת. מנין לנו? שכתוב (שם ד) כמגדל דויד צוארף בנוי לתלפיות. אם מרבים ומגדלים הצדיקים תורה כמגדל הזה, מיד צוארף בנוי לתלפיות.

אדמוך רבי אבא, ורבי יוסי היה יתיב, חמא לרבי אבא, דאנפוי מסמקי טפי, והוא חייך, וחמא נהורא רבא בביתא. אמר רבי יוסי, שמע מיניה דשכינתא הכא. ארכין עינוי, יתיב תמן. עד דהיה סליק שחרותא דצפרא, ונהורא הוה נהיר בביתא, עד דזקף עינוי, חמא צפרא ואתחשף ביתא.

איתער רבי אבא, ואנפוי הוה נהירין, ועינוי חייכין. אחיד ביה רבי יוסי, אמר רבי אבא, אנא ידענא מה את בעי. חייך, רזין עלאין חמית, ובשעתא דאחיד נשמתא דילי מארי דאפייא, סליק לה לאדרין רברבין ועילאין.

וחמית נשמתהון דשאר צדיקיא דסלקי תמן, ואמר לון זכאין אתון צדיקיא, דבגיניכון אנא אתבני בבנינא קדישא, דשמא יקרא, לאענאה לחילוי דמלפא עילאה. וחמית אורייתי, דהוה מנחא תמן תלי תלים כמגדלא רבא. ובגיני כך חדינא בחולקי, וחייכין עינאי. אמר רבי יצחק, אל תתמה על הא דרבי אבא, דהא קרא אסהיד כך. דתנינן, עשה הקדוש ברוך הוא לזה הממונה תחתיו, ותלה ממנו כל שאר הצבאות, פהאי צואר, שכל הגוף תלוי ממנו. ובשעה שהצדיקים עוסקים בתורה, הקדוש ברוך הוא בונה עולמו, ונותן שמו בקרבנו, להגיע לכל, ולהספיק לעולם שטובו של מקום.

ובשארן הצדיקים עוסקין בתורה, הקדוש ברוך הוא נוטל שמו מקרבנו, ואזי העולם חסר, והוא אינו במעלות היכולת. מנא לן, דכתיב, (שם ד) כמגדל דויד צוארף בנוי לתלפיות. אם מרבים ומגדלים הצדיקים תורה פהאי מגדל, מיד צוארף בנוי לתלפיות. זהו

זהו שהוא צנארו של עולם, בנוי בכנן קדוש, שכל הפיות תלו ונלאו לדעת השגחתו, וזהו תלפיות, כמה שנאמר (בראשית מז) ותלה ארץ מצרים.

ואז אלף המגן תלוי עליו, וכל שליטי הגברים. אותם הנקראים אלף אלפים, וכל הנשאר תלויים עליו, וכל השליטים וכל העולמות מלאים מטובו של מקום.

אמר רבי יהודה, והינו שפתוב (שם כח) ויחלם והנה סלם מצב ארצה, כלומר, כשהצדיקים אינם עוסקים בתורה - סלם מצב ארצה, ואינו במעלה. זכו הצדיקים ועסקו בתורה - ראשו מגיע השמימה, אזי יש לו מעלה וכל טוב לא יחסר. ומיד - והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. מהו בו? אמר רבי יהודה, בשמו של מקום, כמו שנאמר (תהלים קיח) נגילה ונשמחה בו.

אמר רבי יצחק, בו - באותו ממנה. ומפני מה? שפתוב אחריו (בראשית כח) והנה ה' נצב עליו על אותו ממנה. מפני זה עולים ויורדים בשבילו, מפני שמו של מקום שהוא נצב עליו. אמר רבי תנחום, למה נקרא שמו מלך שלם מפל שאר הצבאות? שאין לך נושא שמו של מקום בקרבן כמו זה.

אמר רבי יעקב, רמזו ליעקב, והשיבו על מה שנתרעם לפני הקדוש ברוך הוא. כלומר, שאם בניו יזכו לעסק בתורה ובמצוות, יש מעלה לזה ומעלה לבניו. לא זכו לעסק בתורה ובמצוות - אין מעלה לזה ואין מעלה לבניו. זהו שפתוב (שם) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. מלאכי אלהים

שהוא צנארו של עולם, בנוי בכנן קדוש, שכל הפיות תלו ונלאו לדעת השגחתו, וזהו תלפיות, כמה דאת אמר (בראשית מז) ותלה ארץ מצרים.

ואז אלף המגן תלוי עליו, וכל שליטי הגברים, אותן הנקראים אלף אלפים, וכל הנשאר תלויים עליו, וכל השליטין, וכל העולמות, מלאים מטובו של מקום.

אמר רבי יהודה, והיינו דכתיב ויחלם והנה סלם מצב ארצה, כלומר, כשהצדיקים אינם עוסקים בתורה, סלם מצב ארצה, ואינו במעלה. זכו הצדיקים ועסקו בתורה, ראשו מגיע השמימה, אזי יש לו מעלה, וכל טוב לא יחסר, ומיד והנה מלאכי אלהים עולים וירדים בו. מאי בו? אמר רבי יהודה, בשמו של מקום. כמה דאת אמר (תהלים קיח) נגילה ונשמחה בו.

אמר רבי יצחק, בו, בההוא ממונה. ומפני מה. דכתיב אחריו, והנה ה' נצב עליו, על ההוא ממונה. מפני זה עולים ויורדים בשבילו. מפני שמו של מקום, שהוא נצב עליו. אמר רבי תנחום, למה נקרא שמו מלך שלם, מפל שאר הצבאות. שאין לך נושא שמו של מקום בקרבן כמו זה.

אמר רבי יעקב, רמזו ליעקב, והשיבו על מה שנתרעם לפני הקדוש ברוך הוא. כלומר, שאם בניו יזכו לעסק בתורה ובמצוות, יש מעלה לזה, ומעלה לבניו. לא זכו לעסק בתורה ובמצוות, אין מעלה לזה, ואין מעלה לבניו. הדין הוא דכתיב, והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. מלאכי אלהים, אלו בניו של יעקב, זכו עולים. לא

- אלו בְּנֵי שֶׁל יַעֲקֹב, זְכוּ - עוֹלָם.
לא זְכוּ - יוֹרְדִים. בו - בְּשָׁבִילוֹ,
בו - כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ מַעֲלָה, יֵשׁ לָהֶם.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שָׂרֵי הָאֲמוֹת
הָיוּ עוֹלָם אוֹ יוֹרְדִים בְּשָׁבִיל זֶה.
כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ מַעֲלָה - יוֹרְדִים שָׂרֵי
הָאֲמוֹת. כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ יְרִידָה - עוֹלָם.
וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם, אֵין טוֹב
וְאֵין רַע בָּא לְעוֹלָם אֶלָּא בְּשָׁבִיל
בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הַגְּמוּן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֲבָהוּ
וְאָמַר: יֵשׁ לְכַנֵּס אֶת כָּל הָעוֹלָם
עֲלֵיכֶם כְּמוֹ עַל הָאֲרֶבֶה הַזֶּה,
לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם בְּשִׁעָה
אֶחָת. הָאֲמָה הַזֹּאת אֵין עוֹבְדֵת
לְרַבּוֹנָה, כְּתוּב (דְּבָרִים יד) וְעָצַר אֶת
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה
לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אִם הִיא
סוֹטָה, כָּל הָעוֹלָם יֵאָבֵד
בְּשָׁבִילָהּ? אָמַר לוֹ וְהָרִי אֶתֶם
עוֹשִׂים אוֹתָהּ שֶׁתִּסְטָה וְלֹא תִלְדֶּךָ
בְּדָרֶךְ כְּשֶׁרָה. אָמַר לוֹ, חֲטָאִיכֶם
הֵם הָעוֹשִׂים לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, יָפָה אָמַר אוֹתוֹ
הַהַגְּמוּן.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, (בְּרַאשִׁית כח) וְהָיָה
סֵלֶם מִצֵּב אֲרֶצָה - זֶהוּ בֵּית
עוֹלָמִים. וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה
- זֶהוּ שְׁכֵנֹתוֹ (שְׁמוֹת טו) מְכוֹן
לְשַׁבְּתָף פְּעֻלַּת ה'. אֵיזְהוּ רֵאשׁוֹ?
זֶהוּ צִיּוֹן, שְׁשֵׁם הַשְּׁכִינָה
וְהַכְּרוּבִים וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אָמַר
רַבִּי אֲבָא, סֵלֶם זֶה סִינַי, שְׁבוּ נִתְּנָה
תּוֹרָה, וְשֵׁם נִגְלוֹ מְרַכְּבוֹתָיו שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר,
עוֹד יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל בְּפִסּוּק זֶה
כְּבָרֵאשׁוֹנָה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּמִגְדֵּל
דְּוִיד צְנֹאֲרָף בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, שְׁהָרִי
שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי
זִירָא, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ
עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
הָיָה קָיָם. זֶהוּ שְׁכֵנֹתוֹ כְּמִגְדֵּל

זְכוּ, יוֹרְדִים. בו : בְּשָׁבִילוֹ. בו : כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ מַעֲלָה
יֵשׁ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שָׂרֵי הָאֲמוֹת, הָיוּ עוֹלָם
אוֹ יוֹרְדִים בְּשָׁבִיל זֶה. כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ מַעֲלָה,
יוֹרְדִים שָׂרֵי הָאֲמוֹת. כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ יְרִידָה, עוֹלָם.
וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שֶׁל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
בַּר שְׁלוֹם, אֵין טוֹב וְאֵין רַע בָּא לְעוֹלָם, אֶלָּא
בְּשָׁבִיל בְּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב.

הַגְּמוּן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֲבָהוּ, וְאָמַר, אֵית
לְאֶתְפַּנְפָּא כָּל עַלְמָא עֲלֵיכֶוּ, כְּעַל הָאֵי
גוּבָא, לְאוּבְדָא לְכוּן מִן עַלְמָא בְּשִׁעָתָא הַדָּא.
אוּמָה דָּא הִיא לָא פְּלָחָה לְמֵאֲרָה, כְּתִיב (דְּבָרִים
יא טז) וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה
לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אֵי הִיא סִטְיָא, כָּל עַלְמָא
יִיבַד בְּגִינָהּ. אָמַר לִיה, וְהָא אֶתוּן עֲבָדִין לָהּ
דְּתִסְטִי וְלֹא תִהָךְ בְּאוּרְחָא דְכְּשָׂרָא. אָמַר לִיה
חֻבְתְּכוֹן עֲבָדִין לְאֶתְעָרָא לָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
שְׁפִיר קָאֻמַר הֵהוּא הַגְּמוּן.

הָנוּ רַבָּנָן, וְהָיָה סֵלֶם מִצֵּב אֲרֶצָה, זֶהוּ בֵּית
עוֹלָמִים. וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת טו יז) מְכוֹן לְשַׁבְּתָף פְּעֻלַּת ה'.
אֵיזְהוּ רֵאשׁוֹ, זֶהוּ צִיּוֹן, שְׁשֵׁם הַשְּׁכִינָה,
וְהַכְּרוּבִים, וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אָמַר רַבִּי אֲבָא,
סוֹלָם זֶה סִינַי, שְׁבוּ נִתְּנָה תּוֹרָה, וְשֵׁם נִגְלוֹ
מְרַכְּבוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד אֵית
לְאֶסְתַּפְּלָא בְּהָאֵי קָרָא בְּדִבְקֵי מִיתָא, (שִׁה"ש
ד ד) כְּמִגְדֵּל דְּוִיד צְנֹאֲרָף בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, דְּהָא
תְּנִינָן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל
זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, כְּמִגְדֵּל
דְּוִיד צְנֹאֲרָף בְּנוֹי. אֵי מִגְדָּלִים תּוֹרָה, כְּהָאֵי
מִגְדָּל, צְנֹאֲרָף בְּנוֹי. מֵהוּ צְנֹאֲרָף, זֶה בֵּית

הַמְקַדֵּשׁ. הֲדָא הוּא דְכִתְיב, (בראשית מה יד) **וַיִּפֹּל עַל צוּאָרֵי בְנֵימִין אָחִיו וַיִּבֶן, מִלְמַד שְׁבֻכָה עַל מְקַדֵּשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל מְקַדֵּשׁ שְׁנִי.**

אָמַר רַבִּי (דף לו ע"א) יִצְחָק, מֵהוּ מְגַדֵּל. אֵלֶּא מֵה מְגַדֵּל דְדוּד, מְגַדֵּל חֲזָק, אִף הַמְתַּעֲסָקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין חֲזוּק, וּבִנְיָן חֲזָק. ר' תַּנְחוּם אָמַר, מְגַדֵּל דְדוּד, מֵה דְדוּד הָיָה מִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דוּרוּ, כִּף הַמְתַּעֲסָקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין לְהִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְשֵׁלֵא יִתְבַּטְלוּ מִמְּנָה.

מֵה דְדוּד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוּמָם, כִּף צְרִיף הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוּמָם, וּבְעוֹד שְׂיִתְעַסְקוּ בָּהּ, וַיִּתְגַּדְלוּ בָּהּ, כִּמְגַדֵּל דְדוּד הַצּוּאָר בְּנֵי בִנְיָן חֲזָק וְגָדוֹל.

וְאִם לָאוּ, אֶלְף הַמְגֵן תְּלוּי עֲלִיו, אֵלּוּ אֶלְף שְׁנַיִם שְׂיִהִיו בְּגָלוּת, וְהִדְבָּר תְּלוּי אִם יִגְאָלוּ בּוּ וְאִם לָאוּ. זְכוּ בַּתּוֹרָה, יִגְאָלוּ בְּאֶלְף שְׁנַיִם. לֹא זְכוּ, כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעַבְדוּ בָּהֶם, וְלֹאֲחֵר כֵּן יִגְאָלוּ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֻלָּם מִצֵּב אַרְצָה, זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוּ, בְּשִׁבְלֵי אוֹתָן הָעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאַרְצָן. וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה, שֶׁהַמְקַדֵּשׁ הוּא בְּמַעְלָה גְדוּלָה, עַל כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיְרִידִים בּוּ, אֵלּוּ כִּהְנִי שֶׁרֶת.

ר' אֱלִיעֶזֶר אָמַר, עַל שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה. מִשְׁמַע, עֲלִים וַיְרִידִים.

מֵה מַעְלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ דְכִתְיִב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו. כִּמְה דַּאתָּ אָמַר מֵה מַעְלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוּ? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְהִנֵּה

דְּוִיד צוּאָרָךְ בְּנוֹי. אִם מְגַדֵּלִים תּוֹרָה כְּאוֹתוֹ מְגַדֵּל - צוּאָרָךְ בְּנוֹי. מֵהוּ צוּאָרָךְ? זֶה בֵּית הַמְקַדֵּשׁ. זֶהוּ שְׁכִתּוּב (בראשית מה) וַיִּפֹּל עַל צוּאָרֵי בְנֵימִין אָחִיו וַיִּבֶן. מִלְמַד שְׁבֻכָה עַל מְקַדֵּשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל מְקַדֵּשׁ שְׁנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵהוּ מְגַדֵּל? אֵלֶּא מֵה מְגַדֵּל דְדוּד מְגַדֵּל חֲזָק, אִף הַמְתַּעֲסָקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין חֲזוּק וּבִנְיָן חֲזָק. ר' תַּנְחוּם אָמַר, מְגַדֵּל דְדוּד - מֵה דְדוּד הָיָה מִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דוּרוּ, כִּף הַמְתַּעֲסָקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין לְהִתְגַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְשֵׁלֵא יִתְבַּטְלוּ מִמְּנָה.

מֵה דְדוּד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוּמָם, כִּף צְרִיף הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוּמָם, וּבְעוֹד שְׂיִתְעַסְקוּ בָּהּ וַיִּתְגַּדְלוּ בָּהּ - כִּמְגַדֵּל דְדוּד הַצּוּאָר בְּנֵי בִנְיָן חֲזָק וְגָדוֹל.

וְאִם לָאוּ, אֶלְף הַמְגֵן תְּלוּי עֲלִיו, אֵלּוּ אֶלְף שְׁנַיִם שְׂיִהִיו בְּגָלוּת, וְהִדְבָּר תְּלוּי אִם יִגְאָלוּ בּוּ וְאִם לָאוּ. זְכוּ בַּתּוֹרָה - יִגְאָלוּ בְּאֶלְף שְׁנַיִם. לֹא זְכוּ - כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעַבְדוּ בָּהֶם, וְלֹאֲחֵר כֵּן יִגְאָלוּ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֻלָּם מִצֵּב אַרְצָה - זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוּ, בְּשִׁבְלֵי אוֹתָן הָעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאַרְצָן. וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה - שֶׁהַמְקַדֵּשׁ הוּא בְּמַעְלָה גְדוּלָה עַל כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיְרִידִים בּוּ - אֵלּוּ כִּהְנִי שֶׁרֶת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, עַל שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה. מִשְׁמַע עֲלִים וַיְרִידִים ה' נֹצֵב עָלָיו. כִּמּוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים

קכו) אם ה' לא ישמר עיר שווא שקד שומר. והיינו דכתיב, והנה ה' נצב עליו, להיות שומר על אותם השומרים.

מהו עליו? אמר רבי אלעזר, לשמירה. כמו שנגמר (ירמיה לט) ועיניך שים עליו. כף (מלכים-א ט) והיו עיני ולבי שם כל הימים. ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא לחזור לירושלים, ולהיות חומה לשמרה, כמו שנגמר (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה. הארץ אשר אתה שכב עליה. אמר רבי יצחק, מלמד שקפל לו ארץ ישראל. אמר רבי יהודה, בית המקדש ממש היה, ועליו נתבשר, ועליו היה שוכב. משמע שכתוב וישכב במקום ההוא.

אמר רבי יהודה, מן השלשה אבות לא נתבשר אחד מהם על בית המקדש, אלא יעקב, שהוא שלישי מן האבות. וכנגד אלו השלשה: ישי, דוד, שלמה. שלמה שהוא השלישי בנאו.

אמר רבי יהודה, יעקב שהוא השלישי נתבשר על שלמה, שהוא השלישי, שיבנהו. זה אוהב נשים, וזה אוהב נשים. זה עומד בתמו, וזה לא עומד בתמו, שכתוב (מלכים-א יא) ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו.

רבי יוסי פתח, (תהלים מח) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון קרית מלך רב. יפה נוף, זהו ירושלים, שהוא (שהיה) (משלי טו) מתוק לנפש ומרפא לעצם, כמו שנגמר (שיר השירים ד) נפת תטפנה שפתותיך.

אמר רבי יהודה, ארץ מצרים, כל יפי שבה, נוף ותחפנחס היו. נוף היה המשבח מכלם, שהיתה בשלש מאות ותשעים וחמש תכשיטין של יפי. וציון גדלה

(תהלים קכו א) אם ה' לא ישמר עיר שווא שקד שומר. והיינו דכתיב, והנה ה' נצב עליו, להיות שומר על אותן השומרים.

מהו עליו. אמר רבי אלעזר, לשמירה. כמה דאת אמר, (ירמיה לט יב) ועיניך שים עליו.

כף (מ"א ט ג) והיו עיני ולבי שם כל הימים. ולעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא לחזור לירושלים, ולהיות חומה לשמרה. כמה דאת אמר, (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה.

הארץ אשר אתה שכב עליה. אמר רבי יצחק, מלמד שקפל לו ארץ ישראל. אמר רבי יהודה, בית המקדש ממש היה, ועליו נתבשר, ועליו היה שוכב. משמע דכתיב וישכב במקום ההוא.

אמר רבי יהודה, מן השלשה אבות לא נתבשר אחד מהם על בית המקדש, אלא יעקב, שהוא שלישי מן האבות. וכנגד אלו השלשה: ישי, דוד, שלמה. שהוא השלישי בנאו.

אמר רבי יהודה, יעקב שהוא השלישי נתבשר על שלמה, שהוא השלישי, שיבנהו. זה אוהב נשים, וזה אוהב נשים. זה עומד בתמו, וזה לא עומד בתמו, דכתיב (מ"א יא ד) ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו.

ר' יוסי פתח, (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון קרית מלך רב. יפה נוף, זהו ירושלים, שהוא (נ"א שהיה) (משלי טו כד) מתוק לנפש ומרפא לעצם. כמה דאת אמר (שה"ש ד יא) נפת תטפנה שפתותיך.

אמר רבי יהודה, ארץ מצרים, כל יפי שבה, נוף ותחפנחס היו. נוף היה המשבח מכלם, שהיתה בשלש מאות ותשעים וחמש

תכשיטין של יפי. וציון גדולה ביפי והדר על נוף. דאמר רבי יהודה למה נקרא שמה ציון, מה הציון עומד לגס להסתפל בו וכו'.

והיתה גדולה ביפי מנוף, הדא הוא דכתיב, יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון, שכל מי שהיה רואה אותה, היה שמח. דתניא, אמר רבי יוסי אמר רבי חייא, מעולם לא נכנס אדם בירושלים והיה עצב, לקיים מה שנאמר משוש כל הארץ.

אמר רבי יצחק, פיון ששכב יעקב עליה, נתישב דעתו, ונגלתה עליו השכינה ודברה עמו, מה שלא היה קודם לכן. דאמר רבי יצחק, עד שעמד יעקב באותו מקום, לא נגלתה עליו השכינה.

ביון שראה יעקב כף, ידע שהמקום גרם לו, והקיץ משנתו, ונתירא שמא דבר אחר היה, וישכב כבתחלה. אמר ליה קודשא בריך הוא, יעקב, לא כף הוא, אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק. ועוד, הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך. ולא אתגלה לאמה אחרת, בגלוי השכינה על הארץ.

אמר רבי יוסי, מהו אשר אתה שכב עליה. אלא פשם שאתה שוכב עליה ונבואה עמך, כף זרעך הנבואה תהיה מצויה עמהם, ולא עם אמה אחרת.

ר' יעקב פתח, (ישעיה כו') יחן רשע כל למד צדק. תניא, אמר רבי יעקב, ווי שהרשע יחן בעולם הזה, זה זרעו של עשו הרשע. ומפני מה יש להם חן ורחמים. מפני שזרעו של יעקב לא למד צדק. בארץ נכחות יעול, זו ירושלים, שהיא ארץ נכחות.

מהו יעול, אמר רבי יעקב, אוירא דארעא ישראל מחפים. ומרמז נבואה. וזרעו

ביפי והדר על נוף. שאמר רבי יהודה, למה נקרא שמה ציון? מה הציון עומד לגס להסתפל בו וכו'.

והיתה גדולה ביפי מנוף, זהו שכתוב יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון. שכל מי שהיה רואה אותה, היה שמח. דתניא, אמר רבי יוסי אמר רבי חייא, מעולם לא נכנס אדם בירושלים והיה עצב, לקיים מה שנאמר משוש כל הארץ.

אמר רבי יצחק, פיון ששכב יעקב עליה, נתישב דעתו, ונגלתה עליו השכינה ודברה עמו, מה שלא היה קודם לכן. דאמר רבי יצחק, עד שעמד יעקב באותו מקום, לא נגלתה עליו השכינה.

ביון שראה יעקב כף, ידע שהמקום גרם לו, והקיץ משנתו, ונתירא שמא דבר אחר היה, וישכב כבתחלה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: יעקב, לא כף הוא, אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק. ועוד, הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך. ולא אתגלה לאמה אחרת בגלוי השכינה על הארץ.

אמר רבי יוסי, מהו אשר אתה שכב עליה? אלא פשם שאתה שוכב עליה ונבואה עמך, כף זרעך הנבואה תהיה מצויה עמהם, ולא עם אמה אחרת.

רבי יעקב פתח, (ישעיה כו') יחן רשע כל למד צדק. שנינו, אמר רבי יעקב, ווי שהרשע יחן בעולם הזה, זה זרעו של עשו הרשע. ומפני מה יש להם חן ורחמים? מפני שזרעו של יעקב לא למד צדק. בארץ נכחות יעול - זו ירושלים, שהיא ארץ נכחות.

מהו יעול? אמר רבי יעקב, האויר של ארץ ישראל מחפים. ומרמז

שֶׁל עָשׂוּ יַעֲזֹל הָאָוִיר וְהִנְבוּאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שֶׁזָּרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְאוּת ה', וְאֵינֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל פֶּן יַחַן רָשָׁע וַיַּעֲזֹל טוֹב הָאָרֶץ וְהִנְבוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יַחַן רָשָׁע, אֱלוֹ אַמּוֹת הָעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צְדָקָה.

נְבוּאָה. וְזָרְעוּ שֶׁל עָשׂוּ יַעֲזֹל הָאָוִיר וְהִנְבוּאָה. מִפְּנֵי מָה? מִפְּנֵי שֶׁזָּרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְאוּת ה', וְאֵינֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל פֶּן יַחַן רָשָׁע וַיַּעֲזֹל טוֹב הָאָרֶץ וְהִנְבוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יַחַן רָשָׁע - אֱלוֹ אַמּוֹת הָעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צְדָקָה.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

הָא חֲזִי, כְּמָה שְׁנִין יְתִיב הֵהוּא צְדִיק, דְּלֹא חֲזָא לְאַבוּהַ עֲשָׂרִין וְתָרִין שְׁנִין. הָא אֵינּוּן יְתִיבוּ בְּמַצְרַיִם, עֲשָׂרִים וְתָרִין שְׁנִין, לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מְאִינוּן עֲשָׂר שַׁבָּטִין דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, לְפּוּם חוֹשְׁבְּנָא הוּוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂרִין שְׁנִין לְכֻלְהוּ, דִּל מִינֵיהּ עֲשָׂר שְׁנִין, דְּנִכְתּוּ לּוֹן בְּדִינָא דְלַעֲלֵא, בְּגִין עֲשָׂר שַׁבָּטִין קְדִישִׁין דְּמִיתוּ תַמָּן בְּמַצְרַיִם, אֲשַׁתָּארוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מב ב) רְדוּ שָׁמָּה.

בֹּא וּרְאֵה כְּמָה שְׁנִים יֹשֵׁב אוֹתוֹ צְדִיק, שֶׁלֹּא רָאָה אֶת אָבִיו עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה. הֲרִי הֵם יֹשְׁבוּ בְּמַצְרַיִם עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מְאֵתָם עֲשָׂרַת הַשַּׁבָּטִים שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ. לְפִי הַחֲשָׁבוֹן הָיוּ מְאֵתִים וְעֲשָׂרִים שָׁנָה לְכֻלָּם. תּוֹרִיד מֵהֶם עֲשָׂר שָׁנִים שֶׁנִּכְפוּ לָהֶם בְּדִין שֶׁל מַעֲלָה בְּשָׁבִיל עֲשָׂרָה שַׁבָּטִים קְדוּשִׁים שֶׁמְתוּ שֵׁם בְּמַצְרַיִם - נִשְׁאָרוּ מְאֵתִים וְעֲשָׂר. זֶהוּ שַׁכְּתוּב (בראשית מא) רְדוּ שָׁמָּה.

הָא חֲזִי, כְּד גֵרְמוּ חוֹבִין, וְהֵאִי שַׁבַּת לֹא אֲתַנְטִיר כְּדִקָּא יְאוּת, דְּכְּתִיב (ירמיה יז כב) וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. לֹא תִטְלוּן עַל־יִכּוֹן מְטוּלָא דְחוֹבִין, דְּהָוָה מִגִּין עַל־יִכּוֹן מְנִייהוּ, יוֹם (דף לו ע"ב) הַשַּׁבָּת.

בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁנִּגְרְמוּ הַחֲטָאִים וְהַשַּׁבָּת הַזֶּה לֹא נִשְׁמְרָה כְּרְאוּי, שַׁכְּתוּב (ירמיה יז) וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. אַל תִּטְלוּ עַל־יִכּוֹן מִשָּׂא שֶׁל עוֹנוֹת, שְׁהִיָּה מִגִּין עַל־יִכּוֹן מֵהֶם יוֹם הַשַּׁבָּת.

וְרָא שְׁמַעוּ לֵיהּ לְנִבְיָאָה, וְאִיתְעַר עַל־יְהִין (ויקרא כו כה) חֶרֶב נּוֹקְמַת נִקָּם בְּרִית. מֵאֵן בְּרִית, דָּא שַׁבָּת, דְּכְּתִיב (שמות לא טז) לְדֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם. וּבְרִית מִלָּה, דְּכְּתִיב (ירמיה יא טו) וּבִשְׂרָר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ מִעֲלֵיךָ. וּבְרִית צְדִיק דְּזַבִּינוּ לֵיהּ.

וְרָא שְׁמַעוּ לְנִבְיָא, וְהַתְעוֹרְרָה עַל־יְהִים חֶרֶב נּוֹקְמַת נִקָּם בְּרִית. מִי הַבְּרִית? זֶה שַׁבָּת, שַׁכְּתוּב (שמות לא) לְדֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם, וּבְרִית מִלָּה, שַׁכְּתוּב (ירמיה יא) וּבִשְׂרָר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ מִעֲלֵיךָ, וּבְרִית הַצְּדִיק שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ.

וּכְלָא בְּחַד דְּרָגָא, שַׁבָּת, וּבְרִית מִלָּה, וְצְדִיק. וְרָזָא דָּא, (עמוס ב ו) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעַה לֹא אָשִׁיבְנּוּ, וְכֻלְהוּ תְּלִי בְּמִכְרָם בְּכֶסֶף צְדִיק. וּכְדִין שָׂרוּ לְאֲשַׁתְּעַבְדָּא שְׁבַע עַל חֲטָאָתָם. וְאֲתַגְזֹר עַל־יְהוֹן בְּגִלוּתָא

וְהַכֵּל בְּדִרְגָּה אַחַת - שַׁבָּת וּבְרִית מִלָּה וְצְדִיק. וְזֶהוּ סוּד (עמוס א) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעַה לֹא אָשִׁיבְנּוּ, וְכֻלָּם תּוֹלָה בְּמִכְרָם בְּכֶסֶף צְדִיק. וְאֵז הַתְּחִילוּ לְהַשְׁתַּעֲבֹד שְׁבַע עַל חֲטָאָתָם,

וְנָגְזַר עֲלֵיהֶם בְּגִלוֹת כָּבֵד שְׂבָעִים שָׁנָה בַּחֲטָאִים שֶׁל שְׁמֹטָה וְיֹבֵל, שֶׁתְּלוּיִים בְּשַׁבַּת הַגְּדוֹל וְשַׁבַּת סֵתָם.

אֲחֵר כִּף בָּאוּ לְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה וְהִתְיַשְׁבוּ בָּהּ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, לְתִשְׁלוּם שְׂבָעִים שְׂבֻעוֹת וְשְׂבָעִים שָׁנָה, עֶשֶׂר שָׁנִים לְכָל יוֹם, מֵאוֹתָם שְׁיֹנְקִים מְשָׁבִיעִי, שְׁגָם שַׁבַּת הַגְּדוֹל אִף כִּף נִקְרָאת שְׂבִיעִי מִמֹּטָה לְמַעְלָה, שְׂכּוֹלָל כְּאֶחָד זְכוֹר וְשֹׁמֵר. אֲחֵר כִּף הִתְקַיְמוּ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּאַרְץ עַל כַּח הַתּוֹרָה שֶׁהָיוּ מִתְעַסְקִים.

וּבְשָׁנָה הַחֲטָא שֶׁל שְׁנֵאת חֲנָם, הַתְּעוֹרָרָה שְׁנֵאת חֲנָם כְּמוֹ בְּרָאשׁוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית לו) וַיִּשְׁנֵאוּ אוֹתוֹ, אֵת אוֹתוֹ הַצְּדִיק, וְאֵז נִתַּן אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיַדִּי מִי שְׁשׁוֹנָא אוֹתָם שְׁנֵאת חֲנָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּאֶדוֹם, (יחזקאל לה) עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֶרֶב.

וְאֵז נִפְרַע מֵהֶם עַל יְדֵי מַגֵּן אוֹתָן הַשָּׁנִים שֶׁחֲסָרוּ מִסּוּד שֶׁל שְׂבַע עַל חֲטָאֵתִיכֶם. בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁתִּמְנָה עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה שְׂבַע פְּעָמִים לְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם הַעֲשֶׂה שְׂמִכְרוֹ אוֹתוֹ, יֵצֵא לָךְ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים.

וְאֵז תִּתְעוֹרָר גְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל כְּבִקְרָ שְׁמִתְחִיל לְהֵאִיר מַעַט מַעַט, עַד שְׂבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִים שֶׁהִסְתַּלַּק אוֹתוֹ הַצְּדִיק, הַדְּרָגָה שֶׁל טו"ב. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית לו) יוֹסֵף בֶּן שְׂבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רַעַה אֶת אָחִיו. שֶׁהָיָה אֵז יִרְאֵה לְעַמֵּד בְּפָרֶץ לְפָנֵי מִדַּת הַדִּין, שֶׁהָיָה נִשְׁלָמוּ חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְאֵז (עוֹבְדֵיהָ א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר וּבֵית יוֹסֵף לְהַבָּה וּבֵית עֶשָׂו לְקֵשׁ וְדִלְקוּ בָּהֶם וְאֶכְלוּם.

וְאֵז יְעוֹרָר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹבוֹת רַבּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִתְבַּע עֲלֵבּוֹנָהוֹן, וְעֲלֵבּוֹנָא

דְּבָבֵל, שְׂבָעִין שָׁנִין, בְּחֹבֵבִין דְּשְׁמֹטָה וְיֹבֵל, דִּתְלִיין בְּשַׁבַּת הַגְּדוֹל, וְשַׁבַּת סֵתָם.

וּלְבַתָּר אֵתוֹ לְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְאִתְיַשְׁבוּ בָּהּ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִין שָׁנִין, לְתִשְׁלוּם שְׂבָעִין שְׂבֻעִין, וְשְׂבָעִין שָׁנִין, עֶשְׂרֵה שָׁנִין לְכָל יוֹמָא, מֵאִינוֹן דִּינִקִּין מְשָׁבִיעִי, דְּשַׁבַּת הַגְּדוֹל אוֹף הָכִי אִיקְרִי שְׂבִיעִי מִתְתָּא לְעִילָא. דְּכִלִּיל כְּאֶחָד זְכוֹר וְשֹׁמֵר. וּלְבַתָּר אִתְקַיְיְמוּ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִין שָׁנִין בְּאַרְעָא, עַל חִילָא דְּאוּרִייתָא, דִּהוּוּ מִתְעַסְקִי.

וְכֵר גְּרָם חוֹבָא דְּשְׁנֵאת חֲנָם, אִתְעַרִי שְׁנֵאת חֲנָם דְּבִקְדָמִיתָא. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, וַיִּשְׁנֵאוּ אוֹתוֹ, לְהֵהוּא זְכָאָה. וְכִדִּין יִהִיב לֹון קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיַד מֵאן דְּסָנִי לֹון שְׁנֵאת חֲנָם. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, בְּאֶדוֹם, (יחזקאל לה ה) עַל הָיִוֹת לָךְ אֵיבַת עוֹלָם וְתַגְרָ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֶרֶב.

וְכִדִּין אִתְפָּרַע מַנְיָהוּ, עַל יְדֵי מַנְיָנָא דְּאִינוֹן שָׁנִין, דְּחֲסָרוּ מִרְזָא דְּשְׂבַע עַל חֲטָאֵתִיכֶם. תָּא חֲזִי, כִּד תִּמְנִי עֶשְׂרִים וְתַרִין שָׁנִין שְׂבַע זְמַנִּין, לְכָל חַד מֵאִינוֹן עֶשְׂרֵה דְּזַבִּינוּ לִיָּה, הוּוּ לְהוּ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מָאָה וְאַרְבָּעִין.

וְכִדִּין יִתְעַר פּוֹרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, כְּצַפְרָא דְּשֵׁאֲרַת לְאַנְהָרָא זְעִיר זְעִיר, עַד שְׂבָעָה עֶשֶׂר שָׁנִין, דְּאִסְתַּלַּק הֵהוּא צְדִיק דְּרָגָא דְּטו"ב, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב יוֹסֵף בֶּן שְׂבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רַעַה אֶת אָחִיו. דֵּהָא כְּדִין יִתְחַזִּי לְמִיקָם בְּפָרֶץ, קָמִי מִדַּת דִּינָא, דֵּהָא אִשְׁתַּלִּימוּ חוֹבֵי עֲלָמָא, וְכִדִּין (עוֹבְדֵיהָ א יח) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר וּבֵית יוֹסֵף לְהַבָּה וּבֵית עֶשָׂו לְקֵשׁ וְדִלְקוּ בָּהֶם וְאֶכְלוּם.

וְכִדִּין יִתְעַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא טוֹבוֹן סְגִיאִין עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִתְבַּע עֲלֵבּוֹנָהוֹן, וְעֲלֵבּוֹנָא טוֹבוֹת רַבּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִתְבַּע עֲלֵבּוֹנָם וְעֲלֵבּוֹן הַתּוֹרָה שֶׁשָּׂרְפוּ בָּאֵשׁ, וְהָדָם שֶׁל אוֹתָם שֶׁנִּהְרָגוּ

דאורייתא, דאוקדו בנורא. ודמא דאינון דאתקטלו על קדושת שמייה. וכדין יתרעי יוסף לאחיהי, (ישעיה יא יג) אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצר את אפרים.

על קדשת שמו, ואז יתרצה יוסף לאחיו, (ישעיה יא) אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה לא יצר את אפרים.

הא חזי דהכי הוא, דתנן בשבעה עשר בתמוז בוטל התמיד, ובתשעה באב חרב בית מקדשא. פדאמר רבי יוסי, מגלגלין זכות ליום זכאי, וחובה ליום חייב. דבההיא ליליא אפיקו דבה רעה על ארעא קדישא, וארימו קלהון בבכיה, ואתקבעת לדרי דרין.

בא וראה שכך זה, ששנינו בי"ז בתמוז בטל התמיד, ובט' באב חרב בית המקדש, כמו שאמר רבי יוסי, מגלגלין זכות ליום זכאי, וחובה ליום חייב. שבאותו הלילה הוציאו דבה רעה על הארץ הקדושה, והרימו קולם בבכיה, ונקבעה לדורי דורות. ודיק ותמצא, משבטל התמיד, שהיה מכפר על חטאייהם, עד שנחרב בית המקדש, בין בפעם הראשונה בין בפעם השנייה - עשרים ושנים ימים, כנגד עשרים ושנים שנים שלא ראה הצדיק ההוא את פני כבוד אביו, להראות את החכמה העליונה, שזה תלוי בזה.

ודוק ותשפח, מדבוטל התמיד, דהוה מכפר על חוביהון, עד דאתחרב בי מקדשא, בין בזמנא קדמאה בין בזמנא תנינא, עשרין ותרין יומין, לקבל אינון עשרין ותרין שנין דלא חמא ההוא צדיק אפי יקרא דאבוה, לאחזאה חכמתא עילאה, דהא בהא תליא.

והרי התעוררו החברים, שכשחרב בית המקדש, מוצאי שבת היה זה ומוצאי שביעית, ומשמרתו של יהויריב היתה, והלויים עומדים על דוכנם ואומרים שירה: (תהלים צד כא-כג) יגודו על נפש צדיק וגו' ויהי ה' לי למשגב וכי, וישב עליהם את אונם וגו'. ולא הספיקו לומר יצמיתם ה' אלהינו, עד שבאו גוים וכבשום. שהרי אם אמרו אותו, לא היתה להם תקנה.

והא איתערו חבריאי, דכד חריב מקדשא מוצאי שבת היתה, ומוצאי שביעית, ומשמרתו של יהויריב היתה, והלויים עומדים על דוכנם, ואומרים שירה: (תהלים צד כא-כג) יגודו על נפש צדיק וגו' ויהי ה' לי למשגב וגו', וישב עליהם את אונם וגו', ולא הספיקו לומר יצמיתם ה' אלהינו, עד שבאו גוים וכבשום. דהא אי אמרו ליה, לא הוה לון תקנה.

ומוצאי שבת, חכמתא סגיאה קא רמו, דנפקו משבת דהוה רפואה למפתהון. ומוצאי שביעית, דחבו לגבי כנסת ישראל. ולא עוד, אלא דנפקו ממילה, ולא קיימא בשר קדש. ומשמרתו של יהויריב, כמה דאת אמר (ירמיה ב ט) עוד אריב אתכם נאם ה' ואת בני בניכם אריב.

ומוצאי שבת, חכמתא סגיאה קא רמו, דנפקו משבת דהוה רפואה למפתהון. ומוצאי שביעית, דחבו לגבי כנסת ישראל. ולא עוד, אלא דנפקו ממילה, ולא קיימא בשר קדש. ומשמרתו של יהויריב, כמה דאת אמר (ירמיה ב ט) עוד אריב אתכם נאם ה' ואת בני בניכם אריב.

ועתיד הקדוש ברוך הוא להוציאם מן הגלות. זהו שכתוב

וזמין קודשא בריך הוא לאפקא לון מגלותא, הדא הוא דכתיב, (זכריה ט ט) גילי מאד בת

ציון הריעי פת ירושלים הנה מלפך יבא לך
צדי"ק ונושע הוא.

ואי תימא אמאי אתי משיחא מיהודה, מיוסף
מבעי ליה. אלא דתרויהו ייתון, ובגין
דקודשא בריך הוא לא מקפח שכר כל בריה,
יהב מלכותא לדוד, בגין דהוה עשירא
לצדיקים, ושביעא דאחים. והכי הוא
מלכותא דארעא, כעין מלכותא דרקיעא.

סתרי תורה

פתח ההוא יודאי ואמר, (תהלים עג כח) ואני קרבת
אלהים לי טוב וגו'. תא חזי, פד בר נש
אתקריב לאורייתא דאקרי טוב, דכתיב (שם קיט
עב) טוב לי תורת פיך, כדין אתקריב לקודשא
ברוך הוא דאקרי טוב, דכתיב (שם קמה ט) טוב ה'
לכל. וכדין אתקריב למהוי זפאה. פמה דאת
אמר, (ישעיה ג י) אמרו צדיק פי טוב, וכד איהו
זפאה, שכנינתא שריא עליה, ואוליפת ליה
רזין עילאין באורייתא. בגין דשכנינתא לא
אזדווגא אלא בטוב, דהא צדיק וצדק פחדא
אזלין.

תא חזי, פד ברא קודשא בריך הוא עלמא,
קיים ליה ושתיל על הנהו שיתא יומין
עילאין, ושביעא דעלייהו, דבגיניה
דשביעא דאקרי צדיק, מתזנין עילאין
ותפאין, ועליה קיימין, וביה מסתמכין, והוא
יסודא ושרשא דילהון.

הרא הוא דכתיב, (תהלים קמה טו) עיני כל אליך
ישברו וגו'. עיני כל אליך ישברו,
לההוא משח רבות עלאה, דנגיד ממוחא
סתימאה דכל סתימין, להאי כ"ל. וכדין ואתה
נותן להם את אכלם בעתו, דהאי כל פד אתער
לכלה, דאיהי כנסת ישראל. וכדין הוא

(זכריה ט) גילי מאד פת ציון הריעי
פת ירושלים הנה מלפך יבא לך
צדי"ק ונושע הוא.

ואם תאמר למה בא המשיח
מיהודה? מיוסף הנה צריך
להיות! אלא ששניהם יבאו,
ומשום שהקדוש ברוך הוא אינו
מקפח שכר כל בריה, נתן
המלכות לדוד, משום שהיה
עשירי לצדיקים והשביעי של
האחים, וכך היא מלכות הארץ,
כעין מלכות הרקיע.

סתרי תורה

פתח אותו היהודי ואמר, (שם עג)
ואני קרבת אלהים לי טוב וגו'.
בא וראה, כשבן אדם מתקרב
לתורה שנקראת טוב, שכתוב (שם
קיט) טוב לי תורת פיך, אזי מתקרב
לקדוש ברוך הוא שנקרא טוב,
שכתוב (שם קמה) טוב ה' לכל, ואז
מתקרב להיות צדיק, כמו שנאמר
(ישעיה ג) אמרו צדיק פי טוב.
וכשהוא צדיק, שכניה שורה
עליו, ומלמדת אותו סודות
עליונים בתורה, משום שאין
מתחברת שכניה אלא עם טוב,
שהרי צדיק וצדק הולכים יחד.
בא וראה, כשברא הקדוש ברוך
הוא את העולם, העמיד אותו
ושתל על ששת הימים העליונים
הללו, והשביעי שעליהם,
שבשכילו של השביעי שנקרא
צדיק נזונים עליונים ותחתונים,
ועליו עומדים, ובו נסמכים, והוא
היסוד והשרש שלהם.

ודו שכתוב (תהלים קמה) עיני כל
אליך ישברו וגו'. עיני כל אליך
ישברו, לאותו שמן משחה עליון
ששופע מהמח הנסתר של כל
הנסתרים לכ"ל הנה. ואז, ואתה
נותן להם את אכלם בעתו. שהכל
הנה, כשמתעורר אל הפלה,
שהיא כנסת ישראל. ואז הוא

למירחם על עלמא, וכלהו עלמין בחדו
בשעשויעא.

לרחם על העולם, וכל העולמות
בשמחה ושעשויע.

ובדין מה פתיב, (שם קמה טז) פותח את ידך וגו'.
ודא רעוא דרעוין, דנחית ממוחא
סתימאה, להאי פל. וכיון דהאי פל אתברך,
כולהו עלמין איתברכו, הדא הוא דכתיב (שם
קמה יז) צדיק ה' וגו', קרוב ה' וגו', רצון יראיו
יעשה וגו'.

ואז מה כתוב? פותח את ידך
וגו'. וזה רצון הרצונות, שיורד
מן המח הנסתר לכל הזאת, וכיון
שהכל הזו מתברכת, פל
העולמות התברכו. זהו שכתוב
צדיק ה' וגו', קרוב ה' וגו', רצון
יראיו יעשה וגו'.

ובכמא דברא האי בעלמא עילאה, ברזא
דשמיה קדישא, הכי ברא בעלמא
תתאה, שיתא זכאי קשוט, וחד שביעאה.
פדכתיב, (קהלת ז יד) גם את זה לעמת זה עשה
האלהים.

ובכמו שברא את זה בעולם
העליון בסוד שמו הקדוש, כך
ברא בעולם התחתון ששה צדיקי
אמת, ואחד שביעי, ככתוב (קהלת
ז) גם את זה לעמת זה עשה
האלהים.

וכר גרמו חובין, ודחו ללהוא פל דאיקר
צדיק מאתריה, (דף טז ע"א) פדכתיב, (עמוס ב
ו) על מכרם בכסף צדיק. אמר קודשא בריך
הוא, אנא גזרנא דיהא עלמא תתאה פגוונא
דעלמא עילאה, ויהא ההוא צדיק שליט על
הארץ, ויהוון פל בני עלמא, מתברכין על
ידוי.

ובשגמרו החטאים ודחו את
אותו פל, שנקרא צדיק, ממקומו,
ככתוב (עמוס ב) על מכרם בכסף
צדיק, אמר הקדוש ברוך הוא:
אני גזרתי שיהיה העולם התחתון
כמו העולם העליון, ויהיה אותו
הצדיק שליט על הארץ, ויהיו כל
בני העולם מתברכים על ידו.
זהו שכתוב (בראשית מט) בן פרת
יוסף, שהרי אין בכל איברי הגוף
שיעשה פרות, אלא רק הצדיק
יסוד עולם הזה. וכן פרת עלי
עין, מה זה אומר?

הדא הוא דכתיב, (בראשית מט כב) בן פרת יוסף,
דהא לית בכל שייפי גופא דינעביד
פירין, אלא האי צדיק יסוד עולם. וכן פרת
עלי עין, מאי קא מיירי.

א"א כמו שהעין הזו קיום
הגלגל, שאין יכול הגלגל
להתקיים אלא בבת העין שלו, כך
יוסף הוא כעין לכל אותם הששה
שסובבים אותו, מימין שלשה
ומשמאל שלשה, והוא מקים
אותם, וכך הוא לכל העולם,
שהרי העולם לא עומד אלא על
אותם הששה, והשביעי
שמעליהם.

א"א, כמה דהאי עין קיומא דגלגלא, דלא
יכלא גלגלא לאתקיימא, אלא בבת עין
דיליה. הכי יוסף איהו כעין לכל אינון שתא
דסחרין ליה. מימיניה תלתא, ומשמאלא
תלתא, ואיהו מקים לון. והכי איהו לכל
עלמא, דהא עלמא לא קיימא אלא על אינון
שיתא, ושביעאה דעלייהו. (דף טז ע"א).

וקרא הקדוש ברוך הוא לצדיק
בסוד השבת, ונח בו, והניח בו
פל הברכות לברוך את כל שאר

וקרא קודשא בריך הוא לצדיק ברזא דשבת. ונח ביה, ואנח ביה פל

הַיָּמִים. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (שמות ב) וַיִּנַּח
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בִּרְךָ ה' אֶת
יוֹם הַשַּׁבָּת. מִי זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת?
הִנֵּה אוֹמֵר, זֶה הַצַּדִּיק.

אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
אַתֶּם חִלַּלְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת הַזֹּאת
שֶׁאֲנִי גֹזְרֵתִי שִׁיְהִי מִלְּךָ עַל כָּל
שָׂר הַיָּמִים, וְאַתֶּם עֲשִׂיתֶם אוֹתוֹ
עֶבֶד עֲבָדִים - אַף אַתֶּם תִּסְבְּלוּ
אוֹתָהּ עֲבוּדָה קָשָׁה.

(בא וראה כמה שנים ישב אותו צדיק, שלא ראה
את אביו ועשרים ושנים שנה. הרי הם ישבו במצרים
עשרים ושנים שנה, לכל שבט מאותם עשרת
השבטים שמקרו אותו. לפי החשבון היו מאותם
ועשרים שנה כלם, תוריד מהם עשר שנים שנכו
להם בית דין שלמעלה בשביל עשרה שבטים
קדושים שמתו שם במצרים, נשארו מאותם ועשר,
זהו שכתוב (בראשית מב) רד"ו שמה.)

אָמַר לָהֶם יַעֲקֹב, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם,
רְדוּ לַגּוֹלֹת, וְנִפְּו אוֹתָם הַחֲטָאִים
וְלֹא יִחַרֵּב הָעוֹלָם בְּרַעֲב, שֶׁהֲרִי
אֵין בְּכֶם מִי שִׁזְיוֹן אֶתְכֶם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט עַל יְדֵי אוֹתוֹ
הַצַּדִּיק שִׁמְכַרְתֶּם. זֶהוּ שִׁפְתוֹב
(תהלים קמה) פוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
לְכָל חַי רִצּוֹן. עַל יְדֵי מִי? עַל יְדֵי
"כָּל". חֲזַר וּפְרַשׁ מִי הַכָּל הַזֶּה -

צַדִּיק. זֶהוּ שִׁפְתוֹב צַדִּיק ה' וְגו'.

וּכְבוֹ זֶה לְמַטָּה, עַל יְדֵי הַצַּדִּיק
הַזֶּה, הִיָּתָה לוֹ לְעוֹלָם הַצֵּלָה
בְּאוֹתָן שְׁבַע שָׁנוֹת רַעֲב. וְעַל
שִׁמְנָעוֹ בְּרֻכּוֹת מִשְׁבַּע הַדְּרָגוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת, הַתְּעוֹרְרוּ דְרָגוֹת
אַחֲרוֹת שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר עֲלֵיהֶם
בְּחֲטָאֵיהֶם.

בֵּינָן שִׁירָד יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם לְמִצְרַיִם,
הוּא וְכָל אוֹתָם הַשְּׁבָטִים, וְרָאוּ
הָעוֹלָם הַתַּחֲתוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, שֶׁעַל יְדֵי אוֹתוֹ הַצַּדִּיק
נִזְוֶן הָעוֹלָם, זֶהוּ שִׁפְתוֹב (בראשית
מב) הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עִם הָאָרֶץ.
הוּא הַמְּשַׁבֵּיר - מֵה זֶה מְשַׁבֵּיר?
אַלֵּא מוֹשֶׁה הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה מִן

בְּרַכָּאן, לְבִרְכָא כָּל שָׂר יוֹמִין. הֲדָא הוּא
דְכַתְיב, (שמות כ יא) וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בִּרְךָ
ה' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. מֵאֵן יוֹם הַשַּׁבָּת, הָיִי אִימָא
דָּא צַדִּיק.

אָמַר לוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתּוֹן חִלַּלְתוּן
לְהַאי שַׁבָּת, דְּאַנָּא גְזַרְנָא דִּיהָא מִלְּךָ עַל
כָּל שָׂר יוֹמִין, וְאַתּוֹן עֲבַדְתוּן יְתִיָּה עֶבֶד
עֲבָדִין, אוּף אַתּוֹן תִּסְבְּלוּן הַהוּא עֲבוּדָה קָשָׁא.
(תא חו, כמה שנים יתיב ההוא צדיק, דלא הוא לאבוהי, כ"ב שני. הא אנן
ותבו במצרים כ"ב שני, לכל שבטא מאינון עשר שבטין דזבינו ליה. לפום
חושבנא הוו מאתן ועשרים שניו לכלהו, דל מינייהו עשר שניו דנביתו לון
בי דינא דעילא, בגין עשר שבטין קדושיין דמיתו תמן במצרים, אשתארו
מאתן ועשר, הךא הוא דכתיב, רד"ו שמה.)

אָמַר לוֹן יַעֲקֹב, בְּבַעוּ מִיַּנְיִכּוּ, חוֹתוּ לַגּוֹלֹתָא,
וּנְכִיתוּ אִינוּן חוֹבִין וְלֹא יִתְחַרֵּב עַלְמָא
בְּכַפְנָא, דִּהָא לִית בְּכוּ מֵאֵן דִּיזוּן לְכוּ קוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, בַּר עַל יְדָא דִּיהוּא צַדִּיק דִּזְבִּינְתוּן.
הֲדָא הוּא דְכַתְיב, (תהלים קמה טז) פוֹתַח אֶת יַדְךָ
וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. עַל יְדֵי דְמֵאֵן, עַל יְדָא
דְכ"ל. הֲדָר פְּרִישׁ מֵאֵן הָאִי כָּל, צַדִּיק, הֲדָא
הוּא דְכַתְיב, צַדִּיק ה' וְגו'.

וּבְגוֹזְנָא דָּא לְתַתָּא, עַל יְדָא דִּהָאִי צַדִּיק, הִנֵּה
לִיָּה לְעַלְמָא שְׁזִיבוּתָא, בְּאִינוּן שְׁבַע
שְׁנֵי כַפְנָא. וְעַל דְּמִנְעוּ בְּרַכָּאן מִשְׁבַּע דְּרָגִין
עִילָאִין, אִיתְעָרוּ דְּרָגִין דְּסִטְרָא אַחְרָא עֲלֵייהוּ
בְּחוֹבֵייהוּ.

בֵּינָן דְּנַחַת יַעֲקֹב שְׁלִימָא לְמִצְרַיִם, הוּא וְכָל
אִינוּן שְׁבָטִין, וְחָמוּ עַלְמָא תַתָּאָה כְּגוֹוֹנָא
דְּעַלְמָא עִילָאָה, דְּעַל יְדָא דִּיהוּא צַדִּיק מִיַּתְּזוּן
עַלְמָא, הֲדָא הוּא דְכַתְיב, הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל
עִם הָאָרֶץ.

הוּא הַמְּשַׁבֵּיר, מֵאִי מְשַׁבֵּיר. אֵלֵּא שׁוֹבֵר הוּא
בְּקַדְמִיתָא מְעַלְמָא עִילָאָה. כְּדַכְתִּיב, (שם)

העולם העליון, כפתוב עיני כל אליך ישברו, ואחר כך משביר לעולם התחתון.

ובנין לנו שיוסף נקרא כל? שפתוב (מלכים-א ה) וכלכל ודרדע. ולמדנו, כלכל זה יוסף, שפתוב וכלכל, וכתוב (בראשית מט) משם רעה אבן ישראל.

ובשראה יעקב השלם כל זה, וראה כל אותן שבע שנים עליונות שהסכימו שיהיה רעב בעולם על החטא שגרמו בניו, שמכרו את הצדיק הקדוש הזה ולהוציאו ממקומו, אז התפלל לקדוש ברוך הוא, והסיר מהם חמש שנים.

מה הטעם חמש שנים? אלא בא וראה, סוד הדבר כך הוא, באותם ימים עליונים הוא אוהז בחמישי, שכן הוא ממטה למעלה. אבל באותם השנים שעליו, שאוהזים בהם אבותיו, לא הנה לו רשות לבטל דבר, ועד חלקו בהם בטל הגזרה, ולא יותר.

וגם יוסף הצדיק עשה כך. זהו שפתוב (בראשית מז) ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה. מי אלו? חמשה הם שלא שונא להם. זהו שפתוב והוא נער את בני בלהה וגו'. אמר, פדאי אתם הזכאים לעמד בפרצה זו שפרצו אחיכם. לפני פרעה, מי הפרעה? זה הדין העליון שעומד להפרע מחטאי העולם.

ובשנשרמו אותם הימים שנגזר עליהם לשבת בגלות, אזי הקדוש ברוך הוא התעורר ברחמים רבים עליהם, ובדין על אותם שהשתעבדו בהם, והוציא אותם משם.

ביון שהגיעו למרה, עמדה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה: ואיך יצאו ישראל מן

קמה טו) עיני כל אליך ישברו. ובתר משביר לעלמא תתאה.

ומנא לן דיוסף אקרי כל. דכתיב (מ"א ה"א) וכלכל ודרדע. ותאנא, כלכל זה יוסף, דכתיב (בראשית מט כד) וכלכל, וכתוב משם רעה אבן ישראל.

וכד חמא יעקב שלימא כל דא, וחמא כל אינון שבע שנין עילאין, דאסתכמו למיהוי כפנא בעלמא, על חובא דגרמו בנוי, לזפנא להאי זכאה קדישא, ולאפקא ליה מאתריה. פדין צלי לקודשא בריך הוא, ואעדי מנהון חמש שנין.

מאי טעמא חמש שנין, אלא תא חזי, רזא דמלתא הכי הוא, באינון יומין עילאין, איהו אחיד בחמשאה, דהכי הוא מתתא לעילא. אבל באינון תרין דעליה, דאחדין בהו אבהתוי, לא הנה ליה רשותא לבטלא מידי, ועד חולקיה באינון בטל גזירה, ולא יתיר.

ויוסף הצדיק נמי עביד הכי, הדא הוא דכתיב, (בראשית מז ב) ומקצה אחיו לקח חמשה

אנשים ויציגם לפני פרעה. מאן אינון, חמשה אינון דלא סני ליה, הדא הוא דכתיב והוא נער את בני בלהה וגו'. אמר פדאי אתון זכאין, למיקם בהאי פרצה דפרצו אחיכון. לפני פרעה, מאן פרעה, דא דינא עילאה, דקיימא לאתפרעא מחובי עלמא.

וכד אשתלימו אינון יומין דאתגזר עלייהו למיתב בגלותא, פדין קודשא בריך הוא איתער ברחמוהי סגיאין עלייהו, ובדינא על אינון דאשתעבדו בהו, ואפיק לון מתמן.

ביון דמטוי למרה, קמת מדת דינא קמי קודשא בריך הוא, ואמר, ואיך יפקון ישראל מגלותא, והא כתיב באורייתא דטמירא תרי

אֶלְפֵי שָׁנִין מִקְמִי דְאִתְבְּרִי עֲלָמָא, דְעַל חַד
שְׁבַעָה עַל חוֹבֵיהוֹן אִית לְהוֹן לְמִיסְבַּל, בְּגִין
הֵהוּא פְרָצָה רַבְתָּא דְפְרָצוּ וְחָבוּ בְהֵהוּא זַכָּאָה
קְדִישָׁא.

אָמַר לִיה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָכִי הוּא דִינָא,
מִיהוּ בְּאוּרֵייתָא קְדִישָׁתָא, אִית לִי מִתְנָה
טוֹבָה, וְשַׁבַּת שְׁמָה, וְכַד אֵינוֹן נְטָרִין לָהּ, אִיהוּ
קֵיימָא בְּהֵהוּא אַתָּר, לְסַגְרָא הֵהיא פְרָצָה
דְפְרָצוּ. דִּהֵהוּא צְדִיקָא שְׁבִיעָאָה בְּה אַחִיד,
וְכַדאִי הִיא לְכַפְרָא עַל הֵהוּא חוֹבָא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות טו כה) וַיִּצְעַק אֶל ה'. מֵאֵן
וַיִּצְעַק, דָּא מִדַּת דִּינָא, דְקֵיימָא וְצוּוּתָא
קָמִיה. וַיִּזְרְהוּ ה' עֵץ, דָּא אוּרֵייתָא, הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ.
וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם, מֵאֵן אֵינוֹן מַיִם, מַיִם
הַזְדוּנִים דְקָמוּ לְאִתְפְּרָעָא מִינֵיהוּ, וְכַדִּין
וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, אַבְסִימוּ וַדְאִי, דְהָא חָזוּ
אֶסְוּתָא רַבְתָּא לְהֵהוּא חוֹבָא.

וּמְנָא לָן דְבִמְרָה אִתְפְּקְדוּ. דְכְתִיב (דברים ה יב)
שְׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוּ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ
ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאָמַר מֶר, כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ, בְּמִרָה. אָמַר
לוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִי אַתוֹן נְטָרִין לְהֵאִי
שְׁבִיעָאָה עֵילְאָה, לִית רְשׁוּ לְמִדַּת דִּינָא
לְקַטְרָגָא בְכוּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות טו כה) שָׁם
שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט.

וְעַל דָּא תְנִינָן, יְכוּלָהּ הִיא שַׁבַּת שְׁתַּרְחַם עֲלֵינוּ,
וַיִּקְבְּצֵנוּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִן גְּלוּתֵינוּ,
וְאֶלְמְלֵי שְׁמָרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּהִלְכָתָן,
מִיַּד נִגְאָלִים.

תָּא חֲזִי, כַּד גָּרְמוּ חוֹבִין, וְהֵאִי שַׁבַּת לָא
אִתְנַטֵּיר כַּדְקָא חֲזִי, כַּדְאִשְׁכָּחֵן דְאִזְהַר
לוֹן נְבִיאָה עֵילְאָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ירמיה יז כא)

הַגְּלוּת, וְהָרִי כְתוּב בַּתּוֹרָה
שְׁהִיְתָה נִסְתַּרְתָּ אֶלְפִים שָׁנָה לְפָנֵי
שְׁנַבְרָא הַעוֹלָם, שְׁעַל אַחַד פִּי
שְׁבַעָה עַל חֲטָאִים יֵש לְהֵם לְסַבַּל,
מִשׁוּם אוֹתָהּ הַפְרָצָה הַגְּדוּלָה
שְׁפָרְצוּ וְחָטְאוּ בְאוֹתוֹ צְדִיק
קְדוּשׁ.

אָמַר לָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: כַּף
הוּא הַדִּין! אַבְּל בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה
יֵש לִי מִתְנָה טוֹבָה וְשַׁבַּת שְׁמָה,
וְכַשְׁהֵם שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ, הִיא
עוֹמְדַת בְּאוֹתוֹ מְקוּם לְסַגְרָא אוֹתָהּ
הַפְרָצָה שְׁפָרְצוּ, שְׁאוֹתוֹ הַצְדִיק
הַשְׁבִּיעֵי אַחֲזוּ בָּהּ, וְכַדאִי הוּא
לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא.

זְהוּ שְׁכַתוּב (שמות טו) וַיִּצְעַק אֶל ה'.
מִי וַיִּצְעַק? זוֹ מִדַּת הַדִּין שְׁעִמְדָה
וְצִרְחָה לְפָנָיו. וַיִּזְרְהוּ ה' עֵץ - זוֹ
הַתּוֹרָה. זְהוּ שְׁכַתוּב (משלי ג) עֵץ
חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וַיִּשְׁלַף
אֶל הַמַּיִם - מִי הֵם הַמַּיִם? הַמַּיִם
הַזְדוּנִים שְׁקָמוּ לְהַפְרַע מֵהֵם, וְאִזּוּ
וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, שְׁנַמְתְּקוּ וַדְאִי,
שְׁהָרִי רָאוּ אֶת הַרְפּוּאָה הַגְּדוּלָה
לְאוֹתוֹ הַחֲטָא.

וּמִנֵּי לָנוּ שְׁבִמְרָה נְצִטְוּ? שְׁכַתוּב
(דברים ה) שְׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
לְקַדְּשׁוּ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ.
וְאָמַר מֶר, כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ - בְּמִרָה.
אָמַר לְהֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אִם
אַתֶּם שׁוֹמְרִים אֶת הַשְׁבִּיעֵי
הַעֲלִינָן הַזֶּה, אִין רְשׁוּת לְמִדַּת
הַדִּין לְקַטְרָג עֲלֵיכֶם. זְהוּ שְׁכַתוּב
(שמות טו) שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט.
וְעַל כֵּן שְׁנִינּוּ, יְכוּלָהּ הִיא שַׁבַּת
שְׁתַּרְחַם עֲלֵינוּ וַיִּקְבְּצֵנוּ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִגְּלוּתֵנוּ, וְאֶלְמְלָא
שְׁמָרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת
כְּהִלְכָתָן, מִיַּד נִגְאָלִים.

בֵּא וּרְאָה, כַּשְׁגָּרְמוּ הַחֲטָאִים,
וְהַשַּׁבַּת הַזֶּה לֹא נִשְׁמְרָה כְּרָאוּי,
כְּמוֹ שְׁמַצְאֵנוּ שְׁהִזְהִיר אוֹתָם

כֵּה אָמַר ה' הַשְׁמָרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאֵל תִּשְׂאוּ מִשָּׂא בְיוֹם הַשַּׁבָּת וְהִבַּאתֶם

בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם. מֵאֵי וְאֵל תִּשְׂאוּ מִשָּׂא. אֲלֵא
אָמַר לֹדֶן, בְּבָעוּ מִיַּנְיִכּוּ, לֹא תִשְׂאוּ מִשָּׂא
דְּהָהוּא חוּבָא דְשַׁבַּת עֲלֵיכּוּ.

וְאֵי אַתּוֹן נְטָרִין לִיה, תַּגְרָמוֹן קִיּוּמָא דְעִילָאִין
וְתַתְּאִין. דְּהָהוּא שַׁבַּת עִילָאָה דְחַבְתוֹן
לְקַבְּלִיה, מְדוּרִיה וְשַׁעֲשׁוּעִיה לָאו אִיהוּ, אֲלֵא
בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם עִילָאָה, דְאֶקְרוֹן שַׁעְרֵי צְדָק.
וְאִיהִי כְּלָה הַכְּלוּלָה מֵהַכּל.

וְאֵי אַתּוֹן נְטָרִין לִיה, תַּגְרָמוֹן דְכַדִּין הִיא
תַּתְּחִזֵּק בִּידָא דְמַלְכוּתָא דְאַרְעָא, מַלְכוּתָא
דְדוּד, בְּגִין דְהִיא מַלְכוּת אַתְקַרִיאת, וּבְגִין דָּא
אָמַר דְדוּד, דְאַחִיד בְּה, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א כ ט יא) לָךְ ה'
הַמְּמַלְכָה, בְּתַרִין מִמִּי"ן, לְאֶכְלָלָא מַלְכוּתָא
דִּילִיה, וְלִיחַדָּא לָה בְּמַלְכוּתָא דְשַׁמְיָא. וְאֵי
אַתּוֹן לֹא תִשְׁמַעוֹן (דף יז ע"ב) לְקַדֵּשׁ לִיה,
וְתַעֲבֹדוֹן לִיה חוּל, מַה כְּתִיב (יִרְמִיָה יז כז) וְהִצַּתִּי
אֵשׁ בְּשַׁעְרֵיהָ וְאֶכְלָה אַרְמְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם,
דְּלַתְתָּא.

הָא חֲזִי, כַּדִּין אַתְעַרַת הִיא חָרַב נוֹקְמַת נָקָם
בְּרִית, עַל דְלֹא נְטָרוּ הֵהוּא בְּרִית קְדִישָׁא,
בְּתַלַּת גּוֹוֹנִין. חַד בְּרָזָא דְצַדִּיק דְזַבִּינוּ, דְאַחִיד
בִּיה, וְנָטַר לִיה, וּבְגִינִיה אֶקְרִי צַדִּיק. וְחַד,
דְכַתִּיב (שם יא טו) וּבִשָׂר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ מֵעַלְיָךְ. וְחַד
בְּרָזָא דְשַׁבַּת דְחַלְלוּ, וְכֹלָא בְּחַד אַתְר אִיהוּ.
וּכְרִין עַל שְׁלֵשָׁה פְּשַׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אַתְגְּזוּר עֲלֵיהוּ
לְמַהוּי שְׁבַעִין שְׁנִין לְבַר מְאַרְעָא
קְדִישָׁא, עֲשָׂרָה לְכָל יוֹמָא. וְלִסוּף שְׁבַעִין שְׁנִין,
אֶפִּיק לוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתַּמָּן, וְאַתּוּ לְאַרְצֵן
יִשְׂרָאֵל. וְאַתְקִיַם בֵּית שְׁנֵי אַרְבַּע מְאוֹת וְעֶשְׂרִין
שְׁנִין, עַל חִילָא דְאוּרִייתָא, דְהוּוּ מִתְעַסְקִין
בְּה, בְּאִינוֹן פְּקוּדִין קְדִישִׁין כַּדְקָא חֲזִי.

מִשָּׁם, וּבְאוּ לְאַרְצֵן יִשְׂרָאֵל. וְהַתְקִיַם בֵּית שְׁנֵי אַרְבַּע מְאוֹת וְעֶשְׂרִים שְׁנָה, עַל כַּח הַתּוֹרָה שְׁהִיוּ
מִתְעַסְקִים בְּה, בְּאוֹתוֹן הַמְצוּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת כְּרָאוּי.

הַנְּבִיא הַעֲלִיּוֹן, זְהוּ שְׁכַתּוּב (יִרְמִיָה
יז) כֹּה אָמַר ה' הַשְּׁמְרוּ
בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאֵל תִּשְׂאוּ מִשָּׂא
בְּיוֹם הַשַּׁבַּת וְהִבַּאתֶם בְּשַׁעְרֵי
יְרוּשָׁלַיִם. מַה זֶה וְאֵל תִּשְׂאוּ
מִשָּׂא? אֲלֵא אָמַר לָהֶם: בְּבַקְשָׁה
מִכֶּם, אֵל תִּשְׂאוּ אֶת מִשָּׂא אוֹתוֹ
הַחֲטָא שֶׁל הַשַּׁבַּת עֲלֵיכֶם.

וְאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, אַתֶּם
תַּגְרְמוּ אֶת קִיּוּם הַעֲלִיּוֹנִים
וְהַתְּחַתּוֹנִים, שְׂאוֹתוֹ שַׁבַּת הַעֲלִיּוֹן
שְׁחַטְאֶתֶם כְּנַגְדּוֹ, מְדוּרוֹ
וְשַׁעֲשׁוּעוֹ, אִינוּ אֲלֵא בְּשַׁעְרֵי
יְרוּשָׁלַיִם הַעֲלִיּוֹנָה, שְׁנַקְרָאִים
שַׁעְרֵי צְדָק, וְהִיא הַכְּלָה הַכְּלוּלָה
מִן הַכּל.

וְאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, תַּגְרְמוּ
שְׂאֹז הִיא תַּתְּחִזֵּק בִּיד מַלְכוּת
הָאָרֶץ, הַמַּלְכוּת שֶׁל דְּוּד, מִשׁוּם
שְׁהִיא נַקְרָאת מַלְכוּת, וּמִשׁוּם זֶה
אָמַר דְּוּד שְׂאֲחֹז בְּה, לָךְ ה'
הַמְּמַלְכָה, בְּשַׁתֵּי מִמִּי"ם, לְהַכְּלִיל
אֶת מַלְכוּתוֹ וְלִיחַד אוֹתָה עִם
מַלְכוּת הַשְּׁמַיִם. וְאִם אַתֶּם לֹא
תִשְׁמַעוּ לְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וְתַעֲשׂוּ
אוֹתוֹ חַל, מַה כְּתוּב? וְהִצַּתִּי אֵשׁ
בְּשַׁעְרֵיהָ וְאֶכְלָה אַרְמְנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם, שְׁלַמְטָה.

בְּא וּרְאָה, אִז מִתְעוֹרַרַת אוֹתָה
חָרַב נוֹקְמַת נָקָם בְּרִית עַל שְׁלֹא
שְׁמְרוּ אוֹתָה הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה,
בְּשַׁלְשָׁה גּוֹנִים. אַחַד בְּסוּד עַל
הַצַּדִּיק שְׁמַכְרוּ, שְׂאֲחֹז בְּה וְשַׁמְר
אוֹתָה, וּבַגְּלָלָה נַקְרָא צַדִּיק, וְאַחַד
שְׁכַתּוּב וּבִשָׂר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ
מֵעַלְיָךְ. וְאַחַד בְּסוּד הַשַּׁבַּת
שְׁחַלְלוּ, וְהַכּל הוּא בְּמִקּוּם אַחַד.
וְאִז, עַל שְׁלֵשָׁה פְּשַׁעֵי יִשְׂרָאֵל
נְגַזְרוּ עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת שְׁבַעִים שְׁנָה
מִחוּץ לְאַרְצֵן הַקְּדוּשָׁה, עֲשָׂרָה
לְכָל יוֹם, וְלִסוּף שְׁבַעִים שְׁנָה
הוֹצִיא אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

הַשְּׁמַיִם, וּבְאוּ לְאַרְצֵן יִשְׂרָאֵל. וְהַתְקִיַם בֵּית שְׁנֵי אַרְבַּע מְאוֹת וְעֶשְׂרִים שְׁנָה, עַל כַּח הַתּוֹרָה שְׁהִיוּ
מִתְעַסְקִים בְּה, בְּאוֹתוֹן הַמְצוּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת כְּרָאוּי.

וּבְשֵׁנֵי שְׁלֹמֹו, גֵּרָם הַחֲטָא עַל
שְׁנֵאת חֲנָם, וְהַתְּעוּרָה אוֹתָהּ
שְׁנֵאת חֲנָם שְׁלֵרָא שׁוֹנָה. זֶהוּ
שְׁכַתוּב וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ, אֵת אוֹתוֹ
הַצְדִּיק. וְאֵז נִתַּן אוֹתָם הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּיַד מִי שֶׁשׁוֹנֵא אוֹתָם
שְׁנֵאת חֲנָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב בְּאֶדוֹם
עַן הֵיזֵת לָךְ אֵיבַת עוֹלָם וְתִגָּר
אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֲרָב.

פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח

רָא עֲלֵתָה שׁוֹעֲתָם לְפָנָיו. אָמַר
רְבִי יִצְחָק, כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא דִּין בְּפִמְלִיא שֶׁל
מַעֲלָה, אוֹתוֹ הַדִּין מֵה נִהְיָה?
אָמַר רְבִי אֶלְעָזָר, הַעֲבִיר אוֹתָהּ
בְּאוֹתוֹ נִהַר דִּינֹור, וְהַעֲבִיר אוֹתָם
מִשְׁלֹטָנָם, וּמִנְהָ שְׁלִיטִים אַחֲרֵים
שֶׁל הַעַמִּים. אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב
(תְּהִלִּים קד) מִשְׁרָתִיו אֵשׁ לֵהֵט? אָמַר
לוֹ, יֵשׁ אֵשׁ קִשָּׁה מֵאֵשׁ, וַיֵּשׁ אֵשׁ
שְׁמִכְכָּה אֵשׁ (שׁוֹחָה אֵשׁ).

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל יְהוֹשֻׁעַ בַּחַר לָנוּ
אֲנָשִׁים וַצֵּא הֶלְחֵם וְגו' (שְׁמוֹת יז).
מֵה הַטַּעַם יְהוֹשֻׁעַ עָרַף קֶרֶב וְלֹא
מִשְׁאָר הָעַם? אֵלֵא מִשׁוּם שֶׁעֲמַלְק
בָּא עֲלֵיהֶם עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל
שֶׁבַת שְׁלֵא שְׁמְרוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ
שֶׁהָעִירוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה,
אֵלֵמְלִי שְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁבַת
רֵאשׁוֹנָה, לֹא שׁוֹלֵטֵת בָּהֶם אִמָּה
וְלִשׁוֹן. מֵה כְּתוּב? (שֵׁם טו) וַיְהִי
בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִצְאוּ מִן הָעַם
לְלֶקֶט וְלֹא מִצְאוּ, וְכַתוּב וַיָּבֵא
עֲמַלְק.

וְבֹא רֵאָה אֵת סוּד הַדְּבָר, כְּשֶׁצִּוְּהָ
אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִרְה
עַל שְׁבַת, מִשׁוּם שֶׁבָּאָה מִדַּת הַדִּין
לְקַטְרֵג עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל
הַצְדִּיק שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ, שֶׁהוּא כְּנֻגַד
יוֹם הַשְּׁבַת, וְהֵם הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ
לְחַל, אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
הָרִי יֵשׁ לָהֶם רְפוּאָה לְאוֹתוֹ
הַחֲטָא, אִם הֵם שׁוֹמְרִים אֵת יוֹם הַשְּׁבַת, שֶׁהוּא כְּנֻגַד צְדִיק חֵי הַעוֹלָמִים. וְהִינּוּ מֵה שְׁכַתוּב (שֵׁם

וְכַד אֲשַׁמְלִימוּ, גֵּרָם חוֹבֵת דְּשְׁנֵאת חֲנָם, וְאוֹתָעַר הֵיחֵא שְׁנֵאת חֲנָם דְּכַרְמִיתָא,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ, לְהַהוּא צְדִיק. וְכַדִּין וְכַב יִתְהוּן קוּדְשָׁא בְּרוּךְ
הוּא בְּיַד דְּמָאן דְּסִגְי לֹון שְׁנֵאת חֲנָם, הָדָא הוּא דְכַתִּיב בְּאֶדוֹם עַן הֵיזֵת לָךְ
אֵיבַת עוֹלָם וְתִגָּר אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֲרָב.

פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח

רָא עֲלֵתָה שׁוֹעֲתָם לְפָנָיו. אָמַר רְבִי יִצְחָק, כְּד
עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא דִּינָא בְּפִמְלִיא שֶׁל
מַעֲלָה, הַהוּא דִּינָא מֵאֵי הָרִי. אָמַר ר' אֶלְעָזָר,
אֶעֱבֵר לָהּ בְּהַהוּא נִהַר דִּינֹור, וְאֶעֱבֵר לְהוֹן
מִשׁוֹלֵטְנָהוֹן, וּמִנֵּי שׁוֹלֵטְנִין אַחֲרָנִין דְּשְׁאָר
עַמִּין. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (תְּהִלִּים קד) מִשְׁרָתִיו
אֵשׁ לֹוֹהֵט. אָמַר לֵיהּ אֵיזֵת אֵשׁ קִשָּׁה מֵאֵשׁ,
וְאֵיזֵת אֵשׁ דְּכַבִּי אֵשׁ. (ס"א דְּהֵיחֵא אֵשׁ).

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל יְהוֹשֻׁעַ בַּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וַצֵּא
הֶלְחֵם וְגו', מֵאֵי טַעְמָא יְהוֹשֻׁעַ אִגַּח
קֶרֶבָא וְלֹא מִן שְׁאָר עַמָּא. אֵלֵא בְּגִין דְּעֲמַלְק
אֲתָא עֲלֵיהוּ, עַל הַהוּא חוֹבָא דְּשַׁבְּתָא דְּלֹא
נְטְרִין לֵיהּ, כְּמָה דְּאֲתַעְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרָנָם
לְבִרְכָה, אֵלֵמְלִי נְטְרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבְּתָא קַמָּא, לֹא
שְׁלֵטָא בְּהוּ אוּמָה וְלִשׁוֹן. מֵה כְּתִיב וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי יִצְאוּ מִן הָעַם לְלֶקֶט וְלֹא מִצְאוּ,
וְכַתִּיב וַיָּבֵא עֲמַלְק.

וְהָא חֲזִי רְזָא דְּמִלָּה, כְּד פְּקִיד לֹון קוּדְשָׁא
בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְה עַל שַׁבְּתָא,
בְּגִין דְּאֲתִיָּא מִדַּת דִּינָא לְקַטְרֵגָא עַל הַהוּא
חוֹבָא דְּצְדִיק דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, דְּאִיְהוּ לְקַבִּיל יוּמָא
דְּשַׁבְּתָא, וְאִינּוֹן אִפִּיקוּ לֵיהּ לְחוּל, אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, הָא אֵיזֵת לֹון רְפוּאָה לְהַהוּא
חוֹבָה, אִי אִינּוֹן נְטְרִין לְיוּמָא דְּשַׁבְּתָא, דְּאִיְהוּ
לְקַבִּיל צְדִיק חֵי הַעוֹלָמִים. וְהִינּוּ דְּכַתִּיב
וַיִּזְרְהוּ ה' עֵץ. עֵץ חַיִּים, דִּינְטְרוֹן יוּמָא
דְּשַׁבְּתָא. וְאִינּוֹן אַחִילוּ לֵיהּ, כְּדִין וַיָּבֵא עֲמַלְק.

הַחֲטָא, אִם הֵם שׁוֹמְרִים אֵת יוֹם הַשְּׁבַת, שֶׁהוּא כְּנֻגַד צְדִיק חֵי הַעוֹלָמִים. וְהִינּוּ מֵה שְׁכַתוּב (שֵׁם

(טו) ויורהו ה' עץ. עץ חיים, שישמרו את יום השבת, והם חללו אותו, אז יבא עמלק. באותה שעה אמר לו משה ליהושע, צא וערך קרב עם עמלק, שהרי לך ראוי, משום שאתה בן בנו של אותו צדיק, והוא באותו החטא בא עלינו. ואם לא נמצא מקטרג לו לעמלק מחלקו ובנו של אותו הצדיק, אין מי שיכול לו, ואז עשה יהושע כמו שאמר משה.

ובא ראה שבגלל אותו החטא בא עליהם, שפגש את אותם שהיו מאחורי הענן, ולקח מהם את אות הברית קדש וזרק אותו כלפי מעלה, ואם הם לא היו חוטאים בו, לא היה לו סיוע מלמעלה לעשות כך, אלא כדי להראות להם שיכירו את חטאם, שחטאו באותו הצדיק ששמר את הברית הזו, וכעת חללו השבת שהיא כנגדו, שהיא באה להגן עליהם מפני מדת הדין.

בא וראה מה כתוב, (במדבר לג) ויסעו ממרה ויבאו אילמה ושם עשרה עינת מים וגו'. מהו אילמה? אלא ששבו לעבודת הקדוש ברוך הוא ולקבל דברו בלב שלם, משום כך אל"י מ"ה. וררי פרושה שאותו המקום היה משבח במים מכל המקומות של העולם, שהרי תורה שבכתב שם היא, ושם שנים עשר מעינות ושבעים דקלים, והכל בסוד האמונה, שהרי כל שבעים הסנהדרין נזונים משם ומתברכים מאותם מים העליונים המבשמים.

אשרי מי שזוכה למים הללו להתברך מהם, וישראל הקדושים שורים שם, ומחברים את אותם המים העליונים עם אותם שנים עשר מעינות

בההיא שעתא, אמר ליה משה ליהושע, פוק אגח קרבא בעמלק, דהא לך חזיא, בגין דאת בר בריה דההוא צדיק, ואיהו בההוא חובא אתי עלן. ואי לא אשתכח מקטרגא ליה לעמלק, מחולקיה ומבנוי דההוא צדיק, לית מאן דיכיל ליה, כדין עבד יהושע כמא דאמר משה.

ותא חזי, דבגין ההוא חובא אתא עליהו, דארע לון לאינון דהוּוּ מפתר ענא, ונסיב מינייהו האי ברית קדישא, וזריק ליה כלפי עילא. ואי לאו דאינון חאבו ביה, לא הוה ליה סייעתא מלעילא למיעבד הכי. אלא בגין לאחזאה לון, דישתמודעון חוביהון דחבו בההוא צדיק, דנטר האי ברית, והשתא אחילו שפתא דאיהו לקבליה, דאיהי קאי לאגנא עליהו מקמי מדת דינא.

תא חזי מה פתיב, (במדבר לג טו) ויסעו ממרה ויבאו אילמה ושם עשרה עינת מים וגו'. מהו אילמה, אלא דתבו לפולחנא דקודשא בריך הוא, ולקבלא מלוי בלבא שלים, בגין כך אל"י מ"ה.

והא אוקמוה, דההיא אתרא הוה משופח במיא, מפל אתרין דעלמא, דהא אורייתא שבכתב תמן הוא, ותמן תרין עשר מבוועין, ושבעין דקלין. וכולא ברזא דמהימנותא, דהא פלהו שבעין סנהדרין מההוא אתרא מתזנין, ומתברכין מאינון מיין עילאין בסימאן.

ובאה מאן דזכי להנהו מיא לאתברכא מנייהו. וישראל קדישין שראן תמן, ומחברין אינון מיין עילאין באינון תרין עשר מבוועין תפאין. ואי אינון קלקלו בקדמיתא, וחוּבו לגבי ההוא צדיק, הא אדבקו ליה

תחתונים. ואם הם קלקלו בראשונה וחסאו לצדיק שהוא, הרי הדביקהו במקומו, והעולם נהוה על ידו, ושבעים תמרים נהונים מאותו התמר, (שיר ז) זאת קומתך דמתה לתמר. ואותם שנים עשר מעינות, כנגד שנים עשר שבטים, סוככים את אותו מקום קדוש.

והיו ישראל עוסקים בלמוד תורה שלמדו ממרה, והתחבר עמם הברית הקדוש ההוא, ונפרד נחש עקלתון מאותה באר מים, שהיה ממרר אותם המים. ומי היה גורם? חטאיהם עד עתה.

אבל כעת, כיון שחזרו בתשובה לרבונם, והקדוש ברוך הוא למד אותם דרכי אותו עץ החיים, זהו שפתיב (שמות ז) ויורהו ה' עץ - זו תורה שבכתב. וישלף אל המים - זו תורה שבעל פה. ומה זה וישלף? אלא יש ל"ף. יש זה העולם הבא. זהו שפתיב (משלי ח) להנחיל אהבי יש. ל"ף זו האם העליונה, חמשים שיערים שגדבק בו. אז בשמו המים, וירד הטל העליון מהעתיק הקדוש, והתמלא שדה התפוחים.

מי גרם כל זה? אל"י מ"ה, תשובת ישראל לרבונם, ואז היתה להם רשות לחנות על המים הללו. זהו שפתיב (שמות טו) ויחננו שם על המים. מהו ויחננו שם? אלא סם החיים שורה באותם המים, משום כך ויחננו שם על המים.

מדרש הנעלים

ומפך אשר הפית בו את היאר קח בידך והלכת (שמות יז). למדנו, אמר רבי יוסי, חקוק היה המטה משני צדדים בשם הקדוש. צד אחד של רחמים ודין באותיות חקוקות, וצד אחד דין עם דין, נחש עלי צור.

באתריה, ומתזן על ידיה עלמא. ושבעים תמרים אתזינן מההוא תמר, (שה"ש ז ט) זאת קומתך דמתה לתמר. ואינון תרין עשר מבויעין, לקביל תרין עשר שבטין, סחרין לההוא אתרא קדישא.

והוה ישראל עסקין באולפן אורייתא, דאוליפו ממרה. ואתחבר עמייהו ההוא ברית קדישא, ואתפרש חוץ עקימא מההוא באר מים, דהוה ממרר לאינון מיין. ומאן הוה גרים חובייהו עד השתא.

אבל השתא, כיון דאהדרו בתיובתא למאריהון, וקודשא בריך הוא אולף לון אורחי דההוא אילנא דחיי, הדא הוא דכתיב, ויורהו ה' עץ, דא תורה שבכתב. וישלף אל המים, דא תורה שבעל פה. ומאי וישלף, אלא יש ל"ף, יש, דא עלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, (משלי ה כא) להנחיל אהבי יש. ל"ף, דא אימא עילאה, חמשין תרעין דאתדבק ביה. כדין בסימו מיא, ונחת טלא עילאה מעתיקא קדישא, ואתמלי חקל תפוחין.

מאן גרם כל דא, אל"י מ"ה, תיובתא דישראל למאריהון. וכדין הוה להון רשו, למשרי על הנהו מיא. הדא הוא דכתיב, ויחננו שם על המים. מאי ויחננו שם, אלא סמא דחיי שריא באינון מיין, בגין כך ויחננו שם על המים. (דף לח ע"א)

מדרש הנעלים

ומפך אשר הפית בו את היאר קח בידך והלכת. תניא, אמר רבי יוסי, גליף הוה חוטרא מתרין סטרין, בשמא קדישא. חד סטרא דרחמי ודינא באתון גליפין. וחד סטר דינא בדינא, (משלי ל ט) נחש עלי צור.

בא וְרָאָה, כְּתוּב (שם יד) וְאִתָּה הָרִם
אֶת מִטְּךָ וּנְטָה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם.
מַה זֶה וּנְטָה? כְּלוּמַר, וּנְטָה בְּצַד
אֶחָד שֶׁחֻקּוֹ בְּרַחֲמִים וְדִין.
וְכִתּוּב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, וְלֹא
כְּתוּב וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ, כְּלוּמַר
שֶׁנְּטָה מִצַּד אֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהִיָּה חֻקּוֹ מִקִּדְּמָה
לְכֵן נִחַשׁ עָלָי צוּר? אֲלֵא בִּסְנֵה
נְחֻקְךָ, שֶׁכְּתוּב (שם ד) וַיִּשְׁלַיְכֵהוּ
אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ. בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה
נְחֻקְךָ עָלָי צוּר.

וְכֵן רָאָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְצָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁשְּׂמוֹתָיו
שֶׁהֵיוּ חֻקּוֹקִים בְּמִטָּה, יַעֲשׂוּ
אוֹתוֹת. וְלִמְדֵנוּ, שְׁנֵי אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ
בַיָּם בְּאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁנְּטָה מֹשֶׁה
בְּרַחֲמִים וְדִין. קָרַע אֶת הַיָּם
לְיִשְׂרָאֵל בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבִילִים,
וְהִשִּׁיב בְּדִין עַל הַמְּצָרִים,
וְהִטְבִּיעַם בְּתַהוֹם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שם
טו) וַיֵּשֶׁב ה' עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַיָּם.
בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה רְצָה לְהוֹצִיא מִיָּם.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה,
נְטָה בְּמִטָּה מִצַּד אַחֵר, שֶׁשְׁנֵי
אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ
מִהַצַּד הָאַחֵר. אוֹת אֶחָד כָּאֵן,
וְאוֹת אֶחָד בְּמַרְיָכָה. אֲבָל כַּעֲתָה,
(שם יז) וְהַכִּיתָ בְּצוּר. מַהוּ צוּר?
בְּצוּר הַזֶּה שֶׁנִּחַשׁ עוֹלָה בּוֹ.

לְפָעַם אַחֲרָת אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
מַהוּ שֶׁכְּתוּב (במדבר כ) קַח אֶת
הַמִּטָּה וְהַקְּהֵל אֶת הָעֵדָה אִתָּה
וְאֶהְרֵן אַחֲיָךְ וְדַבַּרְתֶּם, מַהוּ
וְדַבַּרְתֶּם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צוּרָה
אוֹתוֹ עָלָי נִחַשׁ. שֶׁהָיָה נַעֲשֶׂה
בְּצוּר, כַּעֲתָה צָרִיךְ שִׁיעֲשֶׂה בְּנַחֵשׁ,
לְהַשְׁלִים אֶת שְׂמוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹת הַלֵּלוּ.

מִמִּשְׁמַע שֶׁכְּתוּב וְדַבַּרְתֶּם אֶל
הַסֵּלַע, וְכִתּוּב (שם כא) וַיְדַבֵּר הָעָם
בְּאַלְהִים וּבַמִּשָּׁה. מַה כְּתוּב
אַחֲרָיו? (שם כב) וַיִּשְׁלַח ה' בְּעָם אֶת

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְאִתָּה הָרִם אֶת מִטְּךָ וּנְטָה אֶת
יָדְךָ עַל הַיָּם. מַאי וּנְטָה. כְּלוּמַר, וּנְטָה
בְּחַד גִּיסָא, דְּגַלְיָפָא בְּרַחֲמֵי וְדִינָא. וְכִתּוּב וַיֵּט
מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, וְלֹא כְּתִיב וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ,
כְּלוּמַר, אֲסִטִּי מִחַד גִּיסָא.

וְאִי תִימָא, דְּגַלְיָף הָוָה מִקִּדְּמַת דְּנָא נִחַשׁ עָלָי
צוּר. אֲלֵא בְּאַסְנָא אֲתַגְלִיף דְּכְתִיב (שמות ד ג)
וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ. בְּהִיא שְׁעַתָּא
אֲתַגְלִיף נִחַשׁ עָלָי צוּר.

וְתָא חֲזִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דְשָׁמוּי דְהוּוּ גְלִיפִין בְּחוּטְרָא יַעֲבִיד
אֲתָאן. וְתַנְיָא, תְּרִין אֲתִין אֲתַעֲבִידוּ בִימָא,
בְּהִיּוּא סֵטֶר דְּסֵטָא מֹשֶׁה בְּרַחֲמֵי וְדִינָא. בְּזַע
יִמָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּתַרְיֶסֶר שְׁבִילִין, וְאֲתִיב בְּדִינָא
עַל מְצָרָאֵי, וְאַטְבַּע לוֹן בְּתַהוּמָא. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, וַיֵּשֶׁב ה' עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַיָּם.

בְּהִיּוּא שְׁעַתָּא, בְּעֵי לְאַפְקָא מִיָּא, אָמַר לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אֲסִטִּי
חוּטְרָא מְגִיסָא אַחֲרָא. דְּתִרִין אֲתָאן אֲתַעֲבִידוּ
בִיָּה. כְּמָא דְאֲתַעֲבִיד מִסֵּטְרָא אַחֲרָא. חַד אֶת
הַכָּא, וְחַד אֶת בְּמַרְיָכָה. אֲבָל הַשְׁתָּא, וְהַכִּיתָ
בְּצוּר. מַאי צוּר. בְּהֵאֵי צוּר דְּסֵלִיק נַחֵשׁ.

לְזַמְנָא אַחֲרָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי דְכְתִיב,
(במדבר כ ח) קַח אֶת הַמִּטָּה וְהַקְּהֵל אֶת
הָעֵדָה אִתָּה וְאֶהְרֵן אַחֲיָךְ וְדַבַּרְתֶּם. מַהוּ
וְדַבַּרְתֶּם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מְנִי לִיה עָלָי נִחַשׁ.
דְּהָא אֲתַעֲבִיד בְּצוּר, הַשְׁתָּא בְּעֵי דִיתַעֲבִיד
בְּנַחֵשׁ. לְאַשְׁלֵמָא שְׁמוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּאַלִּין אֲתַוּוֹן.

מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע. וְכִתּוּב (שם
כא ה) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאַלְהִים וּבַמִּשָּׁה. מַה
כְּתִיב בְּתַרְיָה, (שם כא ו) וַיִּשְׁלַח ה' בְּעָם אֶת

הַנְּחָשִׁים הַשֶּׁרְפִּים. מַה נֶּחֶשׁ חִילִּיהַ בְּפוּמִיָּה,
אוֹף הָכָא בְּפוּמָא.

הַנְּחָשִׁים הַשֶּׁרְפִּים. מַה נֶּחֶשׁ כַּחוּ
בְּפִיּו, אִף כְּאֵן בְּפִה.

וּמֹשֶׁה לֹא עֶבֶד הָכִי, אֲלֵא הָכָה, וְלֹא אֲשֵׁלִים
שָׁמָא, אֲלֵא חֲזֹר כְּקַדְמִיתָא בְּשָׁמָא
דְּצוּר, וּשְׂבִק דְּנַחֲשׁ, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב, וַיִּף,
וְלֹא כָתִיב וַיִּדְבֵּר, כְּמָה דְּאֵתְּפַקֵּד וְדִבְרֵתֵם.
דְּתַנִּינָן, צוּר לְמַעְבֵּד, וְנַחֲשׁ לְמַלְלָא. וְכָתִיב וַיִּף
אֵת הַסֵּלַע בְּמִטְהוּ פְּעַמִּים, חַד דְּלִשְׁעֵבֵר, וְחַד
דְּהַשְׁתָּא.

וּמֹשֶׁה לֹא עָשָׂה כֶּף, אֲלֵא הָכָה,
וְלֹא הַשְּׁלִים אֵת הַשֵּׁם, אֲלֵא חֲזֹר
כְּרֵאשׁוֹנָה בְּשֵׁם הַצּוּר וַיְצוּב אֵת
הַנְּחָשׁ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּף, וְלֹא כָתוּב
וַיִּדְבֵּר, כְּמוֹ שְׁנַצְטָנָה וְדִבְרֵתֵם.
שְׁנַיִנוּ, צוּר - לַעֲשׂוֹת, וְהַנְּחָשׁ -
לְדַבֵּר. וְכָתוּב (שם) וַיִּף אֵת הַסֵּלַע
בְּמִטְהוּ פְּעַמִּים. אַחַד שֶׁל שְׁעֵבֵר,
וְאַחַד שֶׁל כַּעַת.

תְּנִינָא, אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר בַּה שְׁעֵתָא אֲשֵׁתָאָר
שָׁמָא. כְּלוּמַר, דְּלֹא אֲשֵׁתִלִּים בַּהּ הוּא
אֵת, דְּשְׂבִק מֹשֶׁה נַחֲשׁ, וְלֹא אֲשֵׁתִלִּים כָּל שָׁמָא.
דְּהָא בַּחַד גִּיסָא אֲשֵׁתִלִּים בִּינָמָא. מַגִּיסָא אַחֲרָא
שָׂרִי בַצּוּר, וְלֹא אֲשֵׁתִלִּים בְּנַחֲשׁ. אָמַר
לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֶבְדַּת דְּשָׂרִי שָׁמִי, וְלֹא
אֲשֵׁתִלִּים לְמַעְבֵּד אֲתִין. אוֹף אֵת שָׂרִית, וְלֹא
תְּשֵׁתִלִּים. לְכֵן לֹא תְּבִיאוּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שָׂרִית
לְאַפְקָא לִזְוָן, וְלֹא תְּשֵׁלִים לְאַעְלָאָה לְהוֹן
לְאַרְעָא, לְכֵן לֹא תְּבִיאוּ.

לְמַדְנָו, אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, בְּאוֹתָהּ
הַשְּׁעָה נִשְׂאָר הַשֵּׁם. כְּלוּמַר, שְׁלֹא
נִשְׁלַם בְּאוֹתָהּ הָאוֹת, שְׁעוּב מֹשֶׁה
הַנְּחָשׁ, וְלֹא נִשְׁלַם כָּל הַשֵּׁם.
שְׁהָרִי בְּצַד אַחַד נִשְׁלַם בֵּינָם, מִצַּד
אַחַר הַתְּחִיל בַּצּוּר, וְלֹא נִשְׁלַם
בְּנַחֲשׁ. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא: עֲשִׂיתָ שְׂיִתְחִיל שָׁמִי, וְלֹא
נִשְׁלַם לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹת? אִף אֲתָה
הַתְּחִלְתָּ וְלֹא תִשְׁלַם, לְכֵן לֹא
תְּבִיאוּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הַתְּחִלְתָּ
לְהוֹצִיאֵם - לֹא תִשְׁלַם לְהַכְנִיסֵם
לְאַרְץ, לְכֵן לֹא תְּבִיאוּ.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר יָדַע לְבָא דְּמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא
דְּדַחִיל, כִּד חָמָא נַחֲשׁ. דְּכָתִיב וַיִּנָּס מֹשֶׁה
מִפְּנֵיו. לְבָא חָמָא, וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, יָדַע לֵב מֹשֶׁה
כְּרֵאשׁוֹנָה שְׁפַחַד כְּשִׁרְאָה הַנְּחָשׁ,
שְׂפָתוֹב (שְׂמוּתָו) וַיִּנָּס מֹשֶׁה מִפְּנֵיו.
הַלֵּב רָאָה, וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, כְּתִיב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נַחֲשׁ נְחֹשֶׁת
וַיִּשְׂיִמָּהוּ עַל הַנֶּסֶם. עַל נֶס לֹא כָתִיב, אֲלֵא
עַל הַנֶּסֶם, בְּעַא לְאַתְקֵן וְלֹא שְׁלָמָא מַה דְּחָסֵר.
אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, כְּתִיב
לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים, בְּמִים וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר. כְּשֵׁם
שֶׁהַתְּחִלְתִּי בְּמִים, בְּעֵינָא דִּישְׁתִּילִים בְּשָׁמִי הַנֶּסֶם
בְּמִים. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר אֲתָרָא דְּחָסֵר לֹא שְׁלִים,
אַבְל אֲתַעְבִּיד נָסָא הָכָא.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, כְּתוּב (במדבר כא)
וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נַחֲשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּשְׂיִמָּהוּ
עַל הַנֶּסֶם. עַל נֶס לֹא כָתוּב, אֲלֵא
עַל הַנֶּסֶם. רְצָה לְהַתְקִין וּלְהַשְׁלִים
מַה שְׁחָסֵר. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא: מֹשֶׁה, כְּתוּב (שם כז)
לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים. בְּמִים וְלֹא
בְּדָבָר אַחֵר. כְּשֵׁם שֶׁהַתְּחִלְתִּי
בְּמִים, אֲנִי רוֹצֵה שְׂיִשְׁתַּלֵּם שָׁמִי
הַנֶּסֶם בְּמִים. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר,
בְּמִקוּם שֶׁהִיָּה חָסֵר לֹא הַשְּׁלִים,
אַבְל כְּאֵן נַעֲשֶׂה הַנֶּסֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּתִיב עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף. עֲשֵׂה
לָךְ, לְתוֹעֲלֵתָךְ. עֲשֵׂה לָךְ, תִּקֵּן מִמֶּה
דְּחָסֵרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִקֵּן אֲלֵא רֵאִיָּה, שְׁהִיוּ

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּתוּב (שם כא)
עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף. עֲשֵׂה לָךְ -
לְתוֹעֲלֵתָךְ. עֲשֵׂה לָךְ - תִּקֵּם מִמֶּה
שְׁחָסֵרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִקֵּן אֲלֵא

רוֹאִין בְּנַחֵשׁ וְחַיִּין, אָבֵל לֹא נִתְקַדֵּשׁ שְׁמָא
בְּמִים, וְנִשְׁאָר חֶסֶר מֵהַשְּׁאָר.

וְתִקְנַת בְּרֵאִיָּה, (שם כו יב) עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים
הַזֶּה וּרְאֵה וּגְו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנִאֲסַפְתָּ
אֶל עַמִּיךָ, (דברים לד ד) הֲרֵאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא
תַעֲבֹר. תָּא חֲזִי, דְּעוֹנָשׁוּ הוּהּ דְּאֶפִּילוּ רֵאִיָּה
לֹא תִקֵּן כְּדַחֲזִי, פִּיּוֹן דְּעֵבֵד לִיָּה רֵאִיָּה, בְּהֵאִי
אֲשֵׁלִים לִיָּה רֵאִיָּה, אָבֵל לֹא אֲשֵׁלִים שְׁמִיָּה
בְּמִיא, כְּמוֹ כָּל שְׁאָר שְׁמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲהַ שְׁאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְכֹן לֹא תִבִּיאוּ. אָמַר מֹשֶׁה, הֵאִי
חֲוּוּיָא לְתַקְלָא דְּעֵלְמָא הוּהּ. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאוּ הֵכִי, דִּינָא הוּהּ לְחִיִּיבָא, וְחַיִּין
לְמֵאֲרִי קְשׁוּט. דְּכִתִּיב וּרְאֵה אוֹתוֹ וְחִי. בְּאוֹתָהּ
שַׁעֲהַ יַדַּע מֹשֶׁה דְּרַכִּיו, וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין.
פְּתַח וְאָמַר, (שם לב ד) הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ, דָּא הוּא
צוּר דְּקָא אֲמַרִּינָן. אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל,
דְּכִתִּיב וּרְאֵה אוֹתוֹ וְחִי. וְכִתִּיב (תהלים יח לא) הָאֵל
תָּמִים דְּרַכּוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְהָא תְּנִינָן א"ל גְּזֵרַת רַחֲמֵי.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר (במדבר כג כב) א"ל מוֹצִיאֲם
מִמִּצְרַיִם. (שמות לד ו) א"ל רַחוּם וְחַנוּן. אָמַר לִיָּה
לְאוּ הֵכִי, דְּתְנִינָן, דְּשְׁלִיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. אֵל
בְּלַחֲדוּי יְכוּלַת הוּא, וְרִשׁוּתָא הוּא דִּילִיָּה.
מֵאִי יְכוּלַת, שׁוּלְטָנוּתָא. כְּלוּמַר, שְׁלְטָנוּתָא
דְּא"ל, אֵתְגַבֵּר גְּזֵרָה דִּילִיָּה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר
(בראשית לא כט) יֵשׁ לְאֵל יָדַי, (רִשׁוּתָא דִּילִיָּה) יְכוּלַת דְּעִינָא
בִּישָׁא. אָמַר לִיָּה וְהָא כְּתִיב (דברים יז) הָא"ל
הַגָּדוֹל הַגְּבוּר. אֵל גְּדוֹל נִצְחָא, אֵל בְּלַחֲדוּי
נִצְחָא.

וְכִתִּיב (שם לב ד) הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ פִּי כָּל דְּרַכִּיו
מִשְׁפָּט, הָא צוּר. א"ל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל וְגו' - הִנֵּה
וּגו', הָא נַחֵשׁ עָלֵי צוּר. נְהַדֵּר לְמִילֵי קְדָמָי,

רֵאִיָּה, שְׁהִיּוּ רוֹאִים בְּנַחֵשׁ וְחַיִּים,
אָבֵל הַשֵּׁם לֹא נִתְקַדֵּשׁ בְּמִים,
וְנִשְׁאָר חֶסֶר מֵהַשְּׁאָר.

וְתִקְנַת בְּרֵאִיָּה, (שם כו) עֲלֵה אֶל הַר
הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה וּגְו', וְרֵאִיתָ
אוֹתָהּ וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ, (דברים לד
ד) הֲרֵאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא
תַעֲבֹר. בֵּא וּרְאֵה, שְׁעִנְשׁוּ הִיָּה
שְׁאֶפְלוּ רֵאִיָּה לֹא תִקֵּן כְּרֵאִיָּה. פִּיּוֹן
שְׁעִשָׁה לוּ רֵאִיָּה, בְּזַה הַשְּׁלִים לוּ
רֵאִיָּה, אָבֵל לֹא הַשְּׁלִים שְׁמוֹ
בְּמִים כְּמוֹ כָּל שְׁאָר הַשֵּׁם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲהַ שְׁאָמַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכֹן לֹא תִבִּיאוּ,
אָמַר מֹשֶׁה: הַנַּחֵשׁ הַזֶּה הִיָּה
לְתַקְלָה שֶׁל עוֹלָם. אָמַר לוּ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא כֵּן, דִּין
הוּא לְרִשְׁעִים, וְחַיִּים לְבַעֲלֵי
אָמַת, שְׁכִתוּב (במדבר כא) וּרְאֵה אוֹתוֹ
וְחִי. בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהַ יַדַּע מֹשֶׁה אֶת
דְּרַכִּיו, וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין.
פְּתַח וְאָמַר, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים
פְּעָלוֹ, זְהוּ הַצּוּר שְׁאָמַרְנָה. אֵל
אֲמוּנָה וְאִין עוֹל, שְׁכִתוּב וּרְאֵה
אוֹתוֹ וְחִי, וְכִתוּב (תהלים יח) הָאֵל
תָּמִים דְּרַכּוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְהָרִי שְׁנִינּוּ, אֵל
- גְּזֵרַת הַרְחָמִים, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר
(במדבר כג) אֵל מוֹצִיאֲם מִמִּצְרַיִם,
(שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן? אָמַר
לוּ, לֹא כֵּן, שְׁשִׁנִּינוּ שְׁשׁוּלְטִים
הַרְחָמִים עַל הַדִּין. אֵל לְבַדּוּ יְכַלַת
הוּא, וְהַרְשׁוּתָא הִיא שְׁלוֹ. מַה זֶה
יְכַלַת? שְׁלִטוֹן, כְּלוּמַר, שְׁלִטוֹן
שֶׁל אֵל, הַתְּגַבְּרָה הַגְּזֵרָה שְׁלוֹ,
כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל
יָדַי, (הַרְשׁוּתָא שְׁלוֹ) הִיְכַלַת שֶׁל הַעֵיִן
הַרְעָ. אָמַר לוּ, וְהָרִי פְתוּב (דברים
ט) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר. אֵל גְּדוֹל
מְנַצֵּחַ, אֵל לְבַדּוּ מְנַצֵּחַ.

וְכִתוּב (שם לב ט) הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוֹ
פִּי כָּל דְּרַכִּיו מִשְׁפָּט - הִנֵּה צוּר.
אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל וְגו' - הִנֵּה
נַחֵשׁ עָלֵי צוּר. נַחֲזֹר לְדְבָרִים

וּכְתִיב (איוב ח ג) הַאֲלֵל יַעֲוֶת מִשְׁפָּט. מִשׁוּם
דְּאוֹרְחִיָּה דְנַחֲשׁ לְאַסְטָאָה אוֹרְחִיָּה, לְכַן כְּתִיב
וְאִין עֹל. הַאֲלֵל יַעֲוֶת מִשְׁפָּט חֶסֶד וְשָׁלוֹם. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵינֵנו דְּכְתִיב (תהלים פה ט) אֲשַׁמְעָה
מָה יִדְבַּר הָאֵל ה'.

(שמות ד ד) וַיִּשְׁלַח יְדֹו וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ.
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר מִטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי שְׁנַי מִטּוֹת הָיוּ, אֶחָד שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֶחָד
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִשְׁמַע דְּכְתִיב (שם יז ט)
וּמִטָּה הָאֱלֹהִים.

דְּתַנִּינן, בְּשַׁעֲתָא שְׁהִיָּה נוּטֵל מִשֶּׁה הַמִּטָּה,
הִיָּה כְּאֵלוֹ הִיָּה בְּרִשְׁוֹתוֹ וּבִיכְלָתוֹ.
הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (שם ד כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מִטָּה
הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְדַאי שְׁבִידוֹ לְקַח, אֶלָּא מַהוּ
בְּיָדוֹ, בְּרִשְׁוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ הוּא שְׁלוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִשְׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הִיָּה, עַד
שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן. כִּיּוֹן שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן,
הַחֲזִיר הַמִּטָּה לְפָנֵי הַעֲדוּת. וּמִשָּׁם הִיָּה נוּטֵלוֹ
לְעִשׂוֹת בּוֹ נְסִים. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (במדבר כ ט)
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמִּטָּה מִלְּפָנֵי ה', כִּיּוֹן שְׁלַקְחוּ
הָרִי הוּא בְּרִשְׁוֹתוֹ, וּכְשָׁלוֹ הִיָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמִּטָּה שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן
הִיָּה, וּמִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית אֲתַבְּרִי. כְּמָה
דְּתַנִּינן, וְהַמְּכַתֵּב וְהַמִּטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר,
שֶׁל עֵץ הִיָּה.

מֵאֵן (דף לח ע"ב) דְּאָמַר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הִיָּה, דְּכְתִיב
(יחזקאל א כ) כְּמֵרְאָה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוֹת כְּסֵא,
וּכְתִיב מִטָּה הָאֱלֹהִים. וּמֵאֵן דְּאָמַר עֵץ הִיָּה,
דְּכְתִיב (שמות טו כה) וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם
וְגו'.

שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה הָרִי
חֶק וּמִשְׁפָּט לְעִשׂוֹת נְסִים. חֶק וּמִשְׁפָּט, דְּכְתִיב

הַרְאִשׁוֹנִים, וְכְתוּב (איוב ח) הַאֲלֵל
יַעֲוֶת מִשְׁפָּט? מִשׁוּם שְׁדַרְךָ
הַנַּחֲשׁ לְהִסִּיט דְרָכּוֹ, לְכַן כְּתוּב
וְאִין עֹל. הַאֲלֵל יַעֲוֶת מִשְׁפָּט, חֶסֶד
וְשָׁלוֹם! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵינֵנו
שְׁכְּתוּב (תהלים פה) אֲשַׁמְעָה מָה
יִדְבַּר הָאֵל ה'.

וַיִּשְׁלַח יְדֹו וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה
בְּכַפּוֹ (שמות ד ד), כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר מִטָּה
כְּלַפֵּי חֶסֶד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנַי
מִטּוֹת הָיוּ - אֶחָד שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֶחָד
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִמִּשְׁמַע
שְׁכְּתוּב (שם יז ט) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים.

שְׁשַׁנִּינוּ, בְּשַׁעֲתָא שְׁהִיָּה נוּטֵל מִשֶּׁה
הַמִּטָּה, הִיָּה כְּאֵלוֹ הִיָּה בְּרִשְׁוֹתוֹ
וּבִיכְלָתוֹ. זְהוּ שְׁכְּתוּב (שמות ד ד)
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹהִים
בְּיָדוֹ. וְדַאי שְׁבִידוֹ לְקַח, אֶלָּא מַהוּ
בְּיָדוֹ? בְּרִשְׁוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ הוּא שְׁלוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִשְׁוֹתוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה הִיָּה עַד שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן.
כִּיּוֹן שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַחֲזִיר
הַמִּטָּה לְפָנֵי הַעֲדוּת, וּמִשָּׁם הִיָּה
נוּטֵלוֹ לְעִשׂוֹת בּוֹ נְסִים. זְהוּ
שְׁכְּתוּב (במדבר כ ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת
הַמִּטָּה מִלְּפָנֵי ה'. כִּיּוֹן שְׁלַקְחוּ,
הָרִי הוּא בְּרִשְׁוֹתוֹ, וּכְשָׁלוֹ הִיָּה.
אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמִּטָּה
שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הִיָּה, וּמִשְׁשֶׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית נִבְרָא, כְּמוֹ שְׁשַׁנִּינוּ -
וְהַמְּכַתֵּב וְהַמִּטָּה. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמַר, שֶׁל עֵץ הִיָּה.

כִּי שְׁאָמַר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הִיָּה -
שְׁכְּתוּב (יחזקאל א כ) כְּמֵרְאָה אֶבֶן
סַפִּיר דְּמוֹת כְּסֵא, וְכְתוּב מִטָּה
הָאֱלֹהִים. וּמִי שְׁאָמַר עֵץ הִיָּה -
שְׁכְּתוּב (שמות טו טו) וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ
וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וְגו'.

שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם
נִסְהוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, הָרִי חֶק וּמִשְׁפָּט
לְעִשׂוֹת נְסִים. חֶק וּמִשְׁפָּט -
שְׁכְּתוּב (משלי י) נַחֲשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם
נִסְהוּ - מִשׁוּם שְׁכְּתוּב וַיִּמְתְּקוּ

הַמַּיִם. דָּבַר אַחֵר, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה חַק וּמִשְׁפָּט, שְׁלֵא יְהֵא נִקְדָּשׁ אֱלֵא בַמַּיִם שְׁנַמְתָּקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב כִּי מַרִים הֵם, מִכָּאֵן שְׁנִינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים, וְיֵשׁ מַיִם צְלוּלִים, וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים, וְיֵשׁ מַיִם מָרִים. וַיִּצְעַק אֶל ה', לָמָּה צָעַק? מִכָּאֵן שְׁהִיָּה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, הַנְּחֹשׁ שְׁנֵהֲפֹךְ בְּסִנְהָ, עֲכָשְׁוּ צָרִיךְ לְחַקֵּק אוֹתוֹ בְּצוּר, וּשְׁנִיָּהֶם עֲמָדוֹ עַל הַמַּיִם הַמָּרִים. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נִחְקַק צוּר בְּנִחְשׁ שְׁהִיָּה בּוֹ קֹדֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב שָׁם שָׁם לוֹ חַק וּמִשְׁפָּט.

בְּאִשְׁרֵי בָּא רַבִּי אַבָּא, שְׁאֵלוּ לְפָנָיו. אָמַר לְהֵם, טוֹב אוֹמֵר רַבִּי יְהוּדָה, וְכֹף הוּא. וְאֲנִי נִצְרַף לְגִלוֹת סוּד הַדְּבָר, הֲרִי רְאִיתִי שְׁרַבִּי יְהוּדָה גִּלָּה אוֹתוֹ.

אֲרָא, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה: מִשָּׁה, כְּעַת בְּמִצְרַיִם הָיָה הַמַּטָּה שֶׁל אַהֲרֹן לְדַחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲבָל כְּשִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כְּפָמָה מְקַטְרְגִים מְזוּמָנִים עַל יִשְׂרָאֵל לְדַחוֹתָם בֵּינֵם, כְּפָמָה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם.

כְּפָמָה מַיִם רְעִים יִקְטְרְגוּ בְּהֵם. בָּאוּ לָיִם - בָּא רַהֲב שָׁרוּ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יִם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִשָּׁה, (שְׁמוֹת י"ד) הָרַם אֶת מִטְף וּנְטָה אֶת יָדָּה. פִּינֹן שְׁאֲמַר הָרַם אֶת מִטְף, מַהוּ וּנְטָה אֶת יָדָּה? אֱלֵא הָרַם אֶת מִטְף נִגְדָּה שָׁרוּ שֶׁל יִם. בָּאוּ לְמַרְהָ - כְּפָמָה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם, וּנְצַטְעַר מִשָּׁה וְצָעַק. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּצְעַק אֶל ה'.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, הֲרִי לָךְ עֲצָה בְּזָה, הַשְׁלֵף

(מִשְׁלֵי ל' ט"ו) נִחְשׁ עָלֵי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ, מִשּׁוּם דְּכִתִּיב וַיִּמְתָּקוּ הַמַּיִם. דָּבַר אַחֵר, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה חַק וּמִשְׁפָּט, שְׁלֵא יְהֵא נִקְדָּשׁ אֱלֵא בַמַּיִם שְׁנַמְתָּקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב כִּי מַרִים הֵם, מִכָּאֵן שְׁנִינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים, וְיֵשׁ מַיִם צְלוּלִים, וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים, וְיֵשׁ מַיִם מָרִים. וַיִּצְעַק אֶל ה', לָמָּה צָעַק, מִכָּאֵן שְׁהִיָּה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. אָמַר לִיהֵ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשָּׁה, הַנְּחֹשׁ שְׁנֵהֲפֹךְ בְּסִנְהָ, עֲכָשְׁוּ אֶצְטְרִיךְ לְחַקֵּק לִיהֵ בְּצוּר. וְתַרְוִיָּהוּ עֲמָדוֹ עַל הַמַּיִם הַמָּרִים. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נִתְחַקֵּק צוּר בְּנִחְשׁ שְׁהִיָּה בּוֹ קוֹדֶם, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב, שָׁם שָׁם לוֹ חַק וּמִשְׁפָּט.

בַּר אֶתָּא רַבִּי אַבָּא, שְׁאֵילוּ קַמִּיהֵ, אָמַר לְהוּ שְׁפִיר קְאָמַר ר' יְהוּדָה, וְהֲכִי הוּא. וְאֲנָא אֶצְטְרִיךְ לְגִלָּאָה רְזָא דְמִלָּה, הָא חֲזִינָא דְרַבִּי יְהוּדָה גִּלֵּי לָהּ.

אֲרָא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה, מִשָּׁה, הַשְׁתָּא בְּמִצְרַיִם הָיָה הַמַּטָּה שֶׁל אַהֲרֹן לְדַחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲבָל כְּשִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כְּפָמָה מְקַטְרְגִים מְזוּמָנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְדַחוֹתָם בֵּינֵם, כְּפָמָה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם. כְּפָמָה מַיִם רְעִים יִקְטְרְגוּ בְּהֵם.

בָּאוּ לָיִם, בָּא רַהֲב שָׁרוּ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יִם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשָּׁה הָרַם אֶת מִטְף וּנְטָה אֶת יָדָּה. פִּינֹן דְאָמַר הָרַם אֶת מִטְף, מַהוּ וּנְטָה אֶת יָדָּה. אֱלֵא הָרַם אֶת מִטְף נִגְדָּה שָׁרוּ שֶׁל יִם. בָּאוּ לְמַרְהָ, כְּפָמָה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם, וּנְצַטְעַר מִשָּׁה וְצָעַק, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב, וַיִּצְעַק אֶל ה'.

אָמַר לִיהֵ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה, הֲרִי לָךְ עֲצָה בְּזָה, הַשְׁלֵף הַמַּטָּה

אָצֶלֶם, וַיִּתְחַקֵּק נַחֵשׁ עָלַי צוֹר שְׁנֵיהֶם בַּיַּחַד, וַיִּנְצְלוּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּזְרְהוּ ה' עֵץ. כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (קהלת א' ג) מָקוֹם שְׂיִפּוֹל הָעֵץ, שֶׁהוּא עֵצָה. וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם. וְכְּתִיב שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט, נַחֵשׁ עָלַי צוֹר. וְשָׁם נִסְהוּ, עֲטָרְהוּ בְּנִסִּים. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, הָרִי לָךְ שְׂעֵמּוֹד אֶצֶל הַמַּיִם, הָרִי לָךְ שְׂעֵמּוֹד שְׁמַי בַּמַּיִם.

הַמַּטָּה אֶצֶלֶם, וַיִּתְחַקֵּק נַחֵשׁ עָלַי צוֹר שְׁנֵיהֶם בַּיַּחַד, וַיִּנְצְלוּ. זְהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּזְרְהוּ ה' עֵץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת י"א) מָקוֹם שְׂיִפּוֹל הָעֵץ, שֶׁהוּא עֵצָה. וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם. וְכְּתוּב שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט, נַחֵשׁ עָלַי צוֹר. וְשָׁם נִסְהוּ - עֲטָרְהוּ בְּנִסִּים. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, הָרִי לָךְ שְׂעֵמּוֹד אֶצֶל הַמַּיִם, הָרִי לָךְ שְׂעֵמּוֹד שְׁמַי בַּמַּיִם.

בְּשָׂבָאוֹ לְאֵלִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה, בְּמָקוֹם הַזֶּה אֵין צְרִיךְ מִטָּה, הָרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא הָאֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְהוּא שְׁבַעִים תְּמָרִים. וְשִׁתִּים עֲשָׂרָה עֵינֹת מַיִם, שְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבָטִים. כְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים, וְשְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבָטִים, זְכוּתָם יִגַּן עֲלֵיכֶם, בְּמָקוֹם הַזֶּה שֶׁנֶּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵלִים. כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (ישעיה א' כט) כִּי יִבְשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חִמַּדְתֶּם.

בְּשָׂבָאוֹ לְאֵלִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, בְּמָקוֹם הַזֶּה אֵין צְרִיךְ מִטָּה, הָרִי יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הָאֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְהוּא שְׁבַעִים תְּמָרִים. וְשִׁתִּים עֲשָׂרָה עֵינֹת מַיִם - שְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבָטִים כְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים, וְשְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבָטִים, זְכוּתָם יִגַּן עֲלֵיכֶם בְּמָקוֹם הַזֶּה שֶׁנֶּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵלִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א' כט) כִּי יִבְשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חִמַּדְתֶּם.

מִיָּד וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם, מִשְׁמַע דְּכְּתִיב עַל הַמַּיִם, וּמִשְׁמַע דְּכְּתִיב, שָׁם שָׁם לֹא, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. וְשָׁם שָׁלְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם, וְלֹא הוּצְרָךְ הַמַּטָּה. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֶצְטְרִיךְ הַמַּטָּה בְּנַחֵשׁ עָלַי צוֹר, אֶצֶל הַמַּיִם.

מִיָּד - וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם, מִשְׁמַע שְׂפָתוֹב עַל הַמַּיִם, וּמִשְׁמַע שְׂפָתוֹב שָׁם שָׁם לֹא, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. וְשָׁם שָׁלְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם, וְלֹא הוּצְרָךְ הַמַּטָּה. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה נֶצְרַךְ הַמַּטָּה בְּנַחֵשׁ עָלַי צוֹר אֶצֶל הַמַּיִם.

בָּאוּ לְחֹרֵב, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג, אָמַר לִיָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִפִּיתָ בְּצוֹר, הַמַּטָּה אֶצְטְרִיךְ הַכָּא, וְהִפִּיתָ לְאֵלוֹ בְּאוֹתוֹ צוֹר, וְלֹא בְּנַחֵשׁ. אָמַר מִשָּׁה, יִתִּיר אֶצְטְרִיךְ הַכָּא, אֲנָא חָמֵי מַיִם דְּבַעוּ לְשִׁטְפָא. אֲמַאי, הַנְּנִי עַמֵּד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוֹר וְהִפִּיתָ בְּצוֹר.

בָּאוּ לְחֹרֵב - בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג. אָמַר לֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְהִפִּיתָ בְּצוֹר, הַמַּטָּה אֶצְטְרִיךְ הַכָּא, וְהִפִּיתָ לְאֵלוֹ בְּאוֹתוֹ צוֹר, וְלֹא בְּנַחֵשׁ. אָמַר מִשָּׁה, יִתִּיר צְרִיךְ כָּאן, אֲנִי רוּאָה מַיִם שְׂרַצוּ לְשִׁטְףָא. לְמָה? הַנְּנִי עַמֵּד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוֹר [בְּחֹרֵב] וְהִפִּיתָ בְּצוֹר.

אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, עַדִּין בְּמַרְיָבָה עֲתִידִים הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים רְעִים וַיִּזְדוּנִים, וַיִּזְדוּגוּ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּי לְעֵינֵיהוֹן, וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה אֶצְטְרִיךְ הַמַּטָּה, וְתִתִּיר עֲלֵיהֶם הַנַּחֵשׁ בְּגִלּוּי

אָמַר לֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה: עַדִּין בְּמַרְיָבָה עֲתִידִים הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים רְעִים וַיִּזְדוּנִים, וַיִּזְדוּגוּ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּי לְעֵינֵיהֶם, וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נֶצְרַךְ הַמַּטָּה,

לְעִינֵיהֶם, וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִי. הֲדָא הוּא דְכִתְיב, (במדבר כז יד) לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים לְעִינֵיהֶם. מֵהוּ לְעִינֵיהֶם. בְּגִלוּי. פְּדָבֵר שְׁנֵדוּגוּ בְּהֶם בְּגִלוּי. תָּא חֲזִי, הֲכִי חֲמָא דָּוֵד, דְּכִתְיב (תהלים קכד א) לְוִלִי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם, זֶה פְּרָעָה. אָזִי עָבַר עַל נַפְשָׁנוּ הַמַּיִם הַיְדוּנָיִם, פְּדָא מְרִינָן. וְכִתְיב (שם קכד ד) נַפְשָׁנוּ כְּצַפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, שְׁלֵא עָשָׂה בְּנַחֲשׁ. אֵלָא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִין לְמֹשֶׁה תְּנָה לָנוּ מִיָּם, נִתְיַעַץ מֹשֶׁה וְאָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִי לְעַמּוּד בְּנַחֲשׁ, וְאָנָּא חָמִי דְאִין גְּזִירָה לְנַחֲשׁ בְּמִים, דְאִין יְכוּלְתוּ אֵלָא בְּעַפְרָא, דְּכִתְיב (בראשית ג יד) וְעַפְרָא תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, מִשְׁמַע דְּעַפְרָא יִיכּוֹל וַיִּשְׁיַעֲצֵי כָּל יוֹמוֹי, אָבֵל בְּמִיָּא לָא. וַיִּשְׂרָאֵל דְּחִקִּין לִי, וְאָפָּה עַל גַּב דְּיַעֲבִיד נִיפָּא, לָא יַעֲבִיד בְּאַתְרָא דָּא, אֵלָא כַּד אֲתַחֲשַׁק, אֲתַחֲשַׁק בְּעַפְרָא, וְלָא בְּמִיָּא. דְּכִתְיב (שמות ד ג) וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֲשׁ. וְצוּר בְּדָא אֲתַחֲשַׁק, בְּמִיָּא, בְּמֶרֶה, וְכִבְרָ עֲבַד נִיפָּא. טַב דְּאֵעֲבִיד בְּהָאִי, דְּאֲתַעֲבִיד נִיפָּא אַחְרָא. מִיָּד וַיִּפֶּה אֶת הַסֶּלַע בְּמַטְהוּ פְּעַמִּים, אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׂה יַעַן לָא הָאֲמַנְתָּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי, דְּחִשְׁבְּתוּן דְּלָא יְכִיל נַחֲשׁ בְּמִים, לְכִן לָא תְּבִיאוּ. (ומבין אשר הבית בו את היאור בו' מאי טעמא משום דמתחלק בנפשו הוה ושמא קדישא עלאה רשימא ביה).

פְּרִשְׁתָּ יתרו

אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּהָאִי פְּסוּקָא שְׁאֵל רַבִּי יִיסָא זְעִירָא דִּמְן חֲבֵרְיָא מְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְאָמַר לִיהּ, אֵית לִי לְמִשְׁאֵל שְׁאִילְתָּא חֲדָא מִינָךְ, וּמִשְׁבָּשָׂא לִי בְּלַבָּאִי, וְאָנָּא דְּחִיל אַחַת מִמֶּךָ וּמִשְׁבָּשׁ לִי בְּלַבִּי, וְאָנִי פּוֹחַד מִלְּשָׂאֵל מִמֶּךָ, וְאִמְרַתִּי, אִם נִשְׂאֵל - פּוֹחַד אָנִי שְׁמָא

וְתִתִּיר עֲלֵיהֶם הַנַּחֲשׁ בְּגִלוּי לְעִינֵיהֶם, וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִי. זֶהוּ שְׁפָתוּב (במדבר כז) לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים לְעִינֵיהֶם. מֵהוּ לְעִינֵיהֶם? בְּגִלוּי. פְּדָבֵר שְׁנֵדוּגוּ בְּהֶם בְּגִלוּי.

בֵּא וְרָאָה, כִּף רָאָה דָּוֵד, שְׁפָתוּב (תהלים קכד) לְוִלִי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם - זֶה פְּרָעָה. אָזִי עָבַר עַל נַפְשָׁנוּ הַמַּיִם הַיְדוּנָיִם - כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וְכִתְיב (שם) נַפְשָׁנוּ כְּצַפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁלֵא עָשָׂה בְּנַחֲשׁ? אֵלָא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים לְמֹשֶׁה תְּנָה לָנוּ מִיָּם. נִתְיַעַץ מֹשֶׁה וְאָמַר: הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לִי לְעַמּוּד בְּנַחֲשׁ, וְאָנִי רוֹאֶה שְׁאִין גְּזִירָה לְנַחֲשׁ בְּמִים, שְׁאִין יְכַלְתוּ אֵלָא בְּעַפְרָא, שְׁפָתוּב (בראשית ג יד) וְעַפְרָא תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. מִשְׁמַע שְׁעַפְרָא יֹאכַל וַיִּשְׁמִיד כָּל יְמֵי, אָבֵל בְּמִים לָא. וַיִּשְׂרָאֵל דוֹחֲקִים אוֹתִי, וְאָפָּה עַל גַּב שְׁיַעֲשֵׂה גַם, לָא יַעֲשֵׂה בְּמִקּוּם זֶה, אֵלָא כְּשִׁנְחַקְק, נְחַקְק בְּעַפְרָא וְלֹא בְּמִים, שְׁפָתוּב (שמות ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֲשׁ. וְצוּר נְחַקְק בְּזָה, בְּמִים, בְּמֶרֶה, וְכִבְרָ עָשָׂה גַם. טוֹב שְׁאֵעֲשֵׂה בְּזָה, שְׁנַעֲשֵׂה גַם אַחַר. מִיָּד - וַיִּפֶּה אֶת הַסֶּלַע בְּמַטְהוּ פְּעַמִּים. אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׂה, יַעַן לָא הָאֲמַנְתָּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי, שְׁחִשְׁבְּתָם שְׁלֵא יְכוּל הַנַּחֲשׁ בְּמִים, לְכִן לָא תְּבִיאוּ. (ומבין אשר הבית בו את היאור בו' מה הטעם? משום שמתחלק בנפשו היה, והשם הקדוש העליון רשום בו).

פְּרִשְׁתָּ יתרו

אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ (שמות כ), בְּפִסּוּק הַזֶּה שְׁאֵל רַבִּי יִיסָא, הַקְטָן שְׁמֵן הַחֲבֵרִים, מְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְאָמַר לוֹ, יֵשׁ לִי לְשָׂאֵל שְׁאִילָה אַחַת מִמֶּךָ וּמִשְׁבָּשׁ לִי בְּלַבִּי, וְאִמְרַתִּי, אִם נִשְׂאֵל - פּוֹחַד אָנִי שְׁמָא

אָענש, אם לא נשאל - משבש לי בלבי. אמר לו רבי שמעון, אמר לו, זה שהקדוש ברוך הוא מזכיר לישראל בכל מקום ומקום אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. (ויקרא יט) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. מה החדוש שמלמד כאן? תנאי שלם הוא, זה שאמר לאברהם (בראשית טו) כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' ואחרי כן יצאו ברכש גדול. אם כן, למה להזכיר להם הדבר הזה בכל מקום ומקום?

אמר לו, בא וראה, בני הקדוש ברוך הוא לא התנה עם אברהם אלא שיוציא את ישראל מגלות מצרים, ולא מתחת שעבוד של יראה אחרת. שודאי ישראל, כשהיו במצרים, נטמאו וטנפו עצמם בכל מיני טמאה, עד שהיו שרויים תחת ארבעים ותשעה כחות של טמאה, והקדוש ברוך הוא הוציא אותם מתחת עבודת כל שאר הכחות.

ועוד שהכניס אותם לארבעים ותשעה שערי השכל כנגדם, מה שלא התנה עם אברהם, אלא להוציאם ממצרים, והוא עשה טובו וחסדו עמם.

וכשום כף תמצא בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים, להראות לכל בני העולם החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל שהוציא אותם מאותם כחות הטמאה, והכניס אותם לתוך כחות הטהרה, שהינו חמשים שערי בינה.

וזהו שאנו מונים להם מיום טוב של פסח, ואנו מונים ימים ושבעות, והרי התעוררו החכמים, מצוה למנות ימים ומצוה למנות שבועות, כי בכל יום הוציאנו מכת של טמאה, והכניסנו לכת טהרה.

מלמשאל מינה. ואמינא, אי נשאל, דחילנא דילמא איתענש. אי לא נשאל, משבשא לי בלבאי. אמר ליה רבי שמעון, אימא.

אמר ליה האי דקודשא בריך הוא מדפר להון לישראל בכל אתר ואתר, אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. (ויקרא יט לו) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. מאי רבותא אוליה הכא. תנאה שלים הוא, הדא הוא דאמר לאברהם, (בראשית טו יג) כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. אם כן, למה לאדפרא להון מילתא דא בכל אתר ואתר.

אמר ליה תא חזי ברי, קודשא בריך הוא לא אתני עם (דף לט ע"א) אברהם, אלא דיפיק ית ישראל מן גלותא דמצרים, ולא מתחות שעבודא דדחלא אחרא. דודאי ישראל כד הוה במצרים, אסתאבו ואתטנפו גרמיהון בכל זיני מסאבו, עד דהוו שראן תחות ארבעים ותשע חילי דמסאבותא. וקודשא בריך הוא אפיק יתהון מתחות פולחן כל שאר חילין.

ועוד, דאעיל יתהון בארבעים ותשע תרעי דסוכלתנו לקבליהון. מה דלא אתני עם אברהם, אלא לאפקותהון ממצרים, והוא עביד טיבותיה וחסדיה עמהון.

ובגין כף תשכח באורייתא, חמשין זמנין יציאת מצרים, לאחזאה לכל בני עלמא, חסדא דעבד קודשא בריך הוא עם ישראל, דאפיק יתהון מאינון חילין דמסאבו, ואעיל לון לגו חילין דדכיו, דהיינו חמשין תרעין דסוכלתנו.

ודא איהו דאנן מנן להו, מיומא טבא דפסחא. ואנן מנן יומי ושבוועי, והא איתערו חבריאי, מצוה לממני יומי, ומצוה למימני שבוועי. פי בכל יומא אפיק לן בחילא דמסאבו, ואעיל לן בחילא דדכיו.

וְאַתָּה תִּחְזֶה מִכָּל הָעָם, בְּשִׁית סֹטְרִין: בְּשַׁעֲרָא דְעַל רִישָׁא, דְּאִיהִי מִתְתַּקְנָא
עַל אוֹדְנִין. בְּמַצָּחָא, בְּשִׁרְטוּטִין דְּמַצָּחָא. בְּעֵינִין, וּבִקְרִיצִין דְּעַל
עֵינִין. בְּאַנְפִּין, וּבִדְיוֹקְנָא דְאַנְפִּין. בְּחוּטְמָא, דְּאִיהִי מִתְתַּקְנָא בְּאוֹרַח
מִישָׁר עַל פּוּמָא. בְּגוּפָא, בְּקוּמָה דִּילִיה, וּבְשִׁיעוּרָא דִּילִיה לְכָל סֹטְר,
לְאַרְבַּע סֹטְרִין וְלַעִילָא וְתַתָּא. הָאִי אִיהוּ תִיקוּנָא דְאַדָם.

וְלִזְמַנִּין אִיתְקַרֵי אַרְיָה, וְלִזְמַנִּין אִיהוּ דְיוֹקְנָא דְשׁוֹר, וְלִזְמַנִּין דְיוֹקְנָא דְנֶשֶׁר.
וּכְעַן צְרִיךְ לְפָרְשָׁא, פִּינִין דְאִיהוּ יִיחוד דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּסַפִּירִין, אִמָּאִי
אִתְקַרֵיאוּ בְּדְיוֹקְנָא דְאַדָם, וּבִדְיוֹקְנָא דְאַרְיָה, וּבִדְיוֹקְנָא דְשׁוֹר,
וּבִדְיוֹקְנָא דְנֶשֶׁר.

אַלְא וְדָאִי בְּזַמְנָא דְבַעֵי לְמִיעֵבַד עֲבִידְתִּיה, וְלֹאֲנַהֲגָא לְיִשְׂרָאֵל דְאִתְקַרֵיאוּ
בְּמַזְלָא דְאַדָם, אִתְלַבֵּשׁ בְּדְיוֹקְנָא דְהֵיא חֲתִיה דְאִתְקַרֵיאת אָדָם,
וְאִתְקַרֵי הוּא אָדָם. וּבְזַמְנָא דְבַעֵי לְאַנְהֲגָא לְיִשְׂרָאֵל לְאִינוּן דְאִתְקַרֵיאוּ
בְּמַזְלָא דְאַרְיָה, אִתְלַבֵּשׁ בְּדְיוֹקְנָא דְהֵיא חֲתִיה דְאִתְקַרֵיאת אַרְיָה. וְהָכִי
בְּגוּוֹנָא דָא בְּחִיה דְאִתְקַרֵיאת שׁוֹר. וְכֵן בְּגוּוֹנָא דָא בְּחִיה דְאִתְקַרֵיאת נֶשֶׁר.
וּבְגוּוֹנָא דָא שְׂכִינְתִּיה.

וּבְגִין כֶּן אִתְקַרֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַלִּין שְׂמֹהֵן, וְכָל חִילִין דִּילְהוּן. לִית
אַתְר וְלִית בְּרִיָה בְּעַלְמָא, דְלֹא שְׁלִיט שְׂמִיה עֲלִיה, וְאִתְקַרֵיאוּ בְּשְׂמִיה.
כְּגוּוֹנָא דָא דְיוֹקְנָא דְאַדָם, י' שְׂרִיָא בְּרִישָׁא. ה' ה' בְּעֶשֶׂר אַצְבָּעִין, ו'
בְּגוּפָא. וּכְגוּוֹנָא דָא בְּנֶשֶׁר, י' עַל רִישִׁיה ה' ה' עַל גְּדַפּוּי. ו' עַל גּוּפִיה.
וְהָכִי בְּכָל חֲתִיה וְחִיה. וְכֵן בְּכָל מְלָאךָ וּמְלָאךָ.

וְלִית נִימָא בְּרִישָׁא דְלֹא שְׂרִיָא בְּהֵם שֵׁם יְהו"ה. וְלִית עֲשָׂבָא, דְלֹא שְׂרִיָא
בִּיה שֵׁם יְהו"ה. וְשׁוֹשְׁנָה, בְּתַפּוּחַ דִּילִיה שְׂרִיָא י'. וּבְשִׁרְבִיט דִּילְה
ו'. בְּחֲמֵשׁ עֲלִין דְלִבְר, וְחֲמֵשׁ דְלִבּו, שְׂרִיָא ה"ה. לְאַחַזְאָה, דְלִית אֲפִילוּ
עֲשָׂבָא דְלֹא אִתְבְּרִי בְּשֵׁמָא דִּיהו"ה. דְלֹא יִימְרוּן דְאֵלוֹה אַחַרָא בְּרָא לוּן.
לִית בְּרִיָה בְּעִילָאִין וְתַתָּאִין, דְלֹא אוּ אִינוּן רְשִׁימִין בְּשְׂמִיה, וְכֵן בְּשְׂכִינְתָא
בְּכָל חַד. וּבְגִין כֶּן אִתְקַרֵיאת שְׂכִינְתָא שׁוֹשְׁנָה. וְאִתְקַרֵיאת נֶשֶׁרָא.
פְּרָה אֲדַמָּה אִילַת. יוֹנָה. צְפוּר. לִית בְּרִיָה דְלֹא אִתְקַרֵיאת בְּשְׂמִיה, כַּד
אִתְלַבֵּשׁא בִּיה, לְמִיעֵבַד פְּעוּלְתִּיה.

וּבְגִין כֶּן אִתְקַרֵיאת מְעֵשָׂה מְרַפְכָּה. כַּד רַכְבַּת בְּהֵיא חֲתִיה דְאִיהִי נֶשֶׁר,
אוּ שׁוֹר, אוּ אַרְיָה, אוּ אָדָם. וְשִׁבְחָא דְכֻלְהוּ בְּרִיָין דְבְּרָא, אִיהוּ
אָדָם, דְאִיהוּ דְיוֹקְנָא דְכָל עַלְמָא, וּמִכָּל בְּרִיָין דְאִית בְּעַלְמָא, וּבְגִין כֶּן
אִיהוּ חָבִיב עֲלִיה מִכָּל בְּרִיָין.

וּכְמָה בְּנֵי נֶשֶׁא אֵינוֹן בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם מְלָגִיו. וּמְלָבֵר לָא אֵית בְּהוֹן אָלָא אוּ עוֹפָא, אוּ אַרְיָה, אוּ שׁוֹר, אוּ חִיָּא מְאֲלִין מְזֻלוֹת דְאֶתְקֵרִיאֵוּ בְּבְנֵי נֶשֶׁא. וְאַחֲרָנִין בְּהַפּוֹכָא, אֵינוֹן בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם מְלָבֵר, וְלֹאוּ הָכִי מְלָגוּ. וְעַל דָּא הָווּ אֲמַרִין מְאָרִי מִתְנִיתִין, כֹּל מִי שְׁאִין תּוֹכּוּ כְּבָרוּ אֵל יַכְנִס לְבֵית הַמְדָרְשׁ. דְאֶתְחַזִּי בְּאַנְפוּי דִּיוֹקְנָא דְאָדָם, וּמְלָגִיו חִיָּא בִישָׂא. וּבְגִין דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל, מְסֻטְרָא דְאַבְרָהָם. יִרְאִי אֱלֹהִים, מְסֻטְרָא דִּיעֲצָחֵק. אֲנָשֵׁי אֲמֵת, מְסֻטְרָא דִיעֵקֵב. שׁוֹנְאֵי בְצַע, מְסֻטְרָא דְדוֹד. דְאִיהוּ רְגֵלָא רְבִיעָא, וְעַלֵּיהּ שְׂרִיָּא יְהו"ה.

וּשְׁמַת עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים, מְסֻטְרָא דָא' מִן אֲדָנִי. שְׂרֵי מְאוֹת, מְסֻטְרָא דְאֵת ד', דְאֵינוֹן אַרְבַּע מְאָה שְׁנִין דְמַצְרַיִם דְרַמִּיזָא בְּקָרָא. נ' שְׂרֵי חֲמִשִּׁים. י' שְׂרֵי עֶשְׂרוֹת.

וְאַנָּא בְּעִינָא לְפָרְשָׂא, גּוֹפָא בְּתַמְנֵי תִיקוּנֵין אֲלִין, בְּגִין דְאֵית לוֹן יְסוּדָא מְהֵאֵי קָרָא. אַף עַל גַּב דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן לָא פְרִישׁ אָלָא בְשֵׁתָא אֲנַפִּין. וְרָזָא דְתַמְנֵיָא אֲנַפִּין אֲלִין, בְּרָזָא דִיאַהֲדוּנָה"י.

וְאַלִּין אֵינוֹן תַּמְנֵיָא תִיקוּנֵין לְגַבֵּיהוּ. וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל. בְּרֵאשִׁיָּה, בְּעֵינֵין, וּבְקִרְיָצִין דִּילְהוֹן, וּבְגוּוֹנֵין דִּילְהוֹן, בְּעַמִּיקוּ דִּילְהוֹן, בְּאַרְיִכוּ דִּילְהוֹן, וּבְקִמִּיטוּ דִּילְהוֹן. הָכָא רָזָא דְחִיָּה דְאִיהוּ אַרְיָה, חֲסֵד פְּעִיל בֵּיה. וְאַרְיָה דָא מִיכָּאֵל. בְּהִיפּוּף אֲתוּוֹן אַרְיָה, תְּשַׁכַּח לֵיה רְאִיָּה.

וְרֵאֵי אֱלֹהִים בְּשְׁמִיעָה דְאוּדְנִין, וּבְשַׁעְרָא דְתַלְיָא מְרִישָׂא עַלֵּיהּ וּשְׁמִיעָה אִיהֵי חִיָּה דְאֶתְקֵרִיאַת שׁוֹר. שַׁעְרָא אִיהֵי דִינָא. וּכְמָה נִימִין תַּלְיִין מִינָה, דְאֵינוֹן צְבָא הַשְּׁמַיִם, קְיִמִין עַל בֵּי דִינָא רְבִרְבָּא, דְאִיהֵי גְבוּרָה לְשַׁמְאֵלָא, דְפַעוּלְתָּה בְּחִיָּה דְאִיהֵי שׁוֹר, וְדָא גְבֻרִיאֵל.

וּבְצֻלוֹתָא, צְרִיךְ לְבַעֲרָא לוֹן מִן בְּתַר אוּדְנִין, דְלָא יְהוֹן מְכַסִּין תְּרַעִין דְשְׁמִיעָה, לְאַעְלָא בְּהוֹן צְלוֹתָא. וְאִם לָאוּ, אֶתְקַיִים בֵּיה קָרָא, אֲזַ יִקְרָאנֵי וְלֹא אַעֲנָה. וּבְזַמְנָא דְשְׁמִיעָה אִיהֵי פְנוּיָה מְאֲלִין (משלי א כא) דִּינִין, אֶתְקַיִים בֵּיה (ישעיה נח ט) אֲזַ תְּקַרָּא וְה' יַעֲנָה.

אֲנָשֵׁי אֲמֵת, בְּדִיוֹקְנָא דְחוּטְמָא, דְאִיהוּ רִיחָא דְקוּדְשָׁא, וְדָא תְּפָאֲרַת אִיהוּ חוּטְמָא, חוּתָם אֲמֵת. יַעֲקֹב שְׁלִימָא. תְּרִין אֲנַפִּין אֵית לֵיה לְקַבֵּל לֹא"ה וְרַח"ל. וְאַלִּין אֵינוֹן אֲנַפּוּי דְרַחֲמֵי, כְּלִילָן חִיּוֹר וְסוּמָק, מְסֻטְרָא דְחֲסֵד וּגְבוּרָה.

מִצָּחָא מִתְּתַקְנָא עֲלֵיהּוּ, דְּאִיהּוּ בִּינָה, בְּכַמָּה שְׂרֻטוּטִין, דְּאִינוּן אֹרְחִין
 דִּימָא דְּאוּרִייתָא. עֲלֵיהּוּ אִיתְמַר (תהלים כה י) כָּל אֲרָחוֹת ה' חֶסֶד וְאֱמֶת.
 מֵאִי נִיהוּ דְּעֵבִיד אֹרְחִין אֲלִין, דְּאִינוּן שְׂרֻטוּטִין דְּמִצָּחָא. דָּא מוֹחָא,
 דְּאִיהּוּ חֲכָמָה. (דף לט ע"ב) וְאֲלִין שְׂרֻטוּטִין, אִינוּן תְּלָתִין וְתָרִין שְׂבִילִין דִּימָא
 דְּאוּרִייתָא.

וְחִיָּה דְּרָכִיב עֲלֵיהּ תְּפֹאֲרַת, דָּא נֶשֶׁר. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב (משלי ל ט) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר
 בְּשָׂמִים. וְדָא אוּרִיאַל. וּמוֹחָא וּמִצָּחָא, וְתָרִין אַנְפִּין אֲלִין, דְּכָלְהוּ
 עַל חוּטְמָא. אֲלִין אִינוּן אַרְבַּע בְּתֵי דְּתַפְלִילִין, דְּאִינוּן עַל רִישָׁא דְּתְּפֹאֲרַת.
 וְחוּטְמָא דְּאִיהּוּ יַעֲקֹב, אִיתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב ז) וַיִּפַּח בְּאִפִּיו נְשָׁמַת חַיִּים. וְדָא
 בִּינָה, בֶּן י"ה. מִשָּׁה רַבְּנוּ אִיהּוּ לִיהּ כְּנִשְׁמָתָא דְּחַיִּי.

תְּלָתִין וְתָרִין שְׂרֻטוּטִין דְּמִצָּחָא אֲלִין, אַחְזִיין רְזָא דְּתְּלָתִין וְתָרִין אַנְפִּין,
 וְגַדְפִּין דְּאַרְבַּע חִוּן דְּאִינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין לְכָל חִיָּה
 מֵאֲלִין.

דִּיקְנָא דְּאַנְפִּין, אִינוּן נִימִין דְּלִית לֹון סוּף. וְאַחְזִיין עַל סְבָא דְּסִבִּין דְּאִיהּוּ
 עִילַת הָעִילוֹת, דְּלִית סוּף לְעֵלְמִין דְּתַלְיִין מְנִיהּ.

שְׁנַאֲי בְּצַע, דָּא פּוּמָא, וְאִיהִי מְלָכוֹת. תָּרִין שְׁפּוּון דִּילָהּ, מִתְּתַקְנָן עֲלֵהּ,
 וְאִינוּן נֶצַח וְהוּד. יְסוּד, דָּא אִיהּוּ לְשׁוֹן לְמוּדִים.

וּבְרָהּוּ אֲזִלִין בְּקוּ הַמְּדָה, דְּאִיהּוּ קוּ הַיּוֹשֵׁר, בֵּין עֵינִין, בֵּין אַנְפִּין, בֵּין
 אוּדְנִין, וְחוּטְמָא, וּמִצָּחָא, וְשְׁפּוּון. וְאֲלִין דְּלָאוּ אִינוּן בְּקוּ הַמְּדָה,
 דְּנַפְקִין מְקוּ הַיּוֹשֵׁר, וְדָאִי לָאוּ אִינוּן דִּיוֹקְנִין דְּלַעִילָא, וְלָא שְׂרִיאַ שֵׁם
 יְהו"ה עֲלֵיהּוּ.

וּבְגִין דָּא אָמַר לְמִשָּׁה, וְאַתָּה תַּחֲזִיהּ וּגו'. פּוּמָא וְדָאִי סִיּוּמָא דְּאָדָם, וְדָא
 מְלָכוֹת. וְחִיָּה דְּרָכִיב בֵּיהּ, הוּא רְפֹאֵל. אִיהּוּ אָפֶר, אִיהּוּ עֶפֶר דְּבִי
 מְקַדְשָׁא, דְּאַתְנַטִּיל מְנִיהּ אָדָם. וּבִהַפּוּכָא אָפֶ"ר אִיהּוּ פֶּא"ר, וְדָא אִיהּוּ
 (יחזקאל כד יז) פֶּאֲרָךְ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ.

חֲרִי לָךְ אַרְבַּע תִּיקוּנִין, דְּאִינוּן, רֵאזָה, שְׂמִיעָה, רִיחַ, דְּבוּר. וְהֵאִי דְּבוּר,
 מִתְּמָן נְטִלִין לִיהּ נְבִיאִים, דְּאִינוּן תָּרִין שְׁפּוּון. וְדָא אִיהּוּ (הושע יב יא)
 וּדְבַרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים.

וְעַל אֲלִין אַרְבַּע תִּיקוּנִין, שְׂרִיאַ יְהו"ה. וְסִלִּיק לְעֶשְׂרָה, דְּאִיהּוּ יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א, דְּאִינוּן עֶשֶׂר סְפִירִין, דְּנִהְרִין בְּמוֹחָא וּבְמִצָּחָא וּבְעֵינִין
 וְאוּדְנִין וְאַנְפִּין וְחוּטְמָא וּפּוּמָא. מִצָּחָא וּמוֹחָא תָּרִין. עֵינִין תָּרִין. אוּדְנִין
 תָּרִין. וְאַנְפִּין תָּרִין. וְחוּטְמָא וּפּוּמָא תָּרִין. הָא עֶשֶׂר.

אַרְבַּע תִּיקוּנֵינִי דְלִתְתָא, אַדנ"י, וְאַיִנוּן עֲשֵׂיהָ בְּדִין, נַענוּעַ בְּגוּפָא, שִׁימוּשׁ
בְּבְרִית מִיָּלָה, הַלִּיכָה בְּרַגְלִים, וְהִכָּא שִׁיעוּר קוּמָה. וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא
עַל כְּלָהוּ.

וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם, אַנְתָּ אֵית לָךְ לְאַסְתַּפְּלָא, וְלֹא אַחֲרָא. דְּאַנְתָּ אִיהוּ
נְהוּרָא דְאֹרִייתָא, לְקַיִמָא בְּךָ (מלאכי ג כב) זְכָרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עִבְדֵי.
וְאַתָּה תַּחֲזֶה, וְדַאי בְּרֵאִיָּה דִילָךְ בְּעֵינֵינוּ, בְּגִין (תהלים קמה טו) דְּעֵינֵי כָל אֱלִיָּךְ
יִשְׁבְּרוּ, וְאַנְתָּ יְהִיב לֹון אֶת אַכְלָם בְּעַתּוֹ, דְּאִיְהִי מִיכְלָא דְאֹרִייתָא, בְּגִין
דְּשָׂמָא דִילֵי נְהִיר בְּעֵינָךְ, וּבְכָל תִּיקוּנֵינוּ דִילָךְ.

פְּתַח וְאָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, בְּרִשׁוֹ דִילָךְ אָנָּא אִיעוּל לְגַלְגָּאָה רְזִין טְמִירִין
דִילָךְ. (תהלים קיט יח) גַּל עֵינֵי וְאַפִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ, לְשִׁבְחָא דְכָלָה
דִילָךְ, בְּאַלִּין תִּיקוּנֵינוּ, וְלְכָל אִינוּן דְתַלְזִין מִינָה. וְאַיִנוּן רְשִׁימִין מִינָה,
דְּאִיְהִי תַרְעָא דִילָךְ לְאַעְלָא בְּךָ, לְמַחֲזֵי אַפְךָ, דְּאִיְהוּ תַפְאַרְתָּ. שׁוּפְרָא
דִילָךְ, עֲלָה אִיתְמַר (שה"ש ד ז) כְּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי, (שם ד א) הִנֵּךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים.
כִּיּוֹנִים וְדַאי, דְּאַיִנוּן מְרַקְמִין בְּגוּפִיָּהוּ בְּגַדְפִיָּהוּ, וּבְרַקִּימוּ דִילְהוֹן
אַשְׁתַּמוּדְעִין בְּשָׂר עוֹפִין.

וְעוֹד כִּיּוֹנִים, דְּלִית בְּכָל עוֹפִין מְהִימְנָא לְגַבֵּי בְּעֲלָה כִּיּוֹנָה. עֵינֵינוּ גְבַהֲנוּן,
מִסְתַּפְּלִין בְּאוּרַח מִישׁוֹר לְגַבֵּי בְּעֲלָה. גְּדַפּוּי דִיּוֹנִים, אֱלִין כְּנַפֵּי עֵינָא,
דִּי בְּהוֹן פְּרַחַת יוֹנָה לְגַבֵּי בְּעֲלָה. יוֹנִים אַתְקֵרִיאוּ.

מִסְטָרָא דְחֶסֶד חוּרִין. וְסוּמְקִין מִסְטָרָא דְגְבוּרָה. וִירוּקִין מִסְטָרָא
דְתַפְאַרְתָּ. וְאוּכְמִין מִסְטָרָא דְמַלְכוּת. דְּאִיתְמַר בֵּה (שה"ש א ה)
שְׁחוּרָה אָנִי וְנָאוָה.

חַוּוֹרוּ דִילְהוֹן, כְּמַשְׁפִּיּוֹת כְּסָף. וְאִיְהוּ כְּחוּוֹרוּ דְשׁוֹשְׁנָה. סוּמְקֵי דִילְהוֹן,
כְּתַפּוּחֵי זָהָב, וְאִיְהוּ כְּסוּמְקֵי דְשׁוֹשְׁנָה. יְרוּקָא דִילְהוֹן, כְּלִיל תְּרֵי
גּוּוֹנִין. אוּכְמֵי דִילְהוֹן שְׁפִירוּ דְאֹרִייתָא, דְּאִיְהִי אוּכְמָא שְׁפִירְתָּא, כְּמָה
דְּאִיתְמַר שְׁחוּרָה אָנִי וְנָאוָה.

בְּגוּוֹן חִיּוֹר, אִיְהוּ יָפָה כְּלָבְנָה. בְּגוּוֹן סוּמְקָא, בְּרָה פַחְמָה. אִיּוּמָה כְּנַדְגָּלוֹת,
כְּתֵרִין גּוּוֹנִין אַחֲרֵנוּן. רַבּוֹן עֲלָמָא, בְּאַלִּין אַרְבַּע גּוּוֹנִין, אֵהָא מִסְתַּפְּל
לְשִׁמְךָ יְהו"ה, דְתַפְרוּךְ לָהּ.

רְאֵה ה' כִּי הִגְדִּיל אוֹיִב (איכה א ט) דְּאִיְהוּ סַמְא"ל, דְּעֵינֵינוּ דִילִיָּה עֲקִימִין,
וּגּוּוֹנוּי חֲשִׁיכִין, וְלֹא מִסְתַּפְּלִין בְּאוּרַח מִישׁר, לְמַעַבְד טַב בְּגִלוֹתָא
עִם צְדִיקָא, אֲלֹא עִם רְשִׁיעֵיא, דְּאַיִנוּן עֲקִימִין בְּאוּרַחֲיָהוּ בְּכָלָא. כְּנוּי
דְנַחַשׁ הַקְדָּמוֹנִי, דְקָטִיל לְאַדָּם וְלְכָל בְּרִיָּין דְאַתִּיָּין מִנִּיָּה.

גִּוּוֹן חֲנוּר דְּעֵינִינְךָ דִּילִיָּה, אִיהוּ נַחֵשׁ. גִּוּוֹן סוּמָק, שָׂרָף. גִּוּוֹן תְּלִיתָא, יְרוּק.
כְּלִיל מִתְרוּוִיָּהוּ, עֶקְרָב. גִּוּוֹן רְבִיעָאָה אֹדֶם, צְמָאוֹן אֲשֶׁר אֵין מִים.
בְּלָהוּ גִוּוִינִן דְּעֵינָא דְרִשְׁעֵיָא, קְטָלִין. עֲלִיָּהוּ אִיתְמַר (משלי כג ו) אַל תִּלְחֶם
אֶת לֶחֶם רַע עֵין וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעַמְתִּיו. וּבִגִּין דָּא, אָסוּר לְעֲמָא
קְדִישָׁא לְאַסְתַּכֵּל בְּרִשְׁעֵיָא. וְאוֹרִיָּתָא דִּילְהוֹן, צְרִיף לְאַתְכַּפְּסָאָה מִינֵיהוּ.
הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קמז כ) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם.
בְּמָה דִּינָה צְרִיכַת נְטִירוּ מִנֵּן, כְּגִוּוֹנָא דָּא צְרִיכִין נְטִירוּ, עֵינֵיךָ יוֹנִים
דְּצַדִּיקִים, מְעֵינִין דְרִשְׁעֵיָא, דְּאִינוּן עֶרְב רַב, בְּנוֹי דְלִילִי"ת
רִשְׁעֵתָא, דְּאִינוּן קָשִׁין לְמַעַבְד טִיבוּ עִם עֲנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִינוּן עֶקִימִין
בְּכָל אֹרְחֵיהוּ, בְּנוֹי דְנַחֵשׁ הַקְדְּמוּנִי, דְּאֵלִין אִינוּן זֹהֲמָא דְהַטִּיל חוּיָא
בְּחֻוָּה.

חֲרִי אַרְבַּע גִּוּוִינִן בִּישִׁין לְקְטָלָא. וְאַרְבַּע גִּוּוִינִן אַחֲרֵינִן טְבִין לְאַחֲזֵיָא.
תְּרִין פְּרוּבֵי עֵינָא, אִינוּן נַצַּח וְהוּד. אֵלִין אִינוּן כְּנָפֵי יוֹנָה. עֵין דָּא
צַדִּיק, אִיהוּ יוֹנָה מִמָּשׁ. דְּכַר וְנוֹקְבָא, אִינוּן צַדִּיק וְצַדִּיקָא. מִסְטָרָא דְצַדִּיק
אַתְקַרִיאת יוֹנָה, מִסְטָרָא דִתְפָּאָרַת אַתְקַרִיאת עֵין.

נֶשֶׁר, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי ל יט) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׂמִים. דְּלָא דְחִיל מְעוּפָא
דְּעֲלָמָא, בְּגִין דְנֶשֶׁרָא אִיהִי מְטְרוּנִיתָא עֵילָאָה, וְשׁוּלְטָנוּתָהּ בְּיוֹמִין
טְבִין וְשִׁבְתוֹת. אֲבָל יוֹנָה שׁוּלְטָנוּתָהּ בְּשִׁית יוֹמֵי בְּרָאשִׁית, וְאִיהִי בְּגִלוּתָא
לִית לָהּ מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ. בְּגִין דְּבְנוֹי דְלִילִי"ת, זֹהֲמָא דְחוּיָא, עֲלִיָּהוּ
אִיתְמַר (בראשית ז יט) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּאַתְמַר
בְּהוּן (בראשית כח יד) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֶפְרַת הָאָרֶץ. אִינוּן מִתְגַּבְּרִין עֲלֵיהוּ בְּגִלוּתָא,
בְּנִשְׁיִן שְׁפִירִין, בְּבִנִין שְׁפִירִין, בְּעוֹתָרָא, בְּלְבוּשִׁין שְׁפִירִין.

וְיִשְׂרָאֵל עֲנִיִּים בְּכֹלָא, אוֹכְמָא בְּכֹלָא. בְּנוֹי דְהַהוּא דְאַיתְמַר בְּהַ, (שח"ש א ו)
אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, בְּגִלוּתָא. וְאִינוּן (דף מ ע"א) בְּנוֹי דְהַהוּא
דְאַתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה נג ג) אֲלֵבִישׁ שָׂמִים קְדְרוֹת וְשָׂק אֲשִׁים כְּסוּתָם. אִינוּן
מִתְלַבְּשִׁין בְּאִינוּן לְבוּשִׁין, בְּגִין אֵלִין רִשְׁעֵיָא דְמִתְגַּבְּרִין עֲלֵיהוּ בְּגִלוּתָא,
דְּלָא מְסַתְּפְלִין (יסתכלין) לוֹן אֶלָּא בְּעֵינָא בִישָׁא. (משלי כב ג) וְעָרוֹם רָאָה רַעְיָה
וְנִסְתָּר, כְּגִוּוֹן נַח, וְהָכִי צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְאַתְכַּפְּסָאָה מִינֵיהוּ בְּגִלוּתָא,
בְּלְבוּשֵׁיהוּן, בְּנִשְׁיָהוּן, בְּבִנֵּיהוּן, בְּעוֹתָרָא דְלְהוּן. וְלָאוּ לְמַגְנָא אֲמָרוּ מְאִרִי
מִתְנִיתִין, דְּלִית בְּרַכָּה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּדָבָר הַסְמוּי מִן הָעֵין.

וְנַחֵשׁ וְעֶקְרָב, אֵלִין מוּמִין דְּעֵינָא. עֵינִין עֶקִימִין דְּבַר נֶשׁ, דְּלָא מְסַתְּפְלִין
בְּאוּרַח מִישׁוּר, חוּיָא, דְּאִיהוּ נַחֵשׁ עֶקְלָתוֹן תַּמָּן. בְּהָאֵי לָא תַפְּסִים
כְּלָל, מְאִינוּן דְּקוּ הַמְּדָה בְּהוּ. עֲלִיָּהוּ אִתְמַר, (במדבר טו לט) וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי

לְבַכְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם וּגּוֹ'. אַף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל אֵינּוֹן בְּגִלוּתָא,
 (ופרנס' דרא אינון) כְּגִוּוֹנָא דְלָבָא, וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל דִּהְווּ סְנֵה־דְרֵי גְדוּלָּה, כִּיּוֹן דְּאֵינּוֹן
 זִוְנִים וּמְשׁוּטְפִין בְּזַמָּה, לֹא תַתּוּרוּ אֲבַתְרִייהוּ, דִּהָא לִית בְּהוּ מְהִימְנוּתָא.
 עֵינֵין עֶקִימִין, רַמְאֵי אִיהוּ, וּמִפְתֵי בְנֵי נֶשֶׂא בְּלִישְׁנֵיהּ, כְּגוֹן דְּפִתֵי נַחֲשׁ
 לְחַוְהָ. עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ. אַתְחַזִּי בְּפּוּמִיָּה וּבְמַלּוּי טַב, וְלַבִּיָּה
 רַמְאֵי בִישׁ, אִיסְתַּמַּר מְנִיָּה. עֲלִיָּה אַתְמַר, (בראשית ב יז) וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע
 לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

חֲזוּרוּ דְעֵינֵין, מְכַסְיָא כָּל גְּוּוֹנִין אַחֲרֵין. עֵינֵין דִּילִיָּה אֵינּוֹן רַבְרַבִּין,
 גְּבַהֲנִין, וְאִיהוּ גְבַה לָב, עֲלִיָּה אִיתְמַר (משלי טז ה) תֹּעֲבַת ה' כָּל גְּבַה
 לָב. כָּל טְבִינ דְעֵבִיד, לְמַעַבְד לִיָּה שָׁם. וְאִיָּה מְאֲלִין דְאַתְמַר בְּהוֹן, (בראשית
 יא ד) הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֵאשׁוּ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שָׁם. אֲלִין אֵינּוֹן
 דְּבוּנִין פְּתִי פְּנִסִיּוֹת וּבִתֵי מְדַרְשׁוֹת מְמַמּוּנִיָּהוֹן. וְכֹלָא לְמַעַבְד לְהוֹן שָׁם,
 וְלֹא לְשָׂמָא דַּה'. הָאֵי אִיהוּ גְיִיפָא, דִּיּוֹקְנָא דְחַמּוֹר נוֹאֲף אִיהוּ. אַסְתַּמַּר
 בְּרַתְדָּ וְאַתְתְּדָּ מְנִיָּה, אִם יָהּ אֹוֹשְׁפִינְדָּ.

וְעוֹד, הָאֵי בַר נֶשׁ מִשְׁתַּדֵּל כָּל יוֹמֵי בְכַשׁוּף, וְאַצְלַח בְּהוֹן עִם מַלְכִין
 וְשְׁלִיטִין. אִיהוּ מְעוֹנָן וּמְנַחֲשׁ וּמְכַשֵּׁף. וְאִיהוּ רְשִׁימוּ דִילִיָּה רְשִׁימוּ
 דְחַוְיָא, בְּמִדָּה חַוּוֹרָא. וְרוּשָׁם חַוּוֹר אִית לִיָּה בְּגַדְפוּי (בכתפוי), דְמַתְמָן
 אַתְנַטִּיל נַחֲשׁ, וְלִית שְׁעָרָא עַל הַהוּא רוּשָׁם. וּמְזַלִּיָּה דִּהָאֵי בַר נֶשׁ בְּכָל
 מְלָה, חַוּוֹרָא. שְׁעָרָא דִילִיָּה חַוּוֹר, וְהוּא אַרְיָן קוּמָה, וְשְׁעָרוּי אַרְיָכִין.
 וְעֵינֵין חַוּוֹרִין, מְסַתְּפִלִין בְּאוּרַח מִיֶּשֶׁר. הָאֵי אִיהוּ מְאָרִיָּה דְחַסְדָּ, דְאַתְלִיד
 הָאֵי בַר נֶשׁ בְּיוֹמָא קְדָמָּה, בְּשַׁעְתָּא קְדָמָּה, דְמְזַלִּיָּה טְלָה. וְחַיָּה
 דִילִיָּה אַרְיָה בְּיוֹמָא קְדָמָּה, כָּל תְּרִיסַר מְזֻלוֹת, וְשַׁבְעָה פּוֹכְבֵיָּא, אֵינּוֹן
 מְשׁוּעָפְדִים לְכוּכְבָּא דִילִיָּה, וְלְמְזַלָּא דִילִיָּה. וְהַכִּי כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּגִוּוֹנָא
 דָּא.

הָאֵי בַר נֶשׁ אִיהוּ חַוּוֹר, מְחַוּוֹרוּ דְנַהוּרָא דְאַתְבְּרִי בְּיוֹמָא קְדָמָּה. הָדָא
 הוּא דְכְתִיב, (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אַתְלִיד בְּרִישׁ
 שַׁעְתָּא דְיוֹמָא, יָהּ חַפִּימָא יַתִּיר בְּאוּרִיָּתָא. וְיָהּ רִישָׁא דְמְאָרִי מְתִיבְתָּא.
 וְאִם אַתְלִיד בְּאַמְצָעִיתָא דְשַׁעְתָּא, יָהּ בִּינוּנֵי בְּאוּרִיָּתָא. וְאִם בְּסוּפָא
 דְשַׁעְתָּא, יָהּ עֲנֵי בְּאוּרִיָּתָא. זָנַב לְאַרְיוֹת, דְּאֵינּוֹן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים.
 וְהָאֵי אִיהוּ בְּמַזַּל רְאוּבֵן, דְּאִיהוּ אוּר בִּין, מְסַטְרָא דְחַסְדָּ. וְסִיְהָרָא
 דְּאִיָּה מַלְכוּת, נְטָלָא חַוּוֹרוּ דְנַהוּרָא. דְמַלְכוּת אִיָּה סִיְהָרָא מְסַטְרָא
 דְחַסְדָּ, יָפָה כְּלַבָּנָה. וְאִיָּה חַמָּה מְסַטְרָא דְגְבוּרָה. וְאִיָּה כּוּכַב מְסַטְרָא
 דְתַפְאָרַת, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (במדבר כד יז) דָּרָךְ כּוּכַב מִיַּעֲקֹב. וְאִיָּה נּוֹגָה

מִסְטָרָא דְנִצְחָה. וְאִיהִי מְאָדִים, מִסְטָרָא דְהוּד, דְאִתְאַדָם בְּגִבּוֹרָה. וְאִיהִי שַׁבָּת, מִסְטָרָא דִיסוּד. שַׁבְּתָאֵי דְמִסְטָרָא טָבָא אִיתְמַר בֵּיה שַׁבָּת. אַבְרָם מִסְטָרָא אַחְרָא שַׁבְּתָא"י, וּבְזִמְנָא דְהָאֵי שְׁלִיט עַל עֲלָמָא אִסְתַּלַּק שַׁבָּת, וְאַמְרִין אוֹשְׁפִיזִין דְאִינוּן נְשָׁמוֹת יְתִירוֹת, אֵי שַׁבָּת. וּבְגִין דָּא, עֵינִין חִוּוּרִין, נְטֻלִין בְּסִיחְרָא מִסְטָרָא דְחֶסֶד. אֲלִין אִינוּן מְאָרִי דְחֶסְדִים טוֹבִים, מְזַרְעָא דְאַבְרָהָם. אֲלִין עֵינִין מִסְתַּפְּלִין בְּאוֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל פְּלִפִּי יְמִינָא.

הָאֵי בַר נֶשׁ, וּוְתָרֵן אִיהוּ בְּמִמוּנְיָה, דְמְמוּנָא דְנִשְׁמָתָא אִיהִי אוֹרֵייתָא, וְשָׂאָר עוֹתָרָא מְמוּנָא דְגוּפָא. הָאֵי בַר נֶשׁ חָוּוּר אִיהוּ כְּכִסְפָּא, אָרִיף קוּמָה אִיהוּ. רְשִׁימוֹ חָוּוּר אִית בְּיְמִינָא דִילִיָּה. רְחִים אִיהוּ מִבְּנֵי נֶשׂא, רְחִים אִיהוּ מְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מא ח) אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי. שְׂעָרָא דִילִיָּה שְׂעִיעַ חָוּוּר.

וְהָא חֲזִי, דְלִית עֵינִין דְלָאוּ אִינוּן פְּלִילִין מְאַרְבַּע גְּוּוּנִין. וְאַמְאֵי אִתְקְרִיאוּ עֵינִין חָוּוּרִין. אֲלָא פֶּל גְּוּוּן דְשְׁלִיט עַל אַחְרָנִין, אִתְקְרִיאוּ עֵינִין עַל שְׁמִיָּה. וּבְגִין דָּא פֶּד שְׁלִיט גְּוּוּן חָוּוּר בְּעֵינִין, אִתְקְרִיאוּ עֵינִין חָוּוּרִין. וּמֵאֵן דְבַעֵי לְאַצְלַחָא בְּאוֹרֵייתָא, וְאַשְׁתַּדַּל בָּהּ, עֲלִיָּה אִיתְמַר הַרְוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים.

עֵינִין סוּמְקִין מִסְטָרָא אַחְרָא, נְטֻלִין סוּמְקוֹ מְשַׁרְף, דְאוּקִיד לֹוּן בְּשְׁלֵהוּבֵי דְחֶמָה בִּישָׂא, וּמִתְאַדְמִין בְּמְאָדִים דְסְטָרָא אַחְרָא. דְתָרִין דְרָגִין אֲלִין, אִינוּן מְאוּמָה דְעֵשׂוֹ, אִיהוּ אֲדוּם מִסְטָרָא דְמְאָדִים, וְאַתְמַר בְּכַנּוּי דְמוּנִין לְחֶמָה, וּבְגִין דָּא פֶּד לֹוּקָה חֶמָה סִימָן רַע לְאֵמוֹת הַעוֹלָם. לְקוּתָא דְחֶמָה דְאוּמִין דְעֲלָמָא.

אוֹרֵייתָא דְאִיהִי אוּכְמָא, דְאַתְמַר בָּהּ (שה"ש א ה) שְׁחוּרָה אָנִי וְנָאֹה. לְקוּתָא דְשְׁמָשָׁא דְסֵטֶר קְדִישָׁא, שַׁבְּתָאֵי לִילִי"ת פְּתִיָּא אוּכְמָא. וּבְנֶהָא, אִינוּן לְקוּתָא דִישְׂרָאֵל.

מְאָדִים, לְקוּתָא דְסִיחְרָא טָבָא דִיעַקֵב. וּמְאָדִים אִיהוּ עֵשׂוֹ. וּמְאָדִים דְסְטָרָא טָבָא, לְקוּתָא לְסִיחְרָא בִישָׂא, דְמוּנִין לָהּ אוּמָה דִישְׁמַעְעָל. לְקוּתָא דְעֵינִין בְּסוּמְקוֹ דִילְהוּן, וּבְאַדִימוֹ דִילְהוּן בְּבִשְׂרָא, דְגִבִּינִין דְלְהוּן. הָאֵי אִיהוּ חֶמָה דְאוּקִיד לֹוּן, דְאִיהוּ שְׂרָף, וְאוֹשְׁדִין דְמַעִין וְאַדִימוֹ. פּוּלְהוּן לְקוּתָא דְמְאָדִים אֲלִין. אִינוּן עֵינִין קְמִיטִין בְּנִבְשׁוּתָא, דְשְׂרָף דְאוּקִיד לֹוּן וְאַתְקְמִיטוֹ, וְעֵינִין סוּמְקִין דְסְטָרָא אַחְרָא הוּא. הַהוּא מְאָרִי דְעֵינִין סוּמְקִין, אִתְטַמַּר מִינִיָּה, אוֹשִׁיד דְמִין אִיהוּ. וְאֵי הוּא

חזר בתיובתא, אושידו דדמא דיליה, יהא בפקודין דאורייתא. או יהא טבחא. או מוהלא.

והאי בר נש, איהו קמיט באנפוי, בחוטמיה, בקדליה, בגופיה, בדרעוי, ברגלוי. בהפוכא דעיינין חוורין, דאיהו אריה באנפוי בחוטמיה (ד) מ ע"ב) בקדליה בגופיה בדרעוי ברגלוי. דא רחמי. ודא דינא.

עיינין סומקין דסטרא דכייא, אלין עיינין דדוד דאיתמר ביה, (שמואל א טז יב) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. שערי ירוקין בגוון חמה טובא, אנפוי סומקי מסטרא דמאדים טב.

בשערותי הווי שבעה מיני גוויי דהבא, דאיהו זהב סגור, זהב אופיר, זהב פרוים, זהב שחוט, זהב טהור, זהב מופז, זהב תרשיש. שבעה אינון מיני דהבא, דשבע ספירין אתפלילין בהו. ושערא דיליה קמיט. וכל איברי דיליה קמיטין. מסטרא דשברים. ובגין דא, (שמואל א יז כ"א) דוד הוא הקטן, ואיהו דרגא דיליה הוד, דנטיל בגבורה.

אבל עיינא חוורין, נטלין בנצח וחסד, ואינון אריכין. ושרטוטין דמצחא פלהון אריכין, מסטרא דתקיעה. אבל שרטוטין דמצחא מסטרא דבר נש קמיט, אינון קמיטין ברזא דשברים. ואית ליה רושם סומק תחות דרועא שמאלא, או בדרועא שמאלא, או בשוקא שמאלא.

ומאן דאתייליד בשעתא קדמאה דיומא תנזינא, דאיהו דרגא דגבורה. יהא תקיף ביצריה, אם ישתדל באורייתא דבעל פה. ומלכות איהו חמה טבא, אורייתא דבעל פה מסטרא דגבורה, ואיהי סיהרא קדישא, אורייתא דבכתב אתקריאת מסטרא דחסד.

חמה בישא איהי גיהנם, דאתברי ביומא תנזינא. ובסטרא דדרגא דעשו, נפקת סומקא. אף על גב דנטילת לבתר מפל גוונין, חוור וירוק ואוכם, מאן דאלים גבר, ועל שמייה אתקריאת.

והאי איהי תיקוונא דחכמתא עילאה. אבל איסטגנינין לא נטלין פוכבא בסידרא דא, אלא כפום ממשלת דילהון באורח חושבנא.

עיינין סומקין, אינון מרפכה דחיה דשור, דאיתמר בה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל לארבעתן, דאינון ארבע גוויי עינא. ושולטנו דארבע גוונין אלין, איהו סומק. אבל עיינין חוורין, מרפכה דילהון אריה.

ואריה איהו מיכאל. שור, גבריאל. ומאן דאתייליד ברישא דשעתא דשור, יהא עתיר בדהבא, ובכל מיני סומק. בעיינין חוורין נהיר יהו"ה רחמי ודאי, ואתמר ביה הרוצה להחכים ידרים. בעיינין סומקין נהיר אדנ"י, וביה הרוצה להעשיר יצפין.

מאן דאתיליד בפלוגתא דשעתא קדמא דיומא תנינא, יהא בינוני בעותרא. מאן דאתיליד בסופא דשעתא, האי איהו בזנבא דשור, יהא עני.

יוזמין דכל חד מתפלגין לתלת סטרין, פגוונא דנשמתא ורוחא ונפשא. נשמתא איהו מפרסייא יקירא, ואיהי מרפבה בריש כל פוכב ומזל. רוחא איהי מן מלאכיא, ואיהי מרפבה במציעות כל פוכב ומזל. ונפשא שותפי דבעיראן ועופין, וכל אילין דתאווה דעלמא שפלה, ואיהי מרפבה בסופא דכל שעתא, ובסופא דכל פוכב ומזל.

ומסטררא דנפשא דבעירא, יומוי דבר נש קצירין, ואינון מעט ורעים. דכל יומי דבר נש דאינון בעניותא בצערא ובדוחקא, לאו אינון

חיים, וכל שפן אי אינון יוזמין בלא תורה ומצוה, דלאו אינון חיים. אם חזר בתשובתא, אף על גב דאיהו בזנב טלה או שור, בכל מזל ומזל, קודשא בריה הוא אוסיף ביה רוחא יתירא דמלאכין, וסליק מזנבא למיהוי בינוני. זכה יתיר למיהדר בתשובתא במחשבתיה, קודשא בריה הוא זיהב ליה נשמתא מפורסייא, וסליק למיהוי רישא בריש כל פוכב ומזל.

ובגין דא אין מזל לישראל. ואף על גב דאתיליד בריש שעתא, וקלקל עובדוי, קודשא בריה הוא נחית ליה מרישא לגופא, למיהוי בינוני. ואי מקלקל יתיר בעובדוי, נחית ליה לסופא דכל מזל ומזל. והאי איהו תלוי במזל, ומזל רכיב עליה ושליט עליה. אבל בזמנא דנשמתיה שליט ורכיב על מזלא, מזלא איהו טפילא לרוכב עליו.

ואם מזלא דאיהו טפלה לרוכב שליט עליה, איתמר ביה (דברים כח מג) הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה הוא ילוך ואתה לא תלונו הוא יהיה לראש ואתה תהיה לזנב. ואיתמר על נשמתיה ורוחיה, (דברים כח סו) והיו חייך תלואים לך מנגד.

ואם חזר בתשובתא, יחזרון ליה רוחיה ונשמתיה, ואתקיים ביה קרא דכתיב, (דברים כח יג) ונתנה ה' לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה פי תשמע אל מצות ה' אלהיך. במצות זכי לרוחא, באורייתא זכי לנשמתא.

עיינין ירוקין דסטרא אחרא, מדידו דאתמשף מניה רזא דתוהו, דאיהי קו ירוק, קליפא דאגוזא.

ותלת קליפין אינון, דאתחזיין בעיינין דסטרא אחרא. תהו גוון ירוק, קליפא קדמא דאגוזא. בהו גוון חוור, קליפא תנינא דאגוזא,

וְאִיהוּ חֲנוּרָא דְעֵינִין. חֲשֵׁף קְלִיפָא תְּלִיתָא דְאַגּוּזָא, וְאִיהוּ סוּמְקָא,
כְּעֵשֶׂן דְּאַצְטְבַּע בְּסוּמְקָא דְאַשָׁא, וְאִיהוּ סוּמְק חֲשׂוּד. מְרָה אוּכְמָא, תְּהוּם,
וְאִיהוּ חָלָל דְּאַגּוּזָא, וְדָא אִיהִי לְבוּשָׁא דִּיצַר הָרַע.

נְטִיל מְרָה יְרוּקָה בְּסִטְרָא דְתוּהוּ, וְעֵבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין כְּפּוּם חוּבִין
דְּבִנֵי נָשָׂא. כְּלָהוּ צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין עֶקִימִין, וְלָאוּ בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל.
וְכֵן חוּטְמָא וְאַנְפִּין וְעֵינִין, בְּכָל אֲתַר דִּיצַר הָרַע חוּיָא בִּישָׁא שְׂרִיָּא, אִיהוּ
עֶקִימָא, וְכָל צִיּוּרִין דִּילִיָּה עֶקִימִין.

נְטִיל מְרָה סוּמְקָא מִסִּטְרָא דְחֲשֵׁף, וְעֵבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין. נְטִיל מְרָה
אוּכְמָא מִסִּטְרָא דְתְּהוּם, דְּאִיהוּ חָלָל דְּאַגּוּזָא, וְעֵבִיד צִיּוּרִין
וְשִׁרְטוּטִין.

וְתָא חֲזִי, תְּלַת קְטָרִין בְּכַר נֶשׁ מִסִּטְרָא דְדַכְיוּ, וְאִינוּן נֶפֶשׁ רּוּחָא וְנִשְׁמָתָא.
נֶפֶשׁ, נְטִיל עֶפְרָא וּמִיָּא וְאַשָׁא וְרוּחָא. הָאִי נֶפֶשׁ סֵטָא לְמִינָא, וְנְטִיל
מִיָּא כְּלִיל בְּפּוּמָא דְאַרְיָה, וְעֵבִיד צִיּוּרִין. וְהָיָא מִיָּא דְנְטִיל, אִיהוּ מִמוּחָא,
וְאַתְּפֻלַּג לְאַרְבַּע מוּחִין. וְרָזָא דְמִלָּה (בְּרֵאשִׁית ב') וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָא לְאַרְבַּעַה
רְאשִׁים. אִינוּן גִּיחוּן פִּישׁוּן פֶּרַת חֲדָקָל.

וּבְזִמְנָא דִּיִּתִי מְשִׁיחָא, כָּל חַד וְחַד מְאַבְהֵן, אַחֲזִי פְּעוּלְתִיָּה. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (שם א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּאִיהוּ חֵיתוּ אָרֶץ,
אַפִּיק זִרְעָא דִּילִיָּה, כָּל חַד בְּיַחוּסִיָּה. וְדָא זִרְעָא דִּיצַחֲקָא, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ חַיָּה,
דְּאִינוּן מִינָהּ, וְזִרְעָא דִּילָהּ בְּאוּמָה דָּא, זִרְעָא דְאִינוּן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּחַיָּה
דְּאִיהִי שׁוּר, דִּרְגָא דִּיצַחֲקָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים (שם א ט) לְשָׂרְצוֹ הַמַּיִם, (דף מא ע"א) אֲלֵיךְ מְאַרְיָהוּן דְּחֲכָמָה,
דְּאִיהִי נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּאִינוּן כְּנוּנִין דְּמִתְרַבִּין בְּיָמָא דְּאוּרִיָּתָא. וְאִינוּן
מִסִּטְרָא דְאַרְיָה דִּימָא, דְּאִיהוּ כְּשׁוּר בַּיָּם. דְּאַרְיָה דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ פְּסוּל
בְּיַבְשֶׁתָא, וְאַרְיָה דִּימָא אִיהוּ לְמִינָא, דְּאַבְרָהָם, וּבֵיהּ הָרוּצָה לְהַחֲפִים
יְדָרִים.

וְעוּף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם (שם שם), וְדָא פְּנֵי נֶשֶׁר אֲלֵיךְ
זִרְעָא דִּיעֶקֶב, דְּאִינוּן מְאַרִי פְּקוּדֵי דְּאוּרִיָּתָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה
(שם א ט), הַיַּבְשָׁה, דָּא אָדָם דְּאַתְנִטִּיל מְאַרְבַּע סִטְרִין דְּעֶפְרָא. כֹּד
אַתְקִיִּים בְּהָ, יַבְשָׁה (שם ט יד) הָאָרֶץ מִמֵּי טוּפְנָא, יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא. וְרָזָא
דְּמִלָּה וַיְהִי כֵן, דְּאִיהוּ שְׁבַעִין שָׁנִין.

בְּיוּמָא קְדָמָא, עֵבִיד עֵבִידְתִּיָּה לְאַנְהָרָא לֹון, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות י כג)
וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר. וְעוּד (שמות יג כא) וְהָ הוּלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם

וגו', פגוונא דמצרים. ביומא תנינא, (בראשית א 1) ויהי מבדיל, אפריש לישראל מנייהו, הדא הוא דכתיב, (שמות יד כ) ולא קרב זה אל זה כל הלילה.

ביומא תליתאה, אעבר לון בימא. הדא הוא דכתיב, (בראשית א ט) ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. כתיב הכא ותראה היבשה, וכתיב התם (שמות יד כא) וישם את היים לחרבה. אור דיומא קדמאה, מיניה נהרין שמשא וסיהרא, ביומא רביעאה. ועלייהו אתמר, (שם יג כא) וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם.

יומא תנינא, ביה אתברי ימא. הדא הוא דכתיב, (בראשית א 1) יהי רקיע בתוך המים. ויום חמישאה, מיניה אפיק נוני ימא. דכמה דמאורות דיומא רביעאה תליין ביומא קדמאה, הכי נונין דיומא חמישאה תליין ביומא תנינא.

יומא תליתאה, איהו פליל מפלא, איהו דרגא דייעקב, דאיהו נשרא, פלילא ממיא ואשא. ויומא שתיתאה, ביה תלייא, וביה אתברי אדם, מההוא עפרא דיומא תליתאה.

יומא קדמאה אברהם, דדרגיה חסד, לקבליה הוא נצח, ואהרן פהנא נהיר אנפוי פשמשא, איהו לקבליה, יומא רביעאה, דא ברא תליא, הדא הוא דכתיב, (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח.

יומא תנינא יצחק, דדרגיה גבורה, לקבליה יומא חמישאה, דאיהו הוד, דרגא דדוד.

יומא תליתאה יעקב, לקבליה יומא שתיתאה, שלמה, דדרגיה יסוד, דאיהו שלום ה', ועליה איתמר (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום.

יום שבת, מלכות, דרגא דבן י"ה, דאיהו ו'. דמהלך חמש מאה שנין, דאינון חמש ספירות, מטי ליסוד, לאתחברא בה'. ויום שבת איהו משה רבנו, דדרגיה בינה.

יום שבת פליל פלא, פגוונא דא, (בראשית ב כ) ויכל אלהים ביום השביעי, דא יומא קדמאה. מלאכתו, דא יומא רביעאה. וישבת ביום השביעי, דא יומא תנינא, מפל מלאכתו אשר עשה, דא יומא חמישאה, דביה אתחבר בי מקדשא, ולא הוה בנינא ביה פאלף חמישאה. ויקדש אותו, דא יומא תליתאה, פי בו שבת מפל מלאכתו, דא יומא שתיתאה.

אשר ברא אלהים לעשות, דא גופין לנשמתין דרשיעיא. דלא בעא

לְמַעַבְד לֹוֹן גּוֹפִיִן, דְּאֶזְלִין פֿלָהוּ נַע וְנָד. וְדָא רָזָא (משלי יא כא) יַד לְיָד לֹא יִנְקָה רַע.

וְשַׁבַּת דְּכֻלְהוּ, נִיּוּחָא דְּכֻלְהוּ, יְהֵא מִשָּׁה. דְּאִיהוּ דּוּגְמַת בֶּן יִ"ה, דְּבֵת זּוּגִיָּה מְלָכוֹת, שַׁבַּת. שַׁבַּת וְדָא, דְּעֵלָה אֲתָמָר (תהלים קג יט) וּמְלָכוֹתוֹ בְּפֹל מְשָׁלָה, דְּאִיהוּ מְלָאכוֹת דְּאֲדַפִּיר בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא.

וְלֹא כְּמָא דְּחֻשְׁבִּין טַפְּשִׁין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא עֶבֶד עֲבִידְתָּא, או טָרַח לְמַעַבְד עֲבִידְתִּיה, וְנַח בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא, כְּבַר נֶשׁ דְּטָרַח בְּעֲבִידְתִּיה, וּלְבַתָּר דְּסִיִּים נַח. חַס וְשָׁלוֹם, אֵלָא בְּכָל זְמַנָּא דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, אֲתָמָר בֵּה (בראשית ח ט) וְלֹא מְצָאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח צְדִיקָא, דִּיהֵא לָהּ נִיּוּחָא בֵּיה.

וְנִיּוּחָא דִּילָהּ, אֵינּוֹן צְדִיקָא, דְּנַחַתת בְּהוֹן, כְּגוֹן אֲבָרְהָם וְאַהֲרֹן וְזִרְעִיה. יֶצְחָק וְדוֹד וְזִרְעִיה. יַעֲקֹב וְשָׁלְמָה וְזִרְעִיה. וְעֵלְיָהוּ אֲתָמָר, (שם ב יב) וּיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבַּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ. יוֹמָא דְּכֻלְהוּ, נִיּוּחָא דְּכֻלְהוּ.

יּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִשָּׁה, פֿלִיל פֿלָהוּ, בֵּיה נַח שְׁכִינְתָּא מְפֻלָּהוּ, וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁבַּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, שְׁבִיתָה דְּאֱלֹהִים וְדָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְלֹא אָמַר וַיִּשְׁבַּת ה', דְּאִימָא אִיהוּ דְּטָרַחָא בְּבִנְיָן, הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שָׁלַחָה אֲמָכֶם.

וּבְגִין דָּא אַרְבַּע יְסוּדִין, פֿל חַד עֶבֶד עֲבִידְתִּיה, חַד אַרְיָה, וְהָא אִיתָמַר. תַּנְיָנָא שׁוּר, סוּמְקָא פּוּרְדָּא, סְטָא לְשִׁמְאָלָא, נְטִל גְּוֹן אָשָׁא וְעֶבֶד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין וְאַתְרִיה בְּלָפָא.

נֶשֶׁר, אַתְרִיה בְּגוּפָא, נְטִל רוּחָא פֿלִילָא בְּפוּמָא, סְטָא לְאַחוּרָא, וְנְטִיל גְּוֹן חַד מְסִיהָרָא, סְטָא לְקַמִּיה, וְנְטִל גְּוֹן חַד מְשִׁמְשָׁא, סְטָא לְיַמִּנָּא וְשִׁמְאָלָא וְנְטִיל תַּרִין גְּוֹנִין מְנִיָּהוּ, אֲשַׁתְּכַח פֿלִיל מְפֹל גְּוֹנִין. וְהָא אִיהוּ נֶשֶׁרָא רַבְרָבָא, מְאַרִי דְּנוּצָה, רַב גְּדַפִּין, פֿל גְּוֹנִין בֵּיה אֲתַחְזִין. אָדָם סְטָא לְעִילָא, וְשִׁרְיָא בְּדִיוֹקְנָא דְּאַנְפִּין, וְרָשִׁים תַּמָּן דִּיוֹקְנָא דְּכֻלְהוּ חִיּוֹן, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּכֻלְהוּ, וְאַתְחַזִּי דִּיוֹקְנִיה בְּהוּ. הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (יחזקאל א י) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הֵימִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוּר מִהִשְׁמָאל לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. וְרָשִׁים בְּהוֹן צִיּוּרִין וּגְוֹנִין דְּאַנְפִּין, וְשִׁרְטוּטִין דְּמַצְחָא.

בְּהוֹן רָשִׁים תְּלַתִין וְתַרִין שְׁבִילִין, דְּאֵינּוֹן נְתִיבוֹת פֿלִיאוֹת חֻקָּמָה. וּפּוּלָהוּ אֲתַפְסִין בְּתַלְתִין וְתַרִין, בֵּין אַנְפִּין וּגְדַפִּין דְּחִיּוֹן, דְּשֵׁשׁ עֶשֶׂר אַנְפִּין אֵינּוֹן לְאַרְבַּעַתָּן לְאַרְבַּע חִיּוֹן, וְשֵׁשׁ עֶשֶׂר גְּדַפִּין סְלָקִין תְּלַתִין וְתַרִין. הַכִּי

אִינוֹן שְׂרָטוּטִין דְּמַצָּחָא, וְשְׂרָטוּטִין דְּעֵינִין.

תַּלְתָּ עֶשֶׂר גְּוֹנִין אִינוֹן בְּצִיּוּרֵין דְּאַנְפִּין דְּקוּ הַמְדָּה. וְכוּלְהוּ גְּוֹנִין אֲזֵלִין בְּקוּ הַמְדָּה, בְּאוּרַח קְשׁוּט, וְכוּלְהוּ רְשִׁימִין בּוּא"ו. תְּרִין וּתְלַתִּין שְׂבִילִין מְצוּיִירִין בְּיו"ד ה"א ה"א.

תְּרִין עֶשֶׂר גְּוֹנִין, דְּתַלְתָּ חֵיוֹן, דְּאִינוֹן ו"ו, וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אָדָם א, דְּמַתְּלַבֵּשׁ בְּהוֹן וְאִיתְּפְסִי בְּהוֹן. ו' לְתַתָּא, ו' לְעֵילָא. ו' לְעֵילָא, שִׁית גְּוֹנִין עֵילָאִין. ו' לְתַתָּא, שִׁית גְּוֹנִין תַּתָּאִין. בְּשִׁית גְּוֹנִין עֵילָאִין פְּרַח לְגַבֵּי עֵילָא. וּבְשִׁית גְּוֹנִין תַּתָּאִין פְּרַח לְגַבֵּי תַתָּא.

וְרָזָא דְּמַלְּהָ, (ישעיה ו ב) בְּשִׁתִּים יְכַסֶּה פְּנֵיו וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפָה, אֵלִין אִינוֹן דְּיוֹקְנִין, דְּאֵתְּלַבֵּשׁ בְּהוֹן א' עֵילָאָה, דְּאִיהוּ תַּפְּאָרַת. אָדָם, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א. אֵלִין אִינוֹן נְתִיבִין דְּחֻכְמָה, דְּאִיהוּ נְתִיב לֹא יָדְעוּ עֵיט, (דף מא ע"ב) א', דְּאִיהוּ אָדָם, עֲלִיָּה אֵתְּמַר בְּמוֹפְלָא מְמַךְ אֶל תְּדַרְשׁ וּבְמַכּוּסָה מְמַךְ אֶל תְּחַקֵּר. דְּאִיהוּ אוּר (א) דְּאֵתְּעֵטֵר בְּגוֹנִין דְּאִינוֹן ו"ו, וְאִיהוּ לֹא אֵתְּגַלְיָא, עֲלִיָּה אֵתְּמַר (דברים ד טו) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תַּמּוּנָה.

וְאִית לְתַתָּא דְּמוּת אָדָם, וְלֹא אָדָם. עֲלָה אֵתְּמַר (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת ה' יִבִּיט וְדָא נֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית, מְסֻטְרָא דְּמַלְכוּת, דְּרִשִּׁים כָּל גְּוֹנִין אֵלִין, וְאִיהוּ אֵתְּקִרִיאַת יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְדָא אִיהוּ מ"ה לְמַטָּה.

רוּחַ רְשִׁים רְשִׁימִין בְּמַלְאָכְיָא, דְּאִינוֹן אַרְבַּע, מִיכָא"ל גְּבִרִיא"ל נּוּרִיא"ל רְפָא"ל. וְסֻלִיק לְעֶשֶׂר, דְּאִינוֹן: אַרְאֵלִים. שְׂרָפִים. חֲשַׁמְלִים. שְׂנַאֲנִים. תְּרִשִׁישִׁים. אוּפְנִים. אֱלֹהִים. אִישִׁים. חֵיוֹת. בְּנֵי אֱלֹהִים.

וּכְלָהוּ מַתְּלַבְּשִׁין וְנַהֲרִין בְּגוֹנִין דְּאַנְפִּין. דְּגוֹנִין אִינוֹן לְבוּשִׁין לְאִינוֹן מַלְאָכִין, כְּגוּפָא דְּמַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁין. וְאִינוֹן אַחְזִיין דְּיוֹקְנִין בְּלְבוּשִׁין, לְנַבִּיאָה. וְרוּחָא דְּאִיהוּ תַּפְּאָרַת, רְכִיב בְּמַלְאָכְיָא, בְּרוּחָא דְּאִיהוּ רְכִיב בְּגוּפָא, וְרָזָא דְּמַלְּהָ, (חבקוק ג ח) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מִרְכַּבוֹתֶיךָ יִשׁוּעָה.

נִשְׁמַתָּא אִיהוּ מְסֻטְרָא דְּבִינָה, וְעֲלָה שְׂרִיא מַחְשְׁבָה דְּלִית לָהּ סוּף. וּבָהּ, לִית דְּמִיּוֹן, וְלִית צוּרָה, וְלִית דְּיוֹקְנָא. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֵתִי.

וְלִית בָּהּ לֹא גוּפָא, וְלֹא דְּיוֹקְנָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאִירִי מַתְּנִיתִין, הַעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוּ לֹא גוּף וְלֹא גוּיָה. וְנִשְׁמַתָּא אֵתְּלַבֵּשׁ בְּכוּרְסִיא, דְּאִיהוּ אָדָם דְּבִרִיאָה, וּבְאַרְבַּע סְטֵרִין דִּילְהוֹן. תַּמָּן אֵתְּמַר, (דברים ד טו) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תַּמּוּנָה, דְּעֲלָה אֵתְּמַר (ישעיה סד ג) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָּהּ.

וּבְהַאי מַחְשְׁבָה, הוּוּ מְצִיירִין כָּל נְבִיאָא, כָּל דְּמִיּוֹנִין וְכָל צִיּוּרִין לְתַתָּא מִינָה. וְלְעֵילָא מִינָה לֹא תַפְסִין צִיּוּר כָּלָל. בָּהּ לֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמַתְּפֵס

צִיּוּר וְלֹא גִּוּוֹן כָּלֵל. כָּל שָׁכֵן לְעֵילָא מִינָה.

וְצָרִיד לְאַחֲזָרָא לְמַלְהָ קַדְמָאָה. עֵינֵינִי יְרוּקִין דְּסִטְרָא דְדַכְיָא, רַחֲמִים
אֵינּוֹן מְסִטְרָא דְתַפְאַרְת, וִירוּקָא דִּילְהוֹן מְסִטְרִיהּ. אִיהוּ נְהִיר
כְּנֵהוּרָא דְאַבְן מְרַגְלִית.

דְּבַגְיָן דָּא אֲתַקְרִיאוּ סְפִירָן סְפִירוֹת, דְּנִהְרִין גְּוּוּנִין דִּילְהוֹן כְּסָפִירִים יַקִּירִין,
וְלֹא כְּסָפִירִים דְּאֵינּוֹן פְּסוּלוֹת דְּעֲלָמָא שְׁפָלָה, אֶלָּא כְּאַבְנֵי יַקִּירִין
וּמְרַגְלָאן דְּגִנְתָּא דְּעַדָּן, דְּנֵהוּרָא דִּילְהוֹן מְסוּףָּה עֵוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. וְאַלִּין
אֵינּוֹן סְפִירָן דְּנִהְרִין לְכַר נָשׁ בְּאוּרִייתָא כּוּלָּא, עַד דְּלִית שִׁיעוּרָא.

דְּאִית מְרַגְלָאן וְאַבְנֵי יַקִּירִין, דְּאֵינּוֹן מְנַשְׁמְתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, דְּכִרְסִיָּא
יַקְרָא, וּמְלֶאכְיָא, וְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. נֵהוּרָא דְּאַלִּין מְרַגְלָאן אִית
לִיה שִׁיעוּרָא, וְאִית לִיה רִישָׁא וְסוּפָּא. אֲבָל לְנֵהוּרָא דְּנַשְׁמְתָא וְרוּחָא
וְנַפְשָׁא דְּאֵינּוֹן בְּאוּרַח אֲצִילוֹת, מְבִינָה וְתַפְאַרְת וּמְלֻכוֹת, לִית לִיה שִׁיעוּרָא.
וְאַלִּין אֵינּוֹן בְּאוּרַח אֲצִילוֹת, אֲבָל אֲחֻרְנִין, אִיתְמַר בְּהוֹן (אִיכָּה ד' ז') סְפִיר
גִּיזְרָתָם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ קַדְמָאִי, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מְפָסָא חֶפְבוֹד.
וְכָרְ אֶלִּין גְּוּוּנִין נִהְרִין בְּעֵינֵינִי דְּגוּפָּא דְּגֵן עַדָּן. וּבִהוֹן שְׁפַחַת אוּרִייתָא
לְשְׁכִינְתָּא. וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּהֵוּא גּוּפָּא דְּגִנְתָּא דְּעַדָּן דְּלִתְתָּא,
אִיתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת ל' ז') וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹוֹ.

וּבְגֵן עַדָּן דְּלְעֵילָא אִיתְמַר בֵּיה, (שֵׁם ל' ג') וּפְנֵי לֹא יִרְאוּ, דְּאַף עַל גַּב דְּכָכֵל
אֲתַר אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִית אֲתַר דְּאַתְגְּלִיָּא בֵּיה, וְאַתַּר דְּלֹא
אַתְגְּלִיָּא בֵּיה כָּל כַּד. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּאַסְפַּקְלָרִיא הַמְּאִירָה, וְאַסְפַּקְלָרִיא
שְׁאִינָה מְאִירָה.

בְּגוּוּנָא דָּא אִית בְּאוּרִייתָא כְּמָה לְבוּשִׁין, כְּמָה אֲנַפִּין, דְּאַתְקְרִיאוּ פְּנִים
הַנְּרָאִים, וּפְנִים דְּאֵינָם נְרָאִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲתַגְּלִי
בְּאוּרִייתָא, אֶלָּא לְכָל חֲדָא כְּפּוּם עוֹבְדוּי, וְכְפּוּם נַשְׁמַתִּיהּ וְרוּחִיהּ וְנַפְשִׁיהּ
מְאַתַּר דְּאַתְגְּזָרוּ.

עֵינֵינִי אֵינּוֹן כְּגוּוּנָא דְּגִלְגַּל, עֵיגוּלִין מְסִטְרָא דְּמִים. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּגִלְגְּלִים.
וְאַזְלִין בְּקוּ הַמְּדָה, בְּאַרִיכוּ דִּילְהוֹן, בְּעַמִּיקוּ דִּילְהוֹן.

וְרְזָא דְּמַלְהָ (יִשְׁעִיה מ' יב) מִי מְדַד בְּשַׁעְלוּ מִים. וְאֵינּוֹן חֲמֹשָׁה מְדוּדִים מְדַד
בָּה, כְּגוּוֹן זֶה :: וְאֵינּוֹן אַ אַ אַ אַ פִּיצַד, מִי מְדַד בְּשַׁעְלוּ מִים אַ.
וְשָׁמַיִם בְּזֵרַת תַּפְּן אַ. וְכָל בְּשַׁלִּישׁ עַפְרָא אַ. וְשָׁקֵל בְּפִלְס הָרִים אַ.
וּגְבַעוֹת בְּמֵאזְנִים אַ.

וְאֵינּוֹן ו', קוּ דְּנַפִּיק מִן הַמְּדָה דְּאִיהִי י', וּמְדִיד חֲמֹשָׁה מְדוּדִין בָּה, בְּחֻמֵּשׁ

סְפִירָאן דְכְלִילָן בְּה' תַּתְּאָה. וְדַאי י' דִּילָה, אִיהִי מְדָה דִּילָה.
וְאִינוּן אַרְבַּע גְּוונֵין דְּעִינָא, מְדַד בְּהוּן לְאַרְבַּע סְטְרִין. וְקוּ אִיהוּ ו', גְּלַגְל
דְּאִיהוּ י' עִם ו' אֲתַעְבִּיד גְּלַגְלוּ"ל. דְּסְלִיק לְחוּשְׁבַן ע"ב.
כִּד גְּלַגְל דְּעִינָא אֲתַהֲפֵן בְּקוּ דְּאִיהוּ ו', וּמִתְהַפֵּן עִינָא בִּיהַ לְחוּרָא,
אֲתַגְלִינָא בִּיהַ דְּאִיהוּ גְּלַגְלוּ דִּילִיהַ, מְזַמְנָא קְדַמָּא מְסֻטְרָא דְּחֻסְד.
וְאִם יִתְעַסַּק בְּאוּרִייתָא, חֲפִים יְהֵא, מְסֻטְרָא דְּיִמִּינָא, בְּגִין דְּתַמְן אֲתַמְר
בְּהַ, הָרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים.

וְאִי לָא יִתְעַסַּק בְּאוּרִייתָא, יְהֵא חֲפִים בְּמַלְיָן דְּעַלְמָא, לְצִייר בִּידיָה כְּמָה
צִיורִין, דְּכְמָה מְלֵאכּוֹת, אָף עַל גַּב דְּלָא אוּלִּיפוּ לִיהַ בְּהֵאֵי עַלְמָא.
דְּמֵאן דְּלָא עָבִיד מְלוּי מְלִבוּי וּמִמְחַשְׁבֵּתִיהַ עַד דְּאוּלִּיפוּ לִיהַ, הֵאֵי לָאו
אִיהוּ בְּגְלַגְלוּלָא דָּא כְּלָל.

וְכִד גְּלַגְל דְּעִינָא אֲתַהֲפֵן לְשֻׁמְאָלָא בְּאֲדִימוּ, דְּשְׁלִיט עַל גְּוונֵין אֲחֻרָנִין,
אִיהוּ מְזַמְנָא תְּנִינָא גְּלַגְלוּלָא דִּילִיהַ. וְהֵאֵי יְהֵא עֲתִיר בְּלָא טוֹרַח וּבְלָא
מְזַל וְעִלִּיהַ אִיתְמַר הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יֶצְפִּין. וְיִתְקַרֵּב כִּר נָשׁ לְגַבִּיהַ, דְּוּוֹתְרָן
יְהֵא בְּמַמוּנִיהַ, בְּגִין דְּלָא טַרַח בִּיהַ, דְּהֵהוּא דְּטַרַח בְּמַמוּנִיהַ לָא תִּתְקַרֵּב
לְגַבִּיהַ, דְּקִמְצָן יְהֵא.

וְכִד גְּלַגְל דְּעִינָא אֲתַהֲפֵן לְיִרוּקָא, דְּשְׁלִיט עַל כָּל גְּוונֵין. דָּא אִיהוּ בְּגְלַגְלוּלָא
תְּלִיתָאָה. וְיְהֵא חֲפִים בְּאוּרִייתָא, וְעֲתִיר בְּמַמוּנָא דְּלָא טַרַח בִּיהַ. דָּא
אִיהוּ שְׁלִים מְכָלָא, מְסֻטְרָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיתְמַר בִּיהַ (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
תָּם. (איוב לג כט) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר.

וְכַעַן צְרִיף לְפָרְשָׁא, מֵאן אִיהוּ עֵין דְּאֲתַגְלִגְל בְּגְלַגְלוּלָא דְּתִלַּת גְּוונֵין, אֲלִין
אָדָם קְדַמָּא דְּסֻטְרָא דְּכִינָא, דְּאִית אָדָם אוּחְרָא מְסֻטְרָא דְּמִסְאָבוּ.
וְלָא עוֹד, אֲלָא תִלַּת אָדָם אִינוּן: אָדָם דְּכִרִיאָה, אָדָם דְּיַצִּירָה, אָדָם דְּעֵשְׂיָה,
מְסֻטְרָא דְּדְכִינּוּ. וְאִית אוּחְרָא מְסֻטְרָא דְּמִסְאָבוּ, דְּאִיהוּ אָדָם בְּלִיעֵל, אִישׁ
אוּן, יֶצְר הָרַע. אָדָם טוֹב, יֶצְר הַטוֹב. דְּהֵכִי אוּקְמוּהַ קְדַמָּאִין, (קהלת יד) גַּם
אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.

וְכַעַן צְרִיף לְפָרְשָׁא אָדָם דְּסֻטְרָא דְּכִינָא. תָּא חֲזִי, כִּד (דף מב ע"א) אֲתַלְבֵּשׁ אָדָם
דְּדְכִינּוּ, בְּאַבְרָהָם, אֲתַלְבֵּן בִּיהַ. וּבִיעֲחָק אַצְטְרִיף. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב,
(זכריה יג ט) וַיִּצְרְפוּם כַּצֶּרֶף אֵת הַכֶּסֶף וּבְחֻנְתִּים כִּבְחָן אֵת הַזָּהָב. בְּיַעֲקֹב,
אֲחֻזִּי דְּיוֹקְנִיהַ, וְעָבִיד תּוֹלְדִין.

וְהֵאֵי אֲמַאי. אֲלָא לְיֶצְר הַטוֹב וּלְיֶצְר הָרַע, דְּאִינוּן אָדָם טוֹב אָדָם רָע, מְנִי
קוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא תִלַּת פְּקוּדִין. עֲבוּדָה זְרָה. גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וּשְׁפִיכוֹת
דְּמִים. עֲבוּדָה זְרָה, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, (בראשית ב טז) וַיִּצְוּ ה' אֱלֹהִים עַל הָאָדָם

לאמר. ואמרו מארי מתניתין, לית צו אלא עבודה זרה. על האדם, זה שפיכות דמים. לאמר, זה גלוי עריות.

ובצווי דא הוו פחדא יצר הטוב ויצר הרע. לבתר דעבר יצר הרע על צווי דקודשא בריך הוא, גזר עליה מיתה. אמר, מה אעבד, אם אנא אימות איהו נטיל עבד אחרא. דייצר הרע איהו עבד, ובת זוגיה שפחה, ואתריה ירית ליה ההוא עבד.

מה עבד, אזל איהו ואתתיה, לפתאה לאדם ולאפתיה דסטרא טבא. בת זוגיה דייצר הרע לילית, פתי לאדם דאיהו יצר הטוב, ובגינה איתמר (שם ג יב) האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ. ויצר הרע פתי לחוה, וגרמו לון מות.

בגין דא, קודשא בריך הוא אפשיט לאדם דאיהו יצר הטוב מגופיה בגן עדן וממלבושו, ליה ולאפתיה, הדא הוא דכתיב, (שם ג ז) וידעו פי ערומים הם. וגירש לון מגן עדן, הדא הוא דכתיב, (שם ג כד) ויגרש את האדם. את, בת זוגיה עמיה.

ונחית לון לשבע ארעין, דאינון: גיא. נשיה. ציה. ארקא. ארץ. אדמה. תבל. עבד תיובתא, הוה מצפצף ועולה. ועם כל דא הוה ערום בלא לבוש הוא ואתתיה.

מה עבד קודשא בריך הוא. אייתי ליה בגלגולא באברהם, ולאנתתיה בשרה. וקודשא בריך הוא הוה מלבן ליה בכורא דכספא, דאיהו מעורב באבר, דאיהו עופרת, מיד דארמי ליה בנורא, אתלבנא פספא, ואפיקת זיהמא, דאיהו עופרת לבר, וכגוונא דא אתלבן אדם באברהם. ואפיק מגיה זיהמא לבר, ודא ישמעאל, דאיהו זיהמא דהטיל חינוא בתוה.

לבתר אתגלגל ביצחק, בת זוגיה דאדם, ואסתמק בנורא, ואפיק זיהמא לבר, ודא עשו. וסומקא דיליה פדמא דשחיטה. ובגין דאתגלגל נוקבא ביצחק, אתקרי שמאל נוקבא.

לבתר עאלו תרווייהו ביצקב ובת זוגיה, ואפיקו מגיה זרעא. וגוונא דיליה הוא ירוקא דיליה דסתרא. ודא איהו (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר.

עיינין אוכמין חשוכין, תמן לילית, דאיהי חשוכא אפילה, פתיא אוכמא ועיינין אוכמין עקימין, ודאי תמן שבתאי, דעליה אתמר (משלי ג לג) מארת ה' בבית רשע. דההוא גוון חשוף, שליט על גוונין אחרנין. ולמאן דאסתפל ביה לילית או שבתאי באילין עיינין, מארה ועניותא

וּכְפִנָּא וּמוֹתָנָא יִיתִי. אֶסְתַּמַּר מַגִּיהַ, דְּרַגְלֵיהּ יְרֻדוֹת מְוֹת שְׁאוּל צְעָדֵיהּ
 יִתְמַכּוּ. וְכָל מִשָּׂא וּמִתָּן דְּעֵבִיד בַּר נָשׁ קָדָם מְאָרִי דְעֵינִין אֶלִין, אֲתֶאכִיד.
 וְצָרִיד בַּר נָשׁ דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּשַׁבְּעָה קְדָמִיהּ בְּיוֹמִין דְּחוּל, אֶלֹא בְּשַׁבַּת,
 דְּלִית לִיהּ שְׁלֻטְנוּתָא עֲלֵיהּ וְאִם אֶשְׁתַּכַּח בְּיוֹמִין דְּחוּל בְּשַׁבְּעָה
 קְדָמִיהּ, וְאֶסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּעֵינָא בִישָׂא, לָא אֶשְׁתַּזִּיב מַגִּיהַ מְמִיתָה אוּ מְעוּנִי.
 וְחוּטְמָא וּפּוּמָא וְאַנְפוּי דְהָאִי בַר נָשׁ לָאו אֵינוּן עַל קוּ הַיּוֹשֵׁר.

עֵינִין אוּכְמִין שְׁפִירָן, עַל קוּ הַיּוֹשֵׁר, אִיהוּ מְסֻטְרָא דְשַׁבַּת, דְּאִיהִי בַת עֵין
 שְׁפִירָא. עֲלָה אִיתְמַר, (שה"ש א ה) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה. הָאִי אִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא
 דְּשַׁבַּת, דְּאִיהוּ שְׁקוּל לְאוּרִייתָא כּוּלָּהּ.

וּבְשַׁבַּת צָרִיד לְאַחְזָא שׁוּבְעָה, בְּהַפּוּכָא דְשַׁפְחָה לִילִית. וְצָרִיד בְּאַתֵּר
 דְּעַצִּיבוּ דְשַׁבְּתָאִי, לְאַחְזָא חֲדוּהּ, בְּאַתֵּר דְּחֻשׁוּכָא. שְׂרָגָא. בְּאַתֵּר
 דְּעֵינוּי, עֲנָג. לְמַעַבְד תְּמָן שִׁינוּי בְּכָלֵא.

דְּלִילִית מְרָה אוּכְמָא, צְמָאוֹן דְּלִית בֵּיהּ מִים, דְּאִיהוּ (בראשית לו יד) הַבּוֹר רַק
 אֵין בּוּ מִים, אָבֵל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוּ. וּנְחָשִׁין וְעַקְרָבִין דִּילָהּ אֵינוּן
 עַרְב רַב. יוֹסֵף דְּאִיהוּ בְּגוּבָא, דָּא יִשְׂרָאֵל דְּאֵינוּן בְּגֻלוּתָא דִּילָהּ, בְּהֵוָא
 בּוֹר.

וּמָאן דְּאוּקִיר שַׁבַּת, (קהלת ז כו) יִמְלִט מְמָנָה. וְחוּטָא יִלְכַד בָּהּ. חוּטָא דְּמַחְלָל
 שַׁבַּת, יִלְכַד בָּהּ, דְּאִיהִי חִילוּל שַׁבַּת וְדָאִי, חֲלָלָה זוּנָה. דְּמָאן דְּנָטִיר
 אוּת שַׁבַּת אוּ אוּת בְּרִית, מְלַחְלָל לִיהּ, בֵּיהּ אֲתַקְרִי צְדִיק, וְאֶשְׁתַּזִּיב מִיָּנָה.
 וְלֹא עוֹד אֶלֹא דְסָלִיק לְמַלְכוּת, דְּאִיהִי שַׁבַּת וְדָאִי.

וְיוֹסֵף בְּגִין דְּנָטִיר בְּרִית, אֶשְׁתַּזִּיב מִן גּוּבָא, וּמִן נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים דִּילָהּ.
 וְלֹא עוֹד אֶלֹא דְזָכָה לְמַלְכוּת. וְיִשְׂרָאֵל דְּנָטִירִין שַׁבַּת וְאוּת בְּרִית
 מִלָּהּ, אִיתְמַר בְּהוּן כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וְאֶלְמָלֵא נָטִירִין יִשְׂרָאֵל שַׁבַּת
 אַחַד כְּהִלְכְתָּהּ מִיַּד נְגָאֵלִין.

וְכָרַ בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ עֵינִין אוּכְמִין עַל קוּ הַיּוֹשֵׁר, דְּאִיהִי קוּ הַמְּדָה, עֲנָג
 אִיהוּ וְחֲדוּהּ וְשַׁבְּעָא, וְוִתְרָן, וְעֵינָא טְבָא. וּבְעֵי לְאַתְפְּאָרָא בְּלְבוּשִׁין
 שְׁפִירִין. בְּגִין דְּאִיהוּ בֶן דְּשַׁבַּת, בֶּן מְטְרוּנִיתָא וְדָאִי. וּבְהַיְפּוּכָא בֶן לִילִית.
 עַד הֵכָא רְזָא דְעֵינִין. וְדָאִי אִיהוּ רְזָא דְאַנְשֵׁי חִיל.

וְרָאִי אֱלֹהִים בְּשְׁמִיעָה, דְּתִלְיָא בְּאוּדְנִין, דְּתְמָן יִרְאָה. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (חבקוק ג ב) ה' שָׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי.

וְתִלְתָּ צְלוּתִין אֵינוּן, חַד תִּלְיָא בְּרָאִיהּ. וְתַנְיִנָּא בְּרִיחָא. וְתִלְתָּא
 בְּשְׁמִיעָה. פָּה, אִיהוּ שַׁבַּת, כְּלוּלָהּ מְכֻלָּהּ. אִיהִי תְפִלָּה לְעֵנִי,
 דְּאִיהוּ צְדִיק, וְאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבַּת.

וּצְלוֹתָא דְפֶסַח, אִיהִי פּוֹרְסָיָא דְרַחֲמֵי. וּצְלוֹתָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, פּוֹרְסָיָא דְדִין. וְתַמָּן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ דַּיִן, וְכָל צָבֵא הַשָּׁמַיִם קַיִמִין עֲלֶיהָ, מִיַּמִּינָא וּמִשְׁמָאלָא. פְּגוּנָא דְשַׁעְרָא, דְתַלְיָא בְּתַר אוּדְנִין, מִיַּמִּינָא וּמִשְׁמָאלָא.

וְהָא אוּקִימָנָא לְעִיל, דְצָרִיף לְבַעְרָא לֹוֹן, אִם אֵינּוֹן תְּחוֹת אוּדְנִין, לְאַתְגָּלָאָה אוּדְנִין, דְאֵינּוֹן תְּרַעֲיִן דְצְלוֹתָא. דְכַמָּה מְאָרֵי דְדִינִין סְתָמִין תְּרַעֲיִן, בְּחוּבֵין דִּישְׂרָאֵל. וּצְלוֹתָא לְבַר, דְלֹא מְנִיחִין לָהּ לְאַעְלָאָה בְּהִיכְלָא דִילְיָה, דְאִיהוּ אַדְנִי. וְאִיהִי קָרָאָה לְתַרְעִין דְהִיכְלָא דִיפְתַחֲיִן לָהּ. וּבְנָהָא לְתַתָּא קָרָאֵן בְּיַחוּדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְקָלָא דְצְלוֹתָא דִילְךָ, דְאִיהִי לְתַרְעָא דִילְךָ. וְאִם מְבַעְרִין שְׁעָרִין דְתַחוֹת אוּדְנִין, דְאֵינּוֹן מְאָרֵי דְדִינִין, מִיַּד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דַּיִן אֱמֶת, אֲפַתַּח הִיכְלָא דְתִיעוּל צְלוֹתֵיהָ. וְדָא אִיהוּ (תהלים נא ז') אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתַּח, פְּתַח הֵיכָל דְאִיהוּ אַדְנִי בְּחוּשְׁפֹן, וַיִּיעוּל צְלוֹתָא.

וּצְלוֹתָא דִישְׂרָאֵל לְעִילָא, (דף מב ע"ב) אִיהִי מַלְכוּת, וְאִיהוּ תַפְאָרַת. וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְלֹא יִסְלְקִין לָהּ לְעִילָא, עַד דִּיתַבְעֵרוּן דִּינִין מִתַּרְעָא, וַיְהוֹן צְוּחִין בָּהּ לְגַבִּיָּה, בַּעֲשָׂרָה מַלְכוּתִים, וּבַעֲשָׂרָה זְכוּרֹנוֹת, וּבַעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת.

דְצְלוֹתָא דְמִנְחָה, אִיהִי דִינָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְגִין דָּא תְקִינּוּ עֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, דְאֵינּוֹן: קש"ק, קש"ק, קר"ק. לְסַלְקָא לָהּ בַּעֲשָׂרָה, דְלִית שְׂכִינְתָּא שְׂרִיָּא בְּפַחוֹת מַעֲשָׂרָה. וּבְגִינֵיהּ אִיתְמַר (בראשית יח לב) לֹא אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה.

בְּשִׁבְרִים, (שמות כג כד) שְׁבַר תְּשַׁבֵּר מַצְבוֹתֵיהֶם, דְקַיִמִין קָדָם תְּרַעֲיִן, דְלֹא מְנִיחִין לְאַעְלָא צְלוֹתָא. בְּתַרְעָה, תַּפְסִין לֹוֹן בְּשִׁלְשָׁלָאִין. בְּתַקִּיעָה, (במדבר כה לד) וְהוֹקַע אוֹתָם לֵה' נֶגֶד הַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְלֹא יְהִיבוּ יְקָרָא לְמִטְרוּנֵיתָא, לְאַעְלָא בְּתַרְעִין דִילְהָ.

וּבְשַׁעְתָּא דְדִינִין פְּנוּיִן מִתַּרְעִין דְהִיכְלָא דְמַלְפָּא, סְלָקָא צְלוֹתָא בְּכַמָּה שִׁרְיִן וְתוֹשְׁבַחוֹת וְהוֹדָאוֹת דְצְלוֹתָא. וְחִיּוֹן פְּלָהּוּ פְתַחֲיִן גְּדַפְיָהּ, לְקַבְּלָא לָהּ בְּחֻדָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א יא) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת. פְּלָהּוּ פְרוּדוֹת לְעִילָא לְקַבְּלָא לָהּ.

וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל פְּנִיָּהֶם, בְּגִין דִּישְׁמַע מַלְפָּא, דְמִטְרוּנֵיתָא קָא אֲתֵיא, וַיִּפְתַּח הִיכְלָא לְגַבָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים נא ז') אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתַּח. מִיַּד אֲפַתַּח מַלְפָּא הִיכְלָא, וְקַבִּיל לָהּ בְּחֻדָּה, וַיִּיעוּל עֲמָה בְּהִיכְלֵיהָ.

אִימָתִי בְּצִלוֹתָא דְעַמִּידָהּ. מִיָּד אֵיתְמַר בְּחִינָן, (יחזקאל א כה) בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה
כְּנַפֵּיהֶם.

בְּהִוּוּא זְמַנָּא, אִיהוּ יְהוּ"ה בְּהִיכְלֵיהּ, כְּגוּוֹנָא דָּא יֵאֵהֱדוּנָה"י. בְּהִוּוּא
זְמַנָּא, מֵאֵן דְּבַעֵי לְמִישְׂאֵל שְׂאֵלְתֵיהּ, יִשְׂאֵל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(דברים לב ז) שְׂאֵל אָבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ. (תהלים ב ח) שְׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֶתְנָה גוֹלִים נִחְלַתְךָ. וְהִבֵּן
שׂוֹאֵל מֵאֲבִיו, בְּאִמְצָעִיּוֹת דְּצִלוֹתָא. בְּהִוּוּא זִימְנָא דְאִיהוּ יְהוּ"ה בְּהִיכְלֵיהּ,
(ישעיה כח ט) אֲזַ תִּקְרָא וְה' יַעֲנֶה.

וְאִית גִּימִין דְּשַׁעְרָא, דְּהִהוּא דְאֵיתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב
לְבוּשִׁיהּ כְּחִלְג חִיּוֹר וּשְׁעַר רִישִׁיהּ כְּעַמֹּר נָקִי. וְכִלְהוּ רַחֲמֵי. לִית
נִימָא דְלָא אִית לֵיהּ מְבוּעָא, וְדָא י'. נִימָא אָרִיכָא דָּא ו'. קְמִיטָא ה'
זַעֲרָא. אָרִיכָא וְקְמִיטָא לְתַתָּא, דָּא ה' עֵילָאָה, דְאִית בֵּיהּ דִּינָא וְרַחֲמֵי.
דְקְמִיטָא וְלָא אָרִיכָא, דָּא ה' תַּתָּאָה, דְאִיהוּ פְלָא דִינָא.

וְכֹרְ נִימָא וְנִימָא, אִיהוּ עֲלָמָא שְׁלִימָא, וְעֲלִיָּהוּ אֵיתְמַר (שה"ש ו ח) וְעֲלָמוֹת
אֵין מְסַפֵּר. בְּגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ
עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. וְאִיהוּ נִימָא חָדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלָמָא שְׁלִימָא.
וּבְגִינָה אֶתְמַר, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם הַצַּדִּיקִים אֲפִילוּ כְּחוּט
הַשְּׁעָרָה.

וְצִלוֹתָא דְשַׁחְרִית, כַּד סֶלְקָא כָּל אֲלִין מְאִרֵי דְדִינָא, כְּלָהוּ רַחֲמֵי, וְלָא
מְעַכְבִּין לָהּ לְאַעֲלָא. שַׁעְרָא יְרוּקָא, לִית תַּמָּן דִּינָא כְּלָל. כָּל גִּימִין
יְרוּקִין שְׁפִירִין, כְּלִילִין מִחֲוֹר וְסוּמָק, אֵינֻן כְּלָהוּ רַחֲמֵי. וְכַד סֶלְקָא
צִלוֹתָא בְּהוּן, כְּלָהוּ חֵיילִין דְגִימִין מְקַבְּלִין לָהּ בְּחֻדָּה וְרַחֲמֵי.

שַׁעְרָא אוּכְמָא שְׁפִירָא, כָּל גִּימִין דִּילֵיהּ, אֶתְקַרֵּיאוּ עוֹלָמוֹת דִּילֵיהּ. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (שם) וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר, וְאֵינֻן חֵיילִין דְשִׁבְתָּ. וְצִלוֹתָא
דְשִׁבְתָּ, אִיהִי שְׁקִילָא לְאוּרִיָּתָא. וְכַמָּה תְּלֵי תְלִים דְתִלְיִין מִינָהּ אֶתְקַרֵּיאוּ
קוּצוֹתֵי תְּלִתִים.

שַׁעְרָא חוּרָא מְסַטְרָא דְחֶסֶד. סוּמָקָא, מְסַטְרָא דְגְבוּרָה. שַׁעְרָא יְרוּקָא,
מְסַטְרָא דְתַפְאָרַת. אוּכְמָא, מְסַטְרָא דְמְלָכוּת. דְאֵיתְמַר בֵּיהּ (שה"ש א

ח) שְׁחוּרָה אָנִי וְנָאוּה. הָרִי אַרְבַּע תְּקוּנִין דְשַׁעְרָא, דְשְׂרִיָּא עֲלִיָּהוּ יְהוּ"ה.
תְּלִיסַר תְּקוּנִין וְאֵינֻן דְתִלְיִין מִשַׁעְרָא, תְּלַת לְכָל סֵטֶר, לְאַרְבַּע סֵטְרִין,
וְאֵינֻן וְא'ו'. עֲלִיָּהוּ אֵיתְמַר (שם ה יא) קוּצוֹתֵי תְּלִתִים. לְעִילָא
בְּרִישָׁא, בְּפִלְגוּ דְרִישָׁא, מִתְפַּלְגִין אוּרְחִין בְּשַׁעְרָא, לְתִלְתִין וְתִרִין שְׁבִילִין,
כְּחוּשְׁפִין יו"ד ה"א ה"א. וְכִלְהוּ שְׁבִילִין אֵינֻן בִּימָא, דְאִיהוּ מוּחָא. וְאֲלִין

תִּיקוֹנֵינִי אִינוּן בְּרִישָׁא דְהֵוּא גּוּפָא דְגֵן עֵדָן, וְכִלְהוּ תִיקוֹנֵינִי אִית בֵּיה, עֵד
הָכָא וְרָאִי אֱלֹהִים.

אֲנִשִּׁי אָמַת, בְּדִיוֹקְנָא דְאַנְפִּין, בְּחוּטְמָא, בְּשֶׁרְטוּטִין דְּמַצְחָא, בְּדִיקְנָא
דְּאַנְפִּין, בְּקִרְיָצִין דְּעַל עֵינֵינִי.

תָּא חֲזִי, תִלַּת שׁוּתְפִין אִינוּן, אָדָם דְּבְרִיאָה, אָדָם דִּיצִירָה, אָדָם דְּעִשְׂיָה.
אָדָם דְּבְרִיאָה, אִיהִי נְשָׁמְתָא, בְּהַ חֲשִׁיב בְּר נֶשׁ, וְדָא עוֹלָם הַמְחֻשְׁבָּה
וְדָאִי אֶתְקִרִיאַת. רוּחַ, אָדָם דִּיצִירָה, עוֹלָם הַדִּיפּוּר, כַּד אֶתְלַבֵּשׁ בֵּיה
מְחֻשְׁבָּה, בְּהַ חֲשִׁיב, וְצִייר צִיורֵין דְּשֶׁרְטוּטִין וְדִיוֹקְנֵין. וְאַף עַל גַּב דְּחֲשִׁיב
לוּן, לִית רֶשׁוּ לְאַפְקָא לוּן מֵהֵוּא חִילָא דְּאִיתְמַר בֵּיה מֵהַפְּחָ אֶל הַפּוֹעֵל,
עַד דְּאֶתְלַבֵּשׁוּ נְשָׁמְתָא וְרוּחָא בְּנַפְשָׁא, וּבְהַ אֲפִיקוּ כִּלְא לְפוֹעֵל. בְּגִין
דְּנַפְשָׁא אִיהוּ עוֹלָם הַמְעֻשָׂה.

וּבְהַ רוּחָא בְּטֶשׁ בְּמַצְחָא וְעֵבִיד שֶׁרְטוּטִין. בְּטֶשׁ בְּעֵינֵינִי, וְעֵבִיד קִרְיָצִין.
בְּטֶשׁ בְּעֵינֵינִי, וְעֵבִיד גּוֹנֵינִי. בְּטֶשׁ בְּאַנְפוּי, וְעֵבִיד גּוֹנֵינִי וְתִיקוֹנֵינִי.
נְחִית לְתַתָּא, בְּטֶשׁ בִּידֵין, וְעֵבִיד שֶׁרְטוּטִין. בְּטֶשׁ בְּאַבְרִים כִּלְהוּ דְּגוּפָא,
וְעֵבִיד דִּיוֹקְנֵין. וְלִית חִילָא לְמְחֻשְׁבָּה וְלֹאוּ לְרוּחָא לְאַפְקָא חִילָא לְעוֹבְדָא,
כִּלְא נַפְשָׁא.

וְעַם כִּל דָּא דְּתִלַּת שׁוּתְפִין אֶלִין בְּבַר נֶשׁ, לִית מְחֻשְׁבָּה דְּאִית לָה חִילָא
לְחֻשׁוֹב בְּלָא שְׁכִינְתָּא עִילָאָה, דְּתַמְזַן חֲכָמָה. וְלֹאוּ רוּחָא דְּאִית לִיה
רֶשׁוּ לְצִיירָא בְּלָא תַפְאַרְת, דְּאִיהוּ כִּלִּיל שֵׁית סַפִּירָן. וְנַפְשָׁא לִית לָה חִילָא
לְמֵיעֵבֵד עוֹבְדָא בְּלָא מְלָכוֹת, דְּאִיהוּ מְעֻשָׂה בְּרֵאשִׁית, עֲלָה אִיתְמַר (בראשית
א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה.

אַבְרָ בְּרִיאָה בְּאֱלֹהִים דְּאִיהִי בִינָה, הַדָּא הוּא דְּכֶתִיב, (שם א א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא
אֱלֹהִים. (שם א טו) וַיִּבְרָא (ויעש) אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים. (שם
א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. הוּי"ה אִיהוּ בִּיצִירָה, הַדָּא הוּא
דְּכֶתִיב, (שם א ג) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי רְקִיעַ. בְּכֹל אֶתֶר וַיְהִי כֵן, אִיהוּ
תַפְאַרְת כִּלִּיל שֵׁית סַטְרִין, הוּא טוֹב דְּכֹל יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְהוּא צִייר יֶצֶר
הַטוֹב, דְּאִיתְמַר בֵּיה (שם ב ז) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים. בִּיצִירָה תִשְׁכַּח יְהו"ה.

מֵאֵן דְּבַעֵי לְמִיפְעֵל עֲשִׂיָה, מֵאֵלִין מְלֹאכֵין דְּמִמְזַן עַל צְלוּתֵין, לִית לִיה
רֶשׁוּ לְמֵיעֵבֵד עוֹבְדָא בְּצְלוּתָא, אֶלָּא בְּעוֹבְדֵין טְבִין דְּתַלְיִין בְּמְעֻשָׂה,
דְּבַהוּן נְחִית שְׁכִינְתָּא עֲלֵיה, דְּאִיהִי עוֹלָם הַמְעֻשָׂה, דְּאִיהוּ מְעֻשָׂה בְּרֵאשִׁית,
דְּאִיהוּ פּוֹעֵל.

וּבִינָה כַח, כ"ח אֶתוּון דְּקִרָא קְדָמָא דְּבְרֵאשִׁית, כ"ח מ"ה, דְּאִיהוּ חֲכָמָה,
מְחֻשְׁבָּה. יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה כּוּז"ו בְּמוֹכְס"ז כּוּז"ו. פְּעוּלָה דְּהֵאִי

פֶּחַ לָאוּ אֵיהִי, אֶלָּא בְּמַעֲשֶׂה, דְּאֵיהִי פּוֹעֵל אֲדַנְי וְדָא אֵיהוּ מְהַפֵּחַ אֶל
הַפּוֹעֵל. וְהַפּוֹעֵל לִית לֵיה חֵילָא לְמִיפְעֵל (דף מג ע"א) בְּלָא דִּיבּוּר, דְּאֵיהוּ
יְהוּ"ה תַּפְּאֶרֶת, דְּכָלִּיל כֹּלָא.

הָבָא לִית קִיצוּץ וּפִירוּד בְּמַחְשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה. תַּפְּאֶרֶת כָּלִיל כֹּלָא,
וְהָכִי אֲתַפְּלִיל כֹּלָא בְּבִינָה. וְהָכִי אֲתַפְּלִיל כֹּלָא בְּמַלְכוּת.

מַחְשָׁבָה מְבִינָה וְלַעֲיִלָא עַד אֵין סוּף, וּמִינָה לְתַתָּא עַד אֵין תַּכְלִית. דִּבּוּר
בְּתַפְּאֶרֶת, מַעֲיִלָא לְתַתָּא וּמַתָּא לְעִילָא. עֲשִׂינָה בְּמַלְכוּת, מַתָּא
לְעִילָא וּמַעֲיִלָא לְתַתָּא.

מַחְשָׁבָה לְמַהוּי בָּהּ פֶּר נֶשׁ חָשִׁיב בְּבוּרָא עֲלָמִין, לְיַחְדָּא שְׁמִיָּה עַד אֵין
סוּף וְעַד אֵין תַּכְלִית, וְאֵיהוּ בְּרָא בְּבִינָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה
מו כו) וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים. מִי וְדָאִי.

דִּבּוּר לְאַתְעֶסְקָא בִּיה בְּאוּרִייתָא, וְלְמַנְדַּע מַנְיָה יוֹצֵר הַפֵּל, דְּעִלִּיה אִיתְמָר
יוֹצֵר אוּר. וְלִית אוּר אֶלָּא תוֹרָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ו כג) כִּי נִר
מַצְוָה וְתוֹרָה אוּר. וְדָא אֵיהוּ יוֹצֵר, דְּצִייר בִּיה בְּפֶר נֶשׁ אַנְפִּין וְעֵינִין
וְאוּדְנִין וְחוּטְמָא וּפּוּמָא, לְאַתְעֶסְקָא בְּאוּרִייתָא, וְלְמַנְדַּע לֵיה מִינָה.

בְּגוּזָא דָא צִייר פּוּמָא, לְמַלְלָא בְּאוּרִייתָא. צִייר עֵינִין, לְאַסְתְּפֵלָא בְּנֵהוּרָא
דְּאוּרִייתָא. צִייר בִּיה אוּדְנִין, לְמַשְׁמַע בְּהוּן פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא. אֶלִּין
אֵינוּן שִׁית סְטָרִין דְּכָלִּיל תַּפְּאֶרֶת, תְּרִין עֵינִין, תְּרִין אוּדְנִין, פּוּמָא וְלִשׁוּן.
צִייר חוּטְמָא, וּבָהּ (בראשית ב ז) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשָׁמַת חַיִּים, לְמַהוּי חָשִׁיב בָּהּ
בְּיַחְדָּוָא, כְּמָה דְּאִיתְמָר, (ישעיה מד כד) אָנֹכִי ה' עֹשֶׂה כֹל, דָּא שְׁכִינְתָּא
תַּתָּא. מַנְיָה יַהִיב בְּפֶר נֶשׁ נֶפֶשׁ הַשְּׁכֵלִית, לְמַנְדַּע מִינָה בְּכָל עוֹבְדִין
דְּאוּרִייתָא, דְּאֵינוּן פִּיקוּדִין דְּאוּרִייתָא, לְהַהוּא דְּאִתְקָרִי עוֹשֶׂה כֹל.

וְאֵינוּן תְּלַת קְטִירִין, דִּיהִיב בְּפֶר נֶשׁ. נְשָׁמָה הַשְּׁכֵלִית, לְמַנְדַּע בָּהּ לְעוֹשֶׂה
כֹּל עֲלָמִין, דְּאֵיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, מְדַבֵּר וּמְקַיֵּים, וְאֵיהוּ בּוֹרָא יוֹצֵר
וְעוֹשֶׂה. כֹּלָא חַד. אֵיהוּ מְלַגְיו, אֵיהוּ אֶפִּיק כֹּלָא מִפֶּחַ לְפּוֹעֵל. וְאֵיהוּ מְשַׁנָּה
עוֹבְדוּי, וּבִיה לִית שְׁנוּי.

וְאֵיהוּ הוּא דְּמַסְדֵּר כֹּל סְפִירָאן, וְאִית בְּסְפִירָן, מַנְיָהוּ, רַב וּבִינּוּנֵי וּזְעִיר,
כֹּל חַד עַל סְדוּרוֹ, וּבִיה לִית סְדֵר. וְאֵיהוּ בְּרָא כֹּלָא בְּבִינָה, וְלִית
מֵאן דְּבָרָא לֵיה. אֵיהוּ צִייר וְיוֹצֵר כֹּלָא בְּתַפְּאֶרֶת, וְלִיה, לִית צִיור וְצִייר.
אֵיהוּ עֶבֶד כֹּלָא בְּמַלְכוּת, וְלִית מֵאן דְּעֶבֶד לֵיה.

וּבְגִין דְּאֵיהוּ בְּאֶלִּין עֶשֶׂר סְפִירָן מְלַגְיו, דְּבַהוּן בְּרָא וְצִייר וְעֶבֶד כֹּלָא, שְׁוִי
תְּמִן יַחְדָּוִיה, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא לִיה תְּמִן. וְכָל מֵאן דְּאֶפְרִיד בְּשׁוּם סְפִירָה

מחברתה מאלין עשר ספירן, דאתקריאו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, פאלו אפריד ביה.

ואיהו דמייחד י' בה' ו' בה', ולא אתקריאו יהו"ה, אלא ביה. וכן אדנ"י. וכן אהי"ה. וכן אלהי"ם. ומיד דאסתלק מתמן, לית ליה שם ידיע. ואיהו דקשיר פל מרפבות דמלאכניא, וקשיר לון פחדא. וסביל עילאין ותתאין. ואם הוא אסתלק מנייהו, לית לון קיומא, ולא ידיעה, ולא חיים. לית אתר דלאו איהו תמן, לעילא עד אין סוף, ולתתא עד אין תכלית, ולכל סטרא לית אלוה בר מניה.

אבר עם כל דא דאיהו בכל אתר, בריאה יצירה ועשיה דיליה לא שוי, לא בכורסייא, ולא במלאכניא, ולא בשמיא, ולא בארעא ובנימא, ולא בשום בריה בעלמא. בגין לאשתמודעא ליה כל בריין, אלא בספירן. ולא עוד, אלא כל בריין אינון, מנייהו על ידי בריאה, ומנייהו על ידי יצירה, ומנייהו על ידי עשיה. וספיראן, אף על גב דכלא ברא ויצר ועבד בהון, לא אתקרי בהו בריאה ויצירה ועשיה פתתאי, אלא אינון באורח אצילות. ובגין דא, פתר וחכמה ובינה ודעת דשאר בריין, לא דמי לון, הדא הוא דכתיב, (שם מ כה) ואל מי תדמיוני ואשׁוה יאמר קדוש. פגוונא דאורייתא דאתמר בה (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישׁוה בה, ובורא ויוצר ועושה כלא.

אף על גב דאשתמודעא לבני נשא בעשר ספיראן, דאינון פתר עליון חכמה ובינה וכו', אתמר ביה, דאיהו חפים, ולא בחכמה ידיעא. מבין, ולא בבינה ידיעא. חסיד, ולא פחסד ידיעא. גבור, ולא בגבורה ידיעא. איהו פאר בכל אתר, ולא באתר ידיעא. איהו הוד והדר בכל אתר, ולא באתר ידיעא. איהו צדיק, ולא באתר ידיעא. איהו מלך, ולא במלכותא ידיעא.

איהו אחד, ולא בחושפן. פגון אחד, דסליק תלת עשר מכילן. ואף על גב דלאו איהו לבר מפלא, איהו סביל עילאין ותתאין, וסביל כל עלמין, עד דלית סוף ולית תכלית, ולית מאן דסביל ליה.

בר מחשבתין לאן למחשב ביה, ולית חד מנייהו דידע לאשגא ליה. ואפילו שלמה דאתמר ביה (מ"א ה יא) ויחפם מפל האדם, בעא לאשגא ליה במחשבתיה, ולא יכול. ובגין דא אמר, (קהלת ז כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני.

למאן דאיהו מחיה ביהו"ה, לית מאן דקטיל ליה, ולמאן דאיהו ממית באדנ"י, לית מאן דמחיה ליה. ואלין אתוון לית בהו חיי ומיתה.

בר מנייה. ואף על גב דבהון מיתה וחיי, ולית בהון קריבו וייחודא, בר מנייה. שמא לא אתקרי שלים, אלא ביה. ולא אפיק פעולה לפועל אלא ביה.

וסטרין אחרנין דאינון מסטרא אחרא, כלהו ברשותיה, למעבד בהון רעותיה. ועלייהו אתמר, (דניאל ד לה) וכל דירי ארעא כלה חשיבין וכמצביה עבד בחיל שמיא. ולא איתי די ימחא בידה ויאמר לה מה עבדת. הוא תפיס בכל מחשבתין, ולית מחשבה ידיעא ביה.

ולא צריף לרשמא אתר למחשב ביה, ולא למנדע ביה. אבל לבריין, בגין דלא יכיל מחשבתא דילהון לאשגא ליה בכל אתר, בגין דאית ליה עלמין אפילו לעילא מן ספירן. כנימין דשערא דלית לון חושפנא. ובגין דינדעון למקרי ליה באתר ידיע, רשים לון ספירן לאשתמודעא ליה בהון, בגין דאינון קשירן בעילאין ותתאין, וכרא בהון כל בריין, לאשתמודעא ליה בהון.

ואיהו דצייר שרטוטין, והפרת אנפין. בעמודא דאמצעיתא צייר תרי אפין, בתריין יודין מן וייצר. חוטמא באות ו' מן וייצר, וסליק בהון חושפן יהו"ה. וצייר לון בהאי שמא לאשתמודעא מנייה ליוצר עלמין.

יהו"ה איהו תפארת, איהו נהיר באנפין. תריין גוונין דאנפין עבד ליה, דאינון תוור וסומק, דאינון חסד וגבורה, דאינון רזא ודא איהו רזא דאנפין (דף מג ע"ב) (שמות לד ו) דויעבור ה' על פניו ויקרא. ועלייהו אתמר לגבי עילא, (שם לג יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים. פומא דיליה מלכות. תריין שפון, נצח והוד. יסוד, לשון למודים, עלה אתמר (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו.

שרטוטין דמצחא, אינון כגוונא דא, = = = מנייהו חמש בפותיאי. ברזא דהאי פוכבא כגוונא דא, : מנייהו כגוונא דא ו"ו ו"ו ארבעה. ברזא דהאי פוכבא : ואינון ברזא דאת ד'. מנייהו שית כגוונא דא || ברזא דהאי פוכבא : מנייהו שבע ברזא דכוכבא כגוונא דא : : מנייהו תמנייא כגוונא דא : : וווווו ודא ה' למנצח

על השמינית, ודא בינה.

מאן דרשים פלא י"ו, דאינון קו המדה דלהון. ובהון סלקין לתלתין ותריין. וכלא ארבע פוכבא. ואית בהון תלתין פיקודין, בחושפן

תִּלְתַּת יוֹדִין, דְּאִינוּן י י י, וְאֵלִין תִּלְתַּת יוֹדִין, אִינוּן תִּלְתַּת יִרְחִין דְּסִיְהָרָא. וּבְהוּן (שמות ב ב) וַתֵּהָר האִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן וַתֵּרָא אֹתוֹ פִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֶהּוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. וְאִינוּן תִּלְתַּת יִרְחִין דְּסִיְהָרָא קְדִישָׁא, תִּלְתַּת אֲבָהֵן אִינוּן. יַעֲקֹב, עֲלִיָּה אֶתְמָר (שם יט א) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי. בֵּיהּ הָהוּא טוֹב גְּנִיזוּ, וְהוּא אֹרִייתָא, דְּאֶתְמָר בֵּיהּ, (תהלים קיט עב) טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ. (מלאכי ג כב) זְכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדֵי.

וְעַל הָהוּא טוֹב, אֶתְמָר לְגַבֵּי יַעֲקֹב, (בראשית לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. וְעֲלִיָּה אֶתְמָר, (שמות יט טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת הַבֶּקָר וַיְהִי קוֹלוֹת וּבָרְקִים. וּבִזְמַנָּא דִּייתִי מִלְּפָא מְשִׁיחָא, בְּסוּף גְּלוּתָא בַּתְרָאָה, דְּאֶתְמָר בֵּיהּ (בראשית כט ט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל, (שמות ב ג) וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצִּפְּנִינוּ וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת גִּמָּא. כְּגוֹנוּנָא דְּאָרוֹן דְּסִפְר תוֹרָה. אֹרִייתָא וְדַאי יְהֵא גְנִיזוּ דִּילִיָּה, בְּדָרָא בַּתְרָאָה. וּבָהּ אֶתְטַמֵּר, כְּגוֹנוּנָא דְּנַח בַּתִּיבָה, דְּהָהּ אֲזִיל עַל מַיָּא. הָכִי הָאִי אֲזִיל בֵּין עַרְב רַב, דְּאִינוּן מִים הַזְּדוֹנִים.

וּבְסוּף גְּלוּתָא שׁוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה בְּהֵיָא תִיבָה, וְאִייתִי לִיָּה בְּגְלוּתָא. וּמָנָא לָן דְּבְסוּף גְּלוּתָא אִייתִי לִיָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שם) וַתִּשָּׂם בְּסוּף. וְעַד הָהוּא סוּף, כְּתִיב (דברים ד ל) וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְּתָ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ. וְעוֹד, וַתִּשָּׂם בְּסוּף, דָּא אִיהוּ רְזָא (קהלת יב יג) דְּסוּף דְּבָר הַכֹּל נִשְׁמַע.

וַתַּחְמְרָה בַּחֲמָר וּבַזֶּפֶת (שמות שם), חֲמָר מִבְּפָנִים חַוּוֹר, וְזֶפֶת מִבְּחוּץ אוֹכֶם. הָכִי אֹרִייתָא, חַוּוֹרָא מְלָגִיו, וְאוֹכְמָא מְלָבֵר. חַוּוֹרָא מְסֻטְרָא דְּאוֹר, דְּאִיהוּ אוֹר דְּאַבְרָהָם, דְּדִרְגִיָּה חֲסֵד. וְהָאִי אִיהוּ אוֹר דְּאֶתְמָר בֵּיהּ, (בראשית א ד) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר פִּי טוֹב. וְאֶתְמָר בֵּיהּ (שמות ב) וַתֵּרָא אֹתוֹ פִּי טוֹב הוּא. וְאִין אוֹר אֶלָּא תוֹרָה, דְּכַתִּיב (משלי ו כג) וַתוֹרָה אוֹר. וְדָא אוֹר דְּאֶתִּיבָהּ מִימִנָּא. אוֹכְמָא מְלָבֵר, בְּהֵהוּא חֲשֵׁךְ דִּיצְחָק, דְּאֶתְמָר בֵּיהּ (בראשית כז א) וַתִּכְהַן עֵינָיו מִרְאוֹת, וְאֶתְמָר (שם א ה) וְלַחֲשֵׁךְ קָרָא לִילָה.

וַתִּשָּׂם בְּסוּף, דָּא יַעֲקֹב. דְּאֶתְמָר בֵּיהּ, (שם מט לג) וַיֵּאֲסֹף רַגְלָיו אֶל הַמַּטָּה. עַל שְׁפַת הַיְּאוֹר, דָּא אֹרִייתָא דְּבַעַל פָּה, בְּגִין דְּאִיָּהּ הִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, קְבָלָה לְמֹשֶׁה.

כַּד אֲזַלְתָּ לְגַבֵּיהּ, אֶתְקַרִּיאַת הִלְכָה לְמֹשֶׁה. כַּד קְבִיל לָהּ בְּדְרוּעוּי, אֶתְקַרִּיאַת קְבָלָה לְמֹשֶׁה. כַּד שְׂרִיאַת בְּפוּמִיָּה, (במדבר יב ח) פָּה אֶל פָּה אֲדַבֵּר בּוֹ. וְעַתִּידָא לְמִיזֵל לְגַבֵּיהּ בְּסוּף יוֹמִיא, וַיִּקְבַּל לָהּ בְּדְרוּעוּי. וּבָהּ בּוֹקֵעַ מִים דְּאֹרִייתָא.

וְעוֹד וַתַּחְמְרָה, בְּקָלִין וַחֲמוּרִין דְּאֹרִייתָא. בַּחֲמָר וּבַזֶּפֶת, בַּחוּמְרָא

דְּפִיקוּדֵינִי דַעֲשֵׂה, דְּאִינוּן מַצֵּד אֹר. וּמְפִיקוּדֵינִי דְלֹא תַעֲשֵׂה, דְּאִינוּן חֲשָׁךְ.
וְרָזָא דְמְלָה, (תהלים מב ט) יוֹמָם יַצִּיחַ ה' חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי. בְּהֵוֹא
דְּאִתְמַר בֵּיה (בראשית א ה) וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם,
לְקַבְלֵיהָ אָמַר, יוֹמָם יַצִּיחַ ה' חֲסֵדוֹ. וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה, לְקַבְלֵיהָ אָמַר,
וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי.

וְתִשָּׁם בְּסוּף, בְּסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין בְּתַרְאִין דְּגְלוּתָא. לְקַבְלֵיהוּ עָלוּ יִשְׂרָאֵל
לְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין דְּאָזְלוּ בְּמַדְבָּרָא, לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. בְּהֵוֹא
זְמַנָּא, (תהלים קלח ו) כִּי רָם ה' וְשָׁפַל יִרְאָה.

וְתַתְּצַב אַחְתּוֹ מְרַחֵק (שמות ב ד), דָּא חֲכָמָה דִּילֵיהּ. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (משלי ז
ד) אָמַר לְחֲכָמָה אַחְתִּי אָתָּה. וְתַתְּצַב, בֵּיה (ש"א ג י) וַיִּכַּא ה' וַיִּתְיַצֵּב.
מְרַחֵק, (משלי לא יד) מְרַחֵק תְּבִיא לְחֲכָמָה.

וְעוּד וְתַתְּצַב אַחְתּוֹ, דָּא חֲכָמָה. מְרַחֵק בְּהֵוֹא זְמַנָּא דְּמַתְרַחֵקִין יִשְׂרָאֵל
מִחֲכָמַת קְבֻלַּת מוֹשֶׁה, וְאַתְרַחֵקָא אִיהִי מְנִיחָהּ. וּבְהֵוֹא זְמַנָּא, (שמות
ב ה) וַתִּרְדּוּ בַת פְּרַעֲהַ לְרַחֵץ עַל הַיָּאֹר, נִחְתָּא מִדַּת הַדִּין לְקַטְרָגָא עַלִּיהוּן,
וְלֹא אַתְרַחֵצָא מִדְּמָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִינוּן דְּמִים מְעוֹת דְּלֵהוּן, דְּאִינוּן חִייהוּן.
וְכֹלָא עַל סִיבָה דְּהֵוֹא אֹר דְּאִתְמַר בֵּיה (בראשית א ד) וַיִּרָא אֱלֹהִים אֵת הָאֹר
כִּי טוֹב, עַל אֹר דְּאֹרֵייתָא, דְּהוּוּ מַתְרַחֵקִין מִינָהּ, אֹר דְּמֹשֶׁה וְדָאִי.
וְנַעֲרַתֵּיהּ הִלְכַת עַל יַד הַיָּאֹר. אֲלִין הָאוּמוֹת, דְּאִינוּן עֲרַב רַב. וְכֵן כָּל
אוּמִין דְּעֻלְמָא, מְתִיעֵטִין עַלִּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, לְאַעְקָרָא לֹון מִן
עֻלְמָא, וְכוּלָא עַל סִיבָה דְּהֵוֹא אֹר, וְזֵהוּ עַל יַד הָאִי אוֹר.

מרכבת יחזקאל

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְר' אֶלְעָזָר, וְר'
אֶבְיָא, הוּוּ יְתָבִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי נִיחָא לִיה לְאַבָּא, לִימָא חַד
מְלָה בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה. אָמַר לִיה, וְהָא תַנּוּן, וְלֹא בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא. אָמַר
לִיה, דַּעֲתִיָּה דְאַבָּא דְאִימָא מְלָה דְאֹלִיפְנָא מְנִיָּה. נְפַק ר' אֶבְיָא. אָמַר לִיה
רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אֶבְיָא, אַנְתָּ בְּלַחֲוֹדְךָ תַתְּקֵן פְּתוּרָא, וְאַלְעָזָר בְּהַדְרָךְ (בְּמַדְרָ).
פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (יחזקאל לא א) וַיְהִי בְּשָׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַבִּיעִי בְּחַמְשָׁה
לַחֲדָשׁ וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוּלָה עַל נְהַר כְּבַר נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאָרְאָה מְרֵאוֹת
אֱלֹהִים. הָאִי קָרָא לָא אִתְמַר מֵאֵן אֲמָרָה, אִי יַחְזַקְאֵל, הָא כְּתִיב אֲבַתְרִיָּה,
הִיָּה הָיָה דְבַר ה' אֵל יַחְזַקְאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן. וְהָאִי קָרָא אֲצִטְרִיךְ לְמִיקְדָּם
בְּקַדְמִיתָא, דְּהָא בְּרִשׁוּתָא קָאֵמַר, וְלִכְתֵּר וַיְהִי בְּשָׁלְשִׁים.

אָרָא יַחְזַקְאֵל קָאָמַר לֵיהּ, וּבְרִשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, קָאָמַר כָּל מַה דְקָאָמַר, וְגַלִּי כָּל מַה דְגַלִּי. וְהָאִי (דף טו ע"א) קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אָבַל נְבוּעָה דָא הוּוּת, בְּזַמְנָא דְנַחְתַּת שְׁכִינְתָא עִמָּהוּן דִּישְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא, וַיִּקְרָא עֵילָאָה מְנַצָּצָא, סְתִימָא אֶסְתַּכְלוּתָא דֶּהֱוּא דְאִיקְרִי זֵהָר שְׁכִינְתָא, דְמַהֲהוּא זֹהָרָא אֶתְזַנַּת, לָא אֶזְדַּהָרָא. וַשְׁכִּינְתָא עֵילָאָה אֶסְתַּלְקַת מֵעַל בְּנִין, וְאֶתְיִיב רְשׁוּ לְשַׁבְעִין שָׁנִין אַחְרָנִין דְמַלְכוּת בְּכַל לְשַׁלְטָאָה.

אֲדַהְבִּי, נַחְתַּת אָשָׁא מְלַעֲיָלָא, וְסַחְרָא לֹוּן, וְהוּוּ שְׁמַעִין קַל מְשַׁרְיִין עֵילָאִין, מְגוּ אָשָׁא. חֲדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ פִּתַּח פּוּמְוָךְ וַיִּנְהַרוּן מְלִין. פִּתַּח וְאָמַר, בְּרַבִּיעֵי: דָּא דוּד מְלַפָּא דְאִיהוּ סְמַכָּא רַבִּיעָאָה לְכוּרְסִיָּא עֵילָאָה, בַּהֲדִי אִינוּן תְּלַת סְמַכִּין עֵילָאִין, דְאִינוּן רְזָא דְשַׁלְשִׁים שָׁנָה, וְהָאִי סְמַכָּא רַבִּיעָאָה, אִיהוּ בַּחֲיבוּרָא חֲדָא עִמָּהוּן. וּבְגִין דְאִיהוּ עִמָּהוּן בְּלָא פִירוּדָא, אֶתְמַר בְּרַבִּיעֵי. וְלָא אָמַר וּבְרַבִּיעֵי בַּחֲמִשָּׁה לַחֲדָשׁ, אֲלִין דְרַגִּין לְתַתָּא, דְאִינוּן תִּיקוּנָא דְסִיְהָרָא, לְאֶתְחַבְרָא בְהוּ.

וְלִית לְכַלְהוּ דְרַגִּין בְּאֶסְתַּלְקוּת שְׁכִינְתָא עֵילָאָה מֵעַל בְּנִין, נִיחָא וַנְהוּרָא. וּכְדִין לְכָשׁוּ שָׁמַיִם קְדְרוּת וְשַׁק הוּשָׁם פְּסוּתָם. וּכְדִין כְּתִיב, וְאֲנִי בַתוֹךְ הַגּוֹלָה, דֶּהָא נַחְתַּת שְׁכִינְתָא בְּגְלוּתָא, וְאֶתְגַּלְיָא יְקָרָא עֵילָאָה, וְשַׁמְשָׁא אֶתְחַשֵּׁף.

וּבְמַה דְבְזַמְנָא דָּא, הָאִי קָרָא דְרִשְׁיָנָן לֵיהּ בְּצַעַר, הָכִי בְזַמְנָא אוּחְרָא, (כָּל וּיְמָנָא) דְקִיָּמָא הֵהוּא נְהוּרָא לְאַנְהָרָא, וְכַרְסוּוֹן אֶשְׁתַּלִּימוּ בְנְהוּרָא, דָּא בְדָא. כּוּרְסִיָּא עֵילָאָה קְדִישָׁא, אֲנַהִיר נְהִירוּ בְּאֶבְהֵן בְּקַדְמִיתָא, וְכַד אִינוּן נְהִרִין מְגוּ הֵהוּא נְהוּרָא עֵילָאָה, כָּלָא נְהִיר. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וַיְהִי בְשַׁלְשִׁים וּגּוֹ' וַיְהִי מִקְדַּמַּת דְנָא.

וְהָכִי תַנְיָא, (בְּרַאשִׁית א' א) וַיְהִי אֹר, וְהָיָה אֹר לֹא נָאָמַר, אֲלָא וַיְהִי אֹר, שְׁפַכְר הָוָה. אוֹף הָכָא וַיְהִי בְשַׁלְשִׁים שָׁנָה, וְהָיָה לֹא נָאָמַר, אֲלָא וַיְהִי, דֶּהָא כְּבַר הָוָה. וְרְזָא דָּא דְכְתִיב, עַל נְהַר כְּבַר, עַל נְהוּרָא דְכְבַר הָוָה. בְּרַבִּיעֵי: דָּא דוּד מְלַפָּא, כְּמָא דְאֶתְמַר. וְאִיהוּ קִיָּמָא בְּאַרְבַּע סְרִי, לְאַנְהָרָא. אִיהוּ רַבִּיעָאָה וּדְאִי. בַּחֲמִשָּׁה: דָּא שְׁלֵמָה מְלַפָּא, דְאִיהוּ אֲשַׁלִּים לְכוּרְסִיָּא, דְכְתִיב (ד"ה"א כ"ט כ"ג) וַיִּשָּׁב שְׁלֵמָה עַל כְּסֵא ה' לְמַלְךָ.

עַד כָּאֵן אֶתְנַהִיר נְהִירוּ בְּכָלָא, מְכָאֵן וְאִלְךָ, שְׁאֲרֵי נְהִירוּ לְאֶתְפְּסִיָּא, דְכְתִיב וְאֲנִי בַתוֹךְ הַגּוֹלָה. רְזָא וְאֲנִי, קְרִיבַת לְאֶתְחַשְׁכָּא. דְכְתִיב בַתוֹךְ הַגּוֹלָה, וְלֹא כְתִיב בְּגוֹלָה, אֲלָא דֶּהָוָה קְרִיב לְגוֹלָה, וְאֶתְחַשְׁכָּא וְאֶזִּיל עַד דְאֶתְחַשֵּׁף, וְאֶתְפְּסִי נְהוּרָא.

אֲמַאי אֶתְפְּסִי נְהוּרָא, אֶהְדַּר וְאָמַר עַל נְהַר כְּבַר. עַל נְהוּרָא דְכְבַר הָוָה,

דַּאֲסֵתְלַק הַשְּׁתָּא וְאִתְפָּרַשׁ מִינָהּ, וּבִגִּין דַּאֲתְפָּרַשׁ מִינָהּ הֵהוּא נְהוֹרָא דְכָבֵר
הָהּ, דְּאִיהוּ נְהוֹרָא קְדָמָאָה, נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם, בְּגִין כֶּךָ נִפְתָּחוּ וְדַאי.
דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אֲשַׁתְּכַח חִיבּוּרָא חָדָא בְּכֻלָּא חַד, דַּאֲתְכַלִּיל יִמִּינָא
בְּשָׂמְאָלָא, וְשָׂמְאָלָא בְּיִמִּינָא, וְאִתְעֵבִיד מִינָהּ שְׁמַיִם דְּכֻלִּיל תְּרוּוּיָהּ.
כִּיּוֹן דְּיִמִּינָא אֲתַהֲדֵר לְאַחוּרָא, כְּמָא דְכְּתִיב, (איכה ב ג) הַשִּׁיב אָחוּר יִמִּינוּ,
כְּדִין וְדַאי נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם, נִפְתָּחוּ מֵהוּא שְׁלִימוּ דְּחִבּוּרָא דְּהוּה
בְּקַדְמִיתָא, וְאִתְפְּסִי קְדֻרוּתָא בְּהוּא אַתְר, דְּכְּתִיב (ישעיה ג) אֲלֹפִישׁ שְׁמַיִם
קְדֻרוּת, דְּחֶסֶר מִיָּיְהוּ נֵהַר כְּבָר, הֵהוּא נְהוֹרָא אוּר קְדָמָאָה, דְּכָבֵר הָהּ.
כְּבִיכּוּל אֲשַׁתְּכַח פִּירוּדָא.

וְרָזָא דָּא (שם סג טז) כִּי אֲבָרְהֶם לֹא יִדְעֵנוּ, וְכִיּוֹן דַּאֲבָרְהֶם לֹא יִדְעֵנוּ וְלֹא נְהִיר
לָן, וְכִדִּין וְיִשְׂרָאֵל לֹא יִפְיֶרְנוּ, דְּהָא נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם, וְחִבּוּרָא לֹא
אֲשַׁתְּכַח, וְנְהוֹרָא אֲתַאבְד.

וְאַרְאָה מְרֵאוֹת אֱלֹהִים, מַה דְּהוּוּ מִתְפַּסְיִין בְּקַדְמִיתָא בְּגוּ נְהִירוּ עֵילָאָה,
וְלֹא אֲתַגְלִיִּין, הַשְּׁתָּא חֲמִינָא לֹוּן בְּקַדְרוּ, צְוּוּחִין לְבַר. כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, (שם לג ז) הֵן אֲרָאֲלֶם וְגו', חֲמִינָא לֹוּן דְּיִצְעֻקוּ חוּצָה, וְנִחְתּוּ לְגִלוּתָא
דְּאִיהוּ חוּצָה, לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׁא, לְבַר מִתְחוּמָא דִּילְהוּן.
וְצְוּוּחִין תְּרִין בְּכִיִּין, חַד, עַל דְּנִחְתִּי בְּגִלוּתָא, לְבַר מִתְחוּמָא דִּילְהוּן. וְחַד,
עַל דְּנִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם, וְשָׁלוֹם לֹא אֲשַׁתְּכַח, וְאִינוּן תְּרִין בְּכִיִּין, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, צְעֻקוּ חוּצָה, הָא בְּכִיָּה חַד. מְלֹאכִי שָׁלוֹם, אִינוּן דְּהוּוּ
מְסֻטְרָא דְשָׁלוֹם, יִכְפוּ עַל הֵהוּא שָׁלוֹם, בְּגִין דְּחֶסְרֵי נֵהַר כְּבָר.

בְּחַמְשָׁה לַחֲדָשׁ הִיא הַשְּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגִלוּת הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָכִין, (יחזקאל א ב)
בְּחַמְשָׁה לַחֲדָשׁ, הָא אוּקְמוּהָ. אָבֵל יוֹמָא דָּא, יוֹמֵי דְשָׁבוּעוֹת
הָהּ, הֵהוּא יוֹמָא דְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא עַל טוּרָא דְסִינֵי, וְשָׁמְעוּ (שמות
כ ב) אֲנֹכִי. וְכִדִּין אֲתַקְיִים, (ישעיה מט טז) וְאַנְכִי לֹא אֲשַׁפְּחֵךְ. וְאִדְכֵר לֹוּן הֵהוּא
יוֹמָא, וְנִחְתַת שְׁכִינְתָא לְגִלוּתָא לְדִיִּירָא עִמְהוּן דִּישְׂרָאֵל.

בְּהוּא יוֹמָא דְאִיהוּ חֲמֵשׁ"ה לַחֲדָשׁ, יוֹמָא דְחֲמֵשִׁין תְּרַעִין, הָהּ פִּד קַבִּילוּ
יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא עַל טוּרָא דְסִינֵי, וְנִחְתּוּ כְּמָה רְתִיכִין, וְכְּמָה
מְשֻׁרְיִין דְּסַחְרִין כּוּרְסֵי יְקָרָא עֵילָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל כּוּרְסֵיָא,
גוּ יְקָרָא עֵילָאָה דְּמִלְכָּא שְׁלִיטָא בְּהִידוּרָא. וְרַפִּיד שְׁמִיָּא וְשְׁמִיָּא שְׁמִיָּא עַל
טוּרָא דְסִינֵי, וְיַהֲיִב אוּרִייתָא.

וְכִדִּין אֲשַׁתְּכַח חֲדוּהָ קַמִּיהָ, יוֹתֵר מִיוֹמָא דַּאֲתְכַרוּן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא.
דְּהָא שְׁמַיִם וְאַרְץ עַל תְּנַאי אֲתַבְּרִיאוּ, וְלֹא אֲתַקְיִמוּ בְּקִיּוּמִיָּהּ,
עַד הֵהוּא יוֹמָא דַּאֲתִיְהִיבַת אוּרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל

אורייתא על טורא דסיני, פדין אתבסם עלמא, ואתקיימו שמיא וארעא. וכמא דההוא יומא הוה חדוה קמי קודשא בריה הוא, הכי נמי הכא יומא דערבוביא ועציבו הוה, לאתתרכא שכינתא מתחומא קדישא, והואיל ואתגלייא נבואה דא, לא אתגלייא אלא ביומא דא, יומא דאדפר קודשא בריה הוא לישראל ההיא קיומא דטורא דסיני, וקבילו אורייתא. הוה הוה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הפהן בארץ פשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד ה'. מפאן, דברשותא גלי יחזקאל, ואתיהיב ליה רשו עילאה, לגלאה כל מה דגלי.

הוה הוה: קיום על קיום, הוה בקיומא דההוא מלה, וההוא נבואה. שמיא דקודשא בריה הוא דאתמסר למשה, הוה שמיא קדישא עילאה, ושמיא דא איהו לאגנא על גלותא, ואלמלי הוה שלם ברזא דשלימו, לא יתעכבון כלל בגלותא. אבל אסתלק משמיא דא א', ואשתאר הוה. ובגין דאסתלק א'. אתכפל הוה תרי זמני, לאגנא עליהו, ואיהו רזא חדא. דהא בשמיא דא נחתת (דף טו ע"ב) שכינתא לגלותא, אבל באסתלקות אור את א'.

ואתגלי נבואה דא ליחזקאל בארץ פשדים, בחסרון אות אל"ף מרזא דשמיא קדישא. לאחזאה, דלא הוה אלא על נהר כבר, על נהר דכבר הוה, דאסתלק משמיא דא.

ובגין כך, ותהי עליו שם יד ה'. בקדמיתא דבר ה', ולכתר יד ה', וכלא חד, ורזא חד. אלא בקדמיתא לאו בדינא, דהא לאו אתריה איהו לאתגלאה עלוי שכינתא. והאי קרא, רוח קודשא אמרה. דאסהיד עליה דיחזקאל, דאתיהיב ליה רשו, וברוח נבואה אמר כל מה דאמר. עד פאן אשתעי קרא רזא דעובדא, מפאן ולהלאה שירותא דרזין עילאין. וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. מפאן שירותא לגלאה רזין, ולא אצטריכו לגלאה, בר לחפימי ליבא, דינדעין למדרש בהו. וארא, ולא כתיב ואראה. אלא ה' עילאה אסתלק, ולא חמא, במה דלא אתיהיב ליה רשו, ולא לאחרא לגלאה.

והוא אסתפל לתתא, באינון מראות דאתגליין יתיר, ותמן כתיב ואראה. אבל הכא, אף על גב דקא רמיז מלין עילאין, כמאן דאסתפל בתר פותלא, בגין כך אסתלק ה' מתיבה דא.

והנה רוח סערה באה מן הצפון, האי איהו רזא דקאמרן, דאתא למיתבר קמי נבוכדנצר חייבא, ריש מלפון. רוח סערה, דקא מסער פולא. והיינו רזא דקא גלי קודשא בריה הוא לאליהו, דכתיב, (מ"א יט יא) ורוח גדולה וחרק מפרק הרים ומשפר סלעים וגו', לא ברוח ה' ודאי.

וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ ה'. וְהֵינּוּ עֲנַן גָּדוֹל. דִּהְיָהוּ עֲנָנָא קָא מְרַעִישׁ
וְאָזִיל, דְּאִיהוּ גָּדוֹל. וְאַחַר הַרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בְאֵשׁ ה' וְדָאִי. וְהֵינּוּ אֵשׁ
מִתְלַקַּחַת.

וְכָרְ אֵינוֹן קְלִיפִין לְמוֹחָא דְסַחְרָן, דָּא לָגוּ מִן דָּא, וְדָא לָגוּ מִן דָּא. וְהָהוּא
אֵשׁ, אִיהוּ אַחִיד בְּגוּיָה הָהוּא נִגְהָ, דְכְתִיב וְנִגְהָ לוֹ סָבִיב. הָאִי אִיהוּ
לָגוּ מִן פּוֹלָא, וְדָא אִיהוּ דְקָא מִתְאַחַד בְּמוֹחָא.

הֲכָא אִיהוּ רִזָּא דְאַרְבַּע מְלַפְוֹן, דְסַחְרָן פּוֹלָא. רוּחַ סַעְרָה, דָּא מְלַכּוֹת
בְּכָל. עֲנַן גָּדוֹל, דָּא אִיהוּ מְלַכּוֹת מְדִי. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דָּא אִיהוּ
מְלַכּוֹת אֲדוּם. וְנִגְהָ לוֹ סָבִיב, דָּא אִיהוּ מְלַכּוֹת נוֹן, דְסַחְרָא לֹוֹן נִגְהָ, וְלֹא
בְהוּ נִגְהָ, דְכְתִיב בְּהוּ סָבִיב. בְּגִין דְלִית בְּכָל מְלַפְוֹן, דְאֵינוֹן קְרַבִּין לְאוּרַח
מְהִימְנוּתָא, פְּוֹתִיָהוּ. אוּף הֲכָא בְּאֵינוֹן קְלִיפִין, לָאוּ מֵאֵן דְקָרִיב לְמוֹחָא,
פְּהָאִי. וְהָאִי סַחְרָא לִיָּה נִוְגְהָ, וְלָאוּ בִיָּה נִגְהָ, נְפָקָא מִגּוּ מוֹחָא, וְנִהִיר
סַחְרָן סַחְרָן.

וְאֵלִין אַרְבַּע מְלַפְוֹן מִתְחַלְפִין, כַּד שְׁלֵטָא הָאִי עַל אֵינוֹן אַחְרָנִין, אֲתִדְחִין
כָּל אֵלִין, וְעָאֵל הָהוּא דְשְׁלֵטָא לְקַבְלָא מִהָאִי נִוְגְהָ, וּבִיָּה שְׁלֵטָא
לְמִהוּי קְרִיב.

וּמִתּוֹבָה פְּעִין חַשְׁמֵל, הָא אוּקְמוּיָה, דְאֵינוֹן חִינוֹן אֲשָׁא מְמַלְלָן, וְאֵינוֹן
זוּהֲרָא דְזַהִיר, סְלָקָא וְנַחְתָּא, אֲשָׁא דְלֵהִיט, קָאִים וְלֹא קָאִים,
דְלִית מֵאֵן דִּיכּוֹל לְמִיקָם בִּיָּה בְדוּכְתָא חָדָא. וְעֵינִין וְחִזּוּהִי לֹא יְכַלִּין
לְשְׁלֵטָאָה עֲלֵיהָ. הָא אִיהוּ, וְהָא לֹא אִיהוּ. הָא בְדוּכְתָא חָדָא, וְהָא בְדוּכְתָא
אַחְרָא. הָא סְלִיק, וְהָא נַחִית. וּבְחִיזוּ דָּא, אֲתַטְמַר מַה דְאֲתַטְמַר, וְאֲתַגְנִיז
מַה דְאֲתַגְנִיז.

וְדָא אִיהוּ רִזָּא, דְאֲקָרִי חַשְׁמֵל. דְנִבְיָאָה לְמַגּוּ מִן דָּא אֲצַטְרִיךְ לְמִיחֻזִּי
וְלְמַנְדַּע, וְלֹאֲסַתְפֵּלָא בְצַחוּתָא דְלִיבָא, וְעֵינָא אִיהוּ סְגִיר יַתִּיר מְפּוֹלָא,
וְלֹאִי דִיכִיל לְקִימָא בִיָּה.

וְכָרְ מַה דְאֲסַתְפֵּל לְמַחְמִי וְלְמַנְדַּע, כָּל דָּא בְּאֲסַפְקֵלְרִיָּא דְלָא נִהֲרָא. אָבֵל
בְּאֲסַפְקֵלְרִיָּא דְנִהֲרָא, לֹא זָכָה נְבִיָּאָה לְאֲסַתְפֵּלָא בְרַ מִשָּׁה נְבִיָּאָה
מְהִימְנָא, דְכָל מִפְתָּחֵן דְבֵיתָא בִּידֵיהָ. שְׁאָר נְבִיָּאִים, כַּד הוּוּ מְטָאֵן לְהָאִי
חַשְׁמֵל לְאֲסַתְפֵּלָא לָגוּ עֵינִין אֲתַבְהִילוּ, וְלִבָּא לֹא שְׂכִיךְ, וְנִפְקוּ בִיָּה מִכָּל
רַעִיוֹנֵי גּוּפָא, כְּדִין חָמוּ לָגוּ מַה דְחָמוּ בְלַחִישׁוּ.

הָאִי חַשְׁמֵל, גּוּוֹן אֲשָׁא מְלַהֲטָא מְנַצְצָא, סְלָקָא וְנַחְתָּא, נְצִיץ וְלֵהִיט.
מִהָאִי סַטְרָא, נְפָקָא נְצִיצוּ חַד, חִיזוּ מְנַצְצָא מְלַהֲטָא, הוּוּ וְלֹא הוּוּ,

קאים ולא קאים. וחד פגוונא דא מהאי סטרא, ודא מהאי סטרא, וכן לארבע סטרין.

ממלך דא אל דא, ודא ממלל אל דא, וכן פלהו, עד דאינון חד. פדין נצצן ניציצין בנציצו חד. סלקא ונחתא, אזלא וקיימא. אתחזי ולא אתחזי. הא איהו, והא לאו איהו. לית מאן דקיימא ביה. אתהדרן נציצו בחיזו דחיזון פמלקדמין. ממללא. רעיונין מתבהלין ביה, ולבא לא שכיף ודא איהו רזא דחשמל.

לגו מן דא איהו רזא בלחישו, רזא דקיימין לגו במוחא. ודא איהו דכתיב, ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן, ומתוכה וגו', האי איהו רזא פנימאה, במוחא קיימא, גו רזין עילאין, בדיוקנא עילאה, מגו פל אינון קליפין דסחרין למוחא פדקאמרן.

ומתוכה, מתוכה דמאן. מתוך ההוא דאקרי חשמל. ואי תימא, הא כתיב חשמל, והא כתיב (יחזקאל ח ב) חשמלה, דמשמע דחשמל איהו דכר, וחשמלה איהי נוקבא, והכא כתיב חשמל, אמאי כתיב ומתוכה. אלא פלהו לתתא, נוקבי אינון. וכל מאן דשליט דא על דא, האי דאיהו לתתא, איקרי נוקבא, וכל אינון דלעילא דוכרין אינון, ודא לגו מן דא.

דמות ארבע חיות, דמות דמאן. דמות דאינון חיון עילאין, דהא מאלין אתחזון אינון גניזין דלא אתחזון. הכא איקרי דמות, ואיקרי צלם, דכתיב (בראשית א כו) בצלמנו פדמותנו וכתיב (שם א טו) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתיב (שם ה א) בדמות אלהים עשה אתו.

בגין דהכא רזא עילאה איהו, דכד ההוא נהר דנפיק מעדן, פרחין מגיה פל אינון נשמתין, דאינון איבא דקודשא בריה הוא, ונטלא לון מאן דנטלא לון, בשעתא דנפקא מקמי קודשא בריה הוא. פלהו פל חד עאל בדיוקנא לאצטיירא, בההוא אתר דאיקרי דמות, ואינון ארבע חיון.

ותמן מצטיירא פל (דף מה ע"א) חד וחד, בההוא דיוקנא דאתחזי ליה. ומתמן נפקי פל אינון דיוקנין, מצטיירין בדיוקנייהו פל חד בדיוקניה, כמאן דאעיל בדפוס לאצטיירא. דמות דא, אפיק דמות. וצלם, אפיק צלם. חיות דנפקי מחילא דחיה דאיהו דכר.

ובגין דאינון נוקבי, איקרון חיות ארבע, דאינון בארבע סטרין דעלמא, ובהון פלילן פל אינון חילין ומשריין. דמות פרוזא דלעילא פרוזא דלתתא, נטלי דיוקנין לעילא, נטלי דיוקנין לתתא, ואינון

דְּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ דְּכָל סְטָרִין. וְאַפִּיקוּ דְּיוֹקְנִין דְּכָל סְטָרִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא.
בֵּינָן דְּאָמַר דְּמוֹת, אֲמַאי לְבַתֵּר כְּתִיב וְזֶה מְרַאֲיֵהוּ. אֲלָא דְּאֲחִית קַמֵּיה,
וְאֲחִזִּייה מְלָה דְּלָא יָדִיעַ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (במדבר ח ד) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנוּרָה.
(בראשית ו טו) וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְגו', אוֹף הֵכָא וְזֶה מְרַאֲיֵהוּ.

וְאִי תִימָא כָּל אֵינוֹן נְבִיאִים בַּר מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, כְּלָהוּ מִתְעַרְבְּבִי
דְּעַתְפִּייהוּ פַּד מְטִי לְגוּ חֲשַׁמַּל, וְהוּא יְכִיל לְמִיקָם עַל דָּא. אֲלָא בְּגִין
רוּחַ נְבוּאָה הָוֵה קְאָמַר מְלִין, וּבְגִין רַחֲמֵי דְּיִשְׂרָאֵל אִיתְגַּלִּי כָּל חֲזוּוֹן
דְּלִבְרַ. וְכָלְהוּ מִתְעַרְבְּבִי, וְכָלְהוּ בְּעַרְבוּבִיא.

וְחִזּוּ פְּנִימָאָה אִיהוּ חִזּוּ בְּלַחֲשׁוֹ, כְּמָא דְּאָמַר (מ"א יט יב) וְאַחַר הָאֵשׁ קוּל
דְּמָמָה דְּקָה. וְדָא אִיהוּ רְזָא, דְּדְּיוֹקְנָא דְּכָלִּיל כָּל דְּיוֹקְנִין בְּחִזּוֹ
דְּלְעִילָא, קוּל עִילָאָה, בְּלַחֲשׁוֹ דְּלְעִילָא, דְּמַנְיָה נְפָקִי כָּל דְּיוֹקְנִין. קוּל
לְתַתָּא, כְּהֵוּא קוּל עִילָאָה דְּנְקִיט בְּגִייה כָּל דְּיוֹקְנִין. וּבְגִין דְּדָא אִיהוּ
בְּלַחֲשׁוֹ, פַּד נְבִיאָה מְטִי לְגַבִּיה, נְהִיר בִּיה עֵינִין, וְנַהֲרִין רַעִיוֹנִין.

וְזֶה מְרַאֲיֵהוּ, דְּהָא לִית לֹון חִזּוֹ, אֲלָא מְגוּ רְזָא דְּאֶסְפֶּקְלָרִיא דְּנַהֲרָא
לְעִילָא, דְּאִיהוּ חִזּוֹ דִּילְהוֹן, וְחֲזוּוּא דְּכָלָא, וְכָלָא נַהֲרִין בְּהֵוּא
נַהֲרָא.

חֲשַׁמַּל, אֵינוֹן אַרְבַּע נְצִיצִין, דְּלְהֶטִין וְנְצִיצִי וְעַאלִין דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּיד
מְנִייהוּ חַד גּוּפָא, וְאִיקְרִי חֲשַׁמַּל. אוֹף הֵכָא אֲלִין אַרְבַּע חִיּוֹת,
כְּלִילִין דָּא בְּדָא.

בְּגִין דְּאֵינוֹן לְאַרְבַּע סְטָרִין. הֵוּא דְּלֶסְטֵר מְזַרְחָ, אֲתַפְּלִיל בְּסֵטֵר מְעַרְבָ.
וְהֵוּא דְּלֶסְטֵר מְעַרְבָ, אֲתַפְּלִיל בְּסֵטֵר מְזַרְחָ. וְהֵוּא דְּלֶסְטֵר צְפוֹן,
אֲתַפְּלִיל בְּסֵטֵר דְּרוּם, וְהֵוּא דְּלֶסְטֵר דְּרוּם, אֲתַפְּלִיל בְּסֵטֵר צְפוֹן. וְכִיוּן
דְּאֲתַפְּלִילוּ כּוּלְהוּ דָּא בְּדָא, אֲתַעַבִּיד מְנִייהוּ חַד גּוּפָא, וְאִיהוּ רְזָא דְּאִקְרִי
אַדָם. וְאַף עַל גַּב דְּכָל אֲנַפִּין מִשְׁתַּנִּין בְּסֵטֵרֵיהוּ.

וְכַמְּגוּ אֲלִין דְּאֵינוֹן רְזָא פְּנִימָאָה, לְגַבִּי נְקוּדָה דְּקִימָא עֲלֵייהוּ, נְפָקִי כְּמָה
מִשְׁרִיין לְזִינֵייהוּ.

אַדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא. אֵת דְּאִיהוּ רְזָא, דְּכַר אִיהוּ אֵת ו'. רְזָא דְּאַדָם בְּשָׁלִימוּ.
וְאֵת דָּא שְׁלֵטָא בְּנְקוּדָה דָּא דְּאִיהוּ אַרְבַּע, עַל אַרְבַּע חִיּוֹן.

וּבְרְזָא דָּא דְּאִיהוּ רְזָא פְּנִימָאָה דְּכָלָא, כָּל אֵינוֹן מִשְׁרִיין אַחֲרָנִין וְכָל אֵינוֹן
חִילִין אֲקָרוּן בְּשָׁמָא דָּא, דְּכְתִיב, (תהלים סח יח) אֲלִפֵי שְׂנָאן. וְאַף עַל
גַּב דְּאוּקְמוּהָ, אֲבָל רְזָא דָּא, בְּגִין דְּנְפָקִי מְגוּ רְזָא דְּמוּחָא פְּנִימָאָה, בְּכָלָא
דְּכָלָא, שְׂנָא"ן, רְזָא דְּמוּחָא, שׁוּר נֶשֶׁר אַרְיָה, אַדָם כְּלִיל לֹון, אֲכָלִיל

עלייהו י'. אתחבר מוחא פלא פחדא, ברזא פנימאה, ואינון רזא שנא"ן,
ועל דא אקרון אלפי שנאן.

וכד לפום שעתא מסתפלין, כתיב, ודמות פניהם פני אדם. ולבתר מתפרשן
דיוקנין, כל חד וחד לסטריה. וכד אתחפין פלהו, דלא מסתפלין
לעילא, לגו רזא דעלייהו, לא אתחזי דיוקנא כלל, בר דיוקנא דאדם,
דדא איהו דיוקנא דכליל כל דיוקנין. וכלהו סתימין קמי האי דיוקנא.
בגין כן, כל דיוקנין דעלמא בד מסתפלן לדיוקנא דאדם, פלהו דחלי
וזעאין מקמי האי דיוקנא.

דיוקנא עילאה דנפק מגו רזא עילאה, בגו אתוון רשימן, איהי רזא דאדם,
וכלא כליל ביה. אדם פללא דכלא, ברזא (דברים ד לב) דמקצה השמים
עד קצה השמים, ואיהו אמצעיתא, ותתא, ועילא, פלא בכללא חדא. ם
סתימא, לעילא, דכליל פלא לתתא. ארבע לתתא, דכליל פמה רתיכין
ומשרין פחדא. א' רזא דכלא, באמצעיתא, דנטיל לכל סטרין, בגין כן,
אדם, רזא דכלא, מסטרא חד לסטרא חד. בר רזא עילאה, דקיימא
במחשבה ורעו, עד דסלקא לאין סוף.

ורגליהם רגל ישרה וגו' דא איהו רזא, לבתר דקאמר רזין דגופא, אהדר
ונחית לתתא ברגלין, וטלפין.

אלין מטו עד ניצוצי דחשמל, האי איהו חשמל דלבר. בגין דמהאי
חשמל, נפקין אחרנין דאיקרון על שמא דא, וכלהו נפקי, בשעתא
דחיות מכווני רגלייהו. ומטו לאינון ניצוצין דחשמל, פדין מלהטים
אינון ניצוצין, סלקי ונחתי ונפקי פל אינון דאקרון על שמא דא.

חשמל דא, מקיף סחור סחור. נצוצין דיליה נחתין לתתא, עד ההוא
אתר דאקרי קרקע זעירא. ותמן ביהוה קרקע, רהטי פל זיני
אבנין דבדולחא, ומרגלאן נציצין, ואבנין דברקת.

וכד נציץ ולהיט נהירו דחשמל, וסליק ונחית, ומתגפפן אינון ארבע סטרין
דא עם דא, נהיר ההוא קרקע זעירא, ורהטי אבנין, ומרגלאן סלקין,
עד דמטן לגבי תרעא דדרום. ותמן אוצרין סתימין, ופיתחאן ארבע מאה
ושבעין, פחושבן קרק"ע. וגליצו"ר ממונה בהו.

בזמנא דהאי חשמל אנהיר נצוצין לארבע סטרין, קל חד נפיק מלעילא,
ואיתער מבין גרפין, בד אקישו דא עם דא אינון גרפין דאשמיעו
קלא, פמה דאת אמר ואשמע את קול בנפיהם פקול מים רבים. וכדין
האי קלא כלילא בארבע קלין, בד נפק פגע באינון נצוצין, ואתפלגי
לארבע קלין.

קָרָה חַד אֲזָלָא לְגַלְצוֹ"ר, וְאִיתְעַר בְּהֵוּא קָלָא נְהִירוֹ דְחֻשְׁמַל, וְאִתְעַבִּיד מְנִיָּה דְבוּר חַד. וּבְהֵוּא דְבוּר אִיתְעַר דִּיבוּרָא אַחְרָא סְתִימוֹ, בְּלַחֲשׁוֹ. וְכַד מְטִי הָאִי לְגַלְצוֹ"ר, כְּדִין אֲתַגְלִיזִין לִיה, מְאֵתָן וְאַרְבַּע סְרִי רִזִין עֵילָאִין דְאֲתַגְלִיאַן.

קָרָא תַנְינָא, אֲזָלָא לְעֵנָא"ל, רַב מְמַנָּא עַל תְּמַנְסְרִי אֶלְף רַבּוּא מְשֻׁרְיִין, מְשֻׁמְשִׁין גּוֹ קַרְקַע אַחְרָא, דְאִיְהוּ בְנֵהִירוֹ דְכָל גְּוֹנִין, הָאִי אַקְרִי קַרְקַע דְאַרְגֹּוּנָא, נְהִיר כְּכָל זִינֵי נְהוּרִין דְנִפְקִי מֵהָאִי חֻשְׁמַל. וְתַמְן בְּהֵוּא (דף מה ע"ב) קַרְקַע, שְׁקִיעֶן תְּרִיסַר אֶלְף רַבּוּא מְרַגְלָאן (עֵילָאִין וְכַד סְלָקוּן נְצִיצוּן דְחֻשְׁמַל, וְעֵילָאִין דְאִי גְדָא, סְלָקוּן כָּל אֵינּוּן מְרַגְלָאן) דְאֵינּוּן שְׁקִיעֶן בְּהֵוּא קַרְקַע, וּמְטוֹ לְגַבֵּי תַרְעָא דְמִזְרַח. וְתַמְן שִׁית אֶלְף אֶלְפִין תַרְעִין פְּתִיחֹן, וְעֵנָא"ל רַב מְמַנָּא בְהוּ. וְהֵוּא קָלָא כַּד אִיתְעַר מְלַעֲיָלָא, בְּטַשׁ נְהִירוֹ דְהָאִי חֻשְׁמַל בֵּיה, וְאִתְעַבִּיד מְנִיָּה דְבוּר, וּבְהֵוּא דְבוּר אִתְעַר דְבוּר אַחְרָא סְתִימָא.

וְכַד מְטִי הָאִי לְעֵנָא"ל מְמַנָּא, כְּדִין אֲתַגְלִיזִין תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחֻמְשׁ רִזִין עֵילָאִין, דְאֵינּוּן שְׁקִיעִים בְּגוֹשְׁפִנְקָא חוּתָם אִמְת. כְּדִין בְּאִימְתָא בְּחִיל בְּרַתָּת בְּזִיע, סְלָקִין שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחֹן לְמֵאֲרִי כְלָא. וְנְהִירוֹ דְרִשִׁים בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ, בְּאַרְבַּעִין וְתַרִין אֲתוּוֹן מְחַקְקֹן, נִפְקָא מֵהֵוּא רַב סְגִינִין עַל כָּל שְׂאָר מְשֻׁרְיִין, וְסַנְדְּלָפוֹ"ן אַקְרִי, וְהֵוּא נְהִירוֹ חֻפְיָא עַל אֵינּוּן תְּרִי קַרְקַעִי, מְקַרְקַע זְעִירָא וְעַד קַרְקַע דְאַרְגֹּוּנָא.

וְרִזָּא דָא (מ"א ד) וְסַפּוֹן בְּאַרְזֵי מֵהַקַּרְקַע וְעַד הַקַּרְקַע, סַנְדְּלָפוֹן אַקְרִי הַכִּי, בְּגִין דְתַמְן עֵאלִין כָּל רִזֵי פְּנִים עֵילָאִין, וְאַנְעִילוּ בֵּיה, כְּהָאִי סַנְדְּלָא, דְאִיְהוּ אַעֲיִל בְּגוֹיָה כָּל יְסוּדָא וְשֻׁרְשָׁא דְגּוּפָא.

דָא רַב מְמַנָּא, מְשֻׁמְשָׁא לְאֵינּוּן פְּנִים לְגוֹ. בְּהָאִי חֻקִיקִין רִזִין דְאֲתוּוֹן רְשִׁימִין גְּלִיפִין, בְּלֻטִין בְּהֵוּא נְהִירוֹ דְחֻפְיָא עַל אֵינּוּן קַרְקַעִי. כַּד הָאִי קְשִׁיר כְּתַרִין לְמֵאֲרִיָּה, אֵינּוּן אֲתוּוֹן סְלָקִין בְּהֵוּא נְהִירוֹ, וּמִתְעַטְרִין בְּאֵינּוּן כְּתַרִין וְהַדְרָא הֵוּא נְהוּרָא חֻפְיָא בְּאַתְרִיָּה, וְאֲתוּוֹן סְלָקִין בְּאֵינּוּן כְּתַרִין, בְּרִזָּא דְשֻׁמָּא קְדִישָׁא.

וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, מִתְחַבְּרָאן כְּחַדָּא, דְאֵינּוּן כְּחַדָּא, לְמַהֵן בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל, בְּרַגְשַׁת חֲבוּרְתָא בְּמִישַׁר כְּחַדָּא, וְרַגְלֵיהֶן בְּמִישַׁר. וְעַל דָּא, לְחִיזוֹ נְבִיאָה בְּדַרְגִין יְדִיעָאן.

וּבְלָהוּ דְרַגִין אִיקְרוּן רַגְלֵי חַמִּיוֹת אַרְע מְנִיָּהֵוּ. וְלָהוּ כְּחִיזוֹ רַגְלִין בְּגּוּפָא, בְּסַדְרָא דְקָא מְסַדְרָא, וְאִיְהוּ כְּלָא בְּשִׁיעוּרָא.

וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵי עֵגֶל, בְּחִיבוּרָא דְהָאִי סְטָרָא. וְלִית לוֹן אֲצַבְעִין לְתַתָּא, בְּגִין דְאַצְבְּעִין לְתַתָּא אַחְזִיָּין חִילִין אַחְרָנִין, בְּדִיוקְנָא אוּחְרָא.

ועל דא בר נש אחזי באצבעון חילין אחרנין לעילא בדין, וחילין אחרנין לתתא ברגלין. ואלין לא רשימין בגוייהו חילין אחרנין דסטר אחרא, ועל דא אקרוין רגל ישרה, דסתים לסטרא דא, ואינון פה אחת.

ואף על גב דלא מתפרשין בפרישו דאצבעון בחילין אחרנין דסטר אחרא, אית בהו רשימו חד, למיהב דוכתא לסטר אחרא, ואתחזיין לתתא ככה רגל עגל, אבל לא פה לאסטאה, אף על גב דאינון רגל עגל, ישרה איהו, דלא אסטי לעלמין.

בההוא רגשא, נפק נציצו ושלמהובא לסטרא דא לשמאלא, ואינון נציצו ושלמהובא מתחפרן פחדא, ונצצין לכל עיבר, ואתעביד מנייהו חיילין ומשריין, וכלהו איקרוין רגלי החיות, בגין דנפקי מאינון רגלין. וכלהו אזלין ושאטן בשליחותא בעלמא, לאתלבשא בגופא לתתא. ואתחזון פאינון אחרנין דאיתחזון ועבדי שליחותא בעלמא, ומתדרן ברמשא ובפניא, ומקדשי שמא דמאריהו.

ודמות פניהם פני אדם, דמות ההוא דיוקנא לעילא, לאצטיירא בציורא גניזא. פנים קליטין בקולפין דקיקין. דמות אנפין דלגו ציורא דיוקנא דאדם, דנציץ נציצו דההוא נציצא מלהטא מלגו דחשמל פנימאה, דטמיר וגניז, הוי ולא הוי.

אור נציץ, אשא להיט, מלהטא בשלהובי דנורא. רוחא מנצצא אחיד בגווי, קולפא בסוטרא, גו פלילא חדא. אחיד לעילא, אחיד לתתא. גונוי אחידו לכמה סטריין.

גוון אור גניז, אחיד נהיר ונציץ בנציצו, והאי אור אחיד ותפיס ואעיל לגביה נהירו דאשא מלהטא, ושלמהובי נורא, אלין תריין לא מתישבן פחדא. ומגו מרגלא דלא אתגלייא כלל, נפקא רוחא דבוסמא, פלילא בתריסר בוסמין עילאין, ומגו ההוא סליקו דאינון תריין דלא מתישבן פחדא, אחיד בהו ההוא רוחא, ומתישבן בדוכתייהו.

וכדין, אצטבע ההוא רוחא, מגו ההוא נהירו דאור גניז, ונהירו דאשא מלהטא, ואתישבן וקיימא ביה, בדין אצטיירו ביה, ציורא דפני אדם, דכליל כל דיוקנין, והאי איהו גוון דכליל כל גוונין. אנפין דכליל כל אנפין.

וכד אינון מתתקנן פדקא יאות, לגו פרסייא, פלהו בדיוקנא חדא דאדם. ורזא דא, כד מסתפלין לסטר מזרח, פלהו אינון בדיוקנא חדא דאדם,

בגין דמתמן איהו תקיפו דרזא דאדם.

וכד מסתפלין לסטר דרום, כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, דיוקנא דאריה,

דַּתְמָן אִיהוּ חִילָא וְתוּקְפָא דְכָלָא. וְכַד מְסַתְפְּלִין לְסִטְרָא צְפוּן, כָּל אַנְפִין
 אִינוּן בְּדִיוּקְנָא חֲדָא, דִּיוּקְנָא דְשׁוּר, דַּתְמָן אִיהוּ נְגִיחוּ דְדִינָא תְקִיפָא.
 וְכַד מְסַתְפְּלִין לְסִטְרָא מְעָרְב, כָּל אַנְפִין אִינוּן בְּדִיוּקְנָא חֲדָא, בְּדִיוּקְנָא
 דְנֶשֶׁר. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (משלי ל יט) דְרֹךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם. בְּגִין דַּתְמָן (דבריים
 לב יא) נֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלֵיו יֶרְחַף. וְאוֹרַח דְנֶשֶׁר, לְאַתְדַּבְּקָא תְדִיר בְּשָׁמַיִם,
 דַּתְמָן אִיהוּ תִיאוּבְתִיָּה לְאַסְתְּלָקָא וְלְאַתְדַּבְּקָא. וּבְגִין כֹּה אִיהוּ לְסִטְרָא מְעָרְב.
 וּבְגִין דְכָל אַנְפִין מְשַׁתְּנִין, כְּפוּם הֵהוּא אֲתֵר דֵּהֵהוּא סִטְרָא דְמְסַתְפְּלָאן
 בִּיָּה, כְּתִיב בְּכֹלָהוּ בְּכָל דִּיוּקְנָא וְדִיוּקְנָא, לְאַרְבַּעַתֶּם. פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי
 אַרְיָה לְאַרְבַּעַתֶּם פְּנֵי שׁוּר לְאַרְבַּעַתֶּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתֶּן.

הָאִי כַד מִתְתַּקְנָן בְּכִרְסֵיָא, כְּמָא דְכִרְסֵיָא פְּנֵי לְמִיזֵל, הֲכִי אִינוּן אֲתַחְזִין
 דִּיוּקְנֵיהוּ, כְּפוּם הֵהוּא סִטְרָא דְאִזֵּל, כְּדַכְתִּיב, אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה
 הַרוּחַ לְלָכֵת יִלְכוּ.

וְכַד לָא אִזְלִין וְלָא מִתְתַּקְנִין גַּבֵּי פְרִסֵיָא, כְּדִין כָּל חַד וְחַד אֲתַפְרֵשׁ
 בְּדִיוּקְנֵיהָ דְאֲתַחְזִי לִיהָ. וְעַם כָּל דָּא, כָּל חַד וְחַד אֲתַדְבֵּק בְּדִיוּקְנָא
 דְחִבְרִיָּה, וְכֹלָהוּ אֲתַחְזִין דִּיוּקְנֵיהוּ מִתְדַּבְּקוּ דָּא בְדָא, וְדָא כְּלִיל בְדָא,
 כָּל חַד כְּלִיל בְּחִבְרִיָּה, וְחִבְרִיָּה בִיָּה.

כְּטָרָא חַד אוֹמַר קְדוּשׁ, וְסִטְרָא חַד אוֹמַר קְדוּשׁ, וְסִטְרָא חַד אוֹמַר קְדוּשׁ,
 וְסִטְרָא אוֹחְרָא אוֹמַר ה' צְבָאוֹת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

וַיְדִי אָדָם (דף מו ע"א) מִתַּחַת כְּנַפְיָהֶם, הָאִי לְקַבְּלָא מְאִרִיָּהוּן דְתִיּוּבְתָא לְגַבֵּיָּהוּ,
 דֵּהָא גַּבֵּיָּהוּ לְמִנָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיָּהוּ, פְּרִישָׁא לְקַבְּלָא כָּל אִינוּן דְתִיּוּבִין
 לְגַבֵּיָּה. מִתַּחַת כְּנַפְיָהֶם, אֲמַאי, בְּגִין צְנִיעוּ, דֵּהָא מְאִרִיָּהוּן דְתִיּוּבְתָא צְנִיעוּ
 אֲצִטְרִיָּה, דְלָא לְמַנְדַּע בְּהוּ אַחְרָא, כְּמָא דְאֵת אָמַר (תהלים לב א) כְּסוּי חֲטָאָה.
 רְזָא דָּא, דְלָא סְלִקִין יְדִיָּהוּ לְעִילָא, כְּמָא דְבְנֵי נֶשֶׁא דִיְדִיָּהוּ סְלִקִין לְעִילָא
 עַל רִישֵׁיָּהוּ, וְהִנֵּי לָאוּ הֲכִי, דֵּהָא מִתְחַוֵּת גְּדַפְיָּהוּ לָא נִפְקִי לְבַר,
 דֵּהָא גְּדַפְיָּהוּ וְאַנְפֵיָּהוּ פְרִידִן אִינוּן לְעִילָא. כְּמָא דְאָמַר וּפְנִיָּהֶם וְכְנַפֵּיהֶם
 פְּרִדוּת מְלֻמְעָלָה. דְאֲתַפְרֵשׁן כַּד לָא מִתְתַּקְנָן גּוֹ פּוֹרְסֵיָא כְּדָקָא אֲמַרְן.
 וְאַלִין יְדִין לָא אֲתַחְזִין כְּלָל לְסִלְקָא לְעִילָא, מַגּוּ דְאֲתַגְלִיין, וְעַל דָּא
 מִתַּחַת כְּנַפְיָהֶם כְּתִיב.

וְכַד אֵלִין נְטֻלִין, גְּדַפְיָּהוּ מִתְחַבְּרִין כְּחֲדָא, לְמַהוּי בְּאוֹרַח מִישֵׁר, לְנִטְלָא
 דָּא עִם דָּא כְּחֲדָא, בְּשַׁעֲתָא חֲדָא, בְּזַמְנָא חֲדָא, וְכֹלָהוּ כְּחֲדָא סְלִקִין
 לְכִרְסֵיָא לְעִילָא.

וְאַיְנוּן דְלָא יְדַעִי לָאן אֲתֵר וְלָא חֲמָאן וְלָא מְסַתְפְּלִין, (נְעָא, וּמְסַחֲהוּ וְנְעָא דְלַחוּן כַּד
 אִינוּן נְטֻלִין, וְסִלְקִין לְכִרְסֵיָא קְדִישָׁא, אֲתַעֲבִיד) מִהֵהוּא זִיעָא נְהַר דִּינּוּר, נְגִיד וְנִפְקִי.

וְהָיָה זִיעָא כְּנִטְלֵהוּ דְנִטְלֵי אִיהוּ. טַפִּין מְנַטְפִין מְאַרְבַּע גְּוֹוְנֵי אֲשִׁין. אֲשָׂא
 חַוּוּרָא, מְנַטְפָּא אֲשָׂא סוּמְקָא, אֲשָׂא יְרוּקָא. אֲשָׂא סוּמְקָא, מְנַטְפָּא
 אֲשָׂא אוּכְמָא, אֲשָׂא יְרוּקָא. אֲשָׂא יְרוּקָא מְנַטְפָּא אֲשָׂא סוּמְקָא, אֲשָׂא
 חַוּוּרָא. אֲשָׂא אוּכְמָא, מְנַטְפָּא הֵהוּא אֲשָׂא סוּמְקָא.

חַוּוּרָא תְנַיִנָא, לָאו אִיהוּ הֵהוּא חַוּוּרָא קְדַמָּא. וְהֵהוּא אֲשָׂא אוּכְמָא,
 לָאו אִיהוּ הֵהוּא אֲשָׂא אוּכְמָא קְדַמָּא. וְכֵן כָּל גְּוֹוְנֵי, לָאו אֵלִין
 כְּאֵלִין, קְדַמָּא, וְתַנְיִנָא, וְתַלְיָתָא, וְכֵן כָּלָהוּ.

בְּשַׁעְתָּא דְנִטְפִין אֵלִין אֲשִׁין, וְאִתְפְּלִילוּ לְאִתְחַבְּרָא כְּחַדָּא, סְלָקִין שְׁלֵהוּבִין
 מְלַהֲטִין, וּבְטָשִׁי דָּא בְּדָא, וּמֵהֵהוּא בְּטִישׁוּ דְבְטָשׁוּ כְּחַדָּא,
 אִתְעֵבִידוּ כָּל אֵינוּן מְלֵאכֵי חַבְלָה, דְטָרְדֵי חֵיבְיָא בְּגִיהֵנָם. מְאִינוּן שְׁלֵהוּבִין
 אִתְעֵבִיד נִוּרָא דְגִיהֵנָם לְתַתָּא, דְאֵינוּן שְׁלִיחִין דְחַבְלָה, אִתְמַנוּן בְּאֵינוּן
 שְׁלֵהוּבִין, לְאוּקְדָא חֵיבְיָא תַמָּן, דְרָזָא דִילְהוּן תַמָּן. דְכְתִיב, (יחזקאל טו ז)
 מֵהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם.

כַּד נְטִלִין, כְּלֵהוּן נְטִלִין לְקַבֵּל אַנְפוּי, דֵּהֵהוּא דְאִתְמַנָּא לֵהֵהוּא סְטָרָא.
 כַּד רוּחָא אִיתְעַר לְמִיְהוּדָא לְסְטָרָא דְמַזְרַח, בְּטִישׁ הֵהוּא רוּחָא לְגַבֵּי
 אַנְפוּי דֵּהֵהוּא דְקִימָא לֵהֵהוּא סְטָרָא, וְאִיהוּ נְטִיל בְּקְדַמִּיתָא, וְכֵלְהוּ עֲמִיה
 כְּחַדָּא, דְכְתִיב וְאִישׁ אֵל עֵבֵר פָּנָיו יִלְכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לְלַכְתָּ
 יִלְכוּ.

הָאֵי רוּחַ, אִיהוּ רוּחַ מְמַלְלָא. רוּחַ דְכְלִיל כָּל רוּחִין בְּגִוּיָהּ. רוּחַ טָמִיר
 וְגַנְיָז בְּגִוּוּיָהּ. רוּחַ דָּא, אִיהוּ רוּחַ דְכְלִיל בְּרָזָא דְלְתַתָּא, לְקַבֵּל תְּלַת
 קִידוּשִׁין דְאִתְקַדְּשׁ בְּהוּן כְּחַדָּא. וְאֵינוּן קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ, לְקַבֵּל תְּלַת
 זִמְנִין רוּחַ דְכְתִיב הֵכָּא. אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ, חַד. עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה
 שָׁם הָרוּחַ, תְּרִי. שָׁמָּה הָרוּחַ לְלַכְתָּ, תְּלַת. בְּגִין, דְרוּחַ דָּא כְּלִיל מְתַלַּת
 רוּחִין, רָזָא דְחַיּוֹת הַקְּדֻשׁ עֵילָאִין, דְאֵינוּן רָזָא דְתְּלַת קְדוּשָׁאן, דְנַחְתָּא
 מֵהֵהוּא קְדֻשׁ עֵילָאָה, רוּחַ סְתִימָא, דְכָל קְדוּשָׁאן מְגִיָּה תְּלִיין.

וְדַמּוֹת הַחַיּוֹת מְרַאֲיָהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ בְּעֵרוֹת וּגְוִי. וְדַמּוֹת, דְיוּקְנָא דְמִתְלַבְּשָׁן
 כְּחַד מְנַיִיָּהוּ, דְאִתְלַבֵּשׁ בְּנוּרָא. וְאִיהוּ לָא חַזָּא, אֶלָּא דְיוּקְנָא חִיזו
 שְׁמַשִׁי דְגַחְלֵי דְנוּרָא.

גַּחְלֵי אֵשׁ, אֵלִין אֵינוּן דְאִיקְרוּן מְרַאֲיָהֶם, חִיזו דְחִינוּן, דְכֵהוּ אִסְתְּפִלְקִין
 לְמִיחְמֵי בְּחִיזוּ. כְּמִרְאָה דְאִחְזִי כָּל גְּוֹוְנֵי, הַכִּי שְׂרָפִים, אֵינוּן כְּמִרְאָה
 לְאִחְזָאָה בְּהוּן דְיוּקְנֵי דְחִינוּן. בְּגִין דְכוּלָּא אִתְלַבֵּשׁ דָּא בְּדָא, וְדָא מְרָאָה
 דְדָא.

אֲבָל וְדַמּוֹת הַחַיּוֹת, לָא אָמַר דְיוּקְנָא דִילְהוּן, וְלָא אִיצְטְרִיךְ, דְהָא

בְּקַדְמִיתָא קָאָמַר כּל דְּיוֹקְנִין דִּילְהוֹן. וְהָכָא אָמַר מְאִינוֹן דְּמוּת דִּלְהוֹן
דְּאִינוֹן מְרָאוֹת דִּילְהוֹן.

בְּגַחְלֵי אֵשׁ, מֵאֵן גַּחְלֵי אֵשׁ. אֵלִין שְׂרָפִים. מְרָאֵיהֶם, אִינוֹן אוֹפְנִים, דְּבַהוֹן
אֶתְלַבְּשָׁן, לְאַחְזָא דְּיוֹקְנִין, וְחִיזוּ דִּילְהוֹן.

וְנִצְיָנוּ דִּילְהוֹן, בְּאִינוֹן דְּאִיקְרוּן לְפִידִים. וּמֵאֵן אִינוֹן חֲשָׁמְלִים תְּתָאִין,
דְּנִפְקֵי מֵהוּא חֲשָׁמֶל תְּתָאָה. רְזָא דָא, כְּרִזָא עֵילָאָה לְעֵילָא, בְּהוּא
חֲשָׁמֶל פְּנִימָאָה, בְּגִין דְּכֻלָּא גּוֹנָא חָדָא, מִתְתָא וְעֵילָא. עַד הָכָא רְזָא
דְּחֲשָׁמֶל, בְּגוֹנוֹן דְּלָא אֶתְחַזוֹן, אֶלָּא בְּחִיזוּ. חִיזוּ לְגוּ מִן חִיזוּ, חִיזוּ דָא
לְגוּ מִן דָּא. כְּמָא דְכְּתִיב, (שה"ש ח טו) מִמְרָאָה מְתַנּוּ וּלְמַעְלָה וּמִמְרָאָה מְתַנּוּ
וּלְמַטָּה.

הוּא מִתְהַלְכַת בֵּין חִיּוֹת, דְּאֶתְיַהִיבַת בֵּין תְּרִין סְטָרִין, וְאֶתְחַקַּקַת תַּמָּן
בְּגִלוּפָא וּדְיוֹקְנָא. דְּכְּתִיב שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ וּגו'. וּמְגוּ דְהָאִי
אֲבָן טָבָא מְרַגְלִיתָא, אֲזֵלָא בֵּין תְּרִין סְטָרִין, אִית לָהּ נְהִירוּ לְאַנְהָרָא,
וּלְסַלְקָא נְהוֹרָא. עַל כֹּל שְׂאָר אֲבָנִין מְנַצְצָן.

וְנוּגָה לְאֵשׁ, הָאִי נוּגָה אִיהוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְאֶתְכֻלִּיל בְּשִׁמְאָלָא, וּשְׁמָאָלָא
בְּיִמִינָא, וְאֲשָׁא מְלַהֲטָא מְנַצְצָא. מֵהוּא נוּגָה נְהִיר הוּא אֲבָנָא,
וְאֶתְיַהִיב בְּהּ חִיזוּ, לְאַסְתְּפֻלָּא בְּשׁוּפְרָהָא.

וְהָאִי נוּגָה אִיהוּ נְצִיצוּ דְנְצִיצָן כְּאֲשָׁא, וְנְהִיר סוּמְקָא דִּילִיָּהּ. וּמְגוּ דָא,
בְּשַׁעְתָּא דְעָאֵל וְנִקִּיב גּוּ הוּא אֲבָנָא, אִיהִי שְׁפִירָא בְּחִיזוּ.

בְּתִרִין גּוֹנוֹן, אֶתְחַזִּיא הָאִי אֲבָנָא וְאַצְטַבַּע, בְּגִין דְּאִיהוּ גּוֹן חֲשׁוּף
בְּקַדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּאֶתְתַּקְנַת לְקַבְלָא נְהוֹרָא, אֶתְעַר נְהִירוּ מְסֻטְרָא
דִּימִינָא, וְאֶתְנְהִירַת בְּחַוּוֹרוּ. כִּיּוֹן דְּאֶנְהִירַת בְּחַוּוֹרוּ כְּאֲבָנָא בְּדוּלְחָא, עַד
כְּעֵן לִית לָהּ חִיזוּ בְּשִׁפִּירוּ לְאַסְתְּפֻלָּא, עַד דְּאֶתָּא סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא דְהוּא
נוּגָה, דְסוּמְקָא, וְעָאֵל בְּגוּיָה הוּא סוּמְקָא בְּהוּא נוּגָה, כְּדִין אִיהִי שְׁפִירָא
בְּחִיזוּ, שְׁפִירָא בְּרִיּוּא, לְאַסְתְּפֻלָּא.

אִיהִי אֲבָנָא יְקִירָא בְּשְׁלִימוּ בְּגוֹנוֹן. כְּאֶתְתָּא שְׁפִירָא בְּחִיזוּ, חַוּוֹר וְסוּמְקָא.
וּכְדִין אֶתְוּוֹן מְנַצְצָן בְּגוּיָה, וְנִפְיָק בְּגוּ הוּא נְצִיצוּ בְּרַק מְבַרְקַת, נְהִיר
לְפּוּם שַׁעְתָּא, חַוּוֹר וְסוּמְקָא, סוּמְקָא וְחַוּוֹר.

רְזָא קְדִישָׁא, לְאַצְטַבַּע שְׂאָר אֲבָנִין מֵהוּא אֲבָנָא טָבָא דְאִקְרִי בְּרַקַת. בְּגִין
דְּאַצְטַבַּע מֵהוּא נְהִירוּ דְבְּרַק, אִיקְרִי עַל שְׁמִיָּה בְּרַקַת. בְּגִין דְּהָאִי
אֲבָנָא טָבָא, מְרַגְלִיתָא עֵילָאָה, אֲצַטַבַּע בְּתִרִיסַר גּוֹנוֹן, מְנַהֲרִין גּוּ אִינוֹן
תְּרִין. וּמְגוּ נְצִיצוּ דְנְצִיצָן וְאִפִּיק, אֲצַטַבַּעַן תְּרִיסַר אֲבָנִין דִּילָּהּ, וְאִינוֹן תְּרִין
סְדָרִין. וּכְפּוּם דְּאַצְטַבַּעוּ (דף 100 ע"ב) מִינָּהּ, הָכִי אִקְרוּן עַל הוּא שְׁמָא מְמַשׁ.

וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, (יחזקאל א יד) נְהִירִין גְּנִיזִין גְּלִיזִין, וְסַתְרִין קְיִימִין וְלֹא קְיִימִין, נְהִירִין וְלֹא נְהִירִין. זְמַנִּין נְהִירִין בְּהַאי גְּוֹן, וּלְפִיּוֹם שְׁעַתָּא גְּוֹן אַחְרָא. הַשְּׁתָּא שְׁמָא דָּא, וּלְפִיּוֹם שְׁעַתָּא שְׁמָא אַחְרָא. לִית מֵאן דִּיכִיל לְקְיִימָא בְּאַלִּין נְהוּרִין.

וְהוּ"ה, נְהִירוּ דְאַסְתֵּלַק בְּשְׁמָא דָּא, דְכֻלִּיל כָּל נְהוּרִין בְּשְׁלִימוּ. וּלְפִיּוֹם שְׁעַתָּא, נְחִית וְאַתְהֵדֵר נְהִירוּ בְּגְוֹן אוּחְרָא, וְאַסְתֵּלַק בְּשְׁמָא אַחְרָא, אֱלֹהִי"ם. וּלְפִיּוֹם שְׁעַתָּא, א"ל. וּלְפִיּוֹם שְׁעַתָּא, צְבָאוֹ"ת. וּלְפִיּוֹם שְׁעַתָּא שְׁד"י. וְהָכִי בְּכָל אֵינוֹן שְׁמֵהֶן דְּאִיקְרִי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין דְּאִית אַתְר גְּנִיז דְּנַפְקִי מְנִייהוּ, וּכְפִיּוֹם דְּאִיהוּ נְבִיעַ מְגוּ מְבוּעָא גְּנִיז דְּאַתְגְּנִיז בֵּיהּ, הָכִי אַתְחֲזִי כָּל חַד. וְלִית מֵאן דִּיקוּם בְּהוּ. וְרָזָא דָּא מְנָא דְּמִיָּא וְשְׁמֵשָׁא, בְּכוּתְלָא.

וּכְמָא דְּאֵינוֹן רְצוּא וְשׁוּב, אוּף הָכִי בְּלַבָּא וְדַעְתָּא. בַּר נְבִיאִי מְהִימְנִי, דְּמִסְתַּפְּלִי מְגוּ אֵינוֹן דְּלִתְתָּא, דְּאֵינוֹן בְּרָזָא דְּאַסְפַּקְלָרְיָא דְּלֹא נְהָרָא, וּמְגוּ אֵלִין הוּוּ מְסַתְּפְלִין כְּבַתֵּר כּוּתְלָא. עַד הָכָא דְּמוּת מְאֵינוֹן רְזִין לְעִילָא הַשְּׁתָּא לְתַתָּא.

כְּתִיב וְאַרְא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפֵן אֶחָד בְּאַרְצֵן וּגו'. וְאַרְא הַחַיּוֹת, דָּא אִיהוּ אַסְתַּפְּלוּתָא בְּאַסְפַּקְלָרְיָא דְּלֹא נְהָרָא. וּמְגוּ דְּחֵמָא אֵלִין, אַסְתַּפְּל בְּמָה דְּגְנִיז וְסַתִּים.

וְהִנֵּה אוֹפֵן אֶחָד בְּאַרְצֵן, דָּא מִטְטְרוּ"ן, דְּאִיהוּ עִילָאָה מְנִייהוּ ת"ק שְׁנִין. מִטְטְרוּ"ן, מִיטְטְרוּ"ן, זְבוּל, עֵבֶד, זְבוּא"ל, (נ"א עֵבֶד־אֵל, זְבוּלִיאֵל) הָא חֲמֵשׁ. וּכְפִיּוֹם שְׁלִיחוּ דְּמְאָרִיָּה, הָכִי אַסְגִּיאוּ שְׁמוּי לְאַרְבַּע סְטְרוּי, כְּאַרְבַּע סְטְרִין דְּעֻלְמָא.

קְשִׁיר קְשִׁרִין לְמְאָרִיָּה, שְׁלִיט בְּרָזִין דְּאַרְבַּע אֶלְף וּחֲמֵשׁ מָאָה נְהִירִי אַפְרָסְמוּנָא, דְּנִגְדִין וְנַפְקִין מְגוּ תְּלִיסֵר אַחְרָנִין גְּנִיזִין. וְאַרְבַּעָה אֶלְף וְת"ק רְבוּא הֵיכְלִין, דְּאֵינוֹן טְמִירִין בְּגוּ אֵינוֹן נְהוּרִין, קְיִימִין קְמִיָּה, וְאִיהוּ מְמָנָא עֲלֵייהוּ.

כָּר זְמָנָא דְּעָאל וְנַפִּיק, אֶלְף וְת"ק רְקִיעִין זְעֵאִין קְמִיָּה. תְּרִיסֵר אֶלְפֵי רְבוּא מִימִינִיָּה, וְתְרִיסֵר אֶלְפֵי רְבוּא מְשְׁמָאֲלִיָּה. תְּרִיסֵר אֶלְפֵי רְבוּא קְמִיָּה, תְּרִיסֵר אֶלְפֵי רְבוּא מְאַחֲרִיָּה. כָּל הַנִּי מְשָׁרְיִין נְהִירִין, מְגוּ שְׁלֵהוּבָא חַד מְנַצְצָא. דְּנַפְקָא מְנִיָּה. וּבְהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא חֲקִיקָן אַתְוֹן דְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ, נְצִיצִין מְלַהֲטִין מְגוּ הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא. וְכֻלְהוּ כַּד מְסַתְּפְלָן בְּנְהִירוּ דְּאַתְוֹן מְחַקְקִין גְּלִיפִין, כְּלֵהוּ זְעֵאִין וְדַחֲלִין, וְנַטְלִין לְגַבִּי הֵהוּא נְצִיצוּ דְּאַתְוֹן. וּמְגוּ שְׁלֵהוּבָא דָּא, נְהִירִין אוּפְנִים אוּחְרָנִין, דְּנַטְלִי בְּרִתִּיכִין אַחְרָנִין לְתַתָּא,

גו אינון היכלין, דאינון משלכן דא בדא, כמה דאת אמר פאשר יהיה האופן בתוך האופן, כליל דא בדא, ועאל דא בדא, רישין ברישין, אלין באלין. ואנפין פרישין בסטרייהו.

ובלהו נטלין לגבי אנפין, בגו נהירו דמסתכלאן לגבי אינון אנפין. פד מסתכלאן למהך, חמאן ההוא נהירו דנהיר, לההוא אתר דנהיר, אזלין ונטלין פלהו. ואתוון דשמא קדישא מחקקא, נהיר על פלא. ואיהו נטיל פלהו, גו ההוא רוחא עילאה, דנטיל כל משריין.

ומטטרו"ן רב ממנא, קאים בקיומא דההוא שמא קדישא, ונטיל לכל משריין ברזא דיליה, לארבע פניו, בארבע דיוקנין, גו ארבע סטריין דעלמא. ואיהו כליל שמא דאקרי שד"י. וכלהו קראן שמא דא, גבי שמא עילאה קדישא.

בידא דמטטרו"ן אתמסרו תריסר מפתחין עילאין, ברזא דשמא קדישא. וארבע מפתחין מנייהו, אינון ארבע רזין נהורין דמתפרשין. מפתחא חדא, איקרי אור נציץ, טמיר וגניז, לית ליה גוון. וההוא נציצו לא קיימא לאסתכלא, ולא אתחזי גוון, אלא נציץ נציצו לעינין, ואגניז ולא אתיידע. מפתחא תניינא, אור נהירו חידו לאסתכלא. לזמנין איהו חיוור, לזמנין ירוק, לזמנין לא דא ולא דא.

מפתחא תליתאה, איקרי אור זוהר, דזהיר ונהיר, איהו זוהר דנהיר לכל שאר נהורין. האי מרקמא בכל גוונין. האי אור איהו מההוא זוהר דהוא רקיע דעל גבי חיון, דכתיב (דניאל יב ג) פזהר הרקיע. כליל גו עשר שבילין, דנפקי מאינון ל"ב שבילין גניזין.

מפתחא רביעאה, איקרי אור דסוכלתנו, דיהב סוכלתנו בלבא למינדע ולאסתכלא ולקיימא על רזין עילאין. והאי אור דחדי לבא, זיהב נהירו דחכמתא וסוכלתנו, למינדע ולאסתכלא.

ואלין אינון ארבע מפתחין עילאין, דכל שאר מפתחין כלילן בהו. וכלהו אתמסרו בידא דהאי רב ממנא, מטטרו"ן. מארי רב פלהו גו רזין דמאריה, בגילופין דרזין דשמא קדישא מפורש.

על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו וגו', על ארבעת דאינון ארבע דתחותיהו, ואינון דתחותיהו, איקרון רבעיהן. כמה דאת אמר, (עי' שמות כג ה בתרגום) רביע תחות טועניה, ועל אינון דרביעין תחותיהו, פד אינון בעאן למיזל אזלין. דכל חד אית ליה ארבע גלגלי אופנים, רביעין תחותיהו. ועל אלין רבעיהן אמר, בלכתם ילכו.

והיינו דכתיב, ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם, ובהנשא החיות וכו'.

ינשאור האופנים. ואי אופנים רבעיהם דחיות, אצטריך למימר ובכלת האופנים. אלא מפאן דחיות נטלין לדנטלין לון, פגוונא דא ארון, נטיל למאן דנטיל ליה.

וברסייא קדישא נטלת לחיות. ואי איהי נטילת לון, זיעא דחיות ממה אתעביד. אלא זיעא דילהון, באסתפלוחא למינדע ולאסתפללא ולאדבקא, במה דטמיר וגניז, ולא יכלין למיקם ביה. ועל דא איהו זיעא דילהון. אבל פל אינון דמתדבקאן בקדושה עילאה, אינון נטלין לאינון דנטלין לון. ורזא דא, על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו.

וגביהן וגבה להם. וגביהם, רזא דגוונין דגופא, אתנהיר וסלקא בשיעורא (מרישא דבוצינא לרישא דבוצינא פשיעורא) דלתתא. ואסתתרא בארבע גוונין נציצין. גוון נהיר בנהירו, ברזא דחשמל לעילא, פד נהיר ואתגניז גו גונוני. גוון נציץ, (דף טו ע"א) דנציץ בנציצי. גוון זהיר, בזהרא דרקימו דרקיעא דקיימא עלייהו. גוון מרקמא מפל גוונין, ואתפליל בכלהו, ודא איהו גופא מציינא בציינא, לאתפללא בכללא חדא.

וגובה להם, מסטרא דלעילא. ויראה להם, מסטרא דלתתא. וגובה להם, גובה שמים. ויראה להם, דחילו דדחיל ומבעית וארעיש פולא. דחילו דסתרא דלא לקרבא לקודשא. ואיהו דסתרא לון מסטרא דלתתא. וגובה להם, בסליקו דחיזו דגווני שמים. בגין דגווני שמים, ההוא רזא דכתיב, גובה שמים. ומאן איהו. ההוא דנטיל פל גוונין, מימינא ומשמאלא, וכד נטיל לון לגביה, איקרי גובה שמים.

ויראה להם, בחיזו דההוא יראה לתתא, בסדורא דאינון גוונין להטין ומתפכין חיזו דאשא דלא דקיק, פאשא דקיק לעילא פחדוהא. והאי איהו דקא מבעית לכלא. ובגין פד, וגובה להם, מלעילא. ויראה להם, מתתא.

וגבותם מלאות עינים, לאסתפללא בכל סטריין. ואף על גב דאית מארי דעינים בחיזו לאסתפללא אחרנין לתתא, אלין באינון עינין לאסתפללא אלין באלין בסחרנו, לקמייהו ובאחורא, דעינין סחרין לכל סטריין.

ובגין פד חמאן הכא והכא, בסטרא דא ובסטרא דא, חמאן מה דהוי, ומה דזמין למהוי מסטרא דאחורא. והיינו דכתיב, סביב. וחמאן מימינא וחמאן משמאלא. חמאן מימינא, בכל ארח זכו וקשוט. חמאן משמאלא, בכל ארח דלא קשוט ולא קיימא בזכו. ועל דא מסתפלן בכל סטריין, ובדא אית לון שולטני וסוכלתנו על פולא,

לְאֶסְתַּפְּלָא בְּכָל הַיּוֹם סְטָרִין, מַה דְּלֹא מְסַתְּפְלִין הֵכִי כָּל אֵינוֹן אַחֲרָנִין.
וְעַם כָּל דָּא לֹא יְכַלִּין לְאֶסְתַּפְּלָא לְעֵילָא, וְלֹא אֲתִיְהִיב לִוְן רִשׁוֹ לְאֶסְתַּפְּלָא.
וְכַד בְּעָאן לְאֶסְתַּפְּלָא, כְּלָהוּ מְרַתְתִּי בְּדַחֲלִיו בְּאִימְתָא בְּזִיעַ, וְכָלְהוּ
קָרְאן בְּדַחֲלִיו סְגִי, בְּקַל רַב, (יחזקאל ג יב) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְגַבְיָהֶם, וְלֹא כְתִיב מְהוּ, כְּמָא דְכְתִיב, לְבַתֵּר, וְגַבְתָּם מְלֵאת עֵינַיִם. אֶלָּא
גּוּפָא דְסְטָרָא דְמְסַתְּפְלָא לְגוּ, לְגַבֵּי נְקוּדָה סְתִימָא. מַהֲהוּא סְטָרָא
אֵית לִוְן גּוּבָה. וְכָלְהוּ מְסַתְּפְלִין לְגוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (מ"א ז כה) וְכָל אַחֲרֵיהֶם
בְּיָתָה.

אֲבָרְהֶם אֲתַקְרִיב לְגַבֵּי רִזָּא דְקִימָא, עַד דְסָלִיק בְּרִזָּא עֵילָאָה לְעֵילָא. וְעַם
כָּל דָּא לֹא זָכָה פְּיַעֲקֹב, דְיַעֲקֹב אִיקְרִי (בראשית כה כז) אִישׁ תָּם. מַהֲהוּ
אִישׁ תָּם, רִזָּא דָּא כְּמָא דְאֵתְמַר, (דברים לג א) אִישׁ הָאֱלֹהִים, מְאָרִיָּה דְבֵיתָא.
מֹשֶׁה אִיקְרִי אִישׁ הָאֱלֹהִים, יַעֲקֹב אִיקְרִי אִישׁ תָּם, וְכָלָא רִזָּא חֲדָא.

אוּף הֵכִי וְגַבְתָּם, הֵהוּא דְקִימָא לְגוּ. כְּלָהוּ מְלִיִּין עֵינִינִין לְאֶסְתַּפְּלָא לְבַר.
וְאֵף עַל גַּב דְּלֹא מְסַתְּפְלָא לְגוּ, גּוּבָה לָהֶם, וְגַבְתָּם מְלֵאות עֵינַיִם.
וּבְלִבְתַּת הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאוּפְנִים אֶצְלָם וּבַהֲנִשָּׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשְׂאוּ
הָאוּפְנִים, וְכָלְהוּ כְּפּוּם הֵהוּא רוּחָא, דְאָזִיל וְשָׁלִיט עַלְיָהּוּ.

עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם הָרוּחַ לְלֶכֶת, כְּתִיב אֶל אֲשֶׁר, וְכְתִיב עַל אֲשֶׁר. אֶלָּא
רוּחַ דָּא דְנִפְיָק מְגוּ רוּחָא סְתִימָאָה, וְדָא אִיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא, כַּד נִפְיָק
מְגוּ הֵהוּא טְמִירָא דְכוּרְסִיָּא, וּבְטִישׁ בְּהֵהוּא דְשָׂרִי עֲלוּי, כְּדִין כְּלָהוּ
נְטִלִין כְּחֲדָא לְגַבֵּיהּ, וְהֵינּוּ עַל אֲשֶׁר. אֶל אֲשֶׁר, דְבְטִישׁ בֵּיהּ הֵהוּא רוּחָא,
וְלֹא שְׂאֲרִי, אֶלָּא דְנְטִיל לְגַבֵּיהּ, וְנְטִילֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי הֵהוּא סְטָרָא.

עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם הָרוּחַ לְלֶכֶת, עַל הֵהוּא אֲתֵר טְמִיר וְגַנְיִז. דְּהֵהוּא רוּחָא
עֵילָאָה שְׂרִיא עֲלוּי, כְּלָהוּ מְסַתְּפְלִין לְגַבֵּיהּ, לְאֵתוּסְפָא זִיּוּא. וּמַהֲהוּא
זִיּוּא, אֵתוּסְפָא זִיּוּא אֵינוֹן קְרַנֵּי הַחַיּוֹת. וְאֵינוֹן זִיּוּא דְלַהִיט וְנֶצִיץ, לְפּוּם
אֶסְתַּפְּלוּתָא דִיקְרָא, דְּהֵהוּא רוּחַ אַחֲרָא, דְנִפְיָק מֵהַאי רוּחַ קְדָמָאָה, דְּאִיהוּ
טְמִיר וְגַנְיִז בְּגַנְיִזוֹ יִקְרָא.

דָּא אִיהוּ בְּרִזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, דְכְלִיל בֵּיהּ שֵׁם אֱהִי"ה, שְׂמָא רַבָּה
וְשָׁלִיטָא. מַהֲהַי שְׂמָא, זַעֲאִין וְדַחֲלִין, וְנְטִלִין בְּאִימְתָא בְּזִיעַ. וְדָא
אִיהוּ שְׂמָא דְשָׁלִיט עַל רְתִיכָא דָּא, בְּרִשְׁמֵוּ דְתַלְת שְׂמָהֶן דְכְלִילִין בֵּיהּ.
בְּרִזָּא דָּא אֵית שְׂבַעֵין שְׂמָהֶן מְפּוֹרְשִׁין, שְׁלִיטִין עַל כָּל רִזִּין וְגַנְיִזִּין עֵילָאִין,
דִּי כָּל חִילִין וּמְשָׁרְיִין זַעֲאִן מְנִיָּהּ, וְנְטִילֵי בְּגַנְיָהּ. בְּרִזָּא דָּא, כְּלִילִין
כ"ב אֲתוּוֹן, וְכָלְהוּ שְׁבִילִין.

רוּחַ אַחֲרָא דְנִפְיָק מֵהַאי רוּחָא קְדָמָאָה, אִיהוּ דְמַתְמָן רִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא

בְּכָל סִטְרֵיךָ. וְדָא אִיהוּ בְּרִזָּא דְשָׁמְא קְדִישָׁא, דְּכָלִּיל וְרָשִׁים עֲלֵיהּ, שְׁמָא
דְּאִקְרִי יְהו"ה, דְּנִפְיָא וְאִתְרָשִׁים מִגּוּ שֵׁם אֱהִי"ה. וְאָף עַל גַּב דְּכֻלָּא בְּרִזָּא
חֲדָא, אֲבָל שֵׁם יְהו"ה בְּנִין אָב, דְּאִתְבְּנִי מִשְׁמָא טְמִירָא אֱהִי"ה. וְדָא אִיהוּ
רִזָּא, דְּנִפְיָא מְרוּחָא קְדִמָּאָה.

רוּחָא אַחֲרָא תַתָּאָה, דְּנִפְיָא מִגּוּ רוּחָא דָא, דָּא אִיהוּ בְּרִזָּא דְשָׁמְא קְדִישָׁא
כָּלִּיל בֵּיהּ שֵׁם אֲדִנ"י. שְׁמָא דָא שְׁלִיט, עַל חַיּוֹת וְאוֹפְנִים לְתַתָּא.
וְהָבִי אִיהוּ רִזָּא עֵילָאָה וְתַתָּאָה. עֵילָאָה שֵׁם אֱהִי"ה, שְׁלִיט עַל אֵינּוֹן חַיּוֹן
עֵילָאִין, בְּרִזָּא דְשָׁמְא קְדִישָׁא דְקָאֲמָרֵן. תַתָּאָה שֵׁם אֲדִנ"י, שְׁלִיט
עַל אֵלִין חַיּוֹן תַתָּאִין לְתַתָּא.

וְאֵינּוֹן חַיּוֹת עֵילָאִין וְאוֹפְנִים עֵילָאִין, וְחַיּוֹת תַתָּאִין וְאוֹפְנִים תַתָּאִין. חַיּוֹת
עֵילָאִין, דְּקָאֲמָרֵן. אוֹפְנִים עֵילָאִין, אֵינּוֹן רִזָּא דְכְתִיב (שח"ש ה טו) שׁוֹקִי
עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְאוֹפְנִים תַתָּאִין בְּרִזָּא דְלְתַתָּא, כְּמָה דְחַיּוֹת בְּרִזָּא דְלְתַתָּא.
חַיּוֹת עֵילָאִין אַרְבַּע. אוֹפְנִים אַרְבַּע. כַּד מִתְחַבְּרָא חַד בְּאֵינּוֹן רִזָּא דְחַיּוֹת,
כְּדִין אֵינּוֹן וְאוֹפְנִים בְּחִיבּוּרָא דְהָהוּא חַד, אֵינּוֹן אַרְבַּע. וְכֵן כְּגִוּוֹנָא
דָּא לְתַתָּא, כְּלָהוּ בְּרִזָּא דָּא דְאַרְבַּע. חַיּוֹת אַרְבַּע. אוֹפְנִים אַרְבַּע. וְאִתְפְּרָשָׁן
לְתַתָּא בְּרִזָּא דָּא. וְהִכָּא בְּכֻלְהוּ מִתְפְּרָשָׁן רִזִּין עֵילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אִיקְרִי
מְרַפְּבָה. וְאָף עַל גַּב דְּלָא חֲמָא יְחֻזְקָאֵל, אֲלָא מִגּוּ רִזָּא דְלְתַתָּא אֲסַתְּכִי
בְּרִזָּא עֵילָאָה.

עַל אֲשֶׁר יְהִיָּה שֵׁם הַרוּחַ לְלֶכֶת יַלְכוּ, רִזָּא אֱהִי"ה, כְּלָלָא דְכֻלָּא, שְׁלִיט
עַל חַיּוֹת עֵילָאִין סְתִימִין. וּבְגִין כֵּן אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת,
רִזָּא הוּי"ה בְּנִין אָב. כִּי רוּחַ הַחַיָּה רִזָּא אֲדִנ"י, לְמַהּוּי (דף י"ב ע"ב) סְתִימִין
רִזִּין גּוּ סְתִימִין דְרִתִּיכָא דָּא, לְמַהּוּי כֻלָּא כְּחֲדָא בְּרִזָּא חֲדָא.

בְּלֶכְתָּם יַלְכוּ, בְּלֶכְתָּם דְמָאן. אִי תִימָא דְחַיּוֹת, לָאו. אֲלָא בְּרִזָּא דְאֵלִין
תְּלַת רוּחִין, תְּלַת שְׁמֵהֶן, כַּד נִצְצִי, נִהְרִין וְנִפְקִין אֵלִין חַיּוֹן עֵילָאִין
וְתַתָּאִין. וּבְעַמְדָם יַעֲמֻדוּ, כַּד אֵינּוֹן בְּחִיבּוּרָא חַד, בְּלַחֲשׁוּ כְּלָהוּ קְיִימִין.
כְּדִין אִתְעַבִּידוּ תְּלַת רוּחִין חַד, תְּלַת שְׁמֵהֶן חַד, וְקוּדְשָׁא בְרִין הוּא אִיתְגָּאִי
בְּגִיאוּתָא עַל כֻּלָּא.

וּבְהַנְשָׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשָׂאוּ הָאוֹפְנִים, בְּהַסְתַּלְקוֹת חַיּוֹת, בְּרִזָּא דְרוּחִין
עֵילָאִין, מֵעַל הָאָרֶץ, מִלְשָׁמְשָׁא עַל רוּחָא תַתָּאָה, אֵינּוֹן אוֹפְנִים
מִסְתַּלְקִין עֲמֵהוֹן, לְאַחֲזָאָה, דְכְּלָהוּ גּוּפָא חֲדָא, וְרִזָּא חֲדָא, בְּלָא פִירוּדָא
מֵעַמְהוֹן.

כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפְנִים, רַעוּתָא דְהָהִיא חַיָּה בְּאוֹפְנִים. דָּאָף עַל גַּב דְרַעוּתָא
בְּאֵינּוֹן חַיּוֹת עֵילָאִין, רַעוּתָא יִתִּיר בְּאֵינּוֹן אוֹפְנִים. תְּלַתָּא, תְּרִין גְּלִיין.

וְחַד גְּנִיזוּ. וְאֵלֶיךָ עֹבְדִין עֹבְדָא דְרַעוּ בְּהֵיא חָהּ. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב וּמַעֲשִׂיהֶם
כַּעֲשֵׂי תַרְשִׁישׁ, כַּעֲשֵׂי תַרְיָ שֵׁשׁ דָּא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְאֵלֶיךָ תְּרִין מְאִינוּן שִׁית.
וְעַל דָּא כַּעֲשֵׂי: כַּגְּוֹנָא דִּילְהוּן.

עַד הָכָא רְזָא דְחִיּוֹת בְּרְזָא עֵילָאָה, כַּגְּוֹנָא דָּא לְתַתָּא, וּדְמוֹת עַל רֵאשִׁי
הַחָהּ רְקִיעַ. וּדְמוֹת, דִּיוֹקְנָא לְתַתָּא, כַּגְּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. דְעַד הָכָא אִית
רְשׁוּ לְפָרְשָׁא, מְפָאן וּלְהֵלָאָה, מֵאֵן דְחָמֵי חָמֵי, דְלָא אִית רְשׁוּ לְאַסְתְּפִלָּא.
מֵהֵאֵי רְקִיעַ וּלְתַתָּא, אִית רְשׁוּ לְמִיחְמָא, וּמֵהֵאֵי רְקִיעַ וּלְתַתָּא, אִית רְשׁוּ
לְאַסְתְּפִלָּא. מֵאַתֵּר דְאַסְתְּפִלוּתָא וּלְעֵילָאָה, אֲתַפְסִיין שְׁבִילִין וְאוּרְחִין, לִית
עֵינָא דְאַסְתְּפִל בֵּיה, דְכוּלָּא אֲתַפְסִיָּא.

רֵאשִׁי הַחָהּ, אֵינוּן רְתִיכִין. אַרְבַּע רֵישֵׁי נְהוּרִין לְאַרְבַּע זִיווּן. וְאֵינוּן
תְּרִיסַר יְרַחִין. וְאֵינוּן תְּרִיסַר מְכִילִין, וְחַד דְשִׁלְטָא עַלֵייהוּ, לְמַהוּי
תְּלִיסַר. וְאֵלֶיךָ אֵיקְרוּן רֵאשִׁי שְׁלִטוּנִין, שְׁלִיטִין נְהוּרִין לְכֻלָּא. (ב' רְקִיעַ).

בְּחַד, אִית רְזָא דְדִיוֹקְנִין דְלָא אֲתַחְזוּן. וּבְחַד, לִית בֵּיה דִּיוֹקְנִין, וְלָא
גְּוֹנִין, וְלָא לְמַנְדַּע, וְלָא לְאַסְתְּפִלָּא, וְלִית מֵאֵן דִּיקוּם בֵּיה. דָּא
אִיהוּ רְקִיעַ עֵילָאָה טְמִירָא, דְגְּנִיזוּ מַה דְגְּנִיזוּ, וְיֵהֵב חִידוּ וּקְיִימָא לְכֻלָּא.
בְּרְזָא דְשֵׁם אַהִי"ה, שְׁלִימוּ דְכָל שְׁמֵהֶן. רְזָא דְרְתִיכָא קְדִישָׁא, בְּרְזָא
דְאַרְבַּע זִיווּן דְעֵלְמָא עֵילָאָה. רְזָא דְאַרְבַּע שְׁמֵהֶן דְכִלְיִין בְּחַד.
תֵּלַת שְׁמֵהֶן עֵילָאִין, וְחַד דְאַתְחַבֵּר עֲמֵהוּן בְּכֻלָּא חַד.

ו"ה, רְזָא טְמִירָא עֵילָאָה. כֻּלָּא דְכֻלָּא, רְקִיעַ עֵילָאָה טְמִיר דְקִימָא בְּגְנִיזוּ.
וְחַד סְפִירָא גְּנִיזָא טְמִירָא דְכֻלָּא עֵלֵיהּ. הֵאֵי אִיתְאַחַד וְלָא אִתְאַחַד
בְּמַה דְלָא אֲתִידַע, וְלָא קְיִימָא בְּסוּכְלִתְנֻוּ. רְזָא דְכֻלָּא. כֻּלָּא דְכֻלָּא.
בְּרוּךְ הוּא וּבְרִיךְ שְׁמִיהּ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמִין. לְתַתָּא כַּד אֲתַפְשֵׁט שְׂמָא
דָּא, אִיהוּ ו' בְּאַתְרֵיהּ דְאַלְפָּא, בְּרְזָא חָדָא. כַּדִּין אִיהוּ רְקִיעַ לְתַתָּא, כַּגְּוֹנָא
דְלַעֲיִלָּא, וְחַד אֶבְן סְפִירָא לְעֵילָאָה עַל גְּבִי הַהוּא רְקִיעָא וְדָא אִיהוּ רְזָא ה'
דְאַתְפְּרָשָׁא שְׂמָא לְתַתָּא, בְּרְזָא יְהו"ה.

וְלְזִמְנִין דְאַתְחַבֵּר בְּשְׂמָא דָּא אֶת ו'. וְאִיהוּ כֻּלָּא חָדָא, הוּא וּבֵית דֵינֻוּ
וּכֻלָּא חַד, רְזָא דְרִזִין גּוּ שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין.

נְטוּי עַל רֵאשִׁיהֶם מְלַמְעָלָה, רְקִיעַ פְּרִישׁ לְעֵילָאָה, דְלָא יְכִילִין חִיּוֹת לְמַנְדַּע
וּלְאַסְתְּפִלָּא, דְכֻלָּא אַחִיד דָּא בְּדָא, רְזָא דָּא סִימְנָא בְּעֵלְמָא, בְּרֵשׁ
לָא יְכִיל לְמַחְמֵי לְרֵאשִׁיהּ, וְאַף עַל גַּב דְאִיהוּ הוּא, כֹּל שְׁפָן מֵאֵן דְסִתִּים
בֵּיה.

הֵאֵי רְקִיעָא עֵילָאָה, לִית בֵּיה דִּיוֹקְנָא כֻּלָּל. לִית מֵאֵן דְאַסְתְּפִל מִתְּמָן
וּלְהֵלָאָה, כּוּלָּא סִתִּים וְחִתִּים בְּגוּשְׁפִּנְקָא. רְקִיעַ פְּרִישׁ עַל גְּבִי רֵישִׁי

דחיון לעילא, מזונא דילהון נטיף מההוא רקיעא. ולתתא פלהו קיימין בקיומא, מתחות האי רקיע.

רקיע דא תליין ביה תלת שמהן לעילא, כמא דמתפרשא לתתא, קדוש, רחום, חנון, פנוי שמהן קדישין. סתימין לעילא ברזא דלתתא, פלא פגיונא דא מן דא.

אלין שמהן, גו רזי מהימנותא רזא דילהון. פל אינון פנוי שמהן, תליין ברזא דשמהן קדישין אלין, דאיקרון חיון טמירין, מחפין על שמהן דלגאו, ומעפפן באלין, ואתחפין באלין. קודשא בריה הוא איקרי בהו. ודא איהו דכתיב, (שה"ש ה ג) פשטתי את כתפתי, לאתקנא לגבה.

מהאי רקיע ולתתא, תליין אינון פינויין, לאתחפיא בהו רזא דשמא קדישא. מהאי רקיע ולעילא, לא תליין פינויין. הדא הוא דכתיב, ותחת הרקיע פנפיהם ישרות אשה אל אחותה. בגין לאתחפיא בהו אינון טמירין עילאין ברזי שמהן קדישין.

בנפום, פסויין לאתפסא שמהן בטמירו. ולזמנא דאתי, לא יתפסה רזא דשמא קדישא, דכלהו זפאה קשוט ינדעון באתגלייא, ולא מגו פינויין. ורזא דא כתיב (ישעיה ל כ) ולא יפנה עוד מוריה והיו עיניו ראות את מוריה.

לאיש שתיים מכסות להנה. תרין אינון לכל חד וחד לאתפסא בהו. ההוא דימינא, אית ליה חד דימינא וחד דשמאלא. לההוא דשמאלא אית ליה חד דשמאלא. וחד דימינא. וכן פלהו פלילן אלין באלין לאתחפיא בהו.

גויתיהם, רזין דלגאו, בשמהן קדישין. דמנייהו רזא דגופא דילהון. ועם פל דא, אלין פגיונא דאלין. הדא הוא דכתיב, ואשמע את קול פנפיהם פקול: אל, אלהים, יהוה. דכנפיהם: גדול, גבור, ונורא. האי ברזא דרזין לעילא, לאטמרא פלא בגניזו. לתתא קיימין בחיזו גרפין, גו שעורא, בחמש מאה פרסי דשיעורא. ואינון גרפין בחיזווא.

הכא אית חמש קולות, לקבל חמש עילאין סתימין. דכתיב, ואשמע את קול פנפיהם פקול מים רבים פקול שדי בלכתם קול המלה פקול מחנה. קול פנפיהם, דהא באינון פינויין אית שמא חד, מההוא שמא דאיהו מאינון שמהן דלגו. ומאן איהו. אל. דהא שמא דא אזל באינון פינויין ודא איהו שמא, פשמא דמים רבים. ומהכא אתפרש שמא דא לתתאי.

בְּקוֹל שְׂדֵי, אֱלֹהִים. דְּשָׂמָא אַתְּבְּנִי בְּתַתְּאִי, וְאַתְּחַתִּים בְּתַתְּאִי, אַלְק"י. קוֹל
הַמֶּלֶךְ, הָ, דָּא שְׂמָא דְאַקְרִי אַלר"ה, וְשָׂמָא דָּא אַתְּבְּנִי בְּבִי דִינָא לְתַתְּאִי,
בְּאַתְרֵי (דף מח ע"א) דְּזְכוּתָא שְׂרִיא. כְּקוֹל מַחְנָה, דָּא שְׂמָא דִיעֶקֶב שְׂרִיא בֵּיה.
דְּכַתִּיב, (בראשית לה ג) מַחְנָה אֱלֹהִים זֶה.

תו, קוֹל דָּא, מְחַפֵּיין חַד גּוּפָא, לְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא,
וְלְאַתְחַבְּרָא גּוּפָא חַד הַכָּא, וְגוּפָא חַד הַכָּא. כְּמָה דָּאֵת אָמַר לְאִישׁ
שְׂתִים חוֹבְרוֹת אִישׁ. מְחַבְּרִין אִישׁ, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא וְלְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא.
וְתַרִּין אַחְרַנִּין מְחַפֵּיין לְגוּפָא, וְשְׂתִים מְכַסּוֹת אֵת גּוֹיּוֹתֵיהֶנָּה. וְכִלְהוּ גְלִיפִין
מְחַקְקִין, בְּאַתְרוּן דְּרִזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, בְּאַרְבַּעִין וְתַרִּין אַתְרוּן. תְּחוֹת
תַּרִּין אַבְנִין עֵילָא וְתַתְּאִי, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשָׂמִיָּה בִּיקְרִיָּה
לְמַהוּי חַד.

אַרְבַּעִין וְתַמְנַיָּא רְתִיכִין טְמִירִין בְּגַרְמִיָּהוּ, טְמִירִין בְּסִטְרָא דֵּההוּא אָדָם
דְּשְׂרִיא עַל פְּרִסְיָא, בְּרִזָּא דְאַרְבַּעִין וְתַמְנַיָּא אַתְרוּן. וּמֵאַתְּן אַחְרַנִּין
גְּלִיפִין בְּגַרְמִיָּהוּ, לְקַבֵּל שְׂיִיפִין דְּגוּפָא, וְכִלְהוּן שְׁלֻטִין עַל כּוֹרְסִיָּא לְתַתְּאִי,
כְּחוּשְׁבֵן פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא, בְּרִזָּא דְזְכוּר.

הַהוּא אָדָם נָטִיל לְכָל הַיַּי פְּקוּדֵי, וְלְכָל הַיַּי רִזִּין דְּשְׂיִיפִין דְּגוּפָא, וְאוֹתִיב
בְּרִזָּא דִילְהוּן לְגוּ פְּרִסְיָא קְדִישָׁא. וּבְהוּ אֶסְתַּלְקַת פְּרִסְיָא, בְּתַלַּת
מָאָה וְשְׂתִין וְחַמְשָׁה פְּקוּדִין אַחְרַנִּין בְּרִזָּא דְשָׂמוֹר.

כְּרִסְיָא עֵילָאָה, אֶפִּיק כָּל אִינוּן, מְגוּ חַד מְבוּעָא טְמִירָא גְּנִיזָא דְאַתְגְּנִיז
דְּשְׁלֻטָא עֲלֵיהּ. הַהוּא מְבוּעָא לִית מֵאן דִּידַע לִיה וְלִית מֵאן
דְּאַסְתַּפֵּל בֵּיה. עֲלֵיהּ כְּתִיב (איוב כח כא) וְנַעֲלַמָּה מַעֲיִנִי כָּל חַי וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם
נִסְתַּרְהָ, (שם יג) לָא יֵדַע אֲנִישׁ וְגו'.

וְכַתִּיב (מ"א י ט) שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַפָּא, אֲלִין שֵׁית סִיטְרִין לְתַתְּאִי, כְּגוּנָא דְשֵׁית
סִטְרִין לְעֵילָא. שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַרְסִיָּא עֵילָאָה. שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכוֹרְסִיָּא
תַתְּאָה. אֲלִין וְאַלִין, לָא יְכַלִּין לְאַסְתַּפֵּלָא וְלַמְנַדַּע, לִיקְרָא דְכַרְסִיָּא
דְּעֲלֵיָּהוּ. כָּל שְׂפֵן לְמֵאן דְּשָׂרִי עַל פְּרִסְיָא. כְּלָהוּ בְּאַיְמָתָא בְּדַחִילוּ, תְּחוֹת
כְּרִסְיָא קְיִימִין. נְטֻלִין כְּרִסְיָא עֲלֵיָּהוּ, וְלָא יֵדַעוּ, לְאַן אַתְרֵי מְתַחַבְּרָאן
גּוּפִין, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחוּתָהּ כְּנַפְיָהֶם, בְּגִין לְסַלְקָא
לָהּ. וְכַדִּין כָּל אִינוּן פִּינוּיִין דְּמְכַסֵּיין לְשִׂמְהֵן קְדִישִׁין, שְׁלֻטִין בְּשָׂמִיָּהוּ,
וְאַקְרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַנּוּיָּא.

וְכַד קְיִימָא כְּרִסְיָא בְּכִינוּיָּא דְחַדְדוּהָ, בְּאַתְרֵי דְאַצְטְרִיךְ, כְּדִין אִינוּן חִינוּן
תְּרַפִּינָה כְּנַפְיָהֶם, וְלָא שְׁלֻטִין בְּאַיְנוּן פִּינוּיִין, וְחַדְדוּהָ דִילְהוּן בְּהַהוּא

זמנא, דאינון פינויין תרפינה פנפיהם. דהא פדין קודשא בריה הוא אקרי בהון בשמהן אחרנין קדישין עילאין.

הדא הוא דכתיב, בעמדם, על קיומיהו. בעמדם, דלא נטלין. אלא דחדאן מחדוה דקדושא. ונהרין, מגו נהירו דנטלין מפורסין. ועל דא כתיב, תרפינה פנפיהן. ושלטין שמהן אחרנין עילאין קדישין, דקודשא בריה הוא איקרי בהו.

וארא פעין חשמל כמראה אש בית לה סביב וגו'. וארא, דהא אסתלק מניה ההוא חיזו, דחמי לפום שעתא. בגין כך אמר וארא, ולא כתיב ואראה.

בעין חשמל, ולא חשמל. פעין: פגוון מלהטא מנצצא, סלקא בגונוי. פעין: פגוונא דעינא דלא יכיל לאסתפלא באסתפלותא, אלא סתים ופקיחא פקיחא וסתים, הכי איהו חשמל.

ואית חשמל סתים, דלא אתחזי כלל, אלא מגו מראה סתימא, דלית מאן דיכיל לקיימא ביה, ולאשתמודעא ביה כלל. ואית חשמל דקיימא בגוונין, גו נציצו לאנהרא ולאסתפלא לפום שעתא. ודא איהו לתתא, דהא לעילא לא כתיב וארא, אלא ואראה. ודא חשמל דאתחזי בגוונין, גוון ארגוונא, ירוק, אדם, לבן. סלקא דא, ונחתא דא. נציץ ולהיט, סלקא ונחתא.

ובגין כך כתיב, פעין חשמל, ולא כתיב וארא חשמל, ולא וארא החשמל, דלאו איהו חשמל, אלא פגוונא דיליה. פגוון דאתחזי, הכי גונוי. חשמל דא איהו נהירו, דנקיט נהירו בגויה, ההוא נהירו דאתחזי באינון נציצין, נהירו אחרא דקיק, זהיר ונציץ תיר אית בגויה, והאי דקאמר הכא, לאו איהו חשמל, אלא פעין חשמל.

בחיוו דקדמא מה כתיב. ואש מתלקחת ונוגה לו סביב, ולבתר, ומתוכה פעין החשמל. והכא בקדמיתא פעין חשמל, ולבתר כמראה אש בית לה סביב, מאמצעיתא דגופא לעילא, ומאמצעיתא דגופא לתתא. ותלת גוונין הכא, חשמל בקדמיתא. ולבתר אש לגו מינה. ולבתר נוגה. ואינון רזין גליפין גו שמא קדישא. אדנ"י בקדמיתא, פעין חשמל. אלהים לבתר, כמראה אש בית לה. יהו"ה לגו מפולא, ונוגה לו. וכלהו תלת גליפאן, גו האי רזא, פלילין בחד, למהוי פולא חד דא בדא. ועל דא יחזקאל אסתפל לעילא, ואסתפל לתתא, גו מהימנותא, ברזין עילאין. כמראה מתניו וגו'.

פֶּרֶשֶׁת יִתְרוֹ

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאִמּוֹ. אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי בְּדִיבּוּרָא
 חָדָא וְהָא אוֹקִימָנָא, אֲנַכִּי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ בְּדִיבּוּרָא חָדָא אֲתֶאמְרוּ.
 וְכִי הִנֵּי, וְתוּ לֹא, אֶלָּא הִנֵּי כָּלֵל דְּכֹלָא, הִנֵּי כָּלֵל דְּכָל אוֹרִייתָא וְהִכִּי
 נָמִי זְכוֹר וְשְׁמוֹר. וּבְגִין דְּזְכוֹר וְשְׁמוֹר אֵינוֹן כָּלֵל דְּכֹלָא, נִקֵּט הִנֵּי
 דְּאֵינוֹן כָּלֵל. זְכוֹר וְשְׁמוֹר. אֲנַכִּי, זְכוֹר. לֹא יִהְיֶה לָךְ, שְׁמוֹר. וְכֹלֵל
 בְּדִיבּוּרָא חָדָא.

מֵאִי בְּדִיבּוּרָא חָדָא. הִכִּי הוּא וְדָאִי, בְּדִיבּוּרָא חָדָא וְלֹא בְּתָרִין. בְּגִין דְּהָאִי
 דְּבוֹר, אִיהוּ אֲתֶפְלִיל מִכְּלֵהוּ קָלִי. וְאִיהוּ דְּהוּה אָמַר בְּתוֹקְפָא וְחִילָא
 דְּכֹלֵהוּ, דְּכָל חַד וְחַד הוּא בְּטַשׁ בִּיהַ בְּלַחֲשֵׁוּ, וְאִיהוּ הוּה אָמַר.
 וּבְגִין דְּכֹלֵהוּ הוּוּ בְּלַחֲשֵׁוּ וְלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ, פְּתִיב וְכָל הָעַם רוֹאִים, וְלֹא
 כְּתִיב וְכָל הָעַם שׁוֹמְעִים, בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ כָּלֵל, אֶלָּא כֹּלֵהוּ הוּוּ
 אֲתִיין, וְכָל חַד וְחַד נְשִׁיק לְהָאִי דְּבוֹר בְּלַחֲשֵׁוּ, כְּמֵאֵן דְּנְשִׁיק בְּחֻבִּיבוּ
 דְּרַחֲמֵימוֹתָא, וְלִבְתַּר הָאִי דְּבוֹר פְּרִישׁ, וְאָמַר מְלָה, וְאֶכְרִיז לָהּ.

וְעַל דָּא פְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, דְּאֵינוֹן כָּלֵל דְּזְכוֹר
 וְשְׁמוֹר אֲנַכִּי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ. אֲנַכִּי כָּלֵל דְּכָל פִּיקוּדֵי אוֹרִייתָא, דְּאֵינוֹן
 בְּכָלֵל זְכוֹר, וְאִיקְרוּן מִצּוֹת עֲשֵׂה. אֲנַכִּי כָּלֵל דְּדָכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא.
 וּמֵאֵן דְּאָמַר דְּאִיהוּ רְזָא דְּכוֹרְסִיָּא, לָאוּ אִיהוּ כּוֹרְסִיָּא בְּלַחֲדוּדֵהִי, וְלָאוּ
 הִכִּי, דְּהָא רְזָא דְּזְכוֹר אִיהוּ, וְאִיהוּ דְּכוֹרָא. אֲבָל אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ
 דְּכוֹרָא, כָּלֵל דְּדָכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא אִיהוּ.

וְאַף עַל גַּב דְּכֹלֵל שְׁפִיר, אֲבָל אֲנִי, דָּא רְזָא דְּבְרִית קְדִישָׁא, יְסוּדָא דְּעֵלְמָא.
 כ' אֲתֶפְלִיל בְּגוּיָה, דָּא אִיהוּ רְזָא דְּנוֹקְבָא. וּבְכָל אֲתַר כ', דָּא אִיהוּ
 נוֹקְבָא דְּאֶקְרִי פְּתַר.

וּבְגִין כֶּף (דף מח ע"ב) כָּלֵל אִיהוּ כְּחָדָא, רְזָא דְּדָכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, וְכֹלֵל
 אֶקְרִי זְכוֹר, דְּהָא דָּכַר לָאוּ אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי, וְנוֹקְבָא אוּף הִכִּי לָאוּ
 אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵהָא, וְלְעֵלְמִין לֹא אֲתֶפְרֶשֶׁן דָּא מִן דָּא. זְכוֹר אֲתִיָּא בְּנוֹקְבִיָּה,
 שְׁמוֹר אֲתִיָּא אוּף הִכִּי בְּרְזָא דְּוֹא"ו, דְּאִיהוּ דְּכוֹר"א. בְּגִין דְּלֹא מִתְפָּרֶשֶׁן
 דָּא מִן דָּא.

אֲנַכִּי כָּלֵל דְּדָכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, וְכֹלֵל אִיקְרִי זְכוֹר. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּאִיהוּ נְטִיל לְנוֹקְבָא, וְאֶכְלִיל לָהּ בְּגוּיָה. וְעַל דָּא לֹא אִידְפַּר אֶלָּא
 אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי. וְכַד אִיהוּ אֲמַשִּׁיכַת לְבַעֲלָהּ בְּהֶדְהָ, וְאֲתִי אִיהוּ לְגַבְהָ, כְּמָה
 דְּאֲתִי אָמַר (שה"ש ג ד) עַד שֶׁהִבֵּאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי, כְּדִין אִיהוּ נְטִילָא שְׁמָא,

וּכְלָא אִיקְרִי שְׁמוֹר. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהִי אִמְשִׁיכַת לֵיהּ לְגַבְהָ, וְנִטְלַת לֵיהּ. כְּדִין כַּל בֵּיתָא קְיָימָא בְּרִשׁוּתָהָא, וְלֹא אֲדַכְּרַר אֶלְא אִיהִי בְּלַחֲוֹדָהָא, וְלִעְלָמִין לֹא מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא.

אֲנָכוּ, רְזָא דְרִזִּין לִידְעֵי חֲכַמְתָּא. בַּהֲהוּא שַׁעְתָּא דְּאֵלִין אֲתוּוֹן נִפְקוּ בְּרִזָּא דְּכִלְיַל כְּחָדָא, נִפְקָא בּוּצִינָא לְגַלְפָּא מִשְׁחָתָא. מְדִיד בְּסִטְרָא דָּא עֶשֶׂר אַמִּין, וְנִפְקוּ זִיקִין, בְּזִיקִין שְׁבַעִין וּתְרִין. וְאֲתַלְהֵטִין שְׁבִיבִין, נְצִיצִין סְלִקִין וְנַחְתִּין. לְבַתֵּר, אֲשַׁתְּכֹכוּ, וְקֵאִימוּ בְּסִלְיָקוּ לְעִילָא לְעִילָא. מְדִיד בְּסִטְרָא אַחְרָא עֶשֶׂר אַמִּין, וְנִפְקוּ אוּף הַכִּי זִיקִין, בַּהֲהוּא גּוּוּנָא קַדְמָאָה, וְכֵן לְכָל סִטְרִין.

אֲתַפְּשָׁטָא בּוּצִינָא וְסַחְרָא סַחֲוֹר סַחֲוֹר, וְאֲתַלְהֵיטוּ שְׁבִיבִין נְצִיצִין, וְסִלְיָקוּ לְעִילָא לְעִילָא, וְאֲתַלְהֵיטוּ שְׁמִיָּא. וְכָל חֵיילִין עִילָאִין כְּלָהוּ, אֲתַלְהֵיטוּ וְאֲתַנְצִיצוּ כְּחָדָא.

סַחְרָא בּוּצִינָא לְבַתֵּר מִסִּטְרָא דְּדָרוּם וּמְדִיד וְסַחְרָא מִתְמָן לְמִזְרַח, וּמִמִּזְרַח לְצַפּוֹן, עַד דְּאֶסְחַר וְתַב לְסִטְרָא דְּדָרוּם כְּדָבְקֵי דְּמִיתָא.

לְבַתֵּר מִתְגַּלְגְּלָא בּוּצִינָא לְאֶסְתַּלְקָא, וְזִיקִין וְשְׁבִיבִין אֲשַׁתְּכֹכוּ, וְכַדִּין נִפְקוּ אֵלִין אֲתוּוֹן מְחַקְקוֹן מִתַּלְהֵטִין נְצִיצִין, כְּדַהֲבָא כְּדַהֲבָא אֲתַלְהֵיט בְּנְצִיצוּ. כְּהֵאֵי אוּמְנָא כְּדַהֲבָא מְצַרְף כְּסַפָּא וְדַהֲבָא, וְאַפִּיק לֹוֹן מְגוּ אֲשָׂא מְלַהֲטָא, בְּרִיר וְצַרִיף כּוּלָּא. הַכִּי נְמִי נִפְקִי אֲתוּוֹן, צַרִיפִין בְּרִירִין מְגוּ מִשְׁחָתָא דְּבוּצִינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים יח כא) אֲמַרְתָּ ה' צְרוּפָה. כְּמֵאן דְּמְצַרְף כְּסַפָּא וְדַהֲבָא.

כְּדַהֲבָא נִפְקוּ אֵלִין אֲתוּוֹן, נִפְקוּ כְּלָהוּ צַרִיפִין, מְחַקְקוֹן, בְּרִירִין, נְצִיצִין, מְלַהֲטִין. וְיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ הוּוּ חֵמָאן לֹוֹן דְּהוּוּ פְּרַחִי בְּאוּרָא, וְאַזְלִין לְכָל סִטְרִין, וְאֲתוּ וּמִתְחַקְקוֹן עַל לִוְחֵי אַבְנֵיָא.

וְתָא חֲזִי כְּדַהֲבָא נִפְקִי אֵלִין אֲתוּוֹן בְּרִזָּא דְּכִלְיַל דְּדַכְּרַר וְנוֹקְבָא, בְּרִירִין מְחַקְקוֹן. חַד אֶת הָהּ סְלִיק עֲלֵיהּ, דְּהָהּ רְשִׁים וְגַלְיָף לְהַנִּי אֲתוּוֹן, וּמְעֵטֵר לֹוֹן, וְהָהּ אֶת אֲזִיל בְּכוּלָּהּ, מְרִישָׁא (נ"א מְרִישָׁא) דְּבוּצִינָא אֲתַגְּלִיף. וְהָהּ אֶת אִיהּ אוּת ו', דְּהָהּ סְלִיק עַל כָּל אֲתוּוֹן אַחְרַנִּין, וְגַלְיָף לֹוֹן עַל כָּלָא.

וְרִזָּא דָּא, וְכָל הָעָם רוּאִים אֶת ה"קוּלוֹת וְאֶת ה"לְפִידִים וְאֶת קוּל הַשׁוֹפָר. אֶת הַקּוּלוֹת, אֵלִין אֵינּוֹן אֲתוּוֹן אַחְרַנִּין, דְּהוּוּ נִפְקִין מֵאֵינּוֹן קוּלוֹת כְּדַקְאֲמָרִין, וְאֲתַחֲזִין בְּאוּרָא לְעִינֵיהוֹן דְּכָלָא.

דְּכְתִיב אֶת הַקּוּלוֹת, וְלֹא כְתִיב וְכָל הָעָם רוּאִים הַקּוּלוֹת, אֶלְא אֶת הַקּוּלוֹת, אֵלִין אֵינּוֹן אֲתוּוֹן דְּהוּוּ נִפְקִי מִנֵּיהּ. וְאֶת קוּל הַשׁוֹפָר, דָּא אֶת

ו', דְהוּה סָלִיק עַל כָּל אֲתוּוֹן, וְגַלְיָה לֹוֹן, כְּמָא דְאִיתְמַר. בְּגִין דְרִזָּא דְאָת
ו' אִיקְרִי קוּל הַשׁוּפֵר, וּבְגִין כְּד פְתִיב רִוּאִים. וְכַד שְׁמַעוּ לָא שְׁמַעוּ אֶלְא
קוּל מִלּוּלָא חֲדָא, דְכְתִיב (דְבָרִים ד' יב) קוּל דְבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים, הַהוּא קוּל
דְאִיקְרִי דְבָרִים, דְהוּא הָהּ אָמַר מְלָה בְלַחֲדוּדֵי.

וְאִתְּרָה עַל גַּב דְכָל יִשְׂרָאֵל חֲמוּ יִקְרִיהַּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לָא הוּוּ חֲמָאן,
אֶלְא כְּמָאן דְחָמִי מְגוּ עֲשִׂישִׂתָּא, וְהוּוּ מְסַתְּפֵלָן לְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא בְּאִינוּן
אֲתוּוֹן דְהוּוּ נַפְקִי. וְהוּוּ חֲמָאן נְהִירוּ דְנְהִיר מְגוּ נְהִירוּ אֲחִירָא. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (שִׁם ד' טו) כִּי לֹא רָאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.

אֲנָכִי רִזָּא דְזָכוּר, רִזָּא דְדְכוּרָא, דְבִטְשׁ וְאֲנְהִיר לְדְבוּר, וְנַפְקִי אֶלִין אֲתוּוֹן
לְאֲתַעֲטְרָא, וּבְאֶלִין אֲתוּוֹן הוּוּ חֲמָאן, וְהוּוּ שְׁמַעִין מְלָה דְאִיקְרִי אֲנָכִי,
דְאִיהוּ אֲסַתְּפִלוּתָא הוּוּ חֲמָאן מְנִייהוּ. שְׁמִיעָה דְתִיבּוּתָא דִילְהוּן, הוּוּ
שְׁמַעִין.

דְכְתִיב קוּל דְבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים. הוּא שְׁמִיעָה, לְמַעַבְד דְבָרִים, מְאִינוּן
אֲתוּוֹן דְהוּוּ חֲמָאן. וְאִתְּרָה עַל גַּב דְקוּל דְבָרִים אִיהוּ, וְאִיהוּ הָהּ
מְמַלֵּל, לָא הָהּ מְמַלֵּל אֶלְא מְלָה, דְאִינוּן אֲתוּוֹן, כְּמָא דְאִיתְמַר.
אֲנָכִי הֲכָא אִיהוּ רִזָּא כְּלָל. וּפְרַט, יְהוּ"ה אֱלֹהֵיךְ. ה', רִזָּא דְזָכוּר. אֱלֹהֵיךְ,
רִזָּא דְשְׁמוּר. וְעַל דָּא הֲכָא כְּלָל וּפְרַט, וְאִירִייתָא בְרִזָּא דָּא מְתַעֲטְרָא.
בְּכָלֵל וּפְרַט, כְּלָלָא דְכָל אִירִייתָא. וְכָל פְּקוּדֵי אִירִייתָא. בְּגִין דְאִיהוּ כְּלָלָא
דְזָכוּר וְשְׁמוּר כְּחֲדָא.

כְּמָא דְאִוקִימְנָא בְּסַפְרָא דְשְׁלֵמָה, בְּגִילּוּפָא דְעִיטוּרָא דְאֲתוּוֹן. אֲנָכִי: א"י
דְכַר. נ"כ נּוֹקְבָא. וְשְׁפִיר אִיהוּ, וְהֲכִי קְאָמַר, אֲנִי דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא,
דְהָא נּו"ן כְּפּוּפָה אִיהִי נּוֹקְבָא בְּכָל אֲתַר. אוּף הֲכָא אֲנָכִי כְּלָא כְּחֲדָא.
אֲמַאי נְקֻט אֲנָכִי, וְלֹא אֲנִי. אֶלְא נ"כ תְּרִי נּוֹקְבֵי אִינוּן, וְתַנִּינָן, כְּגוּוּנָא
דְשְׁכִינָה לְתַתָּא, אוּף הֲכִי שְׁכִינָה לְעֵילָא. וְכָלָא אֲשַׁתְּכַח בְּמַלְת
אֲנָכִי, בְּחִיבּוּרָא חֲדָא. אֲנָכִי כְּלָלָא דְזָכוּר, רִזָּא דְכָל מְהִימְנוּתָא, כְּלָלָא
דְעֵילָא וְתַתָּא. יו"ד: לְעֵילָא לְעֵילָא, רִאשִׁיתָא דְכָל מְהִימְנוּתָא. נ"כ: תְּרִין
נּוֹקְבֵי, עֵילָאָה וְתַתָּאָה, תְּרִין עֲלָמִין עֵילָא וְתַתָּא. א: רִזָּא דְקוּ אֲמַצְעִיתָא,
דְנֻטִיל מִכָּל סְטְרִין, מְעֵילָא וּמְסַטְרוּי. וְעַל דָּא הֲכָא אֲשַׁתְּכַח כָּל רִזָּא
דְמְהִימְנוּתָא.

וּבְגִין דְהֲכָא תְלִיא כְּלָא, בְּחִיבּוּרָא חֲדָא, בְּכָלֵלָא חֲדָא, שְׁאִרֵי בְהֵאִי מְלָה,
לְאֲעֲטְרָא רִזָּא דְאִירִייתָא בְּמְלָה דָּא אֲנָכִי, כְּלָלָא דְכְּלָא. ה' אֱלֹהֵיךְ,
פְּרָטָא דְכְּלָא, שְׁמָא שְׁלִים, דְאֲתַגְלִיף עֲלֵיהוּ דִישְׂרָאֵל תְּדִיר.

תָּא חֲזִי (כְּרַאשִׁית ב' ד) ה' אֱלֹהִים, שְׁם מְלָא, עַל עוֹלָם מְלָא. דְקִימָא אִיהוּ

בְּלַחֲדוּדֵי, וְאַתְעֵטִיר בְּגוּיָהּ. בְּגִין דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח בְּהֵוָה (דף מט ע"א) זִמְנָא
עָמָא וְלִישָׁן, עַל מַה דְּאַתְעֵטִיר. וּבְגִין כֶּף הָוָה מִתְעֵטֵר בְּגוּיָהּ, וְאַקְרִי ה'
אֱלֹהִים.

בִּיּוֹן דְּאָתוּ יִשְׂרָאֵל, וְקִיִּימוּ עַל טוֹרָא דְּסִינַי, וְקִבִּילוּ אוֹרֵייתָא, כְּדִין אֶתְעֵטֵר
שְׂמָא שְׁלִים עַלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאַיְקָרִי אֱלֹהֵיהּ. וְכַד אָמַר מֹשֶׁה (דברים ו'
ה' אֱלֹהֵינוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁבָחָא דִּישְׂרָאֵל, וְעַמִּיָּה אַהֲרֹן בְּהֵנָּא רַבָּא, וּבְנוֹי
דְּמֹשֶׁה מְסֻטְרָא אוֹחְרָא. בִּיהּ הָוָה מִתְעֵטֵר שְׂמָא שְׁלִים יִתִּיר מִיִּשְׂרָאֵל,
וְעַל דָּא הָוָה אָמַר ה' אֱלֹהֵינוּ.

וְעַם כֹּל דָּא אַכְלִיל עַמִּיָּה לְכָל יִשְׂרָאֵל, דְּלֹא פְתִיב ה' אֱלֹהִים, אֲלֵא ה'
אֱלֹהֵינוּ, כֹּלָּא כְּחֻדָּא, לְאַתְעֵטְרָא עַלִייהוּ. וְעַל דָּא אֶתְעֵטְרֵן יִשְׂרָאֵל
עַל טוֹרָא דְּסִינַי, לְמַהוּי שְׂמָא שְׁלִים מִתְעֵטְרָא עַלִייהוּ כְּחֻדָּא, דְּהָא מְקַדְּמַת
דְּנָא לֹא אַקְרִי ה' אֱלֹהֵיהּ, אֲלֵא ה' אֱלֹהִים.

בִּיּוֹן דְּקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא, ם סְתִימָא דְּהָוָה אֶסְתִּים בְּגוּיָהּ, בְּהֵיָא
שְׁעֵתָא אֶתְפַּתַּח, וְאַתְמַשֵּׁף לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, וְלֹאֶתְעֵטְרָא עַלִייהוּ
דִּישְׂרָאֵל. וּמִן אוֹת ם אֶתְפַּתַּח וְאַתְמַשֵּׁף לְאַנְהָרָא לְתַתָּא, וְאַתְעֵבִיד ך'.

וְעַל דָּא תְּגִינָן בְּרֻזָּא דְּאַתְוּוֹן, שִׁיעוּרָא דְּאָת ך', כְּשִׁיעוּרָא דְּסְתִימוּ דְּם'
סְתִימָא. וּמְשִׁיכוּ דְּאָת נו"ן לְתַתָּא, כְּשִׁיעוּרָא דְּכַפְלֵתָא דְּנו"ן כְּפּוּפָה.
דְּהָא כֹּלָּא בְּרֻזָּא חֻדָּא. וְכֹלָּא הָוָה נְפִיק מֵהֵוָה קוּל דְּבָרִים דְּקֶאֱמְרוּן,
דְּכְתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֹּר.

סְתִי תוֹרָה

וְתַלְתָּ דְּלֹא עֲבָרִין, הָאִי אִיהוּ בְּאָת פ' וְאָת א', וְכֹלָּא פ"א בְּאַשְׁלָמוּתִיהּ.
אָת ר' לִית בִּיהּ כֹּלָּל.

שְׁעָרֵי אוּכְמִין, תְּלִיין וְלֹא שְׁעִיעֵן. דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּשְׁתִּיק תְּדִיר. אֲבָל
פְּקִיחָא אִיהוּ, מְאָרִי דְּלִישְׁנָא בִּישָׂא, מְלוּי בְּרוּגְזָא, פּוּם מְמַלְל
רְבִרְבָן, אֲצֻלַּח וְלֹא אֲצֻלַּח, מְאָרִי קֶטְטָא בְּבִיתִיהּ, לָא חִיִּישׁ לִיקְרָא דְּבַר
נֶשׁ, חַד בְּפּוּמִיָּה וְחַד בְּלַבִּיָּה, הַפְּכַפְּךָ בְּלִישְׁנִיָּה, גְּבִינִין דִּילִיָּה סוּמְקִין
זְעִיר.

וְאִי קְמִיטָא תַּחֲוֹת עֵינִיָּה רַב, וְאַזִּיל עַד חוּטְמָא מְסֻטֵּר יְמִינָא, וְתַרִּין
תַּחֲוֹתִיהּ, חַד מְנִיִּיהוּ זְעִיר מְאוּחְרָא, דָּא שְׁכִיב בְּגֵדָה מִיּוּמִין זְעִירִין,
וְחוּבִיָּה רְשִׁים בִּיהּ רְשִׁימִין אֲלִין.

בִּין כְּתַפּוּי אִית לִיָּה רוּשָׁם חַד, וְאַרְבַּע שְׁעָרִין בִּיהּ, חַד מְנִיִּיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא
רַב וְתַלִּי, וְתַלְת אַחְרָנִין זְעִירִין. וְעַד לָא הָוָה עֲבִירָה דָּא, הוּוּ תַלְת

זְעִירִין, וְחַד דְּאַתְרָשֶׁם בֵּיה דְקִיק וְזַעִיר מְכַלְהוּ. הַהוּא רוּשְׁם הָהוּ בֵּיה
מְקַדְמַת דְנָא אוּכְמ, וְאַיְנוּן שְׁעָרִין חִוּרִין כְּלַהּוּ. הַשְׁתָּא לָאו הָכִי, אֶלְא
רוּשְׁם אוּכְמ, וְחַד סוּמְקָא כְּרִשִׁמוּ דְטוּלְפָחָא בְּאַמְצָעִיתָא. וְהוּא שְׁעָרָא
דְאַתְרָבִי בֵּין אַחְרָנִין, רִישִׁיָּה סוּמְקָא, וְדַא שְׁתָּאֵר חִוּר. אִי תָב בְּתִיּוּבְתָא,
תְּשַׁכַּח בְּעִינֵיה יְמִנָא חַד חִוּרָא, חִוּר גּוּ הַהוּא אוּכְמָא.

בְּמַצְחֵיה תְּלַת שְׂרֻטוּטִין עֶבְרִין, וְתָרִין דְלָא עֶבְרִין. הַהוּא רוּשְׁם אוּכְמ,
וְסַחְרָנִיָּה חוּטָא סוּמְקָא, וּבְגוּ הַהוּא חוּטָא, חַד שְׁעָרָא דְקִיק זַעִיר,
וְתַלַּת שְׁעָרִין בְּאַמְצָעִיתָא, כְּלַהּוּ כְּתָדָא. זַעִירָא יַחְפֵּם בְּאוּרִייתָא, יוּלִיָּה,
וְלָא יַצְלַח בְּעוּבְדוּי.

וְאִי יְרוּקָא דְעִנָּא לָא אַצְטַבַּע כָּל כְּפָה, וְעִינֵי אַכְמִין, וְחַד חוּטָא סוּמְקָא
זַעִיר, אַעְבַּר בֵּין אִינּוּן גְּוּוּנִין. כְּדִין אִיהוּ בְּאֵת פ' בְּשְׁלִימוּ, וּבְאֵת ר'
בְּלַחוּדוּי.

בְּמַצְחֵיה תְּשַׁכַּח שִׁית שְׂרֻטוּטִין, תְּלַת עֶבְרִין, וְתַלַּת לָא עֶבְרִין. שְׁעָרִיָּה
תְּקִיף וְלָא כָּל כְּפָה, תְּלִי וְלָא תְּלִי. הַאי אִיהוּ בְּשְׁלִימוּ לְכָל פֶּר
נֶשׁ. קִמְצָן אִיהוּ, לִית בֵּיה חִידוּ, וְאַפִּילוּ בְּחֻדְוָה לָא אַתְחִזִּי. בְּדוּוּנָא אַתְחִזִּי.
אַטִּים אוּדְנִיָּה שְׂמַא לִיָּה. בְּשִׁינוּי אִית תְּלַת רַבְרָבִין מְלַעֲלָא, וְיַהֲבִין לוּן
דוּכְתָא אִינּוּן דְלַתְתָּא, מְהִימָנָא אִיהוּ וְלָא כָּל כְּפָה.

אַנְפוּי אַרִיכִין, וְלָא שְׁפִירִין, קְלִיָּה כְּאִיתְתָּא, וּמְלוּי כְּאִיתְתָּא, מְקַנַּח פּוּמִיָּה
בְּמְלוּי, אַפְתַּח אַצְבָּעָן דִּידוּי בְּמִילוּלִיָּה. כַּד אָזַל, אַקְדִּים לִיָּה
בְּלִיתָא דְפֶרְסָאִי, דְלָא יַחֻב בְּר נֶשׁ לְגַבִּיָּה, עָלִיָּה כְּתִיב, (דְּבָרִים כַּד ד) כִּי תוֹעֵבָה
הִיא לְפָנַי ה'.

עֵינִין יְרוּקִין, וְאַלִין סִימָנִין בֵּיה, וְאַנְפוּי אַרִיכִין שְׁפִירִין, שְׁעָרוּי אוּכְמִין
וּמְרִיטִין מְלַעֲלָא בְּרִישִׁיָּה. רִישִׁיָּה רַב, כַּד אָזַל כְּפִיָּה רִישִׁיָּה, קְרִינִין
דְעִינֵי כְּקַדְמָאָה, עָלִיָּה כְּתִיב (מְשָׁלִי א טו) מְנַע רַגְלֶךָ מִנְתִּיבְתֶם.

עֵינִין רַבְרָבִין וִירוּקִין, דָּא אִיהוּ בְּתָרִין אַתְוּוּן, ר' פ"א, חַד יַחֲדָא, וְחַד
בְּשְׁלִימוּ. בְּמַצְחֵי שְׂרֻטוּטָא חֲדָא, דְאַזִּיל וְעַבַּר מְסָטֵר לְסָטֵר, וְתַלַּת
אַחְרָנִין אִית דְלָא עֶבְרִין. מַצְחֵיָּה רַב. קְרִינִין דְעַל עִינֵי לָאו רַבְרָבִין.
בְּדִיקָנִיָּה שְׁעָרָא טְפִי. דָּא בְּאַנְפוּי שְׁפִירִין סוּמְקָא, שְׁעָרִיָּה שְׁעִיעַ וְלָא כָּל
כְּפָה. דְחִיל חֲטָאָה אִיהוּ, רַחִים אוּרִייתָא אִיהוּ, רַחִים לְאַיְנוּן דְמִשְׁתַּדְלִין
בָּה, חֲדִי בְּכֻלָּא, עֶבֶד טִיבוּ לְכֻלָּא, כְּדִיבָא לְתוֹעֲלִתִיָּה, מְהִימָנָא אִיהוּ לְרִזִין
דְאוּרִייתָא, טַב אִיהוּ לְמַלִּין דְעֻלְמָא, מֵאַן דְאַשְׁתַּתַּף בְּהִדְיָה לָא אַצְלַח,
לָא אִיהוּ, וְלָא אַחְרָא. אַצְלַח אִיהוּ בְּלַחוּדוּהִי, דְהָא אֵת ר' גְּרִים.

פְּגִים אִיהוּ בְּרִישִׁיָּה לְעִלָּא, רִשִׁמָּא דְחַד מְכַתְּשָׂא דְהוּה לִיָּה תַמָּן, דְעַבַּד

לִיה חַד רַבִּיָא בְּאַבְנָא, בְּלֹא רַעוּ וְכוּוְנָה, וְאִיכְסִי בְּשַׁעְרָא. וְהָהוּא רִישׁוּמָא
דְּמַכְתָּשָׂא, כְּגוּוְנָא דְּגִמְלָא יוֹנִי"ת. מְהִימְנָא אִיהוּ לְגַבִּי בְּנֵי נָשָׂא, וְסָלִיק
לְמַהוּי רִישָׂא דְּעַמָּא, עַד הָכָא רָזָא דְּעֵינִין.

וְאִית רְזִין אַחֲרֵינִין דְּעֵינִין, דְּמַתְּפָרְשָׁן מִינֵיהּ. עֵינִין דְּמַעֲמָקָן וְחֵיכָן,
דָּא אִיהוּ בְּשָׁלִימוּ דְּאַתְוּוֹן, בְּר דְּקַדְמָאָה ר', וְלִבְתַּר פ'. דָּא אִיהוּ
בְּר נָש דְּאַצְלַח בְּעוֹבְדוּי.

תַּלְת שְׂרֻטוּטִין בְּמַצְחִיה, מַצְחִיה עֲגִיל, עֵינֵינִי נְהִירִין, מְרַקְמָן עוֹבַד צִיּוֹר,
דְּכֵינִין, קֵימִין עַל שְׁלִימוּ. שְׁנָאוֹי יַפְלוֹן תַּחוּתִיה, פְּקִיחָא אִיהוּ,
אַצְלַח בְּכוּלָּא, בְּהִיל בְּעוֹבְדוּי, טַב אִיהוּ עִם בְּנֵי נָשָׂא, מְלוּי בְּקִשְׁיוּ בְּלֹא
דְּחִילוּ, וְוַתְרָן אִיהוּ, עֵבִיד טִיבוּ, וְלֹא לְשָׁמָה.

שְׁעָרִיה שְׁעִיעַ וְתִלְיָא. (דף טו ע"ב) וְלִישְׁנִיה כְּחַרְבָּא. תַּחוּת עֵינֵינִי קְמִיטִין,
תַּלְת רַבְרָבִין וְתַלְת זְעִירָן, וְאִי אִית אַרְבַּע זְעִירִין וְתַלְת רַבְרָבִין,
כְּדִין תַּשְׁפַּח תְּרִין שְׂרֻטוּטִין בְּמַצְחִיה, עֵבִירִין מְסַטֵּר לְסַטֵּר, וְתַלְת דְּמָטוּ
וְלֹא מָטוּ.

תַּחוּת טַבּוּרִיה קֵימָא רִישׁוּמָא חַד, צִיּוּרָא דְּרִישָׂא דְּבַר נָש, אוּכְם וְחֵיּוֹר
תְּרִין שְׁעָרִין תַּלְיִין בִּיה. הָהוּא בְּר נָש אַתְפְּשָׁל בְּאִיתָת גָּבַר מִיּוּמִין
רַחִיקִין, וְלֹא תָב מְהֵהוּא חוּבָא. מְרַעִין רְדָפִין אַבְתְּרִיה. וְעַל דָּא חַד מְאִינוֹן
מְרַעִין, דְּצָרִיף לְאוּשְׁדָא שְׁתָּן וְלֹא יָכִיל. דְּעַד כְּעַן הָהוּא חוּבָא תַּלְיָא
בְּקַדְלִיה דְּנַחֲשׁ עֲקִימָא, וְשָׁלִיט עָלֶיהָ בְּדָא. וְדָא לְסוּף יוּמִין דְּסִיבוּ.

וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא, בּוּזְמָנָא דָּאִיהוּ בְּחִילִיה, הָהוּא רִישׁוּמָא אַזְעִירַת דְּיוּקְנָאָה,
וְשְׁעָרִין לֹא תַלְיִין בִּיה כָּלֵל. וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא בְּסוּף יוּמוּי, כְּד מְרַעִין
רְדָפִין אַבְתְּרִיה, כְּדִין הָהוּא רִישׁוּמָא קְמִיט, וְשְׁעָרִין תַּלְיִין בִּיה, וְהָהוּא
מְרַעָא לֹא אַעֲדִי מְנִיה, מְגוּ דְּתַלְיָא בְּקַדְלִיה דְּנַחֲשׁ.

בְּגִין דְּהָהוּא נַחֲשׁ, כִּיּוֹן דְּאַחִיד הָהוּא חוּבָא עַל קַדְלִיה, לִית מֵאן דְּיַתִּיר
קְשָׂרָא מְקַדְלִיה. בְּגִין דְּהָהוּא נַחֲשׁ לִית לִיה רְשׁוּת בְּיוּמֵי דְּעוֹלָיְמוּ
דְּבַר נָש לְקְשָׂרָא הָהוּא חוּבָא עַל קַדְלִיה. וְקְשָׂרִין לִיה בְּקְשָׂרִין תַּקִּיפִין.
וְאִיהוּ רְדִיף אַבְתְּרִיה דְּהָהוּא בְּר נָש, וּמְלָקִי לִיה בְּהָהוּא בְּרִית דְּחַב בִּיה.
וְאִף עַל גַּב דְּתָב בְּתִיּוּבְתָא, יַצּוּחַ מְגוּ עָאקוּ דְּלְקוּתָא. הָהוּא חוּבָא
דְּלִיג וְעָאֵל בְּהָהוּא קְשָׂרָא לְשִׁיפּוּלִי דְּתַהוּמָא רַבָּא, כְּדִין רוּוח לִיה לְבַר
נָש, וְהָהוּא נַחֲשׁ לְבַתֵּר יוּמִין נְפִיק וְעֵבִיד דָּא.

וּבּוּזְמָנָא דְּמִית הָהוּא בְּר נָש, תַּלְת מְאָה שׁוּטְרֵי רְדָפִין אַבְתְּרִיה דְּהָהוּא
בְּר נָש, וְתַפְסִין לִיה וְעֵיילִין לִיה קְמִי מְלָפָא. וּמְלָפָא קְדִישָׂא
מְתַבֵּר אִינוֹן קְשָׂרִין, וְנַחֲתִית הָהוּא חוּבָה מְעַל קַדְלִיה.

ד. רבי מאיר בן שלמה אבן-סהולה (ה'צא), תלמיד הרשב"א כתב פרוש רחב לספר הבהיר, שנדפס לראשונה, מכתב-יד, בשנת תרמ"א.

* * *

הספרים הנ"ל, ספר יצירה, ספרי ההיכלות וספר הבהיר, שמשו יסוד לספר הזהר הקדוש, שנבנה על שני יסודות: על סודות שנתגלו באותם הספרים ובעוד ספרים, ועל סודות חדשים שנגלו להם על ידי אליהו, המלאכים וכו'.

- פָּרָק ג - התגלות ספר הזהר

(א) קדמות ספר הזהר הקדוש

א. מאז שנתגלה ספר הזהר, כאלף שנים לאחרי שנגמרה עריכתו על ידי רשב"י וחבריו דיליה, השפיע לחיזוק האמונה, העמקתה, בסוּסָה וּהפְצָתָה בקרב עם ישראל.

האור הגדול כזהר הרקיע שהאיר וזרח מן ספר הזהר, האיר לארץ ולדרים עליה גם בתקופות החשך לעם בני ישראל, בזמנים קשים, כאשר החרב התנוססה מעל ראשי עם בני ישראל, וסבלו מחרפת רעב ומאויבים מבית ומחוץ.

ואין בזה פלא כלל, כי רשב"י וחבריו דיליה, משה רבינו רעינו רעינו מהימנא ומלאכי עליון, הטבע והעולמות כלם, שתפים הם ליצירה חשובה זו שנקרא ספר הזהר.

התגלות הזהר

קכז

ב. יש הרוצים לאחר את זמן חבור ספר הזהר, מפני שלדעתם חלקים מספר הזהר מחברם היו מאחרים יותר מזמן רשב"י.

ג. אמנם כבר כתב על זה הרב הקדוש רבי ירוחם ליינער, האדמו"ר מראדזין זצ"ל, וזה לשונו:

מאחר שהטענות כבר נשמעו, ולא חשו להן, אנו מחזיקים שמצאו טעם נכון שלא לחוש להן.

(הקדמת ספר זהר הרקיע להאדמו"ר מראדזין זצ"ל)

ד. וממשיך שם:

שְׁלוּמֵי אֲמוּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמְּאֲמִינִים בַּה' וּבַתּוֹרָתוֹ, וְקָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַכְּתוּב בְּיַד מֹשֶׁה וְאֶת הַתּוֹרָה הַמְּסוּרָה עַל פִּי בְּיַד מֹשֶׁה, קָבְלוּ אֶת תּוֹרַת הַקְּבֵלָה וְהַסּוּד מֵאֵת הַתַּנָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחַאי.

וּמֵרֵן הָאֲר"י ז"ל הַקְּדוֹשׁ יָסַד כָּל יְסוּדֵי הַקְּבֵלָה שְׁלוֹ עַל סֵפֶר הַזֶּהר וְכָתַב פְּרוּשִׁים עָלָיו. וּגְאוֹן עֲזוּנו, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּפְאָרוֹ, מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב זֶלֶה"ה, אֲבִיהֶם שֶׁל חֲסִידִים, שֶׁהָאִיר לְעוֹלָם בְּתוֹרַת שַׁעֲרֵי הַחֲכָמָה וְהַתְּבוּנָה וְהַדַּעַת, בָּנָה יְסוּדֵי הַחֲסִידוּת עַל סֵפֶר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ וְסִפְרֵי הָאֲר"י ז"ל. וְהוּא וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים אַחֲרָיו לְמַדּוּ אֶת צְנוּעִים חֲכָמָה בְּבִאוּר דְּבָרֵי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ.

וּרְבִינוּ הַגַּר"א ז"ל אֲשֶׁר הָיָה כְּאֶחָד מִן הַרְאִשׁוֹנִים ... וְכָל רַז לֹא אָנִיס לִיָּה ... כָּתַב פְּרוּשִׁים עַל הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ וְהֵאדָרָא רַבָּה קְדִישָׁא וְהַסְפְּרָא דְצִנִּיעוּתָא וְהַתְּקוּנֵי זֶהר, וּבְבִאוּרִים עַל הַשְּׁלֶחֶן עֲרוּךְ מִבֵּיא מְקוֹרוֹת מְדַבְּרֵי הַזֶּהר ... וְכָל תְּמִימֵי דְרֶךְ הוֹלְכִים בְּתוֹרַת הַזֶּהר וּמְאֲמִינִים בוֹ.

(הקדמת ספר זהר הרקיע להאדמו"ר מראדזין זצ"ל)

ה. רבים מיחסים את עריכתו של ספר הזהר לדורות שלאחר רשב"י, בימי האמוראים. על נוכחותם של אמוראים בספר הזהר כותב הר"י נחום מטשרנוביל, וזה לשונו:

מי שזוכה להשיג אור הגנוז שבתורה, שעל ידי זה מביט מסוף העולם ועד סופו, אז אין חלוק אצלו במה שהוא עתה בהנה מיד, ובין מה שיהיה לדורות. ולכן אמר רשב"י בזהר מה שאמר [האמורא] רבה בר בר חנה, שהיה אחר כמה דורות, וכן אמרו רבותינו ז"ל על משה רבינו עליו השלום, שראה את רבי עקיבא יושב ודורש, אף על פי שהיה אחר דורות הרבה, וכל זה מחמת שעל ידי תורתם באו לאור הגנוז, ושם אין חלוק בין מיד ולדורות.

(מאור עינים פ'רשת צו)

ו. יש הרואים את התקופה שבה נערך הזהר בצורתו כפי שהוא לפנינו - כתקופת הגאונים, מאות שנים לאחר פטירת רשב"י.

(הרב אברהם גלאנטי ב"אור החמה" לזהר פ'רשת וישלח דף קנ"ט ע"א)

ב) סדר גלוי ספר הזהר הקדוש

א. בספר יוחסין לרבי אברהם זכותא נדפס קטע מכתב יד של רבי יצחק דמן עכו (מקבל ידוע ותלמידו של הרמב"ן), המגלה לנו כמה עבודות חשובות ביותר בקשר להתגלות ופרסום ספר הזהר.

כאשר נכבשה עכו בידי המוסלמים (בשנת ה' אלפים נ"א), יצא רבי יצחק דמן עכו לספר, "לחקר כיצד נמצא בזמנו ספר הזהר אשר עשה רבי שמעון ורבי אלעזר בנו במערה". וזה לשונו:

ב. ומפני שראיתי כי דבריו מפלאים, ישאבו ממקור העליון, הפענן המשפיע בלתי מקבל, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, רדפתי אחריו ואשאלה את התלמידים הנמצאים בידם דברים גדולים ממנו, מאין בא להם סודות מפלאים מקבלים מפה אל פה, אשר לא נתנו לכתב, ונמצאו שם מבארים לכל קורא ספר, ולא מצאתי תשובותיהם על שאילתי זאת מכונות, זה אומר בכה וזה אומר בכה...

שמעתי אומרים לי על שאילתי, כי הרב הנאמן הרמב"ן ז"ל שלח אותו מארץ ישראל לקטלונא לבנו, והביאו הרוח לארץ ארגון ... ונפל

בַּיַד הַחֶכֶם רַבִּי מֹשֶׁה דִּי לִיאָוֵן. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שְׁמַעוֹלָם לֹא חֲבַר רִשְׁבִּי סִפְרָא זֶה, אֲבָל רַבִּי מֹשֶׁה זֶה הָיָה יוֹדֵעַ שֵׁם הַכּוֹתֵב, וּבִכְחוֹ יִכְתֹּב רַבִּי מֹשֶׁה זֶה דְּבָרִים מְפֹלְאִים אֵלֶּה.

(ספר יוחסין השלם דף פ"ז ואילך)

ג. על הסברא בספר היוחסין שספר הזהר נתחבר על ידי רבי משה די ליאון, כבר כתב הגאון רבי דוד לוריא בקנטרסו "קדמות ספר הזהר" להוכיח, שאי אפשר להיות שהרב משה די ליאון חבר את ספר הזהר. והוכחותיו לזה: א) ספרי רבי משה די ליאון הידועים לנו (ספר "המשקל" וספר "הרמון") שונים הם באפים מספר הזהר, ויש בהם כמה דברים הסותרים לדברי הזהר. ב) בכמה מקומות כשרבי משה די ליאון מביא את דברי הזהר כמקור לדבריו, לפעמים מוכח שלא הבין כראוי את דברי הזהר. ג) בכמה ספרים שקדמו לתקופת רבי משה די ליאון מובאים כבר דברים המופיעים בזהר, שמזה מוכח שספר הזהר קדם לרבי משה די ליאון.

— פָּרָק ד —

מִדּוּעַ לֹא נִתְגַּלָּה סִפְרֵי הַזֵּהר לְהַקְדָּמוֹנִים

א) רבי יהודה חייט מבאר מדוע בדורו נתגלה ספר הזהר

א. אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו אל ספר הזהר, מה שלא זכו קדמונינו אשר קטנם עבה ממתנינו, כמו רב האי גאון ורב ששת גאון והרב אליעזר מגרמזא והרמב"ן והראב"ד והרשב"א והחכמים אחרים זולתם, שלא טעמו מדבשו, כי בזמנם לא נתגלה.

ב. ואל תתמה מזה, כי בודאי לא נתגלה עד הדור האחרון אשר אנחנו בו היום. וסיוע לזה מצאתי בספר התקונים [סוף תקון ו'] וזה לשונו: אמר ליה אליהו לרבי שמעון: רבי רבי כמה זכאה אנת דמהאי חבורא דילך יתפרנסו כמה עילאי עד דאתגלייא לתתא בסוף יומיא, ובגינה ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשבו, עכ"ל.

ג. מבאר מכאן שספר הזהר היה עתיד להיות גנוז, ובאותו זמן יתהנו ממנו העליונים והם המלאכים עד שיבוא דרא בתראה, שאז יתגלה לתחתונים, ובזכות העוסקים והמטפלים בו יבוא משיח, כי תמלא הארץ דעה את ה' בסבתו, אשר זה יהיה סבה קרובה לביאתו...

ד. ואני יהודה בן לאדוני החכם וחסיד רבי יעקב חיט עליו השלום, בהיותי בספרד טעמתי מעט דבש ואורו עיני, ונתתי אל לבי לדרש ולתור בחכמה, והלכתי מחיל אל חיל לאסוף כל מה שימצא מהספר הנזכר [בימיו לא נדפס עדין ספר הזהר, והיה נפוץ בצורת קנטרסים], ואספתי מעט פה ומעט פה עד שרבו היה בידי מהנמצא ממנו. ואני מאמין אמונה גמורה כי זכות זה עמד לי בכל התלאות הרעות אשר מצאוני בגרוש ספרד, אשר כל שומעם תצלנה שתי אזניו.

(הקדמת רבי יהודה חיט לספרו מנחת יהודה)

– פַּרְק ה –

תולדות רבי שמעון בן יוחאי
ובנו רבי אלעזר

א) לדתו בגליל; רבי שמעון בן יוחאי תלמיד מבהק לרבי עקיבא

א. רבי שמעון בן יוחאי, ראש ה"חבריא קדישא" שהשתתפו בחבור ספר הזהר הקדוש, היה אחד מן התנאים הגדולים בדור השני שאחר חרבן בית שני, בזמן גזרות קשות של מלכות רומי על עם ישראל. שאר חברי ה"חבריא" הם: רבי אלעזר בנו, רבי אבא, רבי יהודה, רבי יוסי בר יעקב, רבי יצחק, רבי חזקיה בר רב, רבי חיאי, רבי יוסי ורבי יוסא.

ב. התנא הגדול רבי שמעון בן יוחאי נולד בארץ ישראל, בארץ הגליל, ונאסף אל עמיו זקן ושבע ימים בכפר מירון, לא הרחק מעיר צפת, ביום ל"ג בעומר.

ג. היה תלמידו המבהק של התנא הגדול רבי עקיבא, שקרא אותו "בני" (מעילה דף ז' ע"א). תכף אחר נשואיו הלך רשב"י ללמד תורה בבני ברק בישיבת רבי עקיבא, שם ישב ולמד במשך י"ג שנה מבלי לבקר בביתו במשך כל זמן זה.

(ויקרא רבא פכ"א, ח)

ד. דבקוּתו ברבו הדגול היתה כל כך, עד שכשנאסף רבי עקיבא ונתפס בבית הסהר, מסר רשב"י נפשו לחדר לשם לשמע ממנו תורה.

(פסחים דף קי"ב ע"א)

ה. בעת שהותו אצל רבו רבי עקיבא הסתיר את גדלותו מעיני כל, עד שאמר עליו רבו "דיף שאני ובוראך מפירין כחך".

אמר רבי בא: בראשונה היה כל אחד ואחד ממנה [סומך בסמיכת חכמים] את תלמידיו ... ורבי עקיבא - את רבי מאיר ואת רבי שמעון. אמר: ישב רבי מאיר תחלה. נתכרכמו פני רבי שמעון [שהיה סובר שאינו חושב אותו לכולם - (פני משה)]. אמר לו רבי עקיבא: **דיך שאני ובוראך מכירין כחך** [כלומר, מכיר אני בך שכתך גדול הוא, ורבי מאיר שהוא יותר זקן ממך אמרתי שישב בתחלה, (פני משה)].

(ירושלמי סנהדרין פ"א ה"ב)

ו. רבי שמעון בן יוחאי היה מחמשת התלמידים של רבי עקיבא שנשארו בחיים אחרי שמותו כ"ד אלף תלמידים של רבי עקיבא, ואותם החמשה תלמידים העמידו והחזיקו את התורה בזמן הקשה ההוא, ומהם יצאה תורה לכל ישראל.

(במות דף ס"ב ע"ב)

ז. דבקותו ברבו רבי עקיבא היתה עד כדי כך, שפעם אחת, אחרי פטירת רבו, כשנפלט מפיו אמרה שלא היתה לכבודו של רבי עקיבא, נצטער על זה כל כך, והתענה כל כך תעניתים עד שנשחרו שניו מרב התעניות.

(נזיר דף נ"ב ע"ב)

ח. כל מקום שנזכר בש"ס "רבי שמעון" סתם - הוא רבי שמעון בן יוחאי.

(פרוש רש"י שבועות דף ב' ע"ב)

ב) ישיבתו הקדושה בצידון וחבור ספריו

א. רבי שמעון בן יוחאי יסד ישיבה גדולה בעיר צידון, ושם הרביץ תורה להרבה תלמידים.

ב. מלבד הלכותיו הנזכרות בש"ס, חבר גם מדרשים באגדה בלול עם הלכה, ונקראים "מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי", "ספרי", וביחוד ספר "הזהר הקדוש", שהוא דרשות, מאמרים, רמזים, וסודות, **שנתגלה להם על ידי משה רבינו - רעיא מהימנא ואליהו הנביא, ועוד נשמות צדיקים**

ומלאכים עליונים, וכן מה שחדשו הוא ובנו רבי אלעזר ושאר התלמידים, ה"חבריא קדישא". כותב המאמרים העמקים והסודות הנוראים מפי רבי שמעון בן יוחאי, הִיָּה רבי אבא, לְפִי צווי הרשב"י ביום פטירתו.

(זהר ח"ג דף רפ"ז ע"א)

(ועין הקדמת מוהרח"ו זי"ע בספר עץ חיים, בדפוס ירושלים תשמ"ח, דף י"ז ד"ה הלא

תראה).

ג) רבי שמעון ובנו רבי אלעזר התחבאו במערה י"ג שנה ולמדו שם תורה ביחד

א. לאחר שמת רבי עקיבא כשנהרג על יד המלכות נהגו תלמידיו ושאר חכמי ישראל להתאסף בקרם עיר "יבנה". פעם אחת ישבו שם יחד רבי יהודה בר אלעי, רבי יוסי ורבי שמעון בן יוחאי, ודברו מענינים שונים, עד שבא להם לדבר על דבר ממשלת רומי. רבי יהודה בר אלעי הִיָּה משבח, ואמר: "כמה נאים מעשים של אמה זו, תקנו שוקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות". רבי יוסי שתק. אבל רבי שמעון לא יכל להתאפק, ענה ואמר: "כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצרכם, תקנו שוקים להושיב בהם זונות, מרחצאות לעדן בהם עצמם, גשרים לקחת מהם מכס". בעת שדברו נמצא שם איש אחד, יהודה בן גרים שמו, כי תולדתו מן אב ואם שנתגירו, והוא לא הבין ולא ידע שנצרך להשמר בדברים פאלה, וספר דבריהם למיודעיו, ועל ידי זה נשמעו דבריהם לאחרים עד שנשמע למלכות רומי.

ב. מאד חרה אף הרומאים על רבי שמעון בן יוחאי, יען כי דבריו הם בזיון למלכות. עשו משפט על זה, ויצא הפסק: יהודה בר אלעי ששבח יתעלה, יוסי ששתק יגלה לצפורי, שמעון שגנה יהרג. מיד נודע הדבר לרבי שמעון שנחרץ משפטו להרג ויירא לנפשו, ברח מביתו ויתחבא בחדר נסתר שאצל בית המדרש, גם בנו רבי אלעזר ישב אצלו ללמד אתו ולשמשו, אשת רבי שמעון הביאה להם בכל יום לחם לאכל ומים לשתות, וכך ישב שם איזה ימים.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)